

Nyheter

Fem bispekandidater i Nidaros

(09.01.2008)

De nominerte er:

Prost Kirsten Elisabeth Almås (48) Melhus, prost Per Halstein Nielsen (58) Lillehammer, prost Ingrid Vad Nilsen (50) Kongsvinger, prost Tor Singaas (59) Trondheim og generalsekretær Olav Fykse Tveit (47) Oslo.

Bispedømmerådet har med dette nominert like mange som det var anledning til, nemlig fem kandidater. Fire av de nominerte er i dag proster, hvorav to i Nidaros og to i Hamar bispedømme. Den femte som er nominert er generalsekretær i Mellomkirkelig råd.

Kirkedepartementet sender nå nominasjonslisten ut til avstemning blant menighetsråd, prester, kateketer, diakoner og kantorer i vigslede stillinger i Nidaros bispedømme, alle prostene i hele landet, professorene ved de tre teologiske fakultetene, og rektorene ved de praktisk-teologiske seminarene. Etter avstemningsfristen, som trolig blir om lag 1. mars, sendes resultatet til de enkelte biskopene og Kirkerådet til uttalelse før utnevning skjer i kirkelig statsråd.

Nærmere om de fem kandidatene som Nidaros bispedømmeråd har nominert til å bli biskop i Nidaros:

Kirsten Elisabeth Almås har teologisk embetseksamen 1989 og praktikum 1989, begge fra Universitet i Oslo. Hun har vært vikarprest i Trondheim (1989-1990), studentprest i Trondheim (1991-1994), førstekonsulent ved UNIT/NTNU (1994-1997), prest i Trondheim kommune (1997), kapellan i Nidaros domkirke og Vår Frue menighet (1998-2003). Fra 2003 har hun vært prost i Gauldal prosti i Nidaros bispedømme.

Per Halstein Nielsen har teologisk embetseksamen 1974 og praktikum 1975, begge fra Menighetsfakultetet. Han har vært vernepliktig stasjonsprest på Gardermoen (1975-1976), sokneprest i Edøy (1976-1981), sokneprest i Furnes (1981-1995), sykehusprest Gjøvik (1987), misjonskonsulent i Hamar bispedømme (1990) og prost i Sør-Innherad prosti (1995-2006). Fra 2006 har han vært prost i Sør-Gudbrandsdal prosti i Hamar bispedømme.

Ingrid Vad Nilsen har teologisk embetseksamen 1984 og praktikum 1992, begge fra Menighetsfakultetet. Hun har vært kateket i Sør-Varanger menighet (1985-1988), prosjektleder i Sør Varanger Invest (1988-1991), prestevikar i Finnmark og Oslo (1991 – 1993), generalsekretær i Norges kristne råd (1994-2001). Fra 2002 har hun vært prost i Vinger og Odal prosti i Hamar bispedømme.

Tor Singaas har teologisk embetseksamen 1976 og praktikum 1977, begge fra Menighetsfakultetet. Han har vært vikarprest i Oslo bispedømme (1978), stiftskapellan i Nidaros bispedømme (1978-1991), residerende kapellan i Nidaros domkirke (1991-2004), var i to perioder fungerende domprost (1991 og 1995-1996). Fra 2004 har han vært prost i Byåsen prosti i Nidaros

bispedømme.

Olav Fykse Tveit har teologisk embetseksamen 1986 og praktikum 1987, begge fra Menighetsfakultetet. Han har vært feltprest ved Sessvollmoen (1987-1988), sokneprest i Haram (1988-1991), konsulent i teologiske spørsmål i Mellomkirkelig råd (1991-1996), forskningsstipendiat Norges forskningsråd tilknyttet Menighetsfakultetet (1996-2001). Han var sekretær for Læremnda (1999-2000) og Kirke-stat-utvalget (2001-2002). Fra 2002 har han vært generalsekretær i Mellomkirkelig råd.

- [Se www.kirken.no/nidaros for en nærmere beskrivelse av de fem kandidatene og deres svar på de fire spørsmålene som bispedømmerådet stilte hver av dem i forkant av nominasjonen.](http://www.kirken.no/nidaros)

Bispemøtet drøfter situasjonen etter Kirkemøtet

(15.01.2008)

Ett av spørsmålene gjelder om det kan etableres særordninger for tilsyn av prester og andre viglede medarbeidere som ikke ønsker å stå under tilsyn av sin biskop på grunn av dennes homofilisyn. Kirkemøtets vedtak i november innebærer at bispedømmeråd, kirkelige fellesråd og menighetsråd ved tilsetting i stillinger som krever ordinasjon eller vigsling, vil kunne ha ulik praksis når det gjelder personer som lever i homofilt partnerskap. Tilsettingsorganene har etter Kirkemøtet drøftet hvordan de skal forholde seg til endringene når det gjelder for eksempel utlysning og intervju. Bispemøtet skal drøfte biskopens rolle i denne sammenheng.

Bispemøtet vil også behandle det fremlagte forslaget til endring av KRL-faget.

Ellers på saklista står en bred drøfting av bispeembetets og biskopenes rolle i kirkestrukturen, blant annet med utgangspunkt i en studierapport fra en internasjonal katolsk-luthersk dialogkommisjon. Mellomkirkelig råds assisterende generalsekretær Sven Oppegaard, som har vært sentral i utarbeidelsen av rapporten i sin tid som assisterende generalsekretær i Det Lutherske Verdensforbund, innleder til samtalen på Bispemøtet.

Bispemøtet ønsker hvert år å legge ett av sine kortere møter til en stiftsby utenfor Oslo, og denne første gangen er Kristiansand valgt. Januar-møtene de neste to årene legges til Tønsberg og Fredrikstad. Biskopene starter sitt møte i Kristiansand med en gudstjeneste i domkirken tirsdag formiddag. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til redaksjonen:

Kontaktperson: Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken, tlf. 23 08 13 92, mobil 95 11 99 46.

Bispemøtet inviterer til pressekonferanse onsdag 23. januar kl. 1300 på Agder og Telemark bispedømmekontor, Markens gate 13 i Kristiansand.

Her møter Bispemøtets preses Olav Skjevesland, visepreses Laila Riksaasen Dahl og Per Oskar Kjølås, som er det tredje medlem av Bispemøtets arbeidsutvalg. De vil orientere om aktuelle saker som har vært til behandling på møtet. Etter pressekonferansen ville alle biskopene være tilgjengelige for separate intervjuer.

- Et spørsmål om ekte omsorg og interesse

(16.01.2008)

Kirkerådets nytilsatte ungdomsrådgiver, Espen Andreas Hasle (35) snakker om ressurser og "relasjonskapasitet" når han skal peke på hvordan kirkens ungdomsarbeid kan styrkes. - Det krever mye å engasjere seg i andres liv. Det er det vi må gjøre dersom vi skal bli tatt på alvor av 14- til 18-åringene, sier Hasle.

Youth ministry

I USA har mange kirker utviklet "Youth ministry" med et eget gudstjenestelig tilbud til ungdom. Fagteologisk oppmerksomhet omkring unges deltakelse i menighetslivet, har ifølge Hasle ført til omprioritering av ressurser. Han tror denne tendensen vil vise seg også i menigheter her i landet.

- Ungdomsarbeidet er kirkens mest strategiske virksomhet, og satsing gir resultater. Det har heldigvis mange begynt å forstå også i Norge. Vi ser særlig at satsing på konfirmantundervisningen har betydning, og det er gledelig. Konfirmantundervisningen gir unike muligheter til å nå bredt ut.

- En av mine viktigste oppgaver som ungdomsrådgiver i Kirkerådets stab blir å peke på de store mulighetene som ligger foran oss. Hele vår samtid forholder seg på mange måter til det åndelige. Det har vært et stort klimaskifte i forhold til det religiøse siden 1980- og -90-tallet. Da jeg var prest på Mortensrud diskuterte vi om vi skulle våge å tilby ungdommene forbønn. De tok det som det mest naturlige i verden, mens vi "halvgamle" problematiserte det.

Frivillige organisasjoner

De frivillige kristelige barne- og ungdomsorganisasjonene har vekst i medlemstallet. Samtidig har den offisielle kirkestrukturen i senere år bygget opp tilbud som tidligere var organisasjonstilbud. Espen Andreas Hasle mener begge parter har mye å tjene på mer samarbeid. Han er sekretær for Samarbeidsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner (SBU) som møtes en gang i halvåret. I februar er det lagt opp til en felles strategidag for representanter fra SBU og Kirkerådets trosopplæringssekretariat.

- Det som skjer i trosopplæringsarbeidet har stor betydning både for samarbeidet med de frivillige organisasjonene og for utviklingen av kirkens ungdomsarbeid generelt, mener Hasle. Aldersgruppen 18-30 (som ikke omfattes av trosopplæringsreformens tilbud) blir tema både på Ungdommens kirkemøte 2008 (på Haugetun folkehøgskole på Rolvsøy i Østfold 23. - 27. juni) og på Kirkemøtet

til høsten.

18-30-utfordringen

- Tre ressursgrupper arbeider nå med 18-30-utfordringen; i Nord-Hålogaland, Stavanger og Oslo bispedømmer. På en fagkonferanse Menighetsfakultetet (MF) arrangerer i samarbeid med Kirkerådet 17.-18. april, blir blant annet deres innspill presentert, forteller Hasle. Han håper utdanningsinstitusjonene vil legge til rette for at ungdomsarbeid blir en egen karrierevei i kirken, og har i den sammenheng forventninger til [MFs bachelor-studium Ungdom, kultur og tro](#).

Det finnes nå ungdomsråd og årlige ungdomsting i alle bispedømmer. Ved alle de bispedømmekontorene er det en ungdomskonsulent. Espen Andreas Hasle mener denne regionalt forankrede strukturen har bidratt til at Ungdommens kirkemøte (UKM) har fått stor betydning.

Ungdommens kirkemøte

- Unge som deltar på UKM opplever at deres stemme blir hørt. Jeg har tro på nytten ved å gi ungdommens stemme kirkens form. Men Ungdommens kirkemøte må ikke bli en kopi av Kirkemøtet. UKM er en del av den offisielle strukturen, men må samtidig utfordre både maktposisjoner og beslutningsprosesser i denne strukturen.

Ungdommens kirkemøte ble første gang gjennomført i 1993. UKMs betydning ble svært synlig da Kirkerådet tidlig i 2004 organiserte en storstilt reform av kirkens gudstjenesteliv. Kirkerådet refererte til UKM-sak 05/03 "[Hva slags gudstjeneste vil vi ha?](#)" som bakgrunn for reformen.

UKM 08 får høringsdokumenter fra gudstjenestereformen som sak. Espen Andreas Hasle har foreslått at en del av UKMs "høringssvar" kan være å lage opplegget for åpningsgudstjenesten på Kirkemøtet 2008.

- [Se saksdokumenter og vedtak fra tidligere Ungdommens kirkemøter](#)

Bønneuken for kristen enhet markerer 100-års jubileum

(21.01.2008)

Siden 1960-tallet har KV (gjennom arbeidet i "Faith and Order"-kommisjonen) og Den romersk-katolske kirkes sekretariat for fremme av kristen enhet utarbeidet liturgisk materiale for Bønneuken. Bibelteksten ved hundreårsmarkeringen for Bønneuken, er hentet fra 1. Tessalonikerbrev. Overskriften er «Be uavlatelig!» (1 Tess 5,17)

I Roma blir samarbeidet om Bønneuken for kristen enhet markert ved at [paven mottar KV's generalsekretær Samuel Kobia i en audiens](#) sammen med medlemmene i en felles arbeidsgruppe mellom Den romersk-katolske kirke og KV. Arbeidsgruppen som er samlet 21. - 26. januar, drøfter samarbeidet mellom Faith and Order-kommisjonen som er organisert under KV og Den romersk katolske kirkes sekretariat for fremme av kristen enhet .

Her i landet markeres jubileet blant annet ved [en samling i Kampen kirke, Oslo 24. januar](#). Der inviteres det til bønn, fellessang og et mangfold av musikalske uttrykk.

- [Norsk ressursmateriale til Bønneuken 2008](#)
- [Bakgrunn om Bønneuken](#) (engelsk)
- Mer informasjon om Bønneukens historie:
  - [Norsk](#) (Norges kristne råds nettside)
  - [Engelsk](#) (Kirkenes verdensråds nettside)

Ta fem minutter hos Kirkens SOS

(31.01.2008)

- Det har aldri vært dumt med en tenkepause, 5 minutter til å tenke seg om, selv om du er mann. Ta5.no er ikke en enkel løsning på vanskelige problemer, men en måte å sjekke ut vante tankemønstre, sier rådgiver i Kirkens SOS Kåre Dag Mangersnes (bilde).

Takket være oppslag i Dagbladet og Aftenposten fikk nettsidene www.ta5.no stor oppmerksomhet ved lanseringen i desember i fjor.

- Ta5.no er ingen terapeutisk ”snakk om følelsene dine”-side, men en kjapp vei inn til refleksjoner om livet, mandager og fiskelykke. Vi ønsker å gi mannen en mulighet til å reflektere på egne premisser og øke kunnskapen om psykisk helse generelt, sier Mangersnes.

Han forteller at Kirkens SOS ikke har klart å nå menn med sin vanlige internettjeneste. Under 10 % av de som skriver til Kirkens SOS sin netttjeneste, er menn.

- Vi lurer på hvorfor det er slik, og tror at vi må lage nye arenaer hvor menn kan reflektere rundt egne tanker og hvordan de opplever hverdagen sin. Resultatet er ta5.no, sier Mangersnes.

Ta5.no har fem aktiviteter:

Hverdag, en interaktiv reise gjennom en helt vanlig dag. Vi tar mange valg hver dag, men kanskje ikke alle er like viktig?

Tankepeiler. Har du peiling på tankene dine? Tankepeileren gir deg tilbakemelding på hvordan du ser på forskjellige situasjoner i hverdagen.

Quiz. Psykisk helse er et område vi snakker lite om, og fakta blandes ofte med fordommer. Sjekk dine!

Fisk et smil og se hvor mye tran du får! Forskning har vist at det er positivt å trene seg opp til å se etter gode ting i hverdagen. Som et smil.

Fem fakta er kort informasjon om psykisk helse.

-
- [Hvordan står det til med psyken din?](http://Dagbladet.no) (Dagbladet.no)
  - [Unge menn ber ikke om hjelp](http://Aftenposten.no) (Aftenposten.no)
-

Om Kirkens SOS

Kirkens SOS er Norges største døgnåpne krisetjeneste, og besvarte i 2007 over 210.000 henvendelser via telefon og internett. Tjenestene bemannes av frivillige medarbeidere.

Hvis du vil vite mer om hva Kirkens SOS driver med, gå til www.kirkens-sos.no. Ta5.no er laget med støtte fra Stiftelsen Helse og Rehabilitering.

Kontaktperson:

Kåre Dag Mangersnes i Kirkens SOS, tlf 23 08 13 80 eller mobil 97 12 92 09.

Biskopene åpner for RLE

(01.02.2008)

- Bispemøtet legger til grunn at Norge innretter seg etter de internasjonale menneskerettighetene og gjør de endringer i nasjonal lovgivning som er nødvendig for å ivareta våre forpliktelser i så måte, heter det i uttalelsen.

- For Bispemøtet er det avgjørende at skolens religionsundervisning makter å presentere religion som noe levende og aktuelt, og ikke som noe fortidig og folkløst, heter det i uttalelsen.

- At faget skal være ”objektivt, kritisk og pluralistisk” må ikke legges på den enkelte lærer som en byrde, sier biskop Olav Skjevesland.

- Biskopene vil fremme en fortsatt god undervisning i kristendomskunnskap samtidig som det også er viktig at vi ikke blir oppfattet som om vi ensidig hegner om gamle privilegier, sier biskop Olav Skjevesland.

Biskopene håper uttalelsen kan styrke samarbeidet mellom skole og kirke. Ved å løfte frem betydningen av dialog og kunnskap om andre religioner løftes også frem betydningen av kunnskap om kristendom som den tradisjonelle religion i Norge.

- Som ledere for en religiøs majoritet i Norge er det også vår oppgave å stå frem som talspersoner for at mennesker av ulike religiøse tradisjoner skal kunne oppleve å bli verdsatt i skolen på linje med oss, heter det i uttalelsen.

- [Les biskopenes uttalelse her](#) (pdf)
- [Kunnskapsdepartementets nettside om høringen](#)

Kontaktperson:

Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken, 95 11 99 46.

38 millioner i skattefrie menighetsgaver

(05.02.2008)

Det har vært en betydelig økning i gaver med skattefradrag til Den norske kirke siden det startet med 21,5 millioner kroner da ordningen ble innført for skatteåret 2004. I 2005 økte gavebeløpet til 29,6 millioner, mens det i 2006 var økt til 35,6 millioner.

Direktør Jens-Petter Johnsen (bilde) i Kirkerådet mener økningen i gavebeløpene understreker betydningen av at også gaver til norske menigheter kom inn under ordningen med skattefrie gaver.

- Dette er gaver som menighetene i stor grad bruker til arbeid blant barn og unge og andre utadrettede oppgaver som det ellers er lite penger til, sier direktør Johnsen.

I 2000 ble skatteloven endret slik at gaver til visse frivillige organisasjoner ga rett til skattefritak, det vil si at deler av gavebeløpet kan føres som fradrag i inntekten før skatt blir beregnet. Fra og med inntektsåret 2004 gjelder dette også gaver til Den norske kirke. Gaven må være pengebeløp og minst 500 kr samlet i løpet av inntektsåret. Maksimalt fradrag er 12 000 kroner. Kirkerådet innberetter alle gaver samlet til likningsmyndighetene og beløpet kommer med på den enkeltes selvangivelse. For å oppnå inntektsfradrag, krever likningsmyndighetene at pengene må registreres hos en landsomfattende organisasjon. Derfor må Kirkerådet koordinere innrapporteringen på vegne av hele Den norske kirke. For å få skattefritak må gaver oppgi fødselsnummer, navn og adresse samt gavens størrelse. Anonyme gaver gir ikke rett til skattefritak. Gaveregisteret slettes etter at aktuelle opplysninger er oversendt skattemyndighetene.

243 mill innsamlet i menighetene totalt i 2006

I Den norske kirkes menigheter ble det i 2006 samlet inn over 243 millioner kroner, ifølge tall fra menighetenes årsstatistikk 2006 (2007-statistikken kommer først i juni i år). Se [Tilstandsrapport for Den norske kirke 2006](#).

De innsamlede midlene i 2006 var fordelt med 128 millioner i kirkeofringer, 80 millioner i andre gaver og innsamlinger og 36 millioner i givertjeneste. I perioden 2002 til 2006 har kirkeofringene økt med 2,5 prosent hvert år, andre gaver/innsamlinger med 4,5 prosent hvert år og givertjenesten med 16 prosent hvert år.

Kirkemøtet 2004 anbefalte at de menighetene som ikke har en ordnet givertjeneste, om å etablere dette og legge til rette for gode praktiske ordninger. Da Kirkemøtet 2004 behandlet saken "Ressursnivået i Den norske kirke" - ble det understreket at kirkens medlemmer må ta økt ansvar for

sin kirke, blant annet gjennom dugnadsinnsats, ofring og givertjeneste. Ordningen med skattefrie gaver er et godt utgangspunkt for en ny giv på dette feltet, heter det i Kirkemøtets vedtak.

- Det er mange menighetsgaver som ikke registreres under ordningen med skattefritak og et sterkere fokus fra menighetenes side vil kunne forsterke givertjenesten i menighetene, sier direktør Jens-Petter Johnsen. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se Skatteetatens oversikt over organisasjoner som er med i ordningen med fradragberettigede gaver.](#)
- [Se Kirkerådets veiledning om gaver til Den norske kirke.](#)

Første felleskirkelige salmeliste

(07.02.2008)

Et felleskirkelig salmearbeid av en slik størrelse har aldri vært gjennomført tidligere her i landet. Utgangspunktet var en invitasjon fra Den norske kirke i forbindelse med arbeidet med ny salmebok.

– I september 2005 vedtok Kirkerådet at en av føringene for en ny salmebok var at den skulle ha et felleskristelig perspektiv, forteller prost Tore Kopperud, leder av utvalget som arbeider med ny salmebok for Den norske kirke.

– Vi henvente oss til våre søsterkirker i Norge gjennom Norges Kristne Råd, og ni andre kirker takket ja til å være med på å prosjektet. Det er en viktig del av vårt økumeniske samarbeid at vi har en felles sangskatt. Men vi ønsket også å trekke inn de lutherske organisasjonene i samarbeidet, og sju av dem har vært med, sier Kopperud.

To spor ble ett

I 2006 pågikk arbeide langs to spor. Den norske kirke hadde felles møter med kirkesamfunnene, og separate møter med organisasjonene. Men i 2007 gikk de to sporene sammen til ett, og representanter for 17 arbeidslag satt sammen og definerte den felles salmeskatten.

Listen inneholder bidrag som er kjent for de fleste, men også eksempler på noe som kan romme framtidige muligheter. Det er ingen bidrag i listen som noen går imot av prinsipielle teologiske grunner. Hvert kirkesamfunn og hver organisasjon står fritt til å bruke sangene på listen i det omfang en finner tjenelig, også med tanke på framtidige salme- og sangbøker.

Samarbeidspartnerne

De ni kirkesamfunnene som har samarbeidet med Den norske kirke om dette, er: Adventistsamfunnet, Den evangelisk-lutherske frikirke, Den katolske kirke, Det Norske Baptistsamfunn, Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn, Det Norske Misjonsforbund, Frelsesarmeen, Metodistkirken, Pinsebevegelsen. De sju organisasjonene som har vært med, er: Det Norske Misjonsselskap, Indremisjonsforbundet, Norges KFUK/M, Norges Kristelige Studentforbund, Norges Kristelige Student- og skoleungdomslag, Normisjon, Norsk Luthersk Misjonssamband. (Kirkens informasjonstjeneste.)

- [Her finner du listen over de 270 salmene](#) (pdf)

Samisk kirkeråd vurderer å flytte

(11.02.2008)

Samisk kirkeråd møtes denne uken i Oslo. Rådet drøfter blant annet lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat.

På sitt møte i september i fjor tok Samisk kirkeråd opp spørsmålet om alternativer for fremtidig lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat. Rådet pekte da på Tromsø som det meste samlende alternativet. I vedtaket fra det møtet heter det blant annet:

- Tromsø er i dag den viktigste samiske universitetsbyen med fagmiljøer på felter som samisk språk, kultur og historie, urfolksstudier, nordnorsk / samisk religiøsitet, teologi og praktisk-kirkelig utdanning. Byen samler mange samiske studenter, hovedsakelig fra det nordsamiske miljøet, men også fra lulesamiske og sørsamiske områder. Byen er jevnlig vertskap for større konferanser relatert til samiske forhold. Man kan forvente at Tromsøs rolle på disse feltene vil vokse i tiden som kommer.

Saken ble sist høst sendt på høring til 122 høringsinstanser: Menigheter med samisk bosetting, bispedømmeråd og biskoper, utdanningsinstitusjoner og samiske institusjoner. Blant de 40 innkomne høringssvar er det altså stor støtte til Tromsø.

Da Kirkemøtet i 1992 vedtok å opprette Samisk kirkeråd, ble sekretariatsfunksjonen lokalisert til Tromsø. I 1995 flyttet kontoret til Oslo og har siden vært en del av de nasjonale kirkelige organers felles sekretariat i Kirkens hus i hovedstaden.

Samisk kirkeråd skal i mai sluttbehandle saken om sekretariatets lokalisering. Til mai-møtet vil det bli utarbeidet en analyse med organisasjonsmessige og kostnadsmessige konsekvenser av å bli værende i Oslo eller flytte til Tromsø. Kirkerådet vil deretter ta stilling til spørsmålet.

Samisk kirkeråds sekretariat består av generalsekretær og tre medarbeidere. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktpersoner:

Leder i Samisk kirkeråd, Tore Johnsen,

Mob.tlf. 92 63 70 31

E-post: tojohn@sensewave.com

Generalsekretær i Samisk kirkeråd, Rávdna Turi Henriksen

E- post: ravdna.turi.henriksen@kirken.no

Telefon: 23 08 12 00

- Rettighetene til ureturnerbare innvandrere må styrkes

(11.02.2008)

Rådet som har møte i Oslo 11. og 12. februar, uttrykker bekymring for at [forslaget til ny Utlendingslov](#) ikke vil løse utfordringene som er knyttet til det voksende antall ureturnerbare innvandrere i Norge. Grunnleggende helserettigheter til papirløse, og legaliseringsordninger for lengeværende, er noe av det Mellomkirkelig råd etterlyser.

- Slik situasjonen er i dag har papirløse barn rett til å gå på skole, men ikke rett til å oppsøke helsesøster. Retten til helse utover akutt behandling, må styrkes for alle ureturnerbare som oppholder seg i Norge. Helse er en grunnleggende menneskerettighet - uavhengig av legal status, sier leder i Mellomkirkelig råd, Ingrid Vad Nilsen.

Ikke automatisk opphold

- Vi mener ikke at alle automatisk kan få opphold. Da ville vi undergrave hele lovverket og asylinstituttet. Men mange tusen mennesker lever i dag midt iblant oss uten grunnleggende helse- og arbeidsrettigheter. Alle må behandles som fullverdige mennesker så lenge de er i Norge, sier generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit.

- Mange av de ureturnerbare er hardt pressede mennesker som i mange år har levd under altfor kummerlige forhold. De som har vært i Norge i mange år fordi retur ikke er mulig, må i det minste få behandlet saken sin på nytt. Da bør botid og tilknytning til riket bli vektlagt, understreker Fykse Tveit.

Mellomkirkelig råd utfordrer lokalmenighetene i norske kirkesamfunn til å møte papirløse innvandrere med åpenhet.

- De bor jo midt iblant oss, og likevel er disse menneskene helt usynliggjort - både i forhold til rettigheter, våre fellesskap og vår bevissthet, påpeker Vad Nilsen.

Mellomkirkelig råds vedtak:

- Mellomkirkelig råd for Den norske kirke vil i møte med de flyktninge- og asylpolitiske utfordringene holde fram det kristne menneskesynet og vektlegge alle menneskers rettigheter og likeverd uavhengig av legal status. Mellomkirkelig råd mener at grunnleggende behov og rettigheter til ureturnerbare innvandrere, som retten til helse, arbeid og verdig liv, må ivaretas bedre i norsk lovgivning. Den norske kirke er en viktig aktør i lokalsamfunnet, og Mellomkirkelig råd oppfordrer menighetene til å finne måter å møte og inkludere sårbare flyktning- og asylgrupper på i sine fellesskap.

(Kirkens informasjonstjeneste)

- [Ot.prp. nr. 75 \(2006-2007\) Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her \(utlendingsloven\)](#)
[Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet 29. juni 2007.](#)

Kontaktperson:

Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd,

Mob.tlf.: 48 99 12 70 - e-post: olav.fykse.tveit@kirken.no

Demokrati-utvalg for Den norske kirke

(13.02.2008)

Arbeidsgruppen skal fremme konkrete forslag til endringer i valgordningene i Den norske kirke og forslag til andre typer tiltak som kan gjennomføres i tilknytning til de kirkelige valgene i 2009-2010.

Arbeidsgruppen er oppnevnt i samråd med Kirkerådet.

- Det er ingen hemmelighet at vi gjerne ville kommet i gang før – tiden fram mot de kirkelige valg i 2009-2010 går fort – men vi er glade for at det nå er etablert et slikt demokratiutvalg. Fra Kirkerådets side har vi understreket behovet for å utvikle og forbedre kirkens valgordninger, sier direktøren i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen.

Prost i Vestre Aker (Oslo) Trond Bakkevig er oppnevnt som leder av arbeidsgruppen. De andre medlemmene er:

Knut Andresen, domprost i Nidaros og nestleder i styret i Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA),

Inger Johanne Wremer, seniorrådgiver, Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH),
Berge Furre, professor ved Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo,

Elin Horn Galtung, leder av bydelsutvalget i Vestre Aker, Oslo,

Harald Hegstad, professor ved Det teologiske Menighetsfakultet,

Sissel Vartdal, kirkeverge i Fjell og nestleder i Kirkerådet,

Departementet og Kirkerådet samarbeider om sekretariat for gruppen.

Arbeidsgruppen skal legge fram sin utredning innen 1. mai 2008. Statsråd Giske understreker at gruppens utredning skal foreligge før stortingsmeldingen om stat og kirke blir behandlet.

Gruppen bes særskilt om å vurdere tiltak som kan:

- styrke oppslutningen ved menighetsrådsvalget i 2009

- styrke den demokratiske legitimiteten til ulike organer

- styrke prosessene rundt framtidig utvelgelse av proster og biskoper

I mandatet heter det videre at arbeidsgruppen skal fremme konkrete forslag til eventuelle endringer i kirkeloven og annet regelverk. Det forutsettes at gruppen i nødvendig utstrekning har kontakt med berørte instanser, blant annet arbeidstakerorganisasjonene.

Overfor Kirkedepartementet presenterte Kirkerådet i juli i fjor en tiltakspakke for menighetsrådsvalget 2009. For å øke oppslutningen om valget, ønsker Kirkerådet blant annet en masseutsendelse av valgkort til alle stemmeberettigede.

Kirkemøtet i 2006 pekte i sin [høringsuttalelse til Stat/kirke-utredningen](#) blant annet på behovet for utredning av en kombinasjon av direkte og indirekte valg i kirken.

- Vi ønsker fokus på tiltak og ordningsmessige forsøksordninger som kan prøves ut ved de kirkelige valgene i 2009-2010. Kirkerådet ønsker også en satsing på tiltak for å forbedre tilrettelegging og gjennomføring av valgene og stimulere økt valgdeltakelse, sier Johnsen. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Her er mandatet for arbeidsgruppen](#) (pdf)

Temaet demokrati i kirken ble belyst på to store konferanser i 2007

- ["Det kirkelige demokrati – mellom politisk demokrati og folkebevegelsesdemokrati"](#) i samarbeid med KIFO, i Oslo 8.mai 2007
- ["Kirkelig demokrati og valgordninger"](#) i samarbeid med KA i Oslo kongresser 20.-21.september 2007.
- KIFO laget på oppdrag fra Kirkerådet en egen [sammenfatning av stat-kirke-høringen når det gjaldt kirkelig demokrati og valgordninger](#). (pdf)

Kirkerådet går inn for Halvor Nordhaug som ny biskop i Møre

(14.02.2008)

Rektor Halvor Nordhaug er av Kirkerådet satt på førsteplass, mens leder i Den norske kirkes presteforening Ingeborg Midttømme har fått flest stemmer på andre plass. Prost Bjarne Olaf Weider har fått flest stemmer som nr. 3.

Halvor Nordhaug ble innstilt med 8 stemmer som nr. 1, mens Ingeborg Midttømme fikk 7 stemmer som nr. 1.

Midttømme ble innstilt med 14 stemmer som nr. 2, mens Bjarne Olaf Weider fikk 1 stemme som nr. 2.

Weider ble innstilt med 13 stemmer som nr. 3. Domprost Øystein Bjørdal fikk 2 stemmer som nr. 3.

Kirkerådet har 15 medlemmer og alle var til stede under avstemningen. Kirkerådet har i likhet med biskopene frist til 18. februar med å komme med uttalelse om hvilke tre kandidater som anses som best skikket til å bli ny biskop i Møre.

(Kirkens informasjonstjeneste)

Kirkerådet ønsker å beholde KRL

(14.02.2008)

I debatten på Kirkerådets møte torsdag ble det referert til at 80 prosent av landets kommuner mener faget fortsatt bør hete KRL. Departementet har foreslått å endre navnet til "Religion, livssyn og etikk" (RLE).

- K'en sier derimot ikke at konsekvensen av dette er en kvalitativ forskjellsbehandling av de ulike tros- og livssynene i undervisningen. Den synliggjør bare at det er en forskjell i undervisning i kvantitativ forstand, noe Menneskerettighetsdomstolen uttalte at var både forståelig og naturlig i den norske skolen, påpeker Kirkerådet i sin uttalelse.

Kirkerådet mener at KRL-fagets innholdsbestemmelser flyttes fra lovtekst til fagplan, men at opplæringsloven da må fastslå prinsippene om religioners og livssyns plass i skolen, kvalitativ likebehandling av de ulike religionene og livssynene, og en kvantitativ differensiering med hensyn til omfanget av kristendom i faget.

Religionen har plass i skolen

Kirkerådet påpeker i sin uttalelse at religion har vært, er og må fortsatt være en del av det offentlige rom og ikke forskyves til den private sfære. Dersom dette skjer, vil det være brudd med en lang tradisjon for åpenhet for det religiøse og et stort tap for samfunnet, mener Kirkerådet.

-Dersom faget fortsatt skal være et dialogfag, må det legges vekt på elevens kjennskap til eget og andres religion/livssyn. Det er da også en selvfølge at alle religioner og livssyn behandles likt. At faget undervises med utgangspunkt i religionenes og livssynenes egenart, vil være med å sikre den kvalitative likebehandlingen og kvaliteten i undervisningen, uttaler Kirkerådet og påpeker at dommen fra Menneskerettighetsdomstolen ikke problematiserte at kristendommen får en større andel av undervisningen enn andre religioner og livssyn.

-Det vil være naturlig også i fortsettelsen å beholde denne fordelingen. Og det er viktig at alle elever kjenner den kristne kulturarven og tradisjonen som har preget samfunnet vårt gjennom tusen år, mener Kirkerådet.

Ja til fritak

I praksis mener Kirkerådet at har det vist seg at dagens fritaksordning ikke oppleves god nok for elever som tilhører minoritetssamfunn. Derfor mener rådet at det er viktig at alle elever kan få fritak fra deler av undervisningen eller skolens innhold for øvrig som oppleves krenkende for den enkelte

med hensyn til religion og livssyn. Det er avgjørende at dette også i fortsettelsen ikke bare knyttes til aktiviteter i KRL-faget, men til skolens arbeid generelt, mener Kirkerådet.

Skal ikke krenke menneskerettighetene

Innledningsvis understreker Kirkerådet at det er en selvfølge at undervisningen i norsk skole ikke skal krenke menneskerettighetene og ser positivt på at KRL-faget blir behandlet som et ordinært skolefag. Når det nå kreves endringer i forhold til opplæringsloven og KRL-faget, må det drøftes hva som er nødvendige og hva som er ønskelige endringer for å imøtekomme dommen fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD).

Så langt Kirkerådet kan se, er flere av de endringene som er nødvendige allerede gjort ved revisjonene i 2001/2002 og særlig i 2005 som følge av kjennelsen i FNs menneskerettighetskomité. Sammenstillingen mellom KRL-faget og formålsparagrafen er fjernet. Den omdiskuterte formuleringen i formålsparagrafen ”... hjelpe til med å gje barna ei kristen og moralsk oppseding”, er det bred enighet om ikke å føre videre i det nye formålet for opplæringen. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les hele høringsuttalelsen fra Kirkerådet her](#) - (pdf)

Ber om økt økonomisk støtte til Den katolske kirke

(15.02.2008)

Mellomkirkelig råds assisterende generalsekretær Sven Oppegaard sier at Mellomkirkelig råd over lengre tid vært oppmerksom på de utfordringer Den katolske kirke i Norge står overfor i sin betjening av store grupper katolske arbeidsinnvandrere til Norge, særlig fra Polen og Litauen, etter utvidelsen av EØS-området til Øst-Europa.

- Den katolske kirkes innsats er av stor betydning for disse gruppenes velferd og integrasjon i det norske samfunnet. Imidlertid krever dette arbeidet ekstraordinære ressurser. Mellomkirkelig råd anmoder derfor norske myndigheter til å støtte Den katolske kirkes arbeid overfor disse gruppene, forteller Oppegaard.

På vegne av Den norske kirke uttrykker Mellomkirkelig råd tilfredshet med at Arbeids-og inkluderingsministeren viser forståelse for Den katolske kirkes aktuelle behov, og oppfordrer til at kirkens anmodning om ekstraordinære bevilgninger blir imøtekommet så snart som overhodet mulig.

I rådets uttalelse utfordres samtidig menigheter i Den norske kirke til å vurdere om de kan tilby kirkerom til bruk for katolske gudstjenester.

- Mellomkirkelig råd oppfordrer menigheter i Den norske kirke og andre kirker i Norge til å vurdere om de kan tilby kirkerom på kort eller lang sikt for gudstjenester og kirkelige handlinger. Den norske kirke i utlandet møter selv fleksibilitet og generøsitet i denne typen utfordringer i katolske land. Dette kan på samme måte være norske menigheters svar og verdifulle bidrag til å avhjelpe de kritiske behov som Den katolske kirke i Norge står overfor, heter det i uttalelsen. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les hele uttalelsen her](#) – (pdf)

23,5 fonds-millioner fordelt

(15.02.2008)

[Se orientering om tildeling av midler fra avkastningen av OVF](#)

Tildelingene fra OVF-avkastningen er kategorisert i tre hovedposter: Fellesutgifter, Kirkemøtets andel og bispedømmenes andel. Fellesutgiftenes største post er kontingenter og konferanseavgifter til internasjonale økumeniske organisasjoner. Disse ble tidligere bevilget over statsbudsjettet. I år utgjør kontingenter og konferanseavgifter kroner 3 914 000. I tillegg til kontingentene tildeles kr 1 931 600,- til søsterkirker, samt kr 270 000 til dekning av generalforsamlinger i økumeniske organisasjoner. Til sammen utgjør fellesutgiftene kr 8 348 000,-.

Kirkemøtets andel utgjør kr 7 139 000 som går til kirkelige eksterne prosjekter, pilotprosjekter, arbeid innenfor samisk kirkeliv og Kirkerådets interne prosjekter. I beløpet er det fratrukket et merforbruk fra tidligere år på kr 470 000. Av resten av årets fondstildeling går kr 7 576 000 til lokale prosjekter i bispedømmene.

Av Kirkemøtets andel på kr 7 139 000 går kr 700 000 til prosjekter innenfor samisk kirkeliv og kr 3 481 000 til landsomfattende organisasjoner med følgende fordeling:

- kr 700 000 i tilskudd til Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep,
- kr 60 000 til Nettverket for homofile og lesbiske i kirkelig tjeneste til nettverkssamling,
- kr 100 000 til Prostidiakonaten i Vest-Telemark til utgivelse av inspirasjonsboken "Med andre ord" som kan brukes ved innføring av ny diakoniplan,
- kr 42 000 til organisasjonen Tro og Lys for arbeid for å gi funksjonshemmede en plass i kirke og samfunn,
- kr 50 000 til Menneskeverd til seminaret "Når grenser krysses",
- kr 50 000 til IKO til prosjektet "Menigheten som rusforebyggende arena",
- kr 180 000 til Kirkens Familivern til prosjektet "Styrking av familiearbeidet i menighetene",
- kr 62 000 til Emmaus for prosjektet "Nettbaserte tjenester i sammenheng med fastetiden",
- kr 265 000 til IKO for prosjektet "kirke-skole-samarbeid",
- kr 50 000 til IKO for "Tilrettelegging – den kulturelle skolesekken",
- kr 200 000 til Norsk Søndagsskoleforbund for "Nettbase: Interaktive fortellinger for barn",
- kr 115 000 til KIA for "Utarbeiding av materiell til voksne dåpskandidater",
- kr 100 000 til NKSS region øst for "Bibelbussen",
- kr 30 000 til Agder og Telemark bispedømmeråd for "Roadservice – ungt engasjement – globalt ansvar – et nasjonalt prosjekt for konfirmanter og unge",

- kr 45 000 til Norsk kvinnelig teologforening i støtte til jubileumsmarkering,
- kr 700 000 til Det teologiske Menighetsfakultetet for prosjektet ”Menighetsutvikling i folkekirken”,
- kr 400 000 til Oslo bispedømmeråd til ”Senter for kultur og kirke i Oslo”,
- kr 20 000 til Nidaros bispedømmeråd for ”stiftelseskapital til Pilegrimsgård i Trondheim”.

Til kirkelige pilotprosjekter og interne prosjekter i regi av Kirkerådet går kr 200 000 til diakonal satsing i sammenheng med ny diakoniplan, kr 500 000 til arbeid innenfor forbruk og rettferd, kr 50 000 til kompetanseheving i forhold til overgrepssproblematikk, kr 1 619 000 til arbeid med reform av gudstjenestelivet, kr 100 000 til utarbeidelse av nytt salmeleksikon i regi av Norsk Hymnologisk forening og Liturgisk senter, kr 200 000 til prosjekt innenfor ung i kirken i samarbeid med Menighetsfakultetet, kr 55 950 til prosjekt innenfor rekruttering, kr 300 000 til prosjektet ”menighetsrettet utviklingsarbeid”, kr 180 000 til disposisjon for direktør til interne eller eksterne prosjekter og kr 65 000 til arbeid med lokalt religionsmøtearbeid.

Kr 700 000 av Kirkemøtets andel går til arbeid innenfor samisk kirkeliv. Til arbeid innenfor Samisk kirkeråd tildeles det kr 568 000 til arbeid med liturgi, salmeseminar for å utarbeide sørsamiske salmer, utarbeiding av gudstjenestemateriell, samisk ungdomssamling, planarbeid for samisk kirkeliv og forberedelse av Nordiske samiske kirkedager. Til utvalg for sørsamisk kirkeliv (ved Nidaros bispedømmeråd) tildeles det kr 62 000 til salmearbeid. Til Kirkenes Verdensråd tildeles det kr 70 000 som et bidrag til videreføring av rådets urfolksarbeid.

I følge vedtak i Kirkemøtet 1997 skal 10 prosent av de midlene fra Opplysningsvesenets fond (OVF) som disponeres av de sentralkirkelige råd, fordeles til prosjekter i regi av eller til fordel for søsterkirker og internasjonale partnerorganisasjoner ("søsterkirkemidler"). 50 prosent av beløpet skal fordeles likt mellom Kirkenes Verdensråd (KV) og Det Lutherske Verdensforbund (LVF), 40 prosent fordeles til søsterkirker og partnerorganisasjoner etter søknad og de siste 10 prosent fordeles etter en rotasjonsordning til bispedømmene for videre fordeling til menighetenes vennsksarbeid.

Kirkerådet sluttet seg til Mellomkirkelig råds fordeling av kr 1 931 600 til utviklingstiltak i samarbeid med søsterkirker. Av disse ble kr 772 640 fordelt til søsterkirker og partnerorganisasjoner etter søknad fra kirker og organisasjoner, kr 193 160 til menigheters vennsksarbeid, kr 482 900 til Kirkenes verdensråds- og Konferansen av Europeiske kirkers virksomhet, og kr 482 900 til Det Lutherske Verdensforbunds- og Institute for Ecumenical Researchs virksomhet. Støtte på kr 772 600 til søsterkirker og partnerorganisasjoner ble fordelt slik: Institute of Sino-Christian Studies, Hong Kong kr 12 000, Den norske Israelmisjons prosjekt ”Bridgebuilders” til deltakelse fra Palestina / Israel kr 74 000, Den evangelisk-lutherske kirke i Thailand ved NMS kr 45 000, IECLB Brasil ved NMS kr 190 000, Estonian Evangelical Lutheran Church v / Det Norske Misjonsselskap kr 100 000, Det udi-albanske kirkesamfunn i Aserbajdsjan ved Normisjon kr 75 000, Sat-7 kr 42 000, Lutheran Communion in Southern Africa v/ Diakonhjemmets høgskole kr 100 000, EST / IECLB Brasil trosopplæringsprosjekt kr 34 000, ELCHJL – Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og Det hellige land kr 100 000.

Støtte på kr 193 160 til bygging av menigheters- og bispedømmers vennsksrelasjoner med søsterkirker blir fordelt slik gjennom bispedømmene: Hamar bispedømme kr 68 174, Nord-Hålogaland bispedømme kr 56 812, Bjørgvin bispedømme kr 68 174. (Kirkens informasjonstjeneste)

Tar avstand fra publisering av karikaturer

(20.02.2008)

Karikaturtegningene som er publisert i danske aviser og norske Agderposten virker støtende på mange muslimers religiøse følelser. Vår sympati går til muslimer i Norge og resten av verden som føler seg krenket eller såret på grunn av tegningene.

Hvordan man tolker karikaturtegningenes innhold og funksjon, avhenger av hvem som fortolker dem. Vi mener det er uklokt og respektløst å publisere tegninger som blir oppfattet som hån av religiøse symboler – spesielt når det rammer religiøse minoriteter.

Ytringsfriheten er en fundamental menneskerettighet. Vi anerkjenner derfor retten til å trykke tegningene og tar avstand fra å møte ytringene med vold. Derimot innebærer ytringsfriheten at man fritt kan komme med motytringer når man er uenige i ting som har blitt sagt. Som representanter for den religiøse majoriteten i Norge føler vi et særskilt ansvar for å si fra hva vi mener om krenking av annerledestroende.

Religionskritikk kan være bra og nødvendig, og vi mener religioner og livssyn er tjent med å forholde seg til kritikk – både intern og ekstern. Men vi ser ikke at karikaturtegningene av profeten Mohammed utgjør verken god eller konstruktiv religionskritikk.

Ørnulf Steen, generalsekretær i Norges Kristne Råd

Olav Fykse Tveit, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Atle Sommerfeldt, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp

Norske kirkeledere på britisk kirkebesøk

(25.02.2008)

Besøket er også en gjensitt etter et delegasjonsbesøk fra Church of England i Oslo for to år siden. Ellers har erkebiskopen av Canterbury, Rowan Williams, de siste årene vært på to Norges-besøk i regi av Den norske kirke. Under besøket vil de norske kirkelederne benytte muligheten til å drøfte mange spørsmål som er av felles interesse for kirkene, så som forholdet mellom stat og kirke, hvordan de kirkelige styringsorganene fungerer i de forskjellige kirkene, og hvordan embetsstruktur og valgte rådsorganer fungerer i forhold til hverandre.

Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke sier at et konkret tema, som nå er aktualisert i Den norske kirke, er biskopens tilsynsoppgave og hvilke erfaringer Church of England har gjort med alternativt tilsyn, såkalte "flying bishops". -Interreligiøs dialog og utviklingen av nye menighetsformer er også temaer med stor aktualitet for kirkene på begge sider av Nordsjøen, sier generalsekretær Fykse Tveit.

Den norske kirkes delegasjon består av Bispemøtets preses, biskop Olav Skjevesland, Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen, Melomkirkelig råds leder Ingrid Vad Nilsen, rådets generalsekretær Olav Fykse Tveit og teologisk rådgiver Beate Fagerli, medlem av Kirkerådet Kjersti Tytingvåg Rogne, Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken og sjømannsprest Torbjørn Holt i London.

Delegasjonen fra Church of England er på 13 personer og ledes av biskopene Martin Wharton og David Hamid. Leder av delegasjonen fra Scottish Episcopal Church er erkebiskop Idris Jones, mens det er økumenisk rådgiver Douglas Galbraith som tar imot på vegne av Church of Scotland. Like gjensidige kirkebesøk er en del av den 12 år gamle Porvoo-avtalen, som forplikter nordiske lutherske folkekirker, de anglikanske kirkene i Storbritannia og Irland, og baltisk-lutherske kirker til blant annet gjensidige besøk og konsultasjoner. Church of England og Scottish Episcopal Church er med i Porvoo-fellesskapet, men ikke Church of Scotland. Porvoo-fellesskapet er et fellesskap av kirker som har forpliktet seg på å arbeide tett sammen, men Porvoo-avtalen er ikke en ny "bekjennelse". Dette kirkefellesskapet er viktig for teologiske diskusjoner og for samarbeid når det gjelder kirkenes felles oppdrag og tjeneste. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktpersoner under besøket:

Generalsekretær Olav Fykse Tveit, mobil 48 99 12 70 og Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen,

mobil 48 99 12 10

Kronprinsessens salmer får plass i ny salmebok

(27.02.2008)

– Jeg merker meg med glede at Salmebokutvalget og Kronprinsessen tydeligvis har svært sammenfallende syn på hva som er gode og innholdsrike salmer, både når det gjelder nytt og gammelt stoff, sier liturgirådgiver Åge Haavik (bilde) i Kirkerådet. Han er sekretær for utvalget som arbeider med ny salmebok for Den norske kirke.

– Det har vært en merkbart økt interesse for salmer de siste årene, noe som blant annet har gitt seg utslag i at Salmebokutvalget har fått inn mer enn 4000 forslag til salmer som folk har ønsket inn i en ny salmebok, forteller Haavik. Sist gang Den norske kirke fikk ny salmebok var i 1985. Den nye boka skal etter planen tas i bruk i 2010.

I siste nummer av bladet [Kirkeaktuelt](#) blir det lettet litt på sløret når det gjelder noen av de nye salmene som foreløpig er foreslått til den nye salmeboka:

”Den mest markante nyheten i forslaget til ny salmebok, er kanskje innslaget av allmenne sanger og dikt, som nå skal få status som autoriserte gudstjenestesalmer,” skriver bladet. ”Dikt, viser og allmenne sanger er i ferd med å bane seg vei fra den litterære kanon inn i salmeboka. Forslaget fra salmeutvalget, inneholder blant annet Evert Taubes Änglamark, Arnulf Øverlands Snevit er natten, Nordahl Griegs Til ungdommen, Olav H. Hauges Det er den draumen me ber på og Alf Prøysens oversettelse av Nils Ferlins tekst Mitt hjerte er ditt.”

– Salmebokutvalget har sitt siste møte i begynnelsen av mars. Det som utvalget da har kommet fram til, skal behandles av det valgte Kirkerådet i juni. I august blir forslaget sendt ut på høring. Vi regner med at det vil føre til enda større oppmerksomhet omkring salmene til høsten, sier Åge Haavik. (Kirkens informasjonstjeneste)

Oslo får gateprest for ungdom

(05.03.2008)

Den nye gatepresten heter Jan Christian Nielsen og er 27 år gammel. Norges første gateprest for ungdom er et prøveprosjekt under ”[Gud i storby](#)”- prosjektet, i Oslo.

- Kirken har vært for opptatt av hva som skjer innenfor kirkebyggets fire vegger. For å være troverdige og relevante må vi gå ut, både til den grå hverdagen og til livets rå realitet. Det må være startstedet for hva vi sier om livet og om Gud, sier gatepresten. Han mener at livet kan være like brutalt og dramatisk for ungdom i Norge som i en township i Sør-Afrika. Etter studier i Sør-Afrika og mange år som frivillig ved Kirkens SOS kjenner han begge sammenhenger godt.

- Å ha problemer i forhold til skole, venner eller familie kan være like ille i storbyen Oslo som i Johannesburg. Selvmordsraten blant ungdom i Norge er en smertefull påminnelse om at mange ungdommer savner livsmot og håp. Ungdom i dag lever under et sterkere press enn for bare noen år siden, mener gatepresten.

For å lære å lytte har den unge presten blant annet jobbet som sjelesørger for krigsveteraner i New York. Nå vil han gjerne møte uro og lengsel blant ungdom med budskapet om en god Gud som er nær i menneskers hverdag. Samtidig presiserer han at han ikke går ut for å preke, men for å gi ungdom rom til å fortelle.

- Oslo har ikke fått en ny gatepredikant. Jeg går ut med en nysgjerrighet på hva ungdom ønsker å fortelle til meg og kirken. Men muligheten for å snakke om tro er der, og på gudstjenester i gatekapellet vil ungdommer få høre om Guds fredfulle nærvær i livene våre. På sikt jobbes det også med en ungdomskatedral i Oslo sentrum.

- Det er veldig bra at kirken i Oslo gjør noe konkret for å vise et tydeligere nærvær for ungdommer i hovedstaden, sier ungdomsrådgiver Espen Andreas Hasle i Kirkerådet. - En ungdomskatedral i Oslo vil kunne få betydning for hele Oslo, og som inspirasjonskilde og ressurs for ungdomsarbeid i andre byer i Norge. Det er godt å se at Oslokirken går foran og våger å ta nye skritt i sin satsning på å være kirke med og for ungdom, sier Hasle.

Jan Christian Nielsen håper den nye tjenesten vil gjøre kirken mer tilgjengelig og synlig for ungdom:

- Når ungdom i Oslo vet at de finner en gateprest for dem på www.gatepresten.no, og at de derfra kan søke mer kontakt, har vi oppnådd mye.

Foreløpig jobber Jan Christian med utgangspunkt i Gatekapellet ved Karl Johan, både med ungdomsåpent kapell, tilstedeværelse i gatene og tilgjengelighet på MSN.

- Dette kan bli et kraftsenter for arbeid med å gjøre kirka levende, nær og tilgjengelig for vanlig ungdom i Oslo, mener den ferske gatepresten.

Gateprest for ungdom, Jan Christian Nielsen, kan kontaktes her:
gatepresten@oslo.kirken.no - tlf.: 413 30 213 / 23 31 46 23.

Biskopene drøfter stat og kirke med kirkestatsråden

(06.03.2008)

Biskopene har satt av god tid til en foreløpig behandling av forslagene til ny dåps- og nattverdligturgi, som nå er ferdigstilt fra kirkens nemnd for gudstjenesteliv. Bispemøtets rolle er å gi en læremessig vurdering av liturgiforslagene. Bispemøtet får saken tilbake som formell læresak neste år etter en høringsperiode og behandling i Kirkerådet.

Når de 11 biskopene i Den norske kirke samles til møte i Oslo 10. - 13. mars, skal de også drøfte om det kan etableres særordninger for tilsyn av prester og andre vigslede medarbeidere som ikke ønsker å stå under tilsyn av sin biskop på grunn av dennes homofilisyn.

Etter vedtak på Bispemøtet i Kristiansand i januar har arbeidsutvalget i Bispemøtet hatt samtale med representanter for en prestegruppe som ønsker alternativt tilsyn og en ny utredning av tilsynsordninger i kirken. Biskopene har det siste tiåret flere ganger hatt spørsmålet på dagsorden, men har hittil ikke funnet grunnlag for å gå inn på slike ordninger.

Det er ellers ventet at Bispemøtet vil komme med en uttalelse på bakgrunn av meldinger om at et stort flertall av foreldre velger å ta abort når de får vite at barnet de venter har Downs syndrom. Forskere vil nå at alle gravide kvinner skal ha ultralyd i 12. uke. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til redaksjonen:

Kontaktperson: Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken, tlf. 95 11 99 46.

Bispemøtet holdes på Gjestehuset Lovisenberg, Lovisenberggata 15 A i Oslo.

Bispemøtet inviterer til pressekonferanse torsdag 13. mars kl. 13.00.

Sted: Gjestehuset Lovisenberg, Lovisenberggata 15 A i Oslo.

På pressekonferansen møter Bispemøtets preses Olav Skjevesland, visepreses Laila Riksaasen Dahl og Per Oskar Kjølaas, som er det tredje medlem av Bispemøtets arbeidsutvalg. De vil orientere om aktuelle saker som har vært til behandling på møtet. Etter pressekonferansen ville alle biskopene

være tilgjengelige for separate intervjuer.

- Voldsspiralen må stanses

(08.03.2008)

Lederne i Kirkens Nødhjelp og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke mener at en samlet verden må fordømme terroraksjonen i Israel, like mye som den må fordømme de israelske angrepene mot Gazastripen.

- Verken Palestina eller Israel kan rettferdiggjøre bruk av vold i noen form. Israel har akkurat avsluttet en fem dager lang offensiv mot Gazastripen. Minst 127 palestinere er drept, og på israelsk side har to soldater og en sivil person mistet livet. For to dager siden ble altså Jerusalem rammet av et terroranslag. De siste dagers hendelser har brakt partene enda lengre fra hverandre. Nå må voldsspiralen stanses. Hamas må stoppe raketangrepene mot Israel. Likedan må Israel avslutte all militær aktivitet på Gazastripen og oppheve blokaden mot området, sier Atle Sommerfeldt, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, og Ingrid Vad Nilsen, leder i Mellomkirkelig råd.

- Ansvarer ligger hos de politiske lederne - nå må palestinernes president Mahmoud Abbas og israels statsminister Ehud Olmert vise handlekraft og mane til fred og forsoning.

Atle Sommerfeldt, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, tlf. 917 55 112

Ingrid Vad Nilsen, leder i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, tlf. 901 74 183

Biskopene fastslår at de har tilsynet

(13.03.2008)

Bispemøtet som ble avsluttet torsdag, erkjenner at Kirkemøte-vedtaket om tilsetting av personer som lever i homofilt partnerskap har gitt flere utfordringer. Biskopene har merket seg den uro omkring den aktuelle situasjonen som blant annet er målbåret gjennom oppropet "For enhetens skyld", Prester bak oppropet har henvendt seg til Bispemøtet og noen representanter har hatt samtaler med arbeidsutvalget i Bispemøtet.

Bispemøtet vedtok at de på sitt møte i høst skal gjennomgå tidligere utredninger og vedtak om tilsynsfunksjonen i lys av den aktuelle situasjon. Til å forberede dette har de nedsatt en arbeidsgruppe med biskop Helga Haugland Byfuglien som leder og domprost Olav Dag Hauge og prost Terje Fonk som medlemmer. (Kirkens informasjonstjeneste)

- Menneskeverd er uavhengig av funksjonsnivå

(13.03.2008)

Her følger uttalelsen i sin helhet:

Nyere statistikk viser at fostre med påvist Downs syndrom blir abortert i stadig større grad. Alle gravide over 38 år får automatisk tilbud om en undersøkelse som har til hensikt å påvise genetiske feil hos fosteret.

I flere land får alle kommende mødre uansett alder tilbud om blodprøvetesting tidlig i svangerskapet. Slik blir Downs syndrom oppdaget på et tidlig stadium. De fleste som har denne kunnskap velger å ta abort, med det resultat at det nesten ikke blir født barn med Downs syndrom. Mange ønsker at også gravide kvinner i Norge under 38 år kan bli testet for kromosomfeil hos fosteret.

Dette gjør det rimelig å spørre om vi er på vei mot et sorteringssamfunn. Har vårt samfunn ikke plass til mennesker med Downs syndrom? Hvilke andre utviklingsavvik vil vi eventuelt ikke ha plass til?

Et menneskes verd er ikke knyttet til dets evne til å yte, produsere og fungere. Noe annet ville bryte fundamentalt med den kristne tanke om at mennesket har verdi i seg selv. En instrumentell forståelse av menneskeverdet kan også bidra til å rangere funksjonsdyktige mennesker i forhold til hverandre. Summen av dette er et samfunn hvor de sterkeste vinner frem, og de svake trues. Kan vi se konturene av et kaldt og kynisk samfunn? Denne utviklingen må vi i så fall snu. Kirken utfordres også av dette.

Kunnskap om kromosomfeil setter mennesker i vanskelige etiske dilemma. Verdifull kunnskap om fosteret kan brukes både til å fremme liv, men også til å svekke vår tanke om menneskeverd.

Mange foreldre har gjort eller sliter med vanskelige valg på bakgrunn av kunnskap om fosteret. Bispemøtet er opptatt av hvordan vi som kirke og samfunn kan gjøre det lettere for foreldre å ta imot barn med Downs syndrom og andre utviklingsavvik. Bispemøtet oppfordrer Regjeringen til å styrke veiledning, assistanse og økonomiske støtteordninger for mennesker med særskilte behov.

- [Last ned uttalelsen som en pdf-fil her](#)

- Uforsvarlig hastverksarbeid i en sak med store konsekvenser

(14.03.2008)

Kirkemøtet i november 2007 beklaget at regjeringen ikke har gjort denne betydningsfulle saken til gjenstand for en omfattende utredning. En slik sak krever en lengre og grundigere prosess som involverer ulike fagmiljøer og samfunnsinteresser, sa Kirkemøtet i en uttalelse.

Endringene i ekteskapsloven får følger for adopsjonsloven, bioteknologiloven og barneloven. Med det framlagte forslaget til felles ekteskapslov vil regjeringen sikre homofiles og lesbiskes rettigheter, støtte homofile og lesbiske i å leve åpent og aktivt motarbeide diskriminering.

- Men homofile i partnerskap er gjennom partnerskapsloven gitt samme vern og tilnærmet like rettigheter som parter i ekteskap. Dette er en målsetting som Kirkemøtet støtter. Men om partnerskapsloven ikke fungerer slik, bør den gjennomgås med tanke på eventuelle endringer, sier Kirkerådets leder. Regjeringen foreslår å oppheve dagens partnerskapslov.

Andersen mener at en redefinering av ekteskapet i tråd med det foreliggende forslaget ikke er ønskelig.

- Kirkemøtet har fastholdt at ekteskapsbegrepet fortsatt skal forbeholdes det offisielt inngåtte og forpliktende samlivet mellom mann og kvinne. Ekteskapet er en samfunnsordning som gjenfinnes i ulike kulturer. Det kjennetegnes ved at det gir rettslige rammer rundt samlivet mellom mann og kvinne, ivaretar barna og regulerer familielivet. Det er en institusjon med viktige funksjoner både for samfunnet og den enkelte, sier Andersen.

Selv om antallet homofile ekteskap vil være lite, mener kirkerådslederen at en felles ekteskapslov vil få store konsekvenser for samfunnet. Lærebøker og undervisning vil framstille enkjønnet og tokjønnet ekteskap som identiske, og som potensielt åpne for alle. Dette vil kunne føre til økt usikkerhet og forvirring i mange barns utvikling, og i dannelsen av identitet og selvbilde, mener Nils-Tore Andersen.

Regjeringen foreslår at homofile ektepar vil få mulighet til å bli vurdert som adoptivforeldre på lik linje med heterofile. Kirkemøtet har understreket at hensynet til barnets beste er det eneste kriteriet

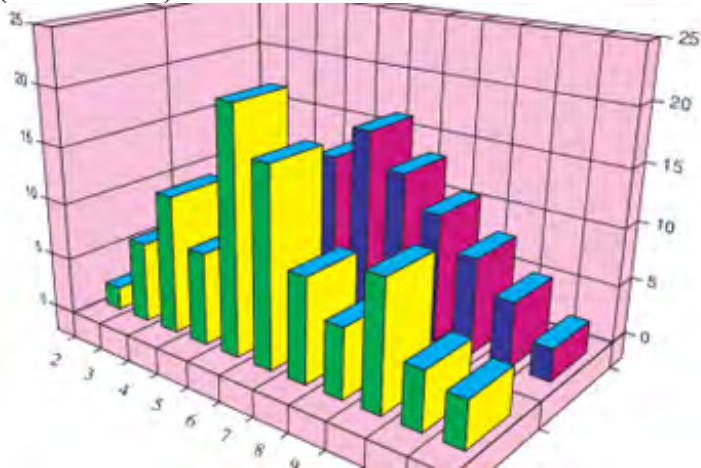
som kan gjelde for hvem som får adoptere. Spørsmålet om rett til å bli prøvet for adopsjon må derfor ikke vurderes ut fra hensynet til likebehandling av hetero- og homofile par i forpliktende samliv, sa Kirkemøtet.

Regjeringens flertall foreslår også at lesbiske par får samme mulighet til å bli vurdert for assistert befruktning på samme måte som heterofile par. Kirkemøtet er kritisk til å endre bioteknologiloven og uttalte at samfunnet gjennom lovgivning ikke bør legge til rette for en utvikling som kan bidra til økt teknifisering og tingliggjøring av noen av de mest grunnleggende sidene ved menneskelivet, det å bringe et nytt barn til verden. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Ot.prp. nr. 33 2007-2008\)](#)
[Om lov om endringer i ekteskapsloven, barnelova, adopsjonsloven, bioteknologiloven mv. \(felles -ekteskapslov for heterofile og homofile par\)](#)
- [Les hele Kirkemøtets uttalelse her](#)
- [Pressemelding fra Barne- og likestillingsdepartementet 14. mars](#)

Foreløpig kirkestatistikk presentert

(14.03.2008)

KOSTRA (KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING) er et nasjonalt informasjonssystem som også omfatter virksomhetsrapportering fra Den norske kirkes menigheter. 97% av soknene har rapportert sine 2007-tall til SSBs KOSTRA-base.

Tallene viser små tendenser når det gjelder endringer i oppslutningen om kirken. Direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen peker på at kirkestatistikken i stor grad viser stabilitet.

- Når kirkestatistikken i mange år har vist tilbakegang, skyldes det først og fremst at befolknings-sammensetningen i landet endres, ikke at kirkens medlemmer ikke velger å bære sine barn til dåpen eller la seg konfirmere, sier Johnsen. Han konstaterer at det var 24 flere utmeldinger av Den norske kirke i 2007 enn det var i 2006 (8158 i 2007 mot 8134 i 2006).

- En eventuell effekt på utmeldingsstatistikken av Kirkemøtets vedtak i homofilisaken i fjor, vil først kunne avleses på inneværende års kirkestatistikk, sier Johnsen.

Totalt ble det arrangert 65.857 gudstjenester i Den norske kirke i 2007 mot 69.050 i 2006. Jens-Petter Johnsen ser den forholdsvis store reduksjonen i antallet gudstjenester (- 4,6%) som noe av det mest interessante ved 2007-statistikken.

- Hva som er årsaken til at gudstjenestetilbudet er redusert, må vi få klarhet i, sier Johnsen.

Han understreker at det er foreløpige og ureviderte tall SSB presenterte 14. mars. Den endelige 2007-statistikken presenteres 15. juni. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Her er en oversikt over de foreløpige KOSTRA-tallene for kirkestatistikken 2007 på nasjonalt nivå](#)
- [Tabell med tall kommune for kommune](#)
- [Tabell med tall kommune for kommune - sammenliknet med befolkningstall](#)

Kirken støtter verdibasert formålsparagraf

(04.04.2008)

Regjeringens forslag til nye formålsparagrafer bygger i all hovedsak på utredningen fra [Bostadutvalget og forslagene som dette utvalget la fram i juni 2007](#). Utvalget hadde medlemmer fra ulike tros- og livssynssamfunn, blant annet Den norske kirke, humanetikere og muslimer. På tross av ulike standpunkter klarte utvalget å arbeide seg fram til konsensus.

Regjeringens forslag til nye formålsparagrafer får støtte fra Kirkerådet.

- De foreslåtte formuleringene ivaretar store deler av det vi påpekte i vår høringsuttalelse, sier assisterende direktør i Kirkerådet Gerd Karin Røsæg. Hun mener den nye paragrafen er en videreføring av tidligere formålsparagraf. - Nå utvides tolkningsrammen til også å gjelde religioner og livssyn. Det kulturelle og religiøse mangfoldet i dagens elevflokk må gjenspeiles i skolens formål, mener Røsæg.

- Verdigrunnlaget må ikke forstås statisk, - kun som en tradisjon. Skolen skal være med å videreutvikle verdigrunnlaget vårt, mener Gerd Karin Røsæg.

I [Kirkerådets høringsuttalelse til Høring NOU 2007:6 "Formål for framtida - Nye formålsparagrafer for barnehage og opplæring"](#) understreket man at kristendommen som kulturarv er en viktig del av de kulturelle røtter barnehage og skole er bygget på. Røsæg mener formuleringene i Odelstingsproposisjonen ivaretar dette:

- I vårt samfunn der nærmere 90 % av befolkningen tilhører et kristent trossamfunn, vil det vært utillatelig å fjerne denne referanserammen. Det har heller ikke Kunnskapsdepartementet gjort i sitt lovforslag, sier Røsæg.

Hun mener det er uheldig at departementet av hensyn til de eldste aldersgruppene unngår en tydeligere henvisning til foreldreretten. I høringsuttalelsen fra Kristent Pedagogisk Forbund (KPF) foreslo man følgende formulering som Kirkerådet sluttet seg til i sin høringsuttalelse: *"I samarbeid og forståelse med hjemmene skal skolen ruste elevene for livet, arbeide og virke til beste for elevene og medvirke til at de i og utenfor skolesamfunnet opplever hverdagen som god og meningsfylt."* (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:
Kirkerådets assisterende direktør Gerd Karin Røsæg,
tlf.: 67 14 35 54 / 489 91 240

- - -

Forslag til nytt formål for barnehagen – Ot.prp. nr. 47 (2007-2008)

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på respekt for menneskeverdet på åndsfrihet, nestekjærlighet, likeverd og solidaritet, slik disse grunnleggende verdiene kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon og i ulike religioner og livssyn, og slik de er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Forslag til nytt formål for opplæringen – Ot.prp. nr. 46 (2007-2008)

Opplæringa i skole og lærebedrift skal opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt. Ho skal byggje på respekt for menneskeverdet og på åndsfridom, nestekjærleik, likeverd og solidaritet, slik desse grunnleggjande verdiane kjem til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon og i ulike religionar og livssyn og slik dei er forankra i menneskerettane. Opplæringa skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrang. Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar dannelse og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Skolen skal samarbeide med heimen.

- [Kunnskapsdepartementet la 4. april 2008 fram forslag til endrede formålsparagrafer for barnehagen og for opplæringen.](#)

Hvor blir det av ungdommene i kirken etter videregående?

(07.04.2008)

Astrid Sandsmark er leder for Ungdom, kultur og tro utdanningen ved Menighetsfakultetet. Espen Andreas Hasle er rådgiver for Ung i kirken i Kirkerådet. Sammen står de i spissen for satsningen på aldersgruppen 18 til 30 som Kirkerådet og Menighetsfakultetet har i samarbeid.

- Det siste året har det vært ressursgrupper i sving i 3 bispedømmer, og deres svar er i hvert fall entydig på en ting: For aldersgruppen fra 18 år og oppover til 30 er kirkens tilbud altfor dårlig og her trengs det satsning. Mange i denne aldersgruppen havner mellom to stoler. Ikke er de tenåringer og ikke er de etablert med unger, bikkje og stasjonsvogn, sier Sandsmark og Hasle.

Ett døgn med store tanker

På Menighetsfakultetet i Oslo samles forskere og andre som jobber i kirken 17. - 18. april for å snakke om spørsmålet: *Hvordan skal vi være kirke for unge folk mellom 18 og 30?* Til konferansen kommer sosiologer, teologer og andre kirkelige ansatte med spesialkompetanse på aldersgruppen. De vil dele av sin forskning og sine tanker, og det blir god anledning også for deltagerne på konferansen til å komme med innspill som tas med i behandlingen videre inn mot Ungdommens kirkemøte og Kirkemøtet i år.

[Mer informasjon om konferansen finnes her](#)

[Påmelding skjer her](#)

Kontaktpersoner:

Espen Andreas Hasle, tlf.: 909 36 902

Astrid Sandsmark, tlf.: 908 34 104

Rettighetene til papirløse migranter må styrkes!

(07.04.2008)

Kirkelig nettverk for integrering av flyktninger og innvandrere

Flyktingnettverket uttrykker bekymring for at forslaget til ny Utlendingslov ikke ser ut til å løse utfordringene som er knyttet til det voksende antallet papirløse migranter i Norge. Dette dreier seg både om humanitære utfordringer, og bedre og mer rettfærdige legaliseringsordninger for papirløse migranter som har oppholdt seg lenge i Norge - spesielt barn.

Mange papirløse lever under uverdige forhold og utnyttes grovt blant annet på arbeidsmarkedet og boligmarkedet. Flyktingnettverket erfarer gjennom sitt nettverk at mange i tillegg sliter med sykdom, psykiske problemer, ensomhet og angst. Å leve i skjul uten rettigheter er en uverdigg situasjon for menneskene det gjelder og for det norske samfunnet som helhet. I dag har personer uten papirer ikke rett på helsetjenester ut over akutt behandling. I praksis betyr dette for eksempel at gravide ikke har rett til undersøkelser, og at barn ikke har rett til å oppsøke helsesøster.

Som del av det norske sivilsamfunn engasjerer kirkene og organisasjonene i Flyktingnettverket seg for menneskers humanitære behov og rettigheter – uavhengig av legal status. Det nye lovverket må ikke kriminalisere humanitær bistand til mennesker selv om de ikke har lovlig opphold i Norge.

[Flyktingnettverket](#) ber Stortinget i behandlingen av ny Utlendingslov om å:

1. Gi rett til grunnleggende helsetjenester ut over akutt behandling for papirløse migranter i Norge.
2. Understreke at det ikke er ulovlig å yte humanitær bistand til papirløse migranter.
3. Etablere mer humane og rettfærdige legaliseringsordninger for lengeværende i lov eller forskrift. Papirløse migranter som har oppholdt seg i landet i mange år må få rett på ny vurdering av sakene sine der faktisk botid tillegges vekt. Særlig må dette gjelde barn.

Flyktingnettverket er et tverrkirkelig nettverk som består av 20 kirkesamfunn og kirkelige organisasjoner:

Areopagos

Caritas/ Oslo Katolske Bispedømme

Den norske kirke

Det norske baptistsamfunn

Diakonhjemmet

Diakonissehuset Lovisenberg
Frelsesarmeen
Frikirkelig Studieforbund
Kristent Interkulturelt Arbeid
Kirkens Bymisjon
KA - Kirkelig Interesse og Arbeidsgiverorganisasjon.
Kirkens Nødhjelp
Menigheten Oljeberget
Metodistkirken
Norges Kristelige Studentforbund
Oromo Evangelical Church in Oslo
Pinsebevegelsen i Norge
Stiftelsen Betanien
Syvendedags Adventistforbundet
The Scandinavia Chinese Christian Church in Oslo

For mer informasjon, kontakt:

Einar Tjelle, nettverkskoordinator i Kirkens Nødhjelp og leder i Flyktningenettverket: 928 28 461

Sven Thore Kloster, rådgiver i Mellomkirkelig råd og styremedlem i Flyktningenettverket: 48 25 68
47

- Et skritt i riktig retning

(10.04.2008)

Jens-Petter Johnsen mener det er grunn til å gi honnør til alle politiske aktører som nå bidratt til en bred og omfattende løsning og ryddet i forholdet mellom stat og kirke.

- Det er meget viktig at staten vil legge til rette for at Den norske kirke fortsatt skal være den samme åpne og landsdekkende folkekirken. Vi får også styrket de demokratiske ordningene for kirken. Kirkens medlemmer beholder kirken sin, sier Johnsen. Han understreker at det er viktig å få et ryddigere forhold mellom stat og kirke for kirkens del, men legger til:

- Dette er viktig også for andre tros- og livssynssamfunn og for relasjonene mellom oss, sier Johnsen.

- Når de store grunnlovsendringene nå kommer på plass, er det gitt en retning som gjør at vi nok finner løsninger på de ulike detaljspørsmål etterhvert. Nå er det vist politisk vilje til det, sier Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen.

[På www.kirken.no vil det 11. april komme en presentasjon av regjeringens stortingsmelding om stat-kirke-relasjonen.](http://www.kirken.no)

Kontaktpersoner:

Jens-Petter Johnsen, direktør i Kirkerådet, tlf.: 48 99 12 10

Nils-Tore Andersen, leder i Kirkerådet, tlf.: 91 19 89 13

Her følger avtaleteksten som 10. april ble presentert for et fulltallig pressekorps på Stortinget:

AVTALE

Avtalepartene, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har inngått følgende avtale.

Alle dens punkter gjelder ut stortingsperioden 2009-2013.

Alle punkter i denne avtalen henger sammen og består av en helhet.

Nødvendige utredninger, lovforberedelser og lovteknisk gjennomgang som følger av avtalen gjennomføres så snart som mulig.

Endringer kan kun gjøres om alle avtalepartnerne er enige om det.

Denne avtale er ikke til hinder for at partiene i merknader i komitéinnstillingen gir uttrykk for sine primærstandpunkter, eller at representanter fremmer primære grunnlovsforslag.

1. Utnevning av biskoper og proster, demokratireform

Avtalepartene er enige om at det igangsettes en prosess hvor partenes felles mål er at utnevning av biskoper og proster overføres fra kirkelig statsråd til kirkelig organ som kirkemøte eller bispedømmeråd.

I samarbeid med Den norske kirke skal det gjennomføres en demokratireform, slik også Kirken har tatt til orde for, slik at kirkens organer får en sterkere demokratisk legitimitet og forankring hos kirkemedlemmene. Reformen gjennomføres med utgangspunkt i Bakkevigutvalgets innstilling. Reformen skal inneholde etablering av reelle valgmuligheter, økt bruk av direktevalg og kirkevalg samtidig med offentlige valg. Det bør gjennomføres forsøk med ulike ordninger som evalueres i samarbeid med kirkens organer, før Stortinget vedtar endelig ordning for valg til Kirkemøtet og Bispedømmeråd. Det legges til grunn at en tilfredsstillende demokratireform ut fra overnevnte forhold, er gjennomført i Den norske kirke i løpet av 2011.

2. Kirkelig statsråd og kirkeordning

Når prosessen i punkt 1 er gjennomført, vil det ikke lenger være behov for vedtak i kirkelig statsråd. Grl. § 12 annet ledd og § 27 annet ledd kan derved oppheves.

Partene er enige om at bl.a. følgende vesentlige elementer i statskirkeordningen skal videreføres:

- 1) Den norske kirke skal ha særskilt forankring i Grunnloven, jmf, ny § 16.
- 2) Den norske kirkes organisering og virksomhet skal fortsatt reguleres ved en egen kirkelov, uten at kirken defineres som eget rettssubjekt.
- 3) Staten skal fortsatt lønne og ivareta arbeidsgiveransvaret for biskoper, proster, prester og andre som tilsettes i kirkelige stillinger av regionale og sentrale kirkelige organer, dvs. at disse fortsatt skal være statstjenestemenn.
- 4) Den regionale og sentrale kirkelige administrasjonen skal fortsatt være en del av statsforvaltningen.
- 5) Forvaltningsloven og offentlighetsloven skal fortsatt gjelde for lovbestemte kirkelige organer.
- 6) Staten skal fortsatt sørge for at kommunene har lovbestemt plikt til å finansiere den lokale kirkes virksomhet.
- 7) Den kommunale representasjonen i kirkelig fellestråd videreføres som i dag.

3. Grunnlovsendringer:

Når prosessen i punkt 1 er gjennomført, gjøres følgende endringer i grunnloven:

Grl. § 2 endres til: ”Værdigrundlaget forbliver vor kristne og humanistiske Arv. Denne Grundlov skal sikre Demokrati, Retsstat og Menneskerettighederne.”

Grl. § 4 endres til: ”Kongen skal stedse bekjende sig til den evangelisk-lutherske Religion.”

Grl. § 16 endres til: ”Alle Indvaanere af Riget have fri Religionsøvelse. Den norske Kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forbliver Norges Folkekirke og understøttes som saadan af Staten. Nærmere Bestemmelser om dens Ordning fastsættes ved Lov. Alle Tros- og Livssynssamfund skal understøttes paa lige Linje.”

Grl. §§ 21 og 22 ”geistlige” tas ut.

Grl. § 12, annet ledd: oppheves

Grl. § 27, annet ledd: oppheves

Kapittel A endres til: Om Statsformen

Kapittel B endres til: Om den udøvende Magt, Kongen og den kongelige Familie og om Religionen.

4. Finansiering

Dagens finansieringsordninger for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn videreføres. Det innebærer blant annet at det ikke innføres medlemsavgift i Den norske kirke.

5. Gravferdsforvaltning

Dagens lovgivning på området videreføres. Samtidig gjøres det tilpasninger som ivaretar minoritetene.

6. Livssynsnøytrale seremonier

Det skal igangsettes en utredning med sikte på lovfesting av et kommunalt ansvar for at livssynsnøytrale seremonirom finnes til bruk ved gravferd og ved ekteskapsinngåelse. Utredningen skal blant annet utrede spørsmålet om finansiering.

- En ny fase i Den norske kirkes utvikling

(11.04.2008)

Kirkestatsråd Trond Giske la 11. april fram [Stortingsmelding nr. 17 \(2007-2008\) Staten og Den norske kirke](#). Den tas godt imot av lederskapet i Den norske kirke. Her er de første kommentarene fra Bispemøtets preses Olav Skjevesland, Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen og Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen:

Det vil få stor betydning at man nå er enige om en samlet og sammenhengende pakke av Grunnlovsendringer som

- åpner for en utvikling av en mer selvstendig folkekirke,
- slår fast et bærekraftig verdigrunnlag,
- som eksplisitt sikrer økonomisk likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn,
- samtidig som den nære forbindelse mellom kirke og folk bevares og uttrykkes ved at Den norske kirke gis en særlig omtale i grunnloven.

Stortingsmeldingen gir kirken større myndighet samtidig som de demokratiske ordningene skal styrkes. Vi tror begge deler vil stimulere til økt engasjement og deltakelse i kirkens liv, ikke bare i kirkens valg, men også i gudstjenesteliv og menighetsliv for øvrig. Det gir oss økt energi og motivasjon til å arbeide videre med trosopplæringsreform og gudstjenestereform slik at kirken kan være en levende folkekirke og gå inn i sin tid med evangeliet til tro og håp.

Statens verdigrunnlag forbliver

Kirkelige organer meldte tydelig i fra i høringen om Gjønnnes-utvalgets innstilling, at de ønsket en tydelig forankring for staten i "kristne og humanistiske verdier" (over 80 %).

Vi er glade for forslaget til formulering av ny paragraf 2: "Værdigrunnlaget forbliver vor kristne og humanistiske arv". Sammen med formuleringen "Denne Grundlov skal sikre Demokrati, Retsstat og Menneskerettighetene", mener vi at Norge får en god og framtidsrettet verdiparagraf i sin grunnlov.

Alle Tros- og Livssynssamfund skal understøttes paa like Linje

Hensynet til religionsfriheten og til større likebehandling av tros- og livssynssamfunn har vært et sterkt motiv – også i kirken – for endring i forholdet mellom stat og kirke.

Vernet av religionsfriheten styrkes ved at statens forpliktelse til økonomisk likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn nå nedfelles i grunnloven (forslaget til ny § 16). Det gir alle tros- og

livssynssamfunn like betingelser og utviklingsmuligheter.

Sammen med opphevingen av bestemmelsene om "Statens offentlige Religion" og den såkalte "oppdragerplikten" (§ 2), samt bestemmelsene om statsråders bekjennelsesplikt (i § 12 og 27) og overføringen av utnevning av biskoper og proster, bidrar dette til at Norge feier for egen dør, og med større tyngde kan kjempe for at menneskerettighetene skal overholdes andre steder i verden.

"Den norske kirke forbliver Norges Folkekirke"

Det legges opp til en fortsatt nær forbindelse mellom kirke og folk. Ett uttrykk for dette er formuleringen "Den norske Kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forbliver Norges Folkekirke". Her merker vi oss at kirkens offisielle navn, "Den norske kirke", for første gang skal skrives inn i grunnloven.

At kongens personlige bekjennelsesplikt til "den evangelisk-lutherske Religion" opprettholdes, ser vi også først og fremst som et uttrykk for den nære forbindelsen gjennom kirke og folk.

Det er viktig at Stortingsmeldingen viser en forståelse av Den norske kirke som trossamfunn. Kirkerådet har i flere sammenhenger holdt fram at diskrimineringslovutvalget har en godt utformet forståelse av Den norske kirke som trossamfunn.

Demokratiutvikling og utnevning av biskoper og proster

Overføring av myndigheten til å utnevne biskoper og proster er i tråd med Kirkemøtets ønske. Et enstemmig Kirkemøte vedtok i 2007 at bispeutnevninger bør finne sted etter et avgjørende valg. Utnevningsorganet skal bare stadfeste hvem som har vunnet valget. Hovedtrekkene i en slik ordning var det også enstemmighet om.

Kirkemøtet i 2006 ba om utredning av en kombinasjon av direkte og indirekte valg til bispedømmeråd og Kirkemøte. Kirkerådet kom i februar med en foreløpig anbefaling om at en slik kombinasjonsløsning skulle prøves ved neste bispedømmerådvalg, med et element av direkte valg gjennomført samtidig med menighetsrådsvalget i 2009.

Kontaktpersoner:

Olav Skjevesland, preses i Bispemøtet, tlf.: 91 77 69 65

Nils-Tore Andersen, leder i Kirkerådet, tlf.: 91 19 89 13

Jens-Petter Johnsen, direktør i Kirkerådet, tlf.: 48 99 12 10

Adventsnatt 2008

(17.04.2008)

Frå laurdag 29. til søndag 30. november (1. søndag i advent) skal barn og vaksne fylle kyrkjerom rundt i landet. Alle kyrkjelydane vert oppmoda til å invitere alle 11-åringar til adventsnatt - eit hendingsrikt og annleis kyrkjedøgn.

- Bli med - set av 29.-30. november 2008 alt no. Nyttårsførebuingane startar laurdag med eit mangfald av aktivitetar, leik og læring. I kyrkjeromet vil både store og små førebu gudstenesta på søndag med fellesskap - og søvn. La alle 11-åringane få skape ei historisk adventsnatt dei aldri kjem til å gløyme. Passer det betre med ei anna målgruppe, så gjer det, skriv trusopplæringssekretariatet i Kyrkjerådet i ein e-post som vart sendt til kyrkjelydane 16. april. Meir informasjon om tiltaket vil kome frå trusopplæringssekretariatet i midten av mai.

- Vi ønskjer at arrangementet skal vere eit nasjonalt, kyrkjeleg løft som det vil bli lagt merke til. Samstundes vil det vere med å markere at Trusopplæringsreforma går frå forsøks- og utviklingsfase, til ei landsomfattande reform som omfattar alle kyrkjelydane i landet, seier prosjektleiar for trusopplæringsreforma Paul Erik Wirgenes (bilete).

I oppmodinga til kyrkjelydane heiter det mellom anna:

- La 11-åringane få oppleve:
Ei kyrkje som har rom for alle – heile døgnet, heile livet!
- La foreldra få oppleve:
Ei kyrkje som deler tradisjonar og verdiar – heile døgnet, heile livet!
- La kyrkjelyden få oppleve:
Fellesskap som gir glede og energi – heile døgnet, heile livet!
- La omverda få oppleve:

Ei nyskapande kyrkje som gir omsorg – heile døgnet, heile livet!

Last ned invitasjonen til denne markeringa her:

- [Nynorsk](#) (pdf)
- [Bokmål](#) (pdf)

Trusopplæringsreforma utviklar ei programpakke for adventsnatta og gir økonomisk stønad til alle som arrangerer den historiske kyrkjenatta. Det fyldige og fleksible programmet inneheld tips og råd, og kan enkelt tilpassast lokale forhold. Programpakka er utvikla av rutinerte prosjektkyrkjelydar i samarbeid med organisasjonar og trusopplæringssekretariatet i Kyrkjerådet.

Kontaktperson:

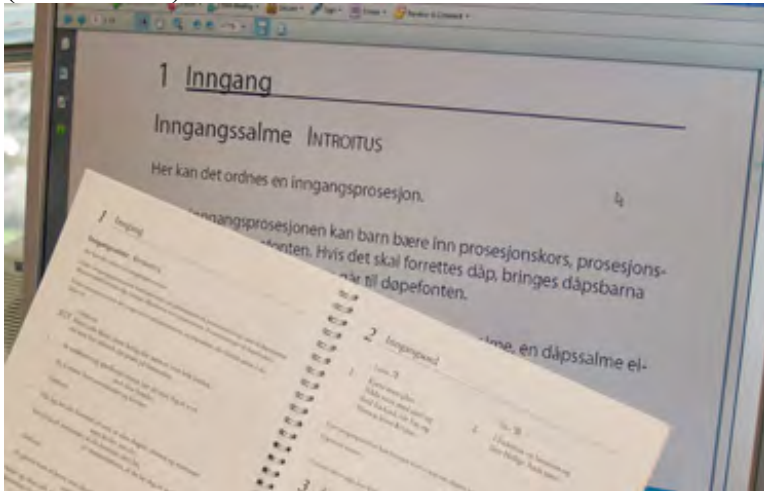
Randi Langkaas i trusopplæringssekretariatet

randi.langkaas@kirken.no

Forlagskontrakt om utgivelse av ny salmebok og liturgi

(23.04.2008)

Kirkerådet avsluttet forrige uke kontraktsforhandlingene med forlaget som ble valgt etter en anbudsrunde. Anbudsrunder som omfatter produksjon og salg av salmebøker, kontoribøker, liturgisamlinger og tekstbok, har vært gjennomført etter kriterier for offentlige anskaffelser.

Seksjonssjef Ole Inge Bekkelund i Kirkerådet har ledet forhandlingene. Han understreker at Kirkerådet har lagt til rette for likebehandling og åpenhet i forlagskonkurransen om utgivelse av de liturgiske bøkene.

- Dette er en viktig kontrakt for kirken og det ligger en samlet vurdering bak Kirkerådets valg av Forlagshuset Vigmostad & Bjørke AS. Økonomi har vært et viktig punkt. Vi ønsker ikke at knappe menighets- og fellestrådsbudsjetter skal belastes mer enn nødvendig når man i 2010 skal gå til innkjøp av resultatene fra arbeidet med reformer av kirkens gudstjenesteliv. Dette blir uansett en stor investering for kirke-norge, sier Bekkelund.

Kontrakten mellom Kirkerådet og Forlagshuset Vigmostad & Bjørke AS er en tjenestekonsesjonskontrakt. Konsesjonen gis på bakgrunn av at Den norske kirke fra 2003 har arbeidet med reform av kirkens gudstjenesteliv.

Kontrakten omfatter også de kommersielle digitale rettighetene. Kirkerådet forutsetter at det aller meste av liturgibøkene innhold skal gjøres fritt tilgjengelig digitalt. Digital tilgang på salmeboken blir begrenset av rettighetsspørsmål.

Forlagshuset Vigmostad & Bjørke AS er Norges fjerde største forlagshus og består av forlagene Fagbokforlaget, Forlaget Fag og Kultur, Forlaget Vigmostad & Bjørke, Økonomiforlaget og Eide forlag.

Forlagshuset Vigmostad & Bjørke tar umiddelbart fatt på arbeidet med å forberede utgivelse av de nye salmene som foreslås tatt inn i kirkens salmebok. Utkast til ny salmebok, forslag til nye liturgier og teksttrekker skal ut på høring i menighetene og organisasjoner/institusjoner til høsten. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Seksjonssjef Ole Inge Bekkelund i Kirkerådet

Tlf.: 23 08 12 50

ole.inge.bekkelund@kirken.no

Biskopene på pilegrimsvandring

(28.04.2008)

- Å gå pilegrim tydeliggjør alle de grunnleggende relasjoner i livet: Relasjonen til Gud, til hverandre, til skaperverket og til oss selv. Vi drar på pilegrimsvandring blant annet for å styrke vårt åndelig og sosiale fellesskap, sier avtroppende biskop i Nidaros, Finn Wagle (bilde). Han er initiativtaker til denne vandringen, og tror det blir en annerledes opplevelse for biskopene som kollegium.

- Utøvelsen av det biskoppelige tilsyn i kirken er en oppmuntringens tjeneste. Det kan bare skje når vi ser hverandre som medvandrere. Jeg ser vandremotivet et ledelsesideal for en biskop og har til vane å innlede alle mine taler med "kjære medvandrer", forteller Finn Wagle.

Biskopenes pilegrimsvandring starter fra Middelalderparken i Oslo på morgenen lørdag 3. mai. Etter en liturgisk morgenbønn går de innom kirkekontoret i Gamlebyen for å få stemplet sine pilegrimspass. Deretter starter en vandring på 20 kilometer mot Olavsgård i Skedsmo.

- *Er biskopene i form til å gå så langt?*

- Vanligvis fungerer pilegrimsvandringer slik at man går seg i form ettersom dagene går. Derfor er jeg nok litt bekymret for at vi skal starte med den lengste dagsetappen, innrømmer Wagle.

Biskopenes pilegrimsvandring inneholder en rekke møtepunkter med lokalt program. De skal hver dag ha etapper til fots, men en følgebil sørger for at de skal klare å ankomme Trondheim allerede 8. mai.

Wagle har stått sentralt i arbeidet med revitaliseringen av de gamle pilegrimsstiene her i landet. I 1997 ble pilegrimsleden Oslo-Nidaros offisielt gjenåpnet, og pilegrimsinteressen har økt år for år. Nye pilegrimsleder merkes og flere steder arrangeres pilegrimsvandringer mot ulike helligsteder.

Nidaros pilegrimsgård

Nidaros pilegrimsgård åpnes

Etter 17 år som biskop i Nidaros, fratrer Finn Wagle sitt embete 30. juni. Å få være med på biskopenes pilegrimsvandring og åpningen av Nidaros pilegrimsgård 8. mai, opplever han som et av biskopstjenestens høydepunkter. Planene om å etablere et pilegrimssenter i Trondheim er realisert etter initiativ fra Nidaros bispedømme og i samarbeid med en rekke kirkelige og offentlige instanser. Nidaros pilegrimsgård gir Trondheim et tilbud på linje med det pilegrimer finner mange steder i Europa forøvrig. Pilegrimsgården holder til i Kjøpmannsgt. 1, like ved Marinen i Nidarosdomens umiddelbare nærhet. Stedet skal være i drift sommeren 2008. Deretter skal bygningene rehabiliteres før det blir ordinær drift fra sommeren 2009.

Formålet for [Nidaros pilegrimsgård](#) er formulert slik i vedtektene:

- ha ansvar for mottaket av pilegrimer ved pilegrimsmålet i Nidaros og
- drive et ressurs- kompetanse- og retreatsenter forankret i Olavsarven som en økumenisk åndelig arv.

- - - - -

Til pressen:

Presse og kringkasting er velkommen til å møte biskopene i Mariakirkens ruiner i Middeltalderparken på Sørenga i Oslo, lørdag 3. mai kl. 09.00 ved starten av pilegrimsvandringen. (Parkering ved Saxegården nederst i Saxegårdsgate mot Geitabru.)

Etter en liturgisk morgenbønn går biskopene fra Mariakirkens ruiner til Gamlebyen kirke i Ekebergveien 1 for å få stemplet sine pilegrimspass. Deretter fortsetter vandringen i retning Olavsgård i Skedsmo.

Kontaktpersoner:

Redaktør i Kirkens informasjonstjeneste Gunnar Westermoen, tlf. 23 08 12 06 - 48 21 16 71
Sokneprest Anne Grete Hagen i Gamlebyen menighet, tlf.: 23 62 91 60 - 90 03 06 58
Pilegrimsprest Rolf Synnes, tlf.: 73 53 84 87 - 97 58 77 58
Pilegrimsprest Arne Bakken, tlf.: 62 55 03 50 - 92 65 51 02

Biskopens pilegrimsvandring 3. - 8. mai:

Lørdag 3. mai: Oslo (Middeltalderparken) - Skedsmo (Olavsgård)

Søndag 4. mai: Skedsmo - Ottestad kirke - Hamar (Hamardomen) - Hundorp (Dale-Gudbrands gård)

Mandag 5. mai: Hundorp - Hjerkin (Sør-Fron kirke) - Fokstua - Eysteinskirka

Tirsdag 6. mai: Hjerkin - Løkken - Rennebu

Onsdag 7. mai: Løkken - Sundet - Skaun - Kleivene

Torsdag 8. mai: Kastberget - Nidaros domkirke. [Åpning av Nidaros pilegrimsgård i Trondheim](#)
[torsdag 8. mai](#) kl. 18.00 v/ biskop Finn Wagle.

- Se nettsidene www.pilegrim.info med omfattende informasjon om Pilotprosjektet 2007-2010
- I perioden 2007–2010 skal prosjektet utvikle et [bredt samarbeid mellom alle som arbeider med pilegrimsledene](#).
- Se også nettsidene til Pilegrimsfellesskapet St. Jakob. <http://www.pilegrim.no/>
- Se tema-sak på www.kirken.no "[En annen vei til kirken](#)"

PS:

[Den tradisjonelle pilegrimsvandringen i Gamle Oslo arrangeres på Kristi himmelfartsdag](#). I år faller dette på 1. mai.

Her er programmet for denne vandringen:

Kl. 10:00 Gamlebyen kirke - Laudes og morgensang

Kl. 10:40 Hallvardkirkens ruiner - Hallvardlegenden leses

Kl. 11:05 Grønland kirke - Nattverd

Kl. 11:45 St. Halvard kirke - Frans av Assisis bønn om fred

Kl. 12:20 Kampen kirke - Non, Middagsbønn

Kl. 13:15 Vålerenga kirke - Salmesang og lunsj

Kontaktperson:

Sokneprest Anne Grete Hagen i Gamlebyen menighet, tlf.: 23 62 91 60 - 90 03 06 58

Biskoper oppfordrer til lange tanker

(04.05.2008)

- I Den norske kirke har vi nettopp [vedtatt en uttalelse om en 10-årig bærekraftreform](#). Ved starten av en slik reformperiode er det naturlig å fokusere på langsiktige mål. Tenker vi hundre år fram blir vi nødt til å tenke bærekraftig. Et så langt tidsperspektiv hjelper oss også til å fokusere på de helt grunnleggende verdiene, det som egentlig betyr noe, sier Hagesæther.

100 ÅRS
MÅLENE

Han er glad for at enkeltpersoner har tatt initiativ til nettopp en slik "øvelse" for Norge.

- Hundreårsmålene er et flott verktøy for å få mer langsiktighet og bærekraft inn i politikken, sier han.

[Hundreårsmålene](#) er ikke et kirkelig initiativ, men kirken er med sammen med en rekke andre organisasjoner og nettverk og oppfordrer sine medlemmer til å delta i dugnaden. Gjennom å få flest mulig enkeltpersoner og grupper til å delta i utformingen av nye hundreårsmål for Norge, er målet å sette en litt mer langsiktig agenda for valgkampen neste år.

- Selv om hundre år er langt fram, vil slike mål bli styrende for de beslutningene vi tar i morgen, sier biskop Hagesæther, som også tidligere har engasjert seg for bærekraft og langsiktighet gjennom besteforeldreaksjonen for en ansvarlig klimapolitikk.

Flere av biskopene har allerede vært inne på nettsidene til Hundreårsmålene og meldt seg som deltakere i dugnaden. Noen har også bidratt med leserinnlegg. De oppfordrer kirkens medlemmer til å engasjere seg i å formulere og stemme fram visjonære og samlende mål for Norge for de neste hundre år.

- Se www.hundrearsmalene.no for mer informasjon.
- Se eget nettområde med stoff om forbruk, miljø og rettferd: www.kirken.no/miljo
- Se informasjon om Kirkemøtets uttalelse fra 2007: ["Truet liv - troens svar"](#)

Kontaktpersoner:

Christofer Solbakken, generalsekretær for Bispemøtet, tlf. 951 19 946

Lars Ove Kvalbein, prosjektkoordinator for Hundreårsårene (Vestlandet), tlf. 930 44 559

Kirkeledelsen i stat-kirke-møte med stortingskomiteen

(06.05.2008)

Kirkelederne uttrykte glede over den brede enigheten i Stortinget, [der alle syv partier 10. april i år kunne presentere en felles avtale](#) som er lagt til grunn for konklusjonene i Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke. KUF-komiteens første respons på delegasjonens innledninger, var at de ikke var vant til så mye rosende omtale.

I samtalen med stortingskomiteen gikk man blant annet gjennom grunnlovsendringer, statens tros- og livssynspolitikk, demokrati og utnevning av biskoper og proster, finansiering av Den norske kirke, Opplysningsvesenets fond. I tillegg ble kirkens trosopplæringsreform og endringene i skolens formålsparagraf og KRL-faget berørt i samtalen.

Kirkeleder-delegasjonen bestod av Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen og nestleder Sissel Vartdal, Bispemøtets preses Olav Skjevesland, Mellomkirkelig råds leder Ingrid Vad Nilsen, Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen og assisterende direktør Gerd Karin Røsæg og seniorrådgiver Per Kristian Aschim.

På Kirkerådets møte i Molde 4.-6. juni blir det vedtatt innspill til Stortingets behandling av stortingsmeldingen. Stortingsbehandlingen av Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke er berammet til fredag 13. juni. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se mer informasjon om Stortingsmelding nr. 17 \(2007-2008\) og om stat-kirke-debatten](#)

Samrådsmøte om rekruttering

(07.05.2008)

I flere år har det vært få søkere til kirkelig utdanning. I mange av de kirkelige stillingskategoriene er gjennomsnittsalderen høy. Når personer slutter er det derfor stadig færre søkere til stillingene. Dette gjelder alle de fire tradisjonelle stillingene som prest kateket, kantor og diakon.

Det var særlig rekruttering til de vigslede stillingene, diakon, kantor, kateket og prest, som var tema på samrådsmøtet. Forskningssjef Hans Stifoss-Hansen fra Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO) orienterte om et forskningsprosjekt som skal gi oversikt over situasjonen på stillingsfeltet i kirken. Et viktig mål er å gi tydeligere svar på hvorfor folk søker seg til kirkelige stillinger og finne årsaker til at medarbeidere forblir i stillinger i kirken eller velger å søke seg bort. Det er i flere sammenhenger etterspurt mer kunnskap om hva som fremmer eller hindrer rekruttering til stillinger i kirken.

Samrådsmøtet fokuserte blant annet på omdømmebygging i kirken. Flere av deltakerne mente at rekrutteringsarbeidet er avhengig av at kirkeaktive utfordrer unge mennesker til å ta kirkelig utdanning og å gå inn kirkelig stilling.

Institusjonene og organisasjonenes representanter på samrådsmøtet ønsket felles innsats på flere områder og ba Kirkerådet ta ansvar for å koordinere felles rekrutteringstiltak. (Kirkens informasjonstjeneste)

Avhengighetens pilegrimsgård er åpnet

(09.05.2008)

– Endelig er det mulig å ta imot pilegrimer på dette helligstedet. Nidaros Pilegrimsgård skal styrke mottaket av pilegrimer ved pilegrimsmålet i Nidaros, og samtidig forankre Olavsarven som en økumenisk arv med forgreininger til det europeiske pilegrimsnettverket og den verdensvide kirke. Hva hadde Nidaros vært om det ikke fantes veier hit, veier som binder dette stedet sammen med andre helligsteder, både i vårt land og langt borte? spurte biskopen.

Og Wagle fortsatte: – Alt liv er dyrebart og sårbart samliv. Sårbarheten er en styrke, den er menneskets adelsmerke. Å ville frasi seg sin sårbarhet er å frasi seg sin menneskelighet. Livet selv synger en ustanselig lovsang til han som har skapt det. Men i dag blanderklagesangen seg i lovsangen, klagesangen fra en såret jord. Vi er kommet hit i dag for å bekjenne vår avhengighet av Gud, av Guds nåde og av hverandre den korte tiden vi er her på jorden.

Giske takket Wagle

Det var kommet flere mennesker til åpningen enn det var plass til inne i pilegrimsgården, men alle som måtte stå utenfor, kunne følge arrangementet via høytalere og gjennom en åpen dør. For den norske kirkes biskoper markerte åpningen av pilegrimsgården slutten på en seks dagers pilegrimsvandring.

Kirkeminister Trond Giske omtalte pilegrimsgården som et hjem for pilegrimer. – Her skal pilegrimene finne det hjem de søker etter, og de skal få det de lengter etter å finne ved sin hjemkomst.

Statsråden hadde også en spesiell hilsen til Finn Wagle, som går av som biskop 30. juni: – Jeg vil benytte denne anledningen til å takke for innsatsen din. Du har betydd mye både for dette bispedømmet og for den nasjonale kirken. Og kanskje er det nettopp ditt arbeid for å gjenreise pilegrimsarven som vil bli stående aller mest tydelig etter deg.

Nidaros Pilegrimsgård er realisert etter initiativ fra Nidaros bispedømme og i samarbeid med en rekke kirkelige og offentlige instanser. Nå kan Trondheim gi et tilbud på linje med det som pilegrimer finner mange andre steder i Europa. Pilegrimsgården ligger i umiddelbar nærhet av Nidarosdomen, og skal være i drift nå i sommer. Deretter skal bygningene rehabiliteres før det blir ordinær drift fra sommeren 2009.

Stiftelsen Nidaros pilegrimsgård ble etablert i januar i år. Som stiftere tegnet seg Nidaros

bispedømmeråd, Nidaros domkirke og Vår Frue menighetsråd, Kirkelig fellesråd i Trondheim, Nidaros domkirkes Restaureringsarbeider, Olavsfestdagene, Stiftelsen Areopagos, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune. Seinere har Kirkerådet vedtatt å gå inn som stifter. Kultur- og kirke departementet har lagt inn i statsbudsjettet et betydelig tilskudd til driften.

Sokneprest Knut Kittelsaa er engasjert på deltid som daglig leder for et interimsstyre. Det tas sikte på å velge et permanent styre og tilsatte fast daglig leder i hel stilling – uten at det foreløpig er lagt noen tidsplan for dette. (Kirkens informasjonstjeneste)

Sokneprest Knut Kittelsaa (til venstre) er leder av interimsstyret for Nidaros Pilegrimsgård og biskop Finn Wagle har vært en drivkraft for å få pilegrimsgården realisert.

-
- Se nettsidene www.pilegrim.info med omfattende informasjon om Pilotprosjektet 2007-2010. I perioden 2007–2010 skal prosjektet utvikle et bredt samarbeid mellom alle som arbeider med pilegrimsledene.
  - Se også nettsidene til Pilegrimsfellesskapet St. Jakob. <http://www.pilegrim.no/>
  - Se tema-sak på www.kirken.no "[En annen vei til kirken](#)"

Studium i samisk livstolkning

(09.05.2008)

Studiet "Tro og livstolkning i Sápmi" gjennomgår samisk religion, kirke- og misjonshistorie, læstadianske og frikirkelige tradisjoner. I en prøveperiode 2008/2009 tilbys dette som et deltidsstudium. I høstsemesteret 2008 skal studentene få et oppdatert og nyansert bilde av religionshistorien i Sápmi der ulike perspektiv og geografiske områder får komme til uttrykk. Med utgangspunkt i likeverdighet ønsker studiet også å oppmuntre til samtaler omkring perspektiv og tolkninger av ulike typer av kildemateriale. Studiet følges opp med ytterligere 15 studiepoeng våren 2009 med vekt på tro og livstolkning i Sápmi i dag. Undervisningsspråket er norsk/svensk.

På [Den samiske høyskolens nettsider](#) presenteres studiet spesielt for lærere som arbeider i Sápmi, og kirkelige ansatte.

Høyskoletilbudet er kommet i stand etter finansiering fra trosopplæringsreformen i Den norske kirke. [Prosjektet ble innvilget i 2007](#) og mottar kr. 250 000 i 2008.

Prosjektleder for trosopplæringsreformen, Paul Erik Wirgenes mener det er viktig for hele Den norske kirke at samisk kunnskap om religion, tro og kirke blir formidlet i en faglig ramme.

- Utvikling av en samisk trosopplæring forankret i samisk språk, kultur og historie har vært et viktig perspektiv i trosopplæringsreformen. Dette utdanningstilbud er et et viktig bidrag for å øke kunnskapen om vår religionshistorie. Jeg tror både samer og nordmenn vil ha nytte av å fordype seg i dette temaet for å få et bredere bilde av forholdet mellom tradisjonell samisk religion og kirken i Sápmi. Vi er avhengig av slik kunnskap for at kirken skal klare å kommunisere godt med nye samiske generasjoner, sier Wirgenes. (Kirkens informasjonstjeneste)

Informasjon om studiet kan fås fra
Sámi allaskuvla
Hánnuluohkká 45
9520 Guovdageaidnu

Telefon: 78 48 77 10
Telefaks: 78 48 77 03

E-post: postmottak@samiskhs.no

Prosjektleder Lovisa Sjöberg, tlf. 78 48 77 13 / 41 45 67 81

Ja til mer kirkedemokrati

(13.05.2008)

Dette sier direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet. Han opplyser at det fra Kirkemøtet og Kirkerådet i mange år kommet forslag om utvikling av det kirkelige demokratiet.

Kirkerådet samarbeidet i vår med Kultur- og kirkedepartementet (KKD) om å få i gang utredningsarbeid om dette temaet. I den politiske avtalen mellom stortingspartiene 10. april i år heter det:

”I samarbeid med Dnk skal det gjennomføres en demokratireform, slik også Kirken har tatt til orde for, slik at kirkens organer får en sterkere demokratisk legitimitet og forankring hos kirkemedlemmene.” ([Avtalens pkt. 1](#))

13. mai leverte en arbeidsgruppe ledet av prost Trond Bakkevig innstillingen ”[Styrket demokrati i Den norske kirke](#)” til statsråd Trond Giske. Direktøren i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen, mener innstillingen gir gode innspill.

Arbeidsgruppen går blant annet inn for kirkevalg samtidig med offentlige valg og økt bruk av direktevalg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Samtidig med offentlige valg

I menigheter som i 2005 og 2007 gjorde forsøk med menighetsrådsvalg samtidig med offentlige valg, var det gjennomgående økt valgdeltakelse. Arbeidsgruppen går inn for at menighetsrådsvalgene gjennomføres i drøyt 3000 valgkretser mot i dag i 1275 sokn, og at valglokalenes åpningstid utvides.

I innstillingen anbefales det at menighetsrådsvalgene og valgene til bispedømmeråd/Kirkemøte i 2009 legges til en felles valgdag over hele landet, samme dag som stortingsvalget. Fra 2011 legges det opp til at de kirkelige valgene sted samtidig med kommune- og fylkestingsvalget. Dette vil medføre at valgperioden for de som velges i 2009 blir 2 år og gir to anledninger til utprøving av ulike valgordninger innen utgangen av 2011.

- Arbeidsgruppens forslag har betydelige økonomiske og administrative konsekvenser.

Skal vi klare å holde valglokalene åpne like lenge som de offentlige valglokalene, og ha like mange valglokaler, kan ikke gjennomføring av

kirkevalg baseres på frivillig dugnad som i dag, kommenterer Jens-Petter Johnsen (bilde).

Etter arbeidsgruppens oppfatning kreves betydelige økonomiske ressurser for at demokratireformen skal lykkes. Gruppen anslår de økonomiske konsekvensene av sine forslag til mellom 80 og 110 millioner kroner.

- Gjennomsnittlig deltagelse ved menighetsrådsvalget var i 2005 på 4,2% av de stemmeberettigede mot 3,6% ved valget i 2001 og 3,0% ved 1997-valget.

Direktevalg til bispedømmerådene

Kirkemøtet i 2006 ba om utredning av en kombinasjon av direkte og indirekte valg til bispedømmeråd og Kirkemøte. Kirkerådet kom i februar med en anbefaling om at en slik kombinasjonsløsning.

- Forsøk med både direktevalg og en kombinasjon av direkte og indirekte valg er foreslått. Vi må se nærmere på erfaringene fra slike forsøk. Det er blant annet viktig å få på plass en mulighet for å stille alternative kandidater ved bispedømmerådsvalg/kirkemøtevalg, sier kirkerådsdirektør Johnsen.

Kirkerådet har tidligere gått inn for utsendelse av valgkort til alle stemmeberettigede som et viktig informasjonstiltak ved de kirkelige valgene. Arbeidsgruppen foreslår det samme og kostnadsberegner tiltaket til mellom 22 og 25 millioner kroner.

Utnevning av biskoper og proster

Arbeidsgruppen foreslår at en revidert ordning for nominasjon og rådgivende avstemning ved valg av biskop. Innstillingen understreker at overføring av tilsettingsmyndigheten for biskoper og proster er avhengig av grunnlovsendringer. Men man anbefaler at en forsøksordning basert på den ordningen Kirkemøtet skisserte i 2007, prøves ut fram til 2013. Arbeidsgruppen mener at saksbehandlingsreglene ved utnevning av prost bør endres allerede nå slik at bispedømmerådene får en rolle i prosessen.

- Et enstemmig Kirkemøte vedtok i 2007 at bispeutnevnelser bør finne sted etter et avgjørende valg. Vi er glade for at demokratiutvalget også ser dette som en naturlig demokratireform, sier Jens-Petter Johnsen.

Større Kirkemøte

For å styrke den demokratiske legitimiteten i Kirkemøtet går arbeidsgruppen inn for å øke antall leke medlemmer i Kirkemøtet. Forslaget innebærer en utvidelse av Kirkemøtet til 125 representanter (i dag 86). Bispedømmerådene vil få fra 10-13 medlemmer (i dag 7-8).

- ["Styrket demokrati i Den norske kirke" innstilling fra en arbeidsgruppe overlevert 13. mai 2008](#)
- [Forliket fra stortingspartiene 10. april 2008](#)
- [Se også melding på www.kirken.no som presenterer forliket](#)
- [Stortingsmelding nr. 17 \(2007-2008\) Staten og Den norske kirke](#)
- [Se også melding på www.kirken.no som presenterer Stortingsmeldingen](#)

- [Kirkemøtet 2007](#) vedtok en rekke konkrete premisser og prioriteringer for arbeidet med det fremtidige forholdet mellom staten og Den norske kirke.
[Vedtaket fra Kirkemøtet 2007 i KM-sak 8/07 Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning for Den norske kirke](#)
- [Stoff fra demokratikonferansene mai og september 2007](#)
- [Gjøannes-utvalget 2003-2006](#)
- [Bakkevig-utvalget 1998-2002](#)
- [Samleside på \[www.kirken.no\]\(http://www.kirken.no\) om stat-kirke](#)

Midttømme ny Møre-biskop

(15.05.2008)

Ingeborg Midttømme (46) som er leder i Den norske kirkes presteforening, etterfølger Odd Bondevik som biskop i Møre - det yngste av de elleve bispedømmene. Midttømme blir biskopkollegiets yngste medlem. Fire av de elleve biskopene er nå kvinner.

Midttømme ble valgt til Presteforeningens leder i 2003, og ble i september 2006 gjenvalgt for tre nye år. Hun har hatt permisjon fra stillingen som sokneprest i Hauketo-Prinsdal menighet for å ivareta dette vervet. Hun ble ordinert i 1987 og har vært sokneprest i Sørfold i Sør-Hålogaland og kapellan i Høybråten i Oslo. Nå flytter hun og familien til Molde.

– Møre bispedømme får en biskop som er godt kjent med arbeidssituasjonen for prestene og som har vist vilje og evne til å lede. Med dette styrkes kvinneandelen i Den norske kirkes lederskap og det blir et større spenn i alder blant biskopene, sa statsråd Trond Giske ved presentasjonen av den nye Møre-biskopen torsdag.

– God og velorientert biskop

– Jeg gratulerer Ingeborg Midttømme med utnevnelsen og ser fram til samarbeidet. Møre bispedømme får en god og velorientert biskop med sentralt ståsted i Den norske kirke. Vi har allerede god kontakt fordi Kirkerådet har mange møtepunkter med lederen i Presteforeningen, sier Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen.

I sine svar på spørsmål fra Møre bispedømmeråd før den kirkelige avstemmingsrunden i vinter, skriver Ingeborg Midttømme blant annet:

– Jeg har vokst opp i en kristen konservativ tradisjon hvor det var utenkelig at kvinner kunne ha lederposisjoner eller være forkynnere. Jeg opplevde et sterkt kall, og det førte meg ut av denne sammenhengen. Teologistudiet ble min veg.

Fokus på tilhørighet

Hun mener en av de største utfordringene for kirken er å formidle evangeliet på en slik måte at det skaper tilhørighet:

– Det er ikke alle døpte som med like stor trygghet kan si at de hører til i kirken. Kirkens hovedutfordring er å formidle til dem: Selvfølgelig gjør dere det! Kirken må finne former, steder og tider som åpner opp og skaper gjenklang, tilhørighet og en levende tro. Vi må bygge på og ha respekt for de lokale tradisjoner og erfaringer som har gitt identitet og preget livet og troen i bygder og byer.

Vi må satse på å styrke bibelkunnskapen hos dagens foreldregenerasjon. Både fra mitt eget liv og som prest i møte med eldre mennesker, vet jeg hvor godt det er å ha en ballast av sentrale bibelord. De gir kraft og styrke i mange situasjoner i livet; ja, skaper tro. Det er flott med trosopplæring for barn og unge, men foreldrene har kanskje ikke en klangbunn for det barna kommer hjem og forteller? Kan de be Fader Vår sammen hvis barna har lært det i kirken? spør den nye Møre-biskopen.

Møre bispedømme ble utskilt fra Bjørgvin og Nidaros bispedømmer i 1983. Bispedømmet omfatter Møre og Romsdal fylke. Ingeborg Midttømme blir den tredje biskopen i Møre. Ole Nordhaug var den første (1983-1991), og ble etterfulgt av Odd Bondevik (1991-2008).

Unge norske kirkeledere på FNs kommisjon for bærekraftig utvikling

(15.05.2008)

Moe og Dille har bred erfaring fra Den norske kirkes styrende organer. Begge er medlemmer av Utvalg for ungdomsspørsmål (Ufung), og henholdsvis Hamar og Nidaros bispedømmeråd. Moe er også medlem av Mellomkirkelig råd, mens Dille sitter i Kirkerådet. De var komiteledere for Ungdommens kirkemøtes (UKM) sak ”[Økologisk tro](#)” i 2007, og deltagelsen i New York innebærer en spennende mulighet til å følge opp og bygge videre på dette arbeidet.

Dille forteller at de deltar i en gruppe som representerer barn og unge fra hele verden. Her jobber man sammen om uttalelser til plenumssamlingene, og snakker med delegasjoner om ungdoms deltakelse på kommisjonens møte.

- Dagene i New York starter med et møte i ungdomssamlingen, deretter går det slag i slag med deltagelse på plenumssamlinger, temadiskusjoner og andre møter og samlinger. I tillegg er det mange å prate med i hvert ledige minutt, i gangene og i cafeen. Det er masse kunnskap å få del i, uttaler en fornøyd Jenny Skumsnes Moe fra New York.

FNs Kommisjon for bærekraftig utvikling (CSD) ble opprettet av FNs generalforsamling i 1992 for å føre tilsyn med gjennomføringen av Agenda 21 og Rio-erklæringen som ble vedtatt på Verdenskonferansen i Rio de Janeiro i 1992. Kommisjonen har også ansvar for oppfølgingen av handlingsplanen for bærekraftig utvikling som ble vedtatt på toppmøtet i Johannesburg 2002. Kommisjonen er en viktig arena for utvikling av felles forståelse og ansvar når det gjelder utfordringene knyttet til arbeidet for bærekraftig utvikling.

Temaet i år er tørke, forørkning, land, jordbruk, rural utvikling og Afrika.

- Ellers prøver vi å tenke relevans for Den norske kirke ut fra møtестruktur og konkrete resultater i samlingene her. Dette er et spennende sted å knytte kontakter, snakke med mennesker og lære, sier Jenny Skumsnes Moe og Petter Normann Dille.

- [Mer informasjon om FNs kommisjon for bærekraftig utvikling finnes her](#)

- [Mer om kirkens engasjement for miljø og bærekraftig utvikling finnes her](#)

Ja til kirkelig stemmerett fra 15 år

(15.05.2008)

Barneombudet har lenge kjempet for at unge skal bli hørt i saker som angår dem, dette er også nedfelt i Barnekonvensjonen som er norsk lov.

Fungerende barneombud Knut Haanes (bilde) sier i en uttalelse at det er veldig bra at en viktig samfunnsaktør som kirken ser viktigheten av å ta unges meninger på alvor. - Unge er også en del av kirken. Når unge oppnår den religiøse myndighetsalderen er det naturlig å få stemme i kirkesaker, mener Haanes.

Knut Haanes fyller ut med å henvise til barneombudets kampanje: ”Hva er vitsen?”

- Barneombudet jobber med å få til prøveprosjekter med stemmerett for 16-åringer ved kommune- og fylkestingsvalg i 2011. Det er stadig større bevissthet rundt å ta unge med i beslutninger som også angår dem. Kirken sitt standpunkt kan også være med på å bane vei, sier Haanes.

Direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet er glad for Bakkevigutvalgets innstilling på dette området og støtten fra Barneombudet.

- Dette er en god og naturlig oppfølging av det arbeidet som har vært gjort med forsøk på senket stemmerettsalder i de kirkelige valg, og i tråd med Ungdommens kirkemøtes vedtak i saken i 2002, der de gikk klart inn for 15 år aldersgrense for både stemmerett og valgbarhet.

Han får støtte av Ungdomsrådgiver i Kirkerådet, Espen Andreas Hasle, som sier det enkelt i en uttalelse: 15-åringer er religiøst myndige, gamle nok og modne nok til å bestemme om de vil være medlem eller ikke, da skulle det bare mangle at de kan være med å bestemme også.

- [Se innstillingen "Styrket demokrati i Den norske kirke" her](#)

Kontaktpersoner:

Thomas Wrigglesworth, kommunikasjonsrådgiver Barneombudet, 95 87 78 82
Espen Andreas Hasle, rådgiver Kirkerådet, 909 36 902

Samisk kirkeråd drøfter Samiske kirkedager 2009

(20.05.2008)

Over 1000 deltok på de første [Samiske kirkedager i Jokkmokk, Sverige i juni 2004](#).

([Se bilder fra Samiske kirkedager 2004 her](#))

Fungerende generalsekretær i Samisk kirkeråd, Rávdná Turi Henriksen (bilde) gleder seg allerede til neste sommers storsamling i Inari:

- Nasjonsgrensene kan ikke sette grenser for Sápmi (sameland). Derfor betyr slike grenseoverskridende samlinger mye for det samiske folk. Samiske kirkedager vil vise at det skjer mye spennende innen samisk kirkeliv og kultur, sier Turi Henriksen.

Det tekniske ansvaret for Samiske kirkedager 2009 ligger hos Den evangelisk lutherske kirken i Finland. Arrangementet er forankret i de representative samiske organer i de lutherske folkekirkene i Finland, Sverige og Norge, og Samisk kirkeråd tar denne uken stilling til et prinsippdokument som fordeler programmessig og økonomisk ansvar.

På grunn av flyplass-streiken er møtet i Samisk kirkeråd flyttet fra Alta til Tromsø. Dermed blir det ikke noe av det planlagte åpne temamøtet om samisk kirkeliv i Alta.

En av sakene som skal behandles er en eventuell ny lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat. Rådet ønsker større nærhet til det samiske miljø og vurderer i den forbindelse flytting av sekretariatet fra Oslo til Tromsø. Saken har vært på høring, og 29 av 44 innkomne hørings svar støtter lokalisering i Tromsø.

Da Kirkemøtet i 1992 vedtok å opprette Samisk kirkeråd, ble sekretariatsfunksjonen lokalisert til Tromsø. I 1995 flyttet kontoret til Oslo og har siden vært en del av de nasjonale kirkelige organers felles sekretariat i Kirkens hus i hovedstaden. Samisk kirkeråds sekretariat består av generalsekretær og tre medarbeidere. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktpersoner:

Møtet i Samisk kirkeråd 21.-22. mai finner sted på Hotel SAS Radisson i Tromsø.

Generalsekretær i Samisk kirkeråd, Rávdná Turi Henriksen , mob.tlf.: 48 99 12 35
Leder i Samisk kirkeråd, Tore Johnsen, mob.tlf. 92 63 70 31. E-post: tojohn@senswave.com

Seminar om kirkens politiske språk

(21.05.2008)

Mellomkirkelig råd som møtes i Oslo 22.-23 mai, innledes med to timers seminar om kirkens politiske språk. Både biskopene, Kirkemøtet og Den norske kirkes sentralkirkelige råd uttaler seg i politiske saker. Seminaret utgangspunkt er ikke å stille spørsmål ved hvorvidt kirken skal engasjere seg i saker av politisk karakter, men hvordan og med hva slags språk kirken bør bidra i den politiske samtalen.

Redaktør Jon Magne Lund i avisen Vårt Land er invitert for å belyse kommunikasjonsutfordringen i denne sammenheng. Hvordan blir det politiske språket til en kirke som vil være både motkultur og åpen folkekirke?

De tre innlederne på Mellomkirkelig råds seminar om kirkens politiske språk: Fra venstre: Kåre Willoch, Ingrid Vad Nilsen og Jon Magne Lund.

Den tredje innledningen på seminaret er ved Mellomkirkelig råds leder Ingrid Vad Nilsen. Hennes tema er kirkens profetiske rolle i den politiske debatt. Har kirkens politiske språk blitt for sekulært?

- Det har til alle tider vært et diskusjonstema hvor "politisk" kirken skal være. Ikke minst i en luthersk kirke har dette vært utfordrende. Men Gud har skapt alt og gitt oss i oppdrag å forvalte og verne om alt det skapte. Da kan ingenting holdes utenfor, heller ikke politikken, sier Vad Nilsen og legger til:

- Vi uttaler oss ikke som politikere, men som etikere. I bunnen for vårt engasjement ligger menneskeverdet og de bibelske kjerneverdiene som frihet, fred og rettferdighet. Alle mennesker har rett til å leve i verdighet og vi har en plikt til å gå inn i vanskelige politiske saker med disse verdiene som grunnlag.

Ingrid Vad Nilsen mener kirken trenger fagkunnskap på mange av politikens områder dersom

kirkens standpunkter skal bli lyttet til.

- I en globalisert verden blir konfliktområdene ekstremt sammensatte og kompliserte å finne ut av. Nettopp da er det viktig at kirken våger å melde seg på med grunnleggende tenkning om rettferdighet og alle menneskers likeverd uavhengig av opprinnelsessted. Seminaret på torsdag skal ta opp hvilket språk kirken skal bruke i politiske saker. Skal vi tale profetisk og bruke bibelske tekster og bilder, eller skal vi kombinere fagkunnskap med bibelske verdier og bruke politikernes språkdrakt?

I for eksempel miljøsaken trenger vi ikke bare et politisk etisk språk, men også ”hjertespråket”, eller ”det hymniske språket”, gudstjenestespråket, bønnespråket. Gudstjenesten på Verdens miljødag i Tromsø i juni i fjor var et glimrende eksempel på nettopp det. Der ble kirkens språk relevant for både miljøvernere og politikere på en sjelden måte, sier Ingrid Vad Nilsen.

- [Les innlegget til Ingrid Vad Nilsen her](#) (pdf)

Mellomkirkelig råd som fortsetter sin saksbehandling etter seminaret torsdag, har blant annet disse sakene på sin dagsorden: Norske engasjement i Afghanistan, samarbeidsavtale med Den Evangelisk Lutherske Frikirke, kyrkjene i Midt-Austen og vårt ansvar, høringsuttalelse til NOU 2008:1 Kvinner og homofile i trossamfunn. (Kirkens informasjonstjeneste)

Til pressen:

Mellomkirkelig råd har sitt møte 22.-23. mai i Kirkens hus i Rådhusgt. 1-3 i Oslo.

Kontaktpersoner:

Leder i Mellomkirkelig råd, prost Ingrid Vad Nilsen,

tlf.: 90 17 41 83

Generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit,

tlf.: 48 99 12 70

Fungerende informasjonssjef Gunnar Westermoen, gunnar.westermoen@kirken.no, tlf.: 48 21 16 71

Biskop Kjølaas leder fortsatt Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen

(27.05.2008)

Vert for møtet var Den lutherske Ingermanlandkirkens bispedømme i Russland.

Møtene mellom de kristne kirker i Barentsregionen er et viktig økumenisk arbeid i Den norske kirke. Man ønsker å etablere vennskapsmenigheter mellom menigheter i medlemsbispedømmene som i dag består av Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Luleå, Oulu lutherske stift, Oulu ortodokse stift, Petrozavodsk og Karelen stift, Murmansk og Montsjergorsk stift, Arkhangelsk og Kholmogory stift samt Den lutherske Ingermanlandkirken i Russland.

SKKB har fem prioriterte arbeidsområder: Kontakt og utveksling, miljøspørsmål, diakoni, urbefolkninger og undervisning/ forskning. For det kommende året planlegges en rekke aktiviteter knyttet til disse hovedområdene, deriblant seminar om diakoni og miljøspørsmål i Oulu lutherske stift i oktober. Samiske kirkedager finner sted i Inari i Finland i juni 2009. SKKB vil legge til rette for at også samer fra Russland skal kunne delta på disse kirkedagene. SKKB organiserer hvert år en felles nordisk delegasjon til ortodoks påskefeiring i Murmansk. Det vil også skje i 2009.

Under årsmøtet var det lagt inn flere kirkebesøk i programmet. Rådet besøkte blant annet metropolitten i St. Petersburg, Den lutherske Ingermanlandkirken og en armensk ortodoks kirke.

Neste rådsmøte finner sted i Bodø i mai 2009. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Line M. Skum, rådgiver, Nord-Hålogaland bispedømmeråd, mob. 99 53 75 81

Kirkens bærekraftreform presenteres

(28.05.2008)

Visjonen bak planen er at frigjørende tro fører til ansvarlig handling og synlig endring.

- Politiske myndigheter må fatte modige og upopulære vedtak som krever noe av oss alle. Det er derfor høyst nødvendig med en nasjonal strategi og handlingsplan for bærekraftig utvikling, sa Kirkemøtet i sitt enstemmige vedtak i november 2007.

Til årets Kirkemøte skal Kirkerådet legge fram en milepælplan med årlige mål for en 10-årsperiode fram til reformasjonsjubileet i 2017. Nå foreligger førsteutkastet til milepælplanen. I [sakspapiret KR 38/08 Bærekraftreformen 2007-2017](#) som behandles på Kirkerådets møte i Molde 4.-6. juni, understrekes det at bærekraftreformen bør være et økumenisk prosjekt. Kirkens Nødhjelp og Norges Kristne Råd nevnes som sentrale samarbeidspartnere.

Bærekraftreformen i kirken beskrives i sakspapiret som en 10-årig dugnad hvor kirken forbedrer egen praksis og påvirker samfunnet. Lokalmenighetene utfordres til å se spørsmålene om miljø og bærekraftig utvikling som en integrert del av sin lokale identitet og samtidig tenke globalt.

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke drøftet kirkens bærekraftreform på sitt møte 22.-23. mai

Dynamikk mellom individ- og systemnivå

Da Mellomkirkelig råd (MKR) for Den norske kirke sist uke drøftet førsteutkastet til den 10-årige

milepælplanen, fattet rådet følgende vedtak:

- 1. MKR ber om at bærekraftreformen tydelig begrunnes i vårt ansvar for en rettferdig forvaltning av Guds skaperverk. Kirkens arbeid i møte med klimatrusselen skal formidle håp og skape handlekraft, både hos enkeltmennesker og hos beslutningstakere.*
- 2. MKR ber om at arbeidet for en omfattende samfunnsendring tydeliggjøres som hovedmål for hele reformen, og at kirkens arbeid sees i dette lys. Derfor må det politiske arbeidet for en effektiv, forpliktende og utviklingsvennlig klimaavtale være et hovedmål for Dnks bærekraftreform.*
- 3. For å tydeliggjøre kirkens særskilte bidrag, ber MKR om at det utvikles en strategisk dynamikk mellom individ- og systemnivå. Arbeid for struktur- og politiske endringer, og livsstils- og holdningsendringer må forsterke hverandre strategisk slik at våre hverdagshandlinger også bidrar til å holde politiske beslutningstakere ansvarlig for en rettferdig forvaltning av Guds skaperverk. På denne måten kan vi alle delta i vernet om Guds skaperverk for oss og kommende slekter.*

Rette blikket utover

- Bærekraftreformen tar sikte på å redde jorda - ikke innføre en ny kirkelig reform! Derfor må vi rette blikket utover og få med oss mennesker av god vilje i alle samfunnssektorer for å påvirke politikere til å ta beslutninger som redder klimaet. Men det er ingen motsetning mot dette samfunnsfokus og et individrettet fokus. Politikere må presses til handling av velgerne, og velgerne er oss - enkeltvis og som kirke. Grasrotengasjement er helt nødvendig for å endre politiske strukturer og dermed også vårt forbruksmønster, sier leder i Mellomkirkelig råd Ingrid Vad Nilsen. Hun legger til:

- Vi redder ikke verden ved å kildesortere og drikke rettferdig kaffe. Men vi skal gjøre det likevel fordi vi alle har et moralsk ansvar for å bidra til en mer rettferdig verden både i de små og store sammenhenger. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [KR 38/08 Bærekraftreformen 2007-2017. Organisering og innhold. 1. gangs behandling](#)
Saksdokument til Kirkerådets møte 4.-6. juni 2008 (MS Word)
- [Kirken vil ha bærekraftsreform for miljøet](#)
Nyhetsmelding på kirken.no 17.11.2007
- [Les vedtaket fra Kirkemøtet 2007 her](#)
- [Miljø- og utviklingsminister Erik Solheims tale på Kirkemøtet 2007](#) (web-tv)
- [Biskop em. Martin Lönnebos hovedforedrag på Kirkemøtet 2007](#) (web-tv)
"Det ar ingen liten oppgift att ha ansvar for en stjärna"
- [Kirkelig nettverk for miljø, forbruk og rettferd](#)
- [Skaperverkets dag](#)
- en samleside om kirkens miljø-engasjement

Lengsel etter en gudstjeneste som berører

(28.05.2008)

Når Kirkerådet samles til møte i Molde 4.-6. juni blir [forslagene til ny ordning for hovedgudstjenesten i Den norske kirke](#) en hovedsak. I saksdokumentet fremheves ungdoms økende engasjement for gudstjenesten. Det pekes på en lengsel etter en gudstjeneste som berører:

- En lengsel etter å kjenne igjen sitt eget liv i gudstjenesten; sin egen livsforståelse, sin egen kultur, omgangsform, musikkstil, for at ikke gudstjenesten skal bli noe fremmed, heter det i dokumentet.

Omfattende høring høsten 2008

De siste ti årene har store og små endringer ledet til den samlede revisjon av ordningene for kirkens gudstjenesteliv som forberedes til vedtak på Kirkemøtet 2009. Det dreier seg både om ordningene for hovedgudstjenesten, ny tekstbok og ny salmebok. En omfattende høring tilrettelegges fra 1. september 2008.

Forslaget som ligger på Kirkerådets bord til uken, inneholder to reformer som langt på vei er uavhengige av hverandre. Den er på den ene siden forslag på nytt liturgimateriale, men på den andre siden et forslag om å flytte ansvaret for utformingen av den konkrete liturgien fra sentrale instanser til lokalt nivå, dvs. soknet. Denne siste reformen innebærer et relativt skarpt brudd med tidligere praksis, selv om noen elementer ligger fast. Endringene anerkjenner rikdommen i at gudstjenestelivet blir mangfoldig, og at hver enkelt lokalmenighet kan finne frem til ulike typer særtrekk.

Flere veier til prestatjeneste

Kirkerådets sekretariat har gjennomført en evaluering av godkjenningsordning for prestatjenesten av personer uten cand.theol.grad. Rapporten fra denne evalueringen blir gjennomgått på møtet i Kirkerådet 4.-6. juni. Saksdokumentet foreslår at kravet om teologisk utdanning økes fra 80 til 120 studiepoeng.

Ordningen med godkjenning av personer uten cand.theol.grad har vært i funksjon siden 1. februar 2000. Det er til nå godkjent 53 personer etter ordningen.

I flere sammenhenger blitt stilt spørsmål om Den norske kirke bør utrede ordning med godkjenning av prester med tidsbegrenset ordinasjon eller ordinasjon med begrenset geografisk gyldighet. I saksdokumentet til Kirkerådet tas dette opp. Dette kan gjelde personer som kan fungere godt som

prest i bestemte sammenhenger, men ikke nødvendigvis i enhver stilling. Det vil også kunne være en måte å rekruttere til områder det er vanskelig med rekruttering i dag.

Vurdering av ny Nidaros-biskop

Kirkerådet har lagt sitt juni-møte til Molde i forbindelse med bispedømmets 25-års jubileum og for å delta på [Stiftsdag \(og Stiftsnatt\) i Møre bispedømme 5. juni](#). Ingeborg Midttømme er nylig utnevnt til ny biskop i Møre. Kirkerådet skal på dette møtet uttale seg om kandidatene foran utnevning av ny biskop i Nidaros. Prost Tor Singsaas fikk i vår flest stemmer i den kirkelige avstemningsrunden. 169 stemte på Tor Singsaas som førstekandidat. Residerende kapellan Berit Lånke kom på andreplass med 55 førstestemmer. På tredjeplass kom generalsekretær Olav Fykse Tveit med 46 førstestemmer.

Bærekraftreformen

Den omfattende sakslisten på kirkerådsmøtet omfatter også en første gjennomgang av organisering og innhold i "[Bærekraftreformen 2007-2017](#)". Kirkemøtet i fjor ønsket en opptrapping av Den norske kirkes engasjement for miljøvern og rettferdig forbruk. På Kirkerådets møte i september skal det vedtas en 10-årig handlingsplan som både skal utfordre beslutningsstrukturer og enkeltmennesker. Neste ukes kirkerådsmøte i Molde skal uttale seg om en foreløpig skisse til en handlings- og milepælplan.

Demokratireform i kirken

Kirkerådet vil dessuten uttale seg om [innstillingen Styrket demokrati i Den norske kirke](#) som en arbeidsgruppe nedsatt av Kultur- og Kirke departementet la fram 13. mai 2008. I forslaget til vedtak uttrykkes det i det alt vesentlige støtte til arbeidsgruppens innstilling. Men det understrekes at tiltakene i innstillingen forutsetter betydelige økonomiske bevilgninger.

På kirkerådsmøtets saksliste står videre en rapport om planene for avslutning av trosopplæringsreformens prosjektfase, høringsuttalelse til NOU 2008:1 Kvinner og homofile i trossamfunn, program og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2008, rapport for bruk av midler fra Opplysningsvesenets fond 2007, visjonsdokument for Den norske kirke, lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat og en orientering fra Mellomkirkelig råd om situasjonen for kirkene i Midt-Østen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kirkerådets møte holdes 4.-6. juni 2008 på Quality Hotel Alexandra, Molde.

- [Her er saksdokumentene til Kirkerådets møte](#)

Kontaktpersoner:

Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen, tlf.: 91 19 89 13

Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen, tlf.: 48 99 12 10

Fung. infosjef Gunnar Westermoen, tlf.: 48 21 16 71

Den litterære kanon inn i salmeboka

(30.05.2008)

Den mest markante nyheten i forslaget til ny salmebok, er kanskje innslaget av allmenne sanger og dikt som nå er i ferd med å bane seg vei fra den litterære kanon inn i salmeboka. Forslaget fra salmebokutvalget, som skal behandles på Kirkerådets møte 4.–6. juni, inneholder blant annet Evert Taubes *Änglamark*, Einar Skjæraasens *Du ska itte trø i graset*, Arnulf Øverlands *Snevit er natten*, Nordahl Griegs *Til ungdommen*, Olav H. Hauges *Det er den draumen me ber på* og Alf Prøysens *Julekveldsvis* (Nå har vi vaske gølv).

Også andre nyere julesuksesser er kommet inn. Her er Oslo Gospel Choirs kjempeslag *Nå er den hellige time* og Carolas *Vem har tänt den stjärnan*, med tekst av Erik Hillestad.

Mange språk

Norsk salmesang vil i framtiden ikke bare dreie seg om salmer på bokmål og nynorsk. Forslaget har med tekster på nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk, latin, svensk, dansk, engelsk, tysk, fransk, spansk, portugisisk og noen afrikanske språk. Til sammen er 84 av de 1150 salmene i boka på andre språk enn norsk.

Både negro spirituals og nyere gospelsanger er eksempler på engelspråklige innslag. *Sometimes I feel like a motherless child* har fått plass, samt *Where you there when they crucified my Lord* og *Go, tell it on the mountain*. Det gjelder også *We shall overcome*, *Just a closer walk with Thee* og *Shine your light*.

Mye nytt

Til sammen er det tatt inn 390 sanger som ikke har vært med i Den norske kirkes to nåværende salmebøker, Norsk Salmebok (1985) og Salmer 1997 (1997). De nye salmene er valgt ut blant mer enn 4300 sanger som utvalget har gjennomgått.

Blant tekstforfatterne som er sterkt representert med nye salmer, finner vi Edvard Hoem, Eyvind Skeie og Hans Olav Mørk. Blant komponistene til nye melodier går navn som Henning Sommerro og Wolfgang Plagge igjen mange ganger.

Men kirkens gode gamle arvegods er også på plass. 601 av de 953 salmene i Norsk Salmebok er med i det nye forslaget. Det samme gjelder 159 av de 283 sangene i Salmer 1997.

Høring

Etter at Kirkerådet har behandlet salmebokforslaget på sitt møte 4.–6. juni, skal det ut på høring til

høsten. Etter planen skal den nye salmeboka tas i bruk i menighetene fra 1. søndag i advent 2010.
(Kirkens informasjonstjeneste)

Se saksdokumentene til Kirkerådets behandling av Innstilling til ny salmebok for Den norske kirke på sitt møte 4.-6. juni:

- Saksdokument - [KR_32_08_saksorientering](#)
- Vedlegg - [Alfabetisk oversikt](#)
- Vedlegg - [Samlet oversikt](#)
- Vedlegg - [Innledning](#)

Salmebokforslaget har felleskirkelig profil

(04.06.2008)

Blant de 23 salmene fra lista som salmebokutvalget ikke har tatt med i forslaget, finnes:

*Den vanskeligste bønnen å be med ærlig sinn
Det var en som var villig å dø i mitt sted
Du vet vel om at du er värdefull
Herre, til deg får jeg komme
Hvor herlig klinger Jesu navn
Ikke av meg selv, men gjennom Jesus
Jesus, her er jeg, send meg
La meg få høre om Jesus
Si, kjenner du det skjønne Jesunavnet
Å tro det er å legge seg ned ved korsets fot*

Viktig økumenisk anliggende

Det var i februar i år at ti kirkesamfunn og sju lutherske organisasjoner [presenterte en liste med 270 salmer og sanger som alle parter kan kjennes ved](#). Ingen av partene gikk imot en eneste sang på listen av prinsipielle teologiske grunner. Et felleskirkelig salmearbeid av en slik størrelse har aldri vært gjennomført tidligere her i landet. Utgangspunktet var en invitasjon fra Den norske kirke i forbindelse med arbeidet med ny salmebok.

Forslaget til ny salmebok for Den norske kirke omfatter altså 91 % av den felleskirkelige sangskatten som ble presentert i februar.

– I september 2005 vedtok Kirkerådet at en av føringene for en ny salmebok var at den skulle ha et felleskristelig perspektiv, kommenterte prost Tore Kopperud den gangen. Han har vært leder av utvalget som har utarbeidet forslaget til ny salmebok for Den norske kirke.

De ni kirkesamfunnene som har samarbeidet med Den norske kirke om dette, er: Adventistsamfunnet, Den evangelisk-lutherske frikirke, Den katolske kirke, Det Norske Baptistsamfunn, Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn, Det Norske Misjonsforbund, Frelsesarmeen, Metodistkirken, Pinsebevegelsen.

De sju organisasjonene som har vært med, er: Det Norske Misjonsselskap, Indremisjonsforbundet, Norges KFUK/M, Norges Kristelige Studentforbund, Norges Kristelige Student- og

skoleungdomslag, Normisjon, Norsk Luthersk Misjonssamband. (Kirkens informasjonstjeneste.)

- [Første felleskirkelige salmeliste](#) (Nyhetssak på www.kirken.no 7. februar 2008)

Støtte til kirkelig demokratireform

(04.06.2008)

På kirkerådsmøtet i Molde denne uken ble det gitt tilslutning til innstillingens prinsipper og premisser for utvikling av Den norske kirkes demokratiske ordninger. Kirkerådet foreslår enkelte justeringer av de valgordningene som er foreslått i innstillingen.

Under forutsetning av vedtak i Stortinget og Kirkedepartementet legges valgreglene fram for Kirkemøtet i 2008.

De syv politiske partiene på Stortinget inngikk 10. april 2008 [en avtale om endringer i forholdet mellom staten og Den norske kirke](#). Her heter det blant annet *'Reformen skal inneholde etablering av reelle valgmuligheter, økt bruk av direktevalg og kirkevalg samtidig med offentlige valg.'* Kirkerådet foreslår at det utarbeides valgeregler som imøtekommer forutsetningene i den historiske politiske avtalen.

I senere tid har Kirkerådet og Kirkemøtet argumentert for reformer av kirkens demokratiske valgordninger. Kirkemøtet i 2006 ba om utredning av og forsøk med en kombinasjon av direkte og indirekte valg til bispedømmeråd og til Kirkemøtet.

Kirkerådet behandlet spørsmålet i februar 2008 og anbefalte forsøk med direkte valg til Kirkemøtet ved siden av dagens ordning for valg til bispedømmeråd hvor de leke medlemmene velges ved indirekte valg.

I Kirkerådets vedtak understrekes det at tiltakene i innstillingen forutsetter betydelige økonomiske bevilgninger. Det bes om at nødvendige vedtak i den forbindelse kan fattes i tide til at forsøksordninger kan gjennomføres ved valgene i 2009.

Kirkerådet går inn for innføring av godtgjørelse til valgstyret og stemmestyret ved kirkelige valg, for senket stemmerettsalder til 15 år. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les vedtaket fra Kirkerådets møte 4. juni her](#) (MS Word)
- Se nyhetsmelding på www.kirken.no 13. mai 2008: [Ja til mer kirkedemokrati](#)

Jevnt mellom Singasaas og Fykse Tveit i Kirkerådets innstilling til ny biskop i Nidaros

(05.06.2008)

Prost Tor Singasaas er av Kirkerådet satt på førsteplass, mens Olav Fykse Tveit har fått flest stemmer på andreplass. Prost Ingrid Vad Nilsen har fått flest stemmer som nr. 3.

Tor Singasaas ble innstilt med 7 stemmer som nr. 1, mens Olav Fykse Tveit fikk 6 stemmer som nr. 1.

Olav Fykse Tveit ble innstilt med 12 stemmer som nr. 2, mens kapellan Berit Lånke fikk 1 stemme som nr. 2.

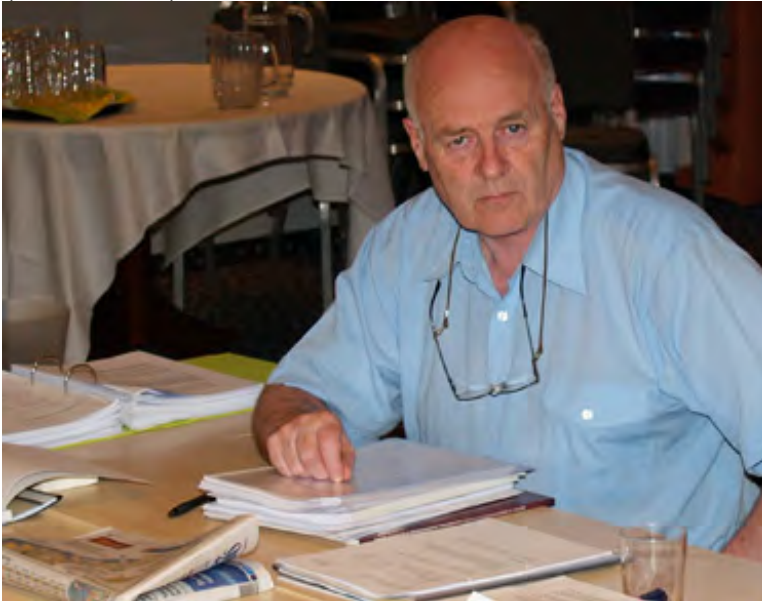
Prost Ingrid Vad Nilsen ble innstilt med 9 stemmer som nr. 3. Berit Lånke fikk 4 stemmer som nr. 3.

Kirkerådet har 15 medlemmer og 13 var til stede under avstemningen. Kirkerådet har i likhet med biskopene frist til 6. juni med å komme med uttalelse om hvilke tre kandidater som anses som best skikket til å bli ny biskop i Nidaros etter Finn Wagle. Wagle går av etter 17 års tjeneste 1. juli. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Kandidatene foran utnevning av ny biskop i Nidaros](#)

- Kirken bør støtte kommunale miljøplaner

(05.06.2008)

Gjønnnes deltar på Kirkerådets møte i Molde som vararepresentant. Han var utålmodig på vegne av sine barnebarn da Kirkerådet 5. juni drøftet oppfølging av saken "Truet liv - troens svar". Dette var en første gjennomgang av organisering og innhold i det Kirkerådet kaller "Bærekraftreformen 2007-2017".

- Miljøtrusselen er global og rammer oss alle. Vi har ikke tid til å vente med å gjøre noe. Kirken har et særlig ansvar for å utfordre politikk, verdier og forbruksvaner i overflods-Norge, sier Kåre Gjønnnes.

En tiendepart av dagens forbruksnivå

- Skaperen ga menneskene ett oppdrag: Å forvalte skaperverket. Den forvaltningen har vært uforsvarlig, og hoveddelen av skylda for det ligger på de rike landenes skuldre. FNs miljøprogram slår fast at ressursforbruket i industrialiserte land må ned til en tiendedel av dagens forbruk for å bli globalt bærekraftig. Hvordan skal det skje? Jeg må si jeg er bekymret, sier Gjønnnes.

Kåre Gjønnnes er glad for at kirken vil styrke engasjementet i miljøkampen og for den plass dette har fått på Kirkerådets sakskart. - Men det må bli mer enn prat, understreker han.

Kirkemøtet i fjor ønsket en opptrapping av Den norske kirkes engasjement for miljøvern og rettferdig forbruk. På Kirkerådets møte i september skal det vedtas en 10-årig handlingsplan som både skal utfordre beslutningsstrukturer og enkeltmennesker. Visjonen er å hjelpe politikerne til å treffe nødvendige beslutninger og bygge en kultur som ikke straffer de politikerne som står for nødvendige tiltak. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kirkerådet sender liturgier på høring

(06.06.2008)

Kirkerådet vedtok 5. juni at utkastet til ny ordning for hovedgudstjenesten i Den norske kirke sendes på høring fra 1. september. Men rådet ønsket en bearbeiding av utkastet til dåpsliturgi før denne går ut til høringsinstansene.

Det innebærer at dåpsliturgien kommer på høring noe senere enn det øvrige liturgiske materialet og utkastet til ny salmebok for Den norske kirke. Kirkerådet ber om at et bearbeidet forslag til dåpsliturgi legges fram på neste møte i Kirkerådet i september. Deretter sendes dåpsliturgien på høring.

De formelle høringsinstansene og ca. utvalgte 100 menigheter får tiden fram til februar 2009 til å uttale seg om liturgiforslaget. Deretter bearbeides det liturgiske materialet før det etter planen skal legges fram til endelig vedtak på Kirkemøtet høsten 2009. Kirkens nye liturgier, ny tekstbok og ny salmebok skal tas i bruk fra 1. søndag i advent 2010. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Saksdokumentene til Kirkerådets drøfting av ny ordning for hovedgudstjenesten i Den norske kirke, ny teksbok for Den norske kirke og ny salmebok for Den norske kirke på møtet i Molde 4.-6. juni, finner du her](#)

Her er Kirkerådets vedtak 5. juni i saken *Ny ordning for hovedgudstjenesten i Den norske kirke*:

1.

Kirkerådet vedtar å sende ut til høring fra 1.9.2008 ny ordning for hovedgudstjenesten i Den norske kirke, bortsett fra dåpsliturgien.

Kirkerådet ber administrasjonen bearbeide forslaget til dåpsliturgi på bakgrunn av synspunkter fremkommet i møtet og fremlegge et bearbeidet forslag til liturgi til neste møte i Kirkerådet. Deretter sendes dåpsliturgien på høring.

2.

Kirkerådet ber også administrasjonen foreta enkelte justeringer i nattverdliturgien i

tråd med synspunkter fremkommet i møtet før dette sendes ut til høring 1.9.2008.

3.

Kirkerådet ber om at synspunktene på høringsdokumentene tas med når sekretariatet skal ferdigstille dem.

- Fred må være mulig

(09.06.2008)

Gudstjenesten var en del av en [kirkelig internasjonal solidaritetsuke med overskriften "Bønn for fred i Israel og Palestina"](#). Biskop Munib Younan fra Den lutherske biskopen i Jordan og Det hellige land holdt prekenen.

- Konflikten mellom Israel og palestinere er en konflikt der resultatet synes så tydelig: En fredsløsning med to stater – Israel og Palestina – som kan leve side om side i fred, innenfor internasjonalt anerkjente grenser. En avklaring som krever noen tunge tak på områder, som Jerusalems status og retur av flyktninger. Krevende – men ikke umulig.

- Det har hendt at jeg på to-tre dager har gjort rundturen i Midtøsten fra Damaskus via Beirut til Jerusalem, til Gaza og Ramallah. En slik tur styrker dette inntrykket. Fred er mulig, sa Jonas Gahr Støre.

I sin hilsen under gudstjenesten knyttet Støre an til de tre barna som var døpt tidligere i gudstjenesten:

- Den viktigste veien til å forsone mennesker i strid er å spørre dem om hva slags fremtid de ønsker for barna sine. Svarene inviterer til å bygge broer, sa utenriksministeren.

- En annen vei

Han understreket at fred må komme "fra toppen"; fra politikere og ledere:

- Vi må forvente at raketene stilner. At det ikke kommer flere bosettinger. At okkupasjonen må opphøre. At det handles i en fredsløsnings ånd. Ja, fred må komme "fra toppen". Men den må løftes frem nedenfra. Fra folk i regionen – men også fra oss.

Jonas Gahr Støre som selv bor i Ris menighet i Oslo, takket kirken for engasjementet for fred i Palestina og Israel og for å bidra til å legge grunnlag for fred.

- Interreligiøs dialog blant kirkeledere i Jerusalem – med aktiv norsk støtte – viser en annen vei, bereder grunnen for noe annet enn konflikt. Alle vet dette: Man diskuterer ikke tro for å bli enige, eller for å overbevise hverandre om at "min Gud er bedre enn din". Trosledere i Jerusalem kommer

ikke sammen for å overtale hverandre. De vil bygge noe større.

Vi snakker med utgangspunkt i tro, for å bli klokere og videre, og tryggere i våre utsyn. I sum: For å legge grunnlag for fred, sa utenriksminister Jonas Gahr Støre. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les utenriksministerens ord i Ris kirke 8. juni her](#)

Enda flere menigheter får støtte til forsøk med trosopplæring

(09.06.2008)

I år er det valgt en annen modell enn tidligere for disse tildelingene. Denne modellen innebærer at alle menigheter i et prostirområde skal drive forsøk samtidig. Dette vil gi et bredt beslutningsgrunnlag for det videre opptrappingsarbeidet med trosopplæringsreformen. Bispedømmene får en viktig rolle i tilrettelegging og oppfølging av de nye menighetene.

Styringsgruppa har valgt ut menigheter i prostier med ulike demografiske og kulturelle forhold. Det er valgt prostier med mange prosjektmenigheter fra før, områder med få prosjektmenigheter, og prostier uten prosjekter fra før. Årets nytildeling går til de menighetene i de utvalgte prostirområdene som ikke er prosjektmenigheter fra før. De respektive fellesråd er tilskuddsmottakere.

Gjennom denne tildelingen vil man gjøre erfaringer for å utvikle en modell som ivaretar det lokale eierskap, initiativ og særprege som har vært en viktig forutsetning for å lykkes med fornyelsesarbeidet i Den norske kirke. Menighetene kan legge felles strategier i prostiet for å samarbeide på ulikt vis.

479 menigheter

Trosopplæringsreformen ble vedtatt av Stortinget i mai 2003 og skal innføres i alle menigheter i Den norske kirke i løpet av en tiårs periode. Reformen startet med en femårig forsøks og utviklingsfase som er prosjektorganisert. Med årets tildeling omfatter reformen 479 menigheter som til sammen utgjør 37.2 % av alle menigheter i Den norske kirke. De nye menighetene får til sammen tildelt 7,6 millioner kroner for 2008.

I tillegg er det igangsatt 76 regionale og nasjonale prosjekt i regi av organisasjoner og institusjoner. Samlet forvalter trosopplæringsreformen i 2008 et budsjett på om lag 125 mill kroner.

Se oversikt nedenfor over hvilke menigheter, fellesråd og prostier som omfattes av tildelingen for 2008. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Prosjektleder Paul Erik Wirgenes: 489 91 285

Oversikt over menigheter, fellesråd og prostier som omfattes av tildelingen for 2008:

Nord-Hålogaland bispedømme:

Trondenes prosti

Fellesråd og menigheter:

Harstad: Trondenes, Grytøy, Sandtorg, Harstad, Kanebogen

Ibestad: Ibestad, Andørja

Skånland: Skånland, Astafjord, Tovik

Kvæfjord: Kvæfjord

Bjerkøy og Sandsøy: Bjarkøy og Sandsøy

Gratangen: Gratangen

Sør-Hålogaland bispedømme:

Nord-Helgeland prosti

Fellesråd og menigheter:

Alstahaug: Alstahaug, Sandnessjøen, Tjøtta

Leirfjord: Leirfjord

Herøy: Herøy

Dønna: Dønna

Nesna: Nesna

Lurøy: Lurøy, Aldersund

Træna: Træna

Rødøy: Rødøy, Rødøy Indre

Nidaros bispedømme:

Sør-Innherad prosti

Sør-Innherad prostistyre: Stiklestad, Vuku, Vinne, Vera, Alstadhaug, Markabygd, Ekne, Levanger, Ytterøy, Okkenhaug, Frosta, Åsen

Møre bispedømme:

Indre Romsdal prosti

Fellesråd og menigheter

Rauma: Grytten, Kors, Hen, Voll, Eid og Holm, Vågstranda, Øverdalen

Neset: Neset, Eresfjord, Vistdal, Eikesdal

Vestnes: Vestnes, Tresfjord, Vike, Fiksdal

Bjørgvin bispedømme:

Nordfjord prosti

Fellesråd og menigheter

Eid: Eid, Stårheim, Kjølsdalen

Hornindal: Hornindal

Stryn: Nedstryn, Loen, Oppstryn, Innvik, Olden, Utvik, Nordsida, Randabygd

Gloppen: Vereide, Breim, Gimmestad, Hyen

Bremanger: Davik, Ålfoten, Midtgulen, Rugsund, Bremanger, Frøya, Berle

Vågsøy: Vågsøy

Selje: Selje, Leikanger, Ervik

Stavanger bispedømme:

Haugesund prosti

Fellesråd og menigheter

Haugesund; Vår Frelser, Rossabø, Skåre

Utsira: Utsira

Tysvær: Tysvær, Nedstrand, Førresfjorden,

Bokn: Bokn

Agder og Telemark bispedømme:

Aust-Nedenes prosti

Fellesråd og menigheter

Tvedestrand: Holt, Dypvåg, Tvedestrand

Risør: Risør, Sønedeled

Gjerstad: Gjerstad

Vegårshei: Vegårshei

Åmli: Åmli, Gjøvdal

Tunsberg bispedømme:

Nord-Jarlsberg prosti

Fellesråd og menigheter

Horten: Horten, Borre, Nykirke, Åsgårdsstrand

Re: Våle, Undrumdal, Ramnes, Fon, Vivestad

Holmestrand: Holmestrand, Botne, Hillestad

Svelvik: Svelvik

Sande: Sande

Hof: Hof/Eidsfoss, Vassås

Hamar bispedømme:

Sør-Østerdal prosti

Fellesråd og menigheter

Elverum: Elverum, Sørskogbygda, Nordskogbygda, Hernes, Heradsbygd

Trysil: Trysil, Søre Osen, Tørberget, Plassen, Østby, Ljørdalen, Nordre Trysil,

Engerdal: Engerdal, Søre Elvdal, Drevsjø, Sømådal, Elgå

Åmot: Åmot, Deset, Nordre Osen

Stor-Elvdal: Stor-Elvdal, Strand, Sollia

Borg bispedømme:

Domprostiet

Fellesråd og menigheter

Fredrikstad: Fredrikstad Domkirke, Østre Fredrikstad, Glemmen, Gamle Glemmen Rolvsøy,

Kråkerøy, Onsøy, Gressvik, Borge, Torsnes

Hvaler: Hvaler

Oslo bispedømme:

Nordre Aker prosti

Fellesråd og menigheter

Oslo: Torshov, Tonsen, Sofienberg, Paulus, Lilleborg, Sagene, Iladalen, Grefsen

Asker prosti

Fellesråd og menigheter

Asker: Asker, Vardåsen, Østenstad, Holmen, Heggedal

Kandidatar til ny biskop i Bjørgvin

(10.06.2008)

Kultur- og kyrkjedepartementet sender nå nominasjonslista til avstemming blant sokneråd, prestar, kateketar, diakonar og kantorar i vigsla stillingar i Bjørgvin bispedøme, alle prostane i heile landet, professorane ved det teologiske fakulteta og rektorene ved dei praktisk-teologiske seminara. Etter avstemminga vert resultatet sendt til dei enkelte biskopane og Kyrkjerådet til uttale før utnemning skjer i kyrkjeleg statsråd.

Kandidatane er presentert i alfabetisk orden. Kvar kandidat har svara på ein del spørsmål frå bispedømerådet. Desse svara og ein cv er tilgjengeleg for kvar kandidat. Trykkeklare bilete av kandidatane finst i [biletearkivet til Bjørgvin bispedømekontor - kategori nominerte bispekandidatar](#).

Ivar Braut (52)

 sokneprest i Birkeland

- [cv](#)
- [svar på spørsmål](#)

Ørnulf Elseth (55)

domprost i Bergen

- [cv](#)
- [svar på spørsmål](#)

Halvor Nordhaug (55)

 Rektor ved Praktisk-teologisk seminar ved Menighetsfakultetet

- [cv](#)
- [svar på spørsmål](#)

Kjell Bertel Nyland (59)

 generalsekretær i Sjømannskyrkja

- [cv](#)
- [svar på spørsmål](#)

Kari Veiteberg (47)

bymisjonsprest i Oslo

- [cv](#)
- [svar på spørsmål](#)

Bør biskopvisitasen forandres?

(12.06.2008)

Forslaget skapte frisk debatt under en konsultasjon om reglementet for biskopvisitas i Oslo 11. juni. Størrelsen på det geografiske området som hver visitas bør omfatte var et tema. Bør biskopens visitas forholde seg til soknene enkeltvis, til alle sokn innenfor en kommune, eller kanskje alle sokn i et prosti?

"I Sør-Hålogaland kan det være mulig å gjennomføre tre visitaser til hvert prosti i løpet av en fireårsperiode", mente domprosten i Bodø, Elin Vangen. Men de 90 soknene i bispedømmet kan ikke på noen måte visiteres enkeltvis innenfor en fireårsperiode.

"En av de unike tingene ved visitasene er grasrotkontakten det gir biskopen. Det å møtes ansikt til ansikt er viktig, og denne nærkontakten må kirken ta vare på", sa Elin Vangen.

Domprosten i Trondheim, Knut Andresen, mente at visitasreglementet kunne betraktes som et kart som var justert etter terrenget flere ganger siden det første reglementet ble fastsatt i 1808. "Hvis man nå lager et nytt kart og forlanger at terrenget skal tilpasse seg kartet, vil det gå galt. Når det er konflikt mellom kartet og terrenget, er det terrenget som er riktig", sa Knut Andresen, som en kommentar til forslaget om fireårssyklus.

Arbeidsgruppe

For et år siden ble det oppnevnt en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til nytt visitasreglement, og levere det til Bispemøtet innen utgangen av 2008. Tanken er at Bispemøtet skal behandle forslaget tidlig i 2009, før det sendes videre til departementet. Visitasreglementet er kongelig resolusjon.

Konsultasjonen i Oslo ble arrangert som et ledd i arbeidsgruppas prosess. Visitasordningen ble drøftet av folk fra en rekke instanser. Det var representanter for biskopkollegiet, Presteforeningen, Kommunenes sentralforbund, KA, Kirkerådet, flere bispedømmekontorer, læreinstisusjoner og fagforeninger.

Inspirere og veilede

"På begynnelsen av 1800-tallet handlet biskopvisitasen om en visitering av presten. Deretter ble det visitas av skolen. I reglementet fra 1909 kom hele menigheten i fokus. Dette er tydelig videreført i dagens reglement av 1987, og har nå utviklet seg til å omfatte ansatte, tillitsvalgte, de lokale

rådsorganene og lokalmiljøet som helhet", sier generalsekretæren for Bispemøtet, Christofer Solbakken.

Generalsekretær for Bispemøtet, Christofer Solbakken.

Arbeidsgruppa foreslår følgende formålsdefinisjon for biskopvisitasen: "Formålet med biskopvisitasen er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirken synlig i lokalsamfunnet."

"En av de viktigste grunnene til å ta opp reglementet til vurdering nå, er at det har utviklet seg en praksis for biskopvisitaser som ikke lenger stemmer med reglementet. Visitas handler i sin kjerne om å utøve kirkelig tilsyn, men da på en slik måte at det kan inspirere og motivere", sier Solbakken. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Gjeldende visitasreglement for Den norske kirke](#)

Milepæler i norsk kirkehistorie: 10. april og 13. juni 2008

(13.06.2008)

– Grunnlovsendringene som nå kommer på plass gir endringsprosessen i kirke-stat-forholdet en retning som gjør at vi nok finner løsninger på de ulike detaljspørsmål etterhvert, sier leder i Kirkerådet Nils-Tore Andersen(bilde). Han er glad for å se resultater av mange tiår med diskusjoner om endringer av forholdet mellom kirke og stat.

– Vi kan takke samtlige partier for godt politisk håndtverk. De endringene som nå er vedtatt i relasjonen mellom stat og kirke, er i stor grad i tråd med Kirkemøtets ønsker, sier han.

Hensynet til religionsfriheten og til større likebehandling av tros- og livssynssamfunn har vært et sterkt motiv – også i kirken – for endring i forholdet mellom stat og kirke. – Et ryddigere forhold mellom stat og kirke er viktig for kirkens del, men også for andre tros- og livssynssamfunn og for relasjonene mellom oss, sier kirkerådslederen.

Verdiparagraf

Stortinget vil endre alle de sju grunnlovparagrafene som i dag etablerer og regulerer statskirkeordningen. Grunnloven § 2 andre ledd erstattes av en verdiparagraf: «*Værdigrundlaget forbliver vor kristne og humanistiske Arv. Denne Grundlov skal sikre Demokrati, Retsstat og Menneskerettighederne.*»

Den nye § 16 har en ordlyd som markerer Den norske kirke som folkekirke og kirkens særlige stilling overfor staten. Den innledes med bestemmelsen om religionsfrihet, som i dag er plassert i Grunnloven § 2 første ledd. «*Alle Indvaanere af Riget have fri Religionsudøvelse. Den norske Kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forbliver Norges Folkekirke og understøttes som saadan af Staten. Nærmere Bestemmelser om dens Ordning fastsættes ved Lov. Alle Tros- og Livssynssamfund skal understøttes paa lige Linje.*»

Nils-Tore Andersen mener grunnlovsendringene skaper ryddigere forhold:

– Nå kan Norge med større tyngde kjempe for at menneskerettighetene skal overholdes andre steder i verden på det religionspolitiske området. Opphevingen av bestemmelsene om "Statens offentlige Religion", den såkalte "oppdragerplikten" (§ 2), bestemmelsene om statsråders bekjennelsesplikt (i § 12 og 27) og overføringen av myndigheten til å utnevne biskoper og proster bidrar til at Norge feier

for egen dør. At kongens personlige bekjennelsesplikt til "den evangelisk-lutherske Religion" opprettholdes, ser vi først og fremst som et uttrykk for den nære forbindelsen gjennom kirke og folk, sier Andersen.

Demokratireform

Fram til endelig vedtak av grunnlovsendringene i neste stortingsperiode skal det i Den norske kirke arbeides med en omfattende demokratireform. Det ligger som et premiss bak Stortingets vedtak.

– Det som foreslås fra demokratiutvalget innebærer stort behov for nye ressurser. For å kunne iverksette forsøkene ved menighetsrådvalget høsten 2009 er vi avhengige av at kirkedepartementet raskt stiller midler til rådighet, sier Nils-Tore Andersen.

Grunnlovsendringene kan tre i kraft i 2012. Samtidig vil det foreligge en ny kirkelov. Arbeidet med den nye kirkeloven vil henge nøye sammen med utviklingen av kirkens demokratiske ordninger. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Innstilling fra Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomite om staten og Den norske kirke \(behandlet av Stortinget 13. juni 2008\)](#)

Noen punkter i de seneste 40 års utvikling av kirke–stat-relasjonen:

- 1969: Bispedømmerådenes Fellesråd blir til Kirkerådet. Lov om trossamfunn vedtas.
- 1975: Stat–kirke-utvalgets innstilling framlegges.
- 1984: Tillegg til Lov om Den norske kirkes ordning vedtas. Kirkemøtet opprettes, og Bispemøtet får lovfestet oppgave.
- 1989: Bispedømmerådene overtar ansettelse av menighetsprester, som har blitt utnevnt av Kongen i statsråd siden 1660.
NOU 1989:7 Den lokale kirkes ordning legges fram.
- 1990: Kirkemøtet får overført avgjørelsesmyndighet i liturgispørsmål.
- 1996: Ny lov om Den norske kirkes vedtas.
- 1998: Kirkerådet oppnevner Kirke–stat-utvalget som skal utrede forholdet mellom stat og kirke (Bakkevig-utvalget).
- 2002: Kirkerådets kirke–stat-utvalg (Bakkevig-utvalget) presenterer sin innstilling «Samme kirke – ny ordning». Kirkemøtet uttaler seg om innstillingen, men tar ikke stilling til spørsmålet om fortsatt statskirke. Kirkemøtet understreker at arbeidet med kirkelige reformer må styrkes.
- 2006: Det regjeringsoppnevnte Stat–kirke-utvalget (Gjønnes-utvalget) leverer sin utredning «Staten og Den norske kirke» i januar 2006 (NOU 2006:2). Utvalget peker på tre mulige modeller for et framtidig forhold mellom staten og kirken.
- 2007: Resultatet av en bred høring om utredningen «Staten og Den norske kirke» legges fram. Høringen er arrangert av Kirke- og kulturdepartementet.
- 2008: Bredt stat/kirke-forlik mellom partiene på Stortinget (10. april) dagen før regjeringen presenterer St.meld. nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke. Kirkeministeren oppnevner en arbeidsgruppe som 13. mai presenterer innstillingen "Styrket demokrati i Den norske kirke". Her foreslås tiltak for å styrke demokratiet i Den norske kirke. Stortinget gir 13. juni sin tilslutning til innholdet i St.meld. nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke.

Kontrakt om utvikling av kirkens medlemsregister

(20.06.2008)

25. januar 1999 startet driften av Den norske kirkes sentrale digitale medlemsregister. Siden har menighetene to til fire ganger årlig mottatt en CD med oversikt over kirkemedlemmene i hvert sogn. I lengre tid har Kirkerådet ønsket en online-løsning som fjerner problemene med at ferske ut- og innmeldinger ikke fremgår av de CD-kopiene menighetskontorene benytter.

- Forsinkelsen i oppdatering har vært et stort problem. Nå har vi løsningen på problemet. Vi tror et online medlemsregister, både blir lettere å holde oppdatert og at menighetskontorene lettere vil finne den informasjonen de er ute etter, sier seksjonssjef Ole Inge Bekkelund i Kirkerådet.

Det som har tatt mest tid i forhandlingene med ulike leverandører har vært å tilfredsstillе sikkerhetskravene til kirkens medlemsregister. Kravene til datasikkerhet innebærer også betydelige investeringer. Derfor har denne oppgraderingen vært avhengig av en ekstrabevilgning fra Kultur- og kirke departementet.

- Når Den norske kirkes medlemsregister lanseres på ny teknisk plattform sommeren 2009 kan vi garantere at både kvalitet og sikkerhet er blitt bedre, sier Bekkelund.

Den første delen av den avtalte leveransen fra firmaet Ipera handler om utvikling av database, menystruktur, tilgangskontroll for brukerne, katalog for Den norske kirkes organisering, kommunikasjon mot eksterne offentlige registre og medlemsdata for Den norske kirke. Denne delleveransen skal være ferdig rundt årsskiftet 2008/2009. Deretter skal en valgmodul for Den norske kirke (gjennomføring og rapportering) presenteres i april/mai 2009.

Elektronisk kirkebok kommer

Registrering av kirkerelaterte handlinger for Den norske kirke (inkl. kirkebok og dagsregister) blir en del av påbyggingen på den nye plattformen for Den norske kirkes medlemsregister. Det legges til rette for at administrasjon av en elektronisk kirkebok skjer samordnet med ajourhold av Den norske kirkes medlemsregister. Ansatteoversikter og oversikter over medlemmer i de lokalt valgte råd blir egne moduler i registeret. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Seksjonssjef i Kirkerådet, Ole Inge Bekkelund, ole.inge.bekkelund@kirken.no Tlf.: 23 08 12 50

Den norske kirke lager dåpsopplæringsmaterieell for innvandrere

(20.06.2008)

- I dåpsopplæringsmaterialet legges det stor vekt på både kultursensitivitet, kontekstuelle tilnæringer og grundig undervisning om den kristne tro. Innvandrere kan tilføre det norske kirkefelleskapet nye og viktige impulser. Samtidig må vi sørge for at de som søker dåp skal vite hva de trer inn i, sier Mellomkirkelig råds rådgiver for integrering, flyktningspørsmål og religionsdialog, Sven Thore Kloster.

Dåpsopplæringsmaterialet henvender seg til både menighet, prest, kateket og personen som ønsker dåp. Sosiale og eventuelt politiske konsekvenser av å bli døpt er en del av stoffet.

Arbeidet med å utvikle dåpsopplæringsmaterialet har vært et samarbeidsprosjekt mellom Den norske kirke og Kristent Interkulturelt Arbeid – KIA, og har blitt ledet av Geir Sakseid, prest i den internasjonale menigheten i Bergen.

- [Veiledning til menighetene og dem som ønsker dåp er publisert på Den norske kirkes hjemmesider.](#)

Et oppfølgende studiehefte til bruk i menighetene vil lanseres i løpet av vinteren 2008/09. (Kirkens informasjonstjeneste)

Geir Sakseid (til venstre) og Svein Thore Kloster har arbeidet med dåpsopplæringsmaterialet for voksne innvandrere.

Kontaktpersoner:

Rådgiver Svein Thore Kloster, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke,
sven.thore.kloster@kirken.no, tlf.: 23 08 12 78

Geir Sakseid, prest i Bergen Internasjonale Menighet, g-saksei@online.no, tlf.: 91 32 55 68

Økt oppslutning om kirkens konfirmasjon

(20.06.2008)

I 2005 ble 66,3 prosent av alle 15-åringer konfirmert i Den norske kirke. [Andelen økte til 66,7 prosent i 2006 og 67,1 prosent i fjor.](#) I 2007 ble 42 472 unge konfirmert i Den norske kirke. Konfirmasjon i Den norske kirke forutsetter dåp. Rundt 80% av 15-åringene som er medlemmer av Den norske kirke, blir konfirmert.

Offisiell kirkestatistikk fra foregående år presenteres hvert år i juni av Statistisk Sentralbyrå (SSB). Fra og med rapporteringsåret 2005 har SSB ansvaret for innhenting av årsstatistikk for virksomheten i Den norske kirkes 1280 menigheter. Dette inngår som en del av KOSTRA-rapporteringen som er å finne i [Statistikkbanken på SSB sine nettsider.](#)

- [Medlemmer og kirkelige handlinger, etter bispedømme. 2005-2007](#)
- [Gudstjenester og deltakere, etter bispedømme. 2005-2007](#)

Andelen døpte i forhold til fødte gikk noe ned i 2007 i forhold til året før, [og lå i fjor på 73,5 prosent.](#) Det ble døpt 42 916 personer i Den norske kirke i fjor. Ved årsskiftet 2007/2008 var 82 prosent av befolkningen medlem i Den norske kirke. Antall medlemmer i Den norske kirke økte med 2 800 i løpet av 2007, men medlemsprosenten gikk likevel ned med en prosentenheter i forhold til året før på grunn av befolkningsøkningen.

Flere kirkelige vigslers

I 2007 ble det utført over 10 400 vigslers i Den norske kirke, [en økning på 8 prosent i forhold til året før.](#) Økningen i kirkelige vigslers reflekterer en økning i det totale antall ekteskapsinngåelser i 2007. Andelen kirkelige vigslers i forhold til alle vigslers lå i 2007 på 44 prosent, det samme som i 2006.

Færre gudstjenester og gudstjenestebesøk

I alt ble det registrert [67 560 gudstjenester og mer enn 6,4 millioner besøk ved gudstjenester i 2007.](#) I forhold til året før var det en nedgang på henholdsvis 1 500 gudstjenester og 150 000 besøk. I gjennomsnitt var det 101 deltakere ved hver gudstjeneste på søndager og helligdager. Høyest deltakelse var det i Stavanger bispedømme med 136 deltakere i gjennomsnitt, mens det var lavest

gjennomsnittlig deltakelse i Hamar, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland med rundt 80 deltakere.

436 kroner per innbygger til kirkelige formål

I gjennomsnitt brukte kommunene 436 kroner per innbygger til kirkelige formål i 2007. I tillegg til offentlig finansiering samlet også Den norske kirke inn nærmere 248 millioner kroner via kollekt, givertjeneste og andre innsamlinger.

Liten økning i utmeldinger

[8 312 personer meldte seg ut av Den norske kirke i 2007.](#) Flest utmeldte var det i Oslo bispedømme hvor 1 800 personer meldte seg ut i løpet av året. 960 personer meldte seg inn i Den norske kirke i 2007. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se mer om kirkestatistikk her](#)

Tor Singasaas ny biskop i Nidaros

(27.06.2008)

Tor Singasaas har vært prest i 30 år. Han var stiftskapellan i Nidaros bispedømme i perioden 1978-1991 og residerende kapellan i Nidaros domkirke fra 1991 til 2004. Singasaas har i to perioder fungert som domprost i Nidaros domprosti. Få kjenner virksomheten i Nidarosdomen like godt som han.

- Nidarosdomen betyr mye for vår historie og forankring i Olavsarven. Nidaros domkirke har en enorm symbolkraft i vårt folk. En åpen og inkluderende forvaltning av Nidaros domkirke er viktig det økumeniske fellesskapet, sier Singasaas.

Om hovedutfordringen Den norske kirke står overfor sier Singasaas dette:

- Den norske kirke er uløselig knyttet til visjonen om at den er en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Hovedutfordringen er å gi et sant bilde av Jesus Kristus i forkynnelse og etterfølgelse. Mitt kall som prest er å fortelle om Jesus Kristus som frelser og forsoner. Jorden ble fullstendig forandret da han kom. På grunn av ham har jeg tillit til at det finnes en nådig Gud som har en dyp kjærlighet til sin skapning. Veien til Gud er åpen ved Jesus Kristus.

Tor Singasaas omtales som en dyktig og godt likt folkekirkeprest i Trondheim. Han er utdannet ved Menighetsfakultetet i Oslo og har siden 2004 vært prost i Byåsen prosti i Nidaros bispedømme. Der har han blant annet stått sentralt i et organisasjonsutviklingsprosjekt med forsøk omkring endret ledelsesstruktur i kirken.

- Stabsutvikling, lagarbeid og tverrfaglighet er sentrale momenter i en god personalforvaltning. Den enkelte ansatte og frivillige er kirkens viktigste ressurs, sier den nye Nidaros-biskopen. Han nevner også gudstjenestefeiringens form som et aktuelt tema:

- Jeg vil legge stor vekt på å få gjennomført den gudstjenestefornyelse som vi står foran i vår kirke. Den er nødvendig, ikke minst av hensyn til barn og unge. De tradisjonelle former må i større grad spille sammen med vår egen tids språk og ytringsformer. Samtidig må det sted og den kirke hvor gudstjenesten feires, få sette sitt preg på gudstjenesten. Lekfolk, unge som eldre, må utfordres til å være med både i forberedelse og gjennomføring av gudstjenesten, sier Tor Singasaas.

Tor Singsaas blir den 32. biskopen i Nidaros siden reformasjonen. Nidaros bispedømme er et av landets fem opprinnelige bispedømmer. Bispesetet ble opprettet rundt 1030. Bispedømmet omfatter i dag Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag.

Singsaas er gift og har to barn og to barnebarn. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kirke- og kulturminister Trond Giske gratulerer nyutnevnt Nidaros-biskop Tor Singsaas under en pressekonferanse i departementet fredag formiddag.

Luthersk klimafokus ved foten av Kilimanjaro

(28.06.2008)

Representanter fra medlemskirkene i Det lutherske verdensforbund (LVF) er i disse dager samlet i Arusha i Tanzania. Hovedtemaet for rådsmøtet i det globale fellesskapet av lutherske kirker er ”Snøen som smelter på Kilimanjaro. Et vitnesbyrd om det lidende skaperverket.” Både Den norske kirke og Den evangelisk-lutherske frikirke er representert på møtet.

Mer enn et miljøproblem

Presidenten i LVF, biskop Mark Hanson, satte fokus for rådsmøtet under sitt åpningsforedrag: – Snøen på Kilimanjaro-fjellet smelter. Vannet fra fjellet, som fornyer jorda og menneskene hver eneste vår, minker stadig fordi breene skrumper inn. Lufta som livet puster i og som er et filter for sollyset, forandrer seg. Skapninger som Gud har skapt oss til å leve sammen med på jorda, blir borte for godt, og noen av menneskehetens familier dør av sult, sa biskop Hanson

– Vi har behandlet jorda som om den har oss å takke for livet. Dette er mer enn et miljøproblem, for vi har tenkt og handlet som om menneskeslekten er garantistene for at skaperverket vil fortsette å bestå – som om hensikten med skaperverket er at det skal tjene og forherlige menneskeslekten. Vi har tenkt og handlet som om jordas verdi kan måles ut fra hvor nyttig den er for menneskenes ambisjoner, enten de er umoralske eller edle, sa LVF-presidenten, og pekte på hvordan vi har misbrukt vårt herredømme over naturen – Utplyndringen av skaperverket har overøst oss med en mengde spørsmål, og ingen lettvinde svar, mente han.

Rikt kontinent med fattigdom

Naturlig nok har rådsmøtet et spesielt fokus på klimaendringene i Afrika. Det preget også rapporten fra generalsekretær i LVF Ishmael Noko, som selv kommer fra Zimbabwe:

– Afrika er et rikt kontinent. Likevel er afrikanerne fattige. Slik er det til tross for alle velmente internasjonale og lokale initiativ for å redusere fattigdommen i Afrika. Også den økumeniske familien har med de aller beste hensikter forsøkt å skape endringer, men med begrenset resultater. Kanskje en vil komme nærmere en løsning hvis det internasjonale samfunnet ikke bare spør om hva som kan gjøres for å bistå Afrika, men heller spør om hva en IKKE bør gjøre av slikt som hindrer afrikanerne i å få eiendomsrett over sine egne ressurser og bruke dem til beste for sitt eget folk, sa Noko, som også var opptatt av å bekjempe korrupsjonen både i og utenfor Afrika.

Blomster i stedet for mat

Noko pekte på at det å sikre mat til alle er et viktig tema i den aktuelle globale politiske debatten, og en sentral utfordring for kirkenes diakonale arbeid.

– Tilgangen på mat er ikke et isolert problem, men et resultat av en komplisert kombinasjon av

årsaker. De omfatter klimaendringer, økende knapphet på vann, befolkningsvekst, økende rikdom der hvor økonomien vokser raskest, økende oljepriser, mangel på investeringer i innenlands landbruk, bruk av dyrket mark til produksjon av biodrivstoff, og internasjonal handelspolitikk som motarbeider en bærekraftig innenlands jordbruksproduksjon. Kenya er et aktuelt eksempel. Landet er blitt rådet til å produsere blomster for eksport. I dag produserer Kenya mer blomster enn mat. Siden ingen kan spise blomster, må kenyanerne importere korn fra utlandet.

Generalsekretær Ishmael Noko ønsker seg en biskop for skaperverket. (Foto: Kirkens informasjonstjeneste)

Biskop for trærne og elvene

Kirkens informasjonstjeneste ber Noko om å beskrive hvordan han selv opplever klimaendingene i Afrika:

– Elver dør i stort tempo, svarer Noko. – Da jeg var barn hjemme i Zimbabwe, var det elver hvor det levde krokodiller hele året. Nå er både elvene og krokodillene borte. Klimaendingene rammer folk på landsbygda hardest. Dette kan kirkene på landsbygda vitne om. Det er et faktum som ikke bare folk flest kjenner på kroppen, men også politikerne i Afrika har dette som sin egen erfaring. Kirkeledere i Afrika, og andre religiøse ledere, bør be om møter med ministere og andre fra deres eget land som skal reise til FNs klimakonferanse i København til neste år. De kan dele erfaringer med dem og gi dem alle de argumenter de kan komme til å trenge for at det internasjonale samfunnet skal komme fram til en god og gjennomførbar klimaavtale.

Så kommer det et hjertesukk fra generalsekretæren i LWF: – Jeg skulle ønske kirkene kunne utnevne en egen biskop for trærne og elvene og krokodillene. En biskop som har skaperverket som sitt tilsynsområde, vil synliggjøre kirkens anliggende og løfte klimaproblemene opp.

– *Mener du dette på ramme alvor?*

– Ja, jeg mener det på alvor. Dette handler om våre fattigste brødre og søstre, både i og utenfor kirkene, alle dem som kirken er satt til å tjene.

Vertskirken

Den evangelisk-lutherske kirke i Tanzania er vertskap for rådsmøtet i LWF. Dette er den nest største lutherske kirken i Afrika med 4,6 millioner medlemmer, og den fjerde største lutherske kirken i verden. Rådsmøtet er det øverste organet mellom generalforsamlingene i LWF. Neste generalforsamling skal holdes i Stuttgart i Tyskland i juli 2010. (Kirkens informasjonstjeneste)

De fattige taper alltid mest

(30.06.2008)

LVF's program for å bekjempe illegitim utenlandsgjeld ble gjennomgått på møtet. I mange tilfeller er store utenlandslån tatt opp av regjeringer som er kommet til makten på ulovlig vis. Låneavtalene kan også være inngått i strid med landets egne lover, slik tilfellet for eksempel har vært i Ecuador. Et kjennetegn på slike lån er at de aldri tjener til noe godt for folket i sin alminnelighet. Høye renter påløper lånene, og land som i utgangspunktet var lutfattige, blir enda fattigere på grunn av låneforpliktelsene. I noen land kan mer enn halvparten av statsbudsjettet gå med til å betale renter og avdrag, og fattigdommen øker brutalt.

Norge har innsett ansvar

LVF's program går ut på å skape bevissthet om denne situasjonen i kirke og samfunn. Det arbeides for å skape gjensidig medansvar og grunnlag for at man gjensidig kan stole på hverandre i internasjonal lånepraksis. Det gjelder å få på plass internasjonalt akseptable reguleringer og rammeverk, blant annet for å hindre at illegitime lån blir etablert. Programmet støtter også kravet om umiddelbar sletting av all illegitim gjeld.

Den norske kirkes representant i Rådet i LVF, advokat Helge Aarseth, redegjorde i plenum for engasjementet for gjeldssletting i Den norske kirke. Han pekte spesielt på innsatsen som Kirkens Nødhjelp og Changemaker har gjort. Aarseth viste også til at den norske regjering har vært en pådriver som selv har tatt viktige skritt for å slette illegitim gjeld.

Den som kanskje aller sterkest har frontet denne problematikken i LVF de siste årene, er den argentinske presten Angel Furlan. I et innlegg pekte også han på at Norge er det første landet i verden som har innsett sitt ansvar for at illegitim gjeld er skapt. – Mange land viser vilje til å redusere andre lands gjeld, men på vilkår som gjør situasjonen enda verre for disse landene. Hvis alle land i sør gikk sammen om å nekte å betale illegitim utenlandsgjeld, kunne de kanskje oppnå noe, sa Furlan.

Både Tanzanias tidligere statsminister Fredrik Tluway Sumaye (t.v.) og Den norske representant i Rådet i LVF, Helge Aarseth (t.h.) har tatt opp fattigdomsproblematikken på LVF-møtet i Arusha.

Drivstoff heller enn mat

Tanzanias statsminister fra 1995 til 2005, Fredrik Tluway Sumaye, hadde takket ja til å gi Rådsmøtet del i sine synspunkter på sammenhengen mellom miljø og fattigdom. Han er selv medlem av Den evangelisk-lutherske kirke i Tanzania.

Sumaye holdt et foredrag hvor han berørte mange forhold som er med på å skape og opprettholde fattigdom i afrikanske land, og var svært konkret i sin beskrivelse av forholdene i Tanzania. Et av punktene han gikk inn på i fordraget, var produksjonen av biodrivstoff.

– Fordi industrialiserte land bidrar til en betydelig del av forgiftningen av miljøet, bidrar de også til at miljøet degraderes. Nå forsøker disse landene å bøte på problemet ved å skape enda flere problemer gjennom det som kalles CO2-kvoter. Det at de kan kjøpe seg CO2-kvoter, vil åpne for at store landområder i sør brukes til dyrking av planter for produksjon av biodrivstoff, som kan eksporteres til industrialiserte land. Slik kan disse landene oppfylle sine CO2-forpliktelser, og samtidig rettferdiggjøre miljøforurensningen de bidrar til.

– Dette er uhyre trist, ja rett og slett skammelig, sa Sumaye. – Det betyr at de rike landene kan fortsette å forurense miljøet så lenge de kan finansiere dyrking av biodrivstoff i fattige land. De fattige landene på sin side ødelegger ikke miljøet, men står overfor en alvorlig konkurranse mellom produksjon av biodrivstoff og matvekster. Det er åpenbart at de som kan betale mest for produktene, vil stå sterkest i denne konkurransen, og det kan ende med at matmangelen blir enda større i de fattige landene, mente Tanzanias tidligere statsminister. (Kirkens informasjonstjeneste)

LVF har tatt opp usunn misjonspraksis

(30.06.2008)

Kjell Nordstokke orienterer Rådsmøtet i LVF.

Nordstokke har i plenum presentert det som kalles ”usunn praksis fra misjonsorganisasjoner” og fortalt hva LVF har gjort for å ta tak i problemet. Utgangspunktet har vært en finsk misjonsorganisasjon som har bidratt til splid i Den evangelisk-lutherske kirke i Zambia. Kirken har tatt et standpunkt for kvinnelige prester, men representanter for en finsk misjonsorganisasjon har aktivt forsøkt å agitere mot at kvinner skal ordineres.

Spørsmål om norsk praksis

Som leder av LVFs avdeling for misjon og utvikling har det vært Nordstokkes oppgave å ta tak i dette. Gjennom møter med alle parter i striden er det slått fast at den finske kirken har et ansvar for hva misjonærer fra finske misjonsorganisasjoner som er tilknyttet kirken, gjør i en søsterkirke. Medlemskirkene i LVF har en gjensidig forpliktelse til å respektere hverandre.

– Tenk deg for eksempel at en norsk misjonær i en afrikansk kirke taler sterkt mot kvinnelige prester og truer med økonomiske sanksjoner dersom kirken ordinerer kvinner, sier Kjell Nordstokke til Kirkens informasjonstjeneste. – Hvis denne misjonæren arbeider for en misjonsorganisasjon som definerer seg som en del av Den norske kirke, må Den norske kirke ta ansvar for å snakke med denne organisasjonen om saken. Vi har fått hint om at slike situasjoner forekommer. I Genève har jeg fått forespørsel om det er Den norske kirkes posisjon å tale så sterkt mot kvinnelige prester som enkelte misjonærer har gjort. I et slikt tilfelle er Den norske kirke forpliktet til å engasjere seg i saken.

I dokumentet som Nordstokke presenterte i Arusha, slås det fast at den normale situasjon er at partnerne fra nord opptrer ansvarlig når de samarbeider med LVF-kirker i sør. Usunn praksis forekommer sjelden, og kan ofte knyttes til enkeltindivider.

Konstruktiv dialog

I Finland må nå misjonsorganisasjoner få en status som tilknyttet Den evangelisk-lutherske kirke i Finland hvis de skal få ofringer i de finske kirkene. Men for å få en slik status, må de også forplikte seg til å følge de posisjonene den aktuelle samarbeidskirken i Afrika inntar i aktuelle spørsmål. Den finske kirken har et ansvar overfor søsterkirkene i sør.

– Vi har hørt påstander fra enkelte hold om at LVF betaler 30 000 US-dollars for å belønne de kirkene som vil ordinere kvinnelige prester. Det er ille at slike usannheter blir spredt. LVF

respekterer det synet enhver medlemskirke kommer fram til, selv om LVF som organisasjon har tatt et standpunkt for kvinnelige prester, sier Kjell Nordstokke.

LVFs avdeling for misjon og utvikling er nå kommet i en konstruktiv dialog med Missouri-synoden (en amerikansk luthersk kirke som ikke er medlem av LVF) for å rydde opp i gjensidig mistenksomhet. De to partene er blitt enige om å motarbeide urettferdige anklager mot hverandre, og å utveksle informasjon om arbeidet de driver. (Kirkens informasjonstjeneste)

Ingrid Vad Nilsen ny ekspedisjonssjef i KKD

(03.07.2008)

Ingrid Vad Nilsen, - nå prost i Vinger og Odal prosti i Hamar bispedømme, etterfølger Ole Herman Fisknes som gikk av 30. mai. Ekspedisjonssjefen er den øverste administrative leder i departementets kirkeavdeling.

Etter mange år i ulike kirkelige lederstillinger og styreverv er Ingrid Vad Nilsen et kjent navn for mange i kirken. Hun har siden 2003 vært leder av Mellomkirkelig råd og har tidligere vært ansatt i i rådets sekretariat. Hun var den første generalsekretæren i Norske kristne råd (1994-2001). Mange fremhever hennes tilretteleggerrolle som avgjørende for at Norges kristne råd er blitt et av de bredest sammensatte kirkelige samarbeidsorganer i verden. Som Den norske kirkes medlem av sentralkomiteen i Kirkenes verdensråd har hun også vært internasjonalt aktiv for å fremme samarbeidet mellom kirkesamfunnene.

Kirkedepartementets Olavstipend for 2007 ble tildelt Ingrid Vad Nilsen for et prosjekt om hvordan Den norske kirke kan integrere innvandrere og flyktninger. Hun har i mange år engasjert seg i innvandringsdebatten for å peke på kirkenes medmenneskelige ansvar. Olavstipendet er et arbeidsstipend som innebærer ett års permisjon med lønn.

Like etter utnevnelsen i statsråd 27. juni ga Ingrid Vad Nilsen beskjed om at hun fratrer sine tillitsverv i kirken. Hun tar til som ekspedisjonssjef 1. november.

- Jeg starter når statsbudsjettet er lagt fram. Det kan være like greit, sier Ingrid Vad Nilsen. Hun medgir at hun selv er litt overrasket over overgangen til Kirkedepartementet.

- Dette var ikke en stilling jeg i utgangspunktet hadde tenkt å søke på. Det er jo en byråkratisk stilling preget av juss, økonomi og forvaltning. Men i situasjonen etter vårens stortingsforlik i kirke-stat-spørsmålet trengs det bred kompetanse på det norske kirkelandskapet. Det er modig av regjeringen å hente inn en rett fra den valgte kirkeledelsen. I den aktuelle situasjonen er det dessuten modig å ansette meg som så tydelig har uttrykt at statskirkeordningen bør demonteres, sier Ingrid Vad Nilsen. Hun var 1998-2002 medlem av Kirkerådets kirke/stat-utvalg.

Vad Nilsen er full av lovord om sin forgjenger Ole Herman Fisknes.

- Fisknes er en institusjon i vår kirke og har gått opp gode spor for hvordan kirkeavdelingens ekspedisjonssjef skal opptre, sier den påtroppende ekspedisjonssjefen.

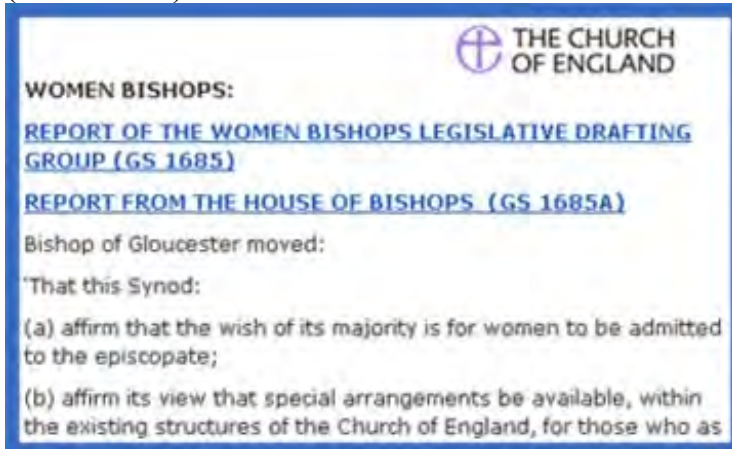
- Hva er etter din oppfatning kirkens hovedutfordring?

- At de dømte kjenner at kirken er deres og lever ut troen både søndag og hverdag. For å lykkes med dette må kirken framstå som et troverdig fellesskap preget av tjeneste og kjærlighet til Gud og nesten, ikke som "makt og majoritets"-kirken. Mange av forsøkene som nå pågår innenfor dåpsopplæringen søker nettopp å gi foreldre og barn tilhørighet, identitet og bekreftelse i det kirkelige fellesskapet. Dette er noe av det viktigste som skjer i Den norske kirke akkurat nå! (Kirkens informasjonstjeneste)

Glad for vedtak om kvinnelige biskoper i England

(11.07.2008)

Etter at kirkemøtet i Church of England denne uken vedtok å åpne for kvinnelige biskoper, har generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke uttrykt glede over vedtaket. I den anledning er følgende pressemelding sendt ut fra Kirkens informasjonstjeneste:

Mellomkirkelig råd hilser velkommen vedtaket i Church of England vedrørende kvinnelige biskoper

Mellomkirkelig råd hilser velkommen beslutningen i Church of England om å åpne opp bispeembetet for kvinnelige prester.

Dette er et viktig skritt i konsolideringen av Porvoo-fellesskapet, sier generalsekretær Olav Fykse Tveit. Hittil har det vært en uheldig begrensning i gjennomføringen av Porvoo Common Statement at Church of England ikke har anerkjent kvinners tjeneste som biskoper.

Ifølge Fykse Tveit er kirkens apostolisitet, forankret i Kristus og apostlene, like viktig for anglikanere og lutheranere. Det kirkelige embetet er innstiftet av Gud for at kirkens oppdrag med formidlingen av Guds nåde i Kristus kan opprettholdes gjennom historien. Det er et lokalt embete med ord og sakramenter sammen med et regionalt tilsynsembete.

Prestenes kjønn kan ikke være et kriterium på kirkens apostolisitet. Tvert imot har kvinners adgang til alle nivåer i kirkens embete bidratt vesentlig til å bære frem Guds oppdrag i verden. Som det ble fastslått av Det lutherske verdensforbund i 2007: Det å ”begrense den ordinerte tjeneste i kirken til menn alene, tilslører kirkens egenart som tegn på forsoningen og enheten i Kristus ved vår dåp, på tvers av etniske, sosiale og kjønnsmessige grenser (Gal 3,27–28).”

Church of England har tatt en modig og moden beslutning, selv om den er klar over de umiddelbare omkostningene. Den norske kirke gjennomlevde for en tid tilbake en lignende prosess, og har vært velsignet av dens frukter. Den norske kirke vil i tiden som kommer ledsage Church of England som søsterkirke med takknemlighet og forbønn om Guds velsignelse og veiledning. (Kirkens informasjonstjeneste)

Menighetsutvikling i folkekirken

(23.07.2008)

Det sier assisterende direktør i Kirkerådet, Gerd Karin Røsæg (bilde). Kirkerådet er i ferd med å utvikle verktøy til hjelp i menighetenes strategiske planlegging og utviklingsarbeid. Erfaringer fra trosopplæringsprosjektets bruk av evalueringsmetoder blir trukket inn i dette arbeidet.

- Alle menigheter som har mottatt støtte fra trosopplæringsprosjektet, har sett hvordan metodeverktøy for egenanalyse, forskerfokus og bruk av mentorer kan gi inspirasjon til nye strategiske og offensive valg. Dette er en innsikt vi trenger mer av i kirken. Vi er inne i en periode med omfattende diskusjoner om kirkens organisering. Men menighetsutvikling handler ikke først og fremst om å utvikle de organisatoriske rammene for virksomheten, mener Røsæg.

Rådgiver for utviklingsarbeid

Nylig ble Guro Haugland Byfuglien (27) ansatt i en 3-årig engasjementstilling i Kirkerådet som rådgiver for menighetsrettet utviklingsarbeid. Hun starter sitt arbeid 1. oktober. Guro Haugland Byfuglien er i dag leder for trosopplæringsprosjektet i Furuset menighet i Oslo.

I perioden 2008-2010 støtter Kirkerådet – ved tildeling av midler fra Opplysningsvesenets fond (OVF) – Menighetsfakultetets prosjekt "[Menighetsutvikling i folkekirken](#)" som skal drives i samarbeid med Kirkerådet, Stiftelsen kirkeforskning (KIFO), Diakonhjemmet høyskole m.fl.

- Prosjektet ”Menighetsutvikling i folkekirken” som Menighetsfakultetet starter i høst, blir viktig for oss. Kirkerådet vil samarbeide nært med dette prosjektet, sier Gerd Karin Røsæg.

I 2002 foreslo en arbeidsgruppe bestående av representanter fra KA - Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Stiftelsen kirkeforskning (KIFO) og Kirkerådet å opprette et Kirkelig kompetanse- og utviklingssenter. I februar 2006 anbefalte en arbeidsgruppe med medlemmer fra Kirkerådet, Areopagos, KA og MF, at enkeltoppgaver på dette feltet burde løses på prosjektbasis. Den første oppgaven gruppen pekte på var et opplegg for menighetsanalyse. Om dette sier gruppen: *”Dette er åpenbart et etterspurt tilbud, og vil for mange være begynnelsen med et målrettet arbeid med menighetsutvikling.”*

- Med prosjektet som nå igangsettes på MF er vi i gang med et slikt målrettet arbeid i kirken, sier Røsæg.

Kirkerådet har i flere år forvaltet tilskudd til statlige forsøks- og utviklingstiltak i kirken i samarbeid med KA - Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon. Disse tilskuddene har vært benyttet blant annet til å stimulere og effektivisere lokal kirkelig organisering. Det er igangsatt en rekke forsøks- og utviklingsprosjekter og det vil bli igangsatt ytterligere prosjekter i 2008.

- Vi er opptatt av at det videre forsøks- og utviklingsarbeidet i Den norske kirke, det nasjonale menighetsutviklingsprosjektet og lokalt planarbeid ses i sammenheng, forteller Gerd Karin Røsæg. (Kirkens informasjonstjeneste)

Forskere presenterer evaluering av trosopplæringens forsøksfase

(13.08.2008)

I boka konkluderer forskerne med at det er gjennomført et stort mangfold av forsøks tiltak og at kirken gjennom forsøkene har satt opplæring på dagsorden både i teori og praksis.

De stiller imidlertid spørsmål ved om kirken nå sitter igjen med nok kunnskap til å fornye sin trosopplæring i framtiden og til å planlegge og gjennomføre en systematisk opplæring på bred basis. De konkluderer med at det nå er avgjørende hvilke grep som tas i overgangen mellom forsøksfasen som slutter i 2008 og den varige reformen som skal implementeres fram til 2013.

I 2003 ga Stortinget klarsignal til den såkalte Trosopplæringsreformen som innebar en økt støtte til opplæring av barn og unge i alle livssyns- og trossamfunn. For Den norske kirke ble en ny og annerledes fase i historien om dåpsopplæringen innledet der kirken selv må ta hånd om sin egen trosopplæring for alle døpte fra 0 til 18 år og ikke støtte seg til skolen slik den har gjort i hundrevis av år. De første fem årene av Trosopplæringsreformen har vært en forsøksfase hvor hundrevis av menigheter har fått midler for å prøve ut ulike trosopplæringstiltak.

Stortinget la til grunn at støtten til den fornyede trosopplæringen i Den norske kirke skulle trappes opp til 250 mill kr pr år. Også andre tros- og livssynssamfunn ble gitt tilsvarende støtte. (Kirkens informasjonstjeneste)

*

Boka *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet*, som er redigert av Otto Hauglin, Håkon Lorentzen og Sverre Dag Mogstad, er utgitt på Fagbokforlaget. [Den kan bestilles her.](#)

Den legges fram på et seminar *fredag 15 august kl 10-12 i Kirkens hus i Oslo, Rådhusgt 1-3, møterom Agder/Bjørgvin*. Eksemplarer av boka vil være tilgjengelig for pressen og det vil være anledning til å intervju forskerne etter seminaret.

Prosjektleder for evalueringen, Otto Hauglin, kan kontaktes på telefon 995 25 995, eller pr e-post ohauglin@online.no

- Se tidligere forskningsrapporter om trosopplæringsarbeidet <http://www.etor.no/>
- Se nettsidene til ["Størst av alt" om trosopplæring i Den norske kirke](#)

Fornyelse uten sidestykke

(15.08.2008)

15. august la forskerne som evaluerer trosopplæringsreformen fram sin avsluttende hovedrapport med tittelen *"Kunnskap, opplevelse og tilhørighet - en evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform."*

- Hovedkonklusjonen er at mange kreative og spennende tiltak over hele landet har ført til en fornyelse av Den norske kirkes barne- og ungdomsarbeid som savner sidestykke, sier Otto Hauglin, som har vært prosjektleder for forskergruppen.

- Hva har vært mest vellykket?

- Hele måte å gripe reformen an på. Det var klokt med en forsøksfase og med prosjektorganisering, som er en ny måte for kirken å jobbe på. Dette har vært en tillitserklæring til de lokale menighetsmiljøene og til at de kan fremskaffe erfaring, og det har vist seg å fungere. Reformen har virkelig blitt forankret i lokal kultur og tradisjon, sier prosjektlederen. Han mener dette er helt unikt i kirkelig reformarbeid.

Forskernes hovedrapport ble presentert av (f.v.) mag.art. Otto Hauglin, professor II dr. philos. Håkon Lorentzen, førsteamanuensis Heid Leganger-Krogstad og professor dr. theol Sverre Dag Mogstad.

Krevende planarbeid

Samtidig som rapporten gir ros, stiller den spørsmål ved om kirken står igjen med nok kunnskap til å

lage en ny systematisk plan for trosopplæring fra null til atten år.

- Vi er noe usikre på hvordan det ligger til rette for å summere opp og lage en generell plan basert på erfaringen fra så mange lokale kontekster, sier Hauglin.

Forskergruppen peker på at det har vært forholdsvis få fullskalaprosjekter - og at få har prøvd ut dette over tid.

- Ære være de mange gode faseprosjektene, men de gir et begrenset bidrag til det som nå er krevende jobb og blir en utfordring, mener Hauglin. Han kommenterer at først i 2007 besluttet Kirkerådet at det skulle lages en ny plan, derfor kom oppsummeringen og læringen relativt sent i gang.

Rask opptrapping

Rapporten peker også på mange praktiske utfordringer knyttet til ressursbehov når reformen skal implementeres i cirka 1300 menigheter.

- Hvordan skal man for eksempel klare å skaffe personell til alle de nye stillingene? Det er jo i stor grad en stillingsreform, sier Hauglin.

Forskergruppen anbefaler en rask opptrapping med gode støttefunksjoner og samarbeidsordninger mellom menigheter for å kunne bygge ut et fullstendig 0-18 års tilbud. De mener mentorordningen har fungert veldig godt, og bør fortsette.

Stort arbeid

Forskergruppen har fulgt trosopplæringsreformen helt siden oppstarten i 2004. Arbeidet er dokumentert gjennom tre underveisrapporter, syv delrapporter og nå den avsluttende hovedrapporten.

- Det har vært en veldig morsom og veldig faglig utfordrende oppgave, sier Otto Hauglin.

- Hovedrapporten er utgitt på [Fagbokforlaget](#).
- Del- og underveisrapportene finnes på www.ektor.no

Kirkeopera ytterst i havgapet

(27.08.2008)

Den nyskrevne kirkeoperaen fremføres i Flakstad kirke 28.- 31. august av profesjonelle operasangere og musikere sammen med lokale korsangere fra Flakstad.

Kantor Brita Falch Leutert hadde idéen om å lage en operaforestilling av Hugo von Hofmannsthals drama Jedermann. Nå er idéen i ferd med å bli virkelighet. I januar i år kunne komponist og librettist Bodvar Drotninghaug Moe overlevere et ferdig partitur bestilt av Flakstad kirkelig fellestråd.

- Stykket handler om mannen ”Enhver”, og bare tittelen viser at her dreier det seg om problemstillinger som gjelder for alle mennesker. ”Enhver” lever sitt liv i nuet. Han tenker ikke på å gjøre det gode eller stå til rette for sine gjerninger, han tenker bare på å nyte, leve ut sine lyster, ha det behagelig. Så innhentes han av virkeligheten, han får vite at han skal dø, og at han må bruke den tiden han har igjen til å forberede seg på det. I allegoriens form møter vi alt det han har fylt livet med, gestaltet i personskikkelser, forteller prost Jusnes (bilde).

Det tas i bruk sterke virkemidler for å få fram dette budskapet. Hele kirkerommet i Flakstad kirke blir en scene som dramaet utspiller seg i. Det utspilles både fyllescener og håndgemeng.

- Det er et dypt kristent drama vi får se, hvor både etikken og evangeliet er med. Stykket er kritisk, ikke til troen og kirken, men til mennesket som forvalter livet feil. Nettopp fordi stykket har en så klar kristen profil kan det etter mitt syn forsvares å bruke kirkerommet på denne måten, sier Ann-Helen Fjeldstad Jusnes.

Kostyme, scenografi, lys, regi, design og trykk ivaretas av ressurspersoner fra det lokale næringsliv. De profesjonelle sangerne er Jonny van Hal, Åse Krystad, Ståle Ytterli, Hildegunn Pettersen, Kristian Krokslett og Mikael Rønneberg. Regien er ved teaterinstruktør i Lofoten Tommy Tallaksen. Musikalsk leder er Jurg Leutert.

- [Se mer informasjon på www.flakstadnytt.no](http://www.flakstadnytt.no)

Brev til menighetene om å ta godt imot asylsøkere

(29.08.2008)

Dette sier generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. Sammen med Bispemøtet, Kirkerådet og KA – Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon sender han nå [brev til menighetene](#) om asylsituasjonen her i landet.

I løpet av de siste månedene har økningen i asylsøkere til Norge fått stor oppmerksomhet både i media og i lokalsamfunn. Fykse Tveit vil ikke bagatellisere en vanskelig situasjon, men understreker hvor viktig enkeltmenneskers engasjement er:

Få lokale politikere i tale

- Der mennesker møtes, skjer det noe. Der skapes det muligheter. En prat, litt interesse, noen spørsmål – dette er ikke vanskeligere enn at det lar seg gjennomføre, sier Fykse Tveit. Han tror menighetene har store ressurser å bidra med i det praktiske integreringsarbeidet.

Han utfordrer menighetsråd, prester og diakoner til å kontakte ansvarlige politikere i kommunen.

- Man må drøfte med dem hva kirken kan bidra med, og utfordre dem på hva kommunen kan gjøre, understreker generalsekretæren. Han er opptatt av at kirken ikke distanserer seg fra debattene om hvordan lokalsamfunnet skal følge opp asylsøker-situasjonen.

- Vi må si tydelig fra om at Norge er forpliktet til å vurdere opphold for mennesker som søker om asyl. Folk må ha et sted å bo mens søknaden behandles, og de skal møtes med anstendighet og verdighet. Dette dreier seg til syvende og sist om menneskerettslige forpliktelser og menneskeverd, sier Olav Fykse Tveit.

I [brevet til menighetene](#) heter det:

- Våre lokalsamfunn er del av et globalt menneskelig fellesskap. Millioner av mennesker er på flukt i verden. Likevel berøres ikke Norge på langt nær så mye av flyktninger som de fattige nabolandene i sør. Vi er kalt til å være Guds medarbeidere i verden og ta ansvar for medmennesker i nød.

- [Brevet \("Da jeg trengte en neste"\) til menighetene om ansvaret for å ta godt imot asylsøkere](#) (jpg)

Samisk kirkeråd drøfter deltakelse i tverreligiøs konferanse med fokus på urfolk

(01.09.2008)

Samisk kirkeråd planlegger å sende deltakere til dette forumet. [Parliament of the World's Religions](http://www.parliamentofreligions.org) som samles hvert femte år, vil i 2009 blant annet fokusere på urfolks religion. Den norske kirke er forespurt om å bidra med ressurspersoner i dette programmet.

Samisk kirkeråd går inn for å sende en bredt sammensatt samisk delegasjon til konferansen i samarbeid med Sametinget.

- Samisk kirkeråd ønsker å få til en dialog med Sametinget om den åndelige dimensjonens rolle i dagens samiske samfunn. Fra samisk hold har vi behov for å samtale med andre urfolk om vår åndelige historie og de åndelige spørsmåls rolle i forhold til aktuelle problemstillinger. Vi ser at dagens samiske samfunn preges av dilemmaer og tabuer etter misjons-, koloniserings- og fornorskingsperioden. Konferansen i Australia kan løfte fram utfordringer i dette forsoningsarbeidet. Et annet spørsmål er hvordan tradisjonelle åndelige verdier knyttet til naturen kan tillegges vekt i møte med dagens utfordringer knyttet til naturforvaltning og klimautfordringer. Vi ønsker å komme med innspill fra vår sammenheng i dette internasjonale forumet, sier leder for Samisk kirkeråd, Tore Johnsen (bilde).

Samisk kirkeråd har vært involvert i det internasjonale kirkelige urfolksarbeidet i regi av Kirkenes verdensråd og Det lutherske verdensforbund. Både i [1998](#) og i [2006](#) var Samisk kirkeråd medarrangør for globale urfolkskonferanser i Karasjok.

- Samisk kirkeråd vil samarbeide med Sametinget både før, under og etter konferansen. Vi vurderer en felles prosess med Sametingene i Sverige og Finland og de respektive kirkene, sier Tore Johnsen.

- [Se mer om Parliament of the World's Religions her](#)

Priv. til red.:

Samisk kirkeråd har sitt møte i Bodø 3.-4. september på Bodø hotell, Prof. Schyttesgt. 5.

Onsdag 3. september kl. kl. 12.00 - 13.30 arrangeres åpent temamøte "*Kirkelig tilbud for samisk barn/unge i Sør-Hålogaland bispedømme*". Temamøtet finner sted på Bodø hotell, Prof. Schyttesgt. 5.

Samme dag (3. september) blir det samisk/norsk kveldsgudstjeneste i Bodø domkirke kl. 17.30. Der deltar lederen i Samisk kirkeråd Tore Johnsen sammen med biskop Tor B. Jørgensen, Torkel Irgens, Lars Kintel og Brian Hepworth. Det er kirkekaffe etter gudstjenesten.

Saksliste for møtet i Samisk kirkeråd 3.-4. september:

Sak SKR 33/2008: Lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat

Sak SKR 34/2008: Trosopplæringsreformen. Sluttrapport for forsøks- og utviklingsfasen 2004-2008

Sak SKR 35/2008: Folkevalgtes arbeidsvilkår - godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste

Sak SKR 36/2008: Kirkelig nettverksmøte i Australia 2009

Sak SKR 37/2008: Samisk kirkeråds møteplan 2009

Sak SKR 38/2008: Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017

Sak SKR 39/2008: Særskilte regler for de kirkelige valg 2009

Kontaktpersoner:

Leder i Samisk kirkeråd

Tore Johnsen, mobil 92 63 70 31

E-post: tore.johnsen@kirken.no

Generalsekretær i Samisk kirkeråd

Rávdna Turi Henriksen

E- post: ravdna.turi.henriksen@kirken.no

Telefon: 48 99 12 35 / 23 08 12 00

Hva gjør troen meningsfull i unge menneskers liv?

(03.09.2008)

Ut fra Menighetsfakultetets studieløp "Ungdom, kultur og tro" blir det annethvert år arrangert en konferanse som har som formål å gi faglig og åndelig påfyll til alle som arbeider med ungdom. Tittelen på årets konferanse "[Brant ikke våre hjerter](#)", er hentet fra fortellingen om Emmausvandrerne i Lukas 24. I denne teksten viser Jesus disiplene hvem han er gjennom å vandre sammen med dem, forkynne budskapet til dem og dele nattverd med dem .

- Dette er noen av kirkens kjernepraksiser. Spørsmålet er: Hvordan kan disse kjernepraksisene i dag vise norsk ungdom hvem Jesus er? Hvordan skal teologien samspille med ungdomskulturens interesse for riter? Vår tids kirkelige og ungdomskulturelle situasjon krever nye modeller for ungdomsarbeid. Vi ser et oppbrudd fra et mer aktivitets- og underholdningsbasert ungdomsarbeid til et ungdomsarbeid der dannelses- og øvingselementet har blitt viktig gjennom fokus på kirkens klassiske praksiser, som bønn, bibellesing, nattverd, fellesskap og åndelig veiledning. På denne konferansen ønsker vi å drøfte og utforske hva denne nytenkningen kan og bør bety i en norsk kontekst, sier Hasle.

Første dag av konferansen går sammen med [Trosopplæringskonferansen "God tro!"](#) på Norges Varemesse i Lillestrøm, resten av konferansen finner sted på Menighetsfakultetet i Oslo.

Blant bidragsyterne på konferansen i oktober finnes

- **Roland Martinson**, professor for "Children, Youth and Family Ministry" ved St. Paul Lutheran Seminary i Minneapolis i USA. Han leder et unikt forskningsprosjekt rundt ungdommers tro (<http://www.exemplarym.com/>).
- **Bård Eirik Hallesby Norheim**, stipendiat i praktisk teologi ved MF. Han arbeider med en

ressurshåndbok rundt teologiske praksiser som bør prege ungdomsarbeidet fra konfirmantalden og videre i Norge i dag. Alle konferansedeltagerne får boken som en del av konferanseavgiften.

- **Astrid Sandmark**, universitetslektor i praktisk teologi ved MF og har programansvaret for bachelorprogrammet Ungdom, kultur og tro. Hun jobber nå med et fagprosjekt i trosopplæringsreformen sammen med flere lokale menigheter knyttet til frivillighet i ungdomsarbeid.
- [Fristen for påmelding er 1. oktober. Informasjon om påmelding finnes her.](#)

Internasjonal agenda på Hamar

(05.09.2008)

I et [felles brev til menighetene 29. august](#) uttrykte Mellomkirkelig råd, Bispemøtet, Kirkerådet og KA – Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon bekymring for asylsituasjonen her i landet. Bakgrunnen var UDIs etterlysning etter flere mottaksplasser i kommunene. Brevet peker på konkrete områder hvor lokalmenighetene kan bidra konstruktivt. Representanter fra Den norske kirke møtte og andre kirkesamfunn 1. september ledelsen i UDI for å drøfte dette nærmere.

Asylpolitikken - en verdikamp

- Fra kirkens side vil vi også ansvarliggjøre rikspolitikere. Situasjonen er ikke bare et lokalt ansvar. Asylpolitikken er en verdikamp. Vi må protestere når mennesker som søker vern blir mistenkeliggjort og sett på som uredelege. Derfor ligger det an til at Mellomkirkelig råd nå kommer med en uttalelse rettet til norske partier og rikspolitikere, sier Olav Fykse Tveit. I et utkast til uttalelse fokuseres det blant annet på at Høykommissærens vurderinger må ligge til grunn for norsk asylpolitikk og at forskriften som skal regulere UNEs behandlingsform, må endres slik at flere får prøvd sakene sine for full nemnd.

Mellomkirkelig råd, som blant annet har ansvar for å ta opp aktuelle internasjonale spørsmål, skal på sitt møte til uken også drøfte Den norske kirkes forhold til kirkene i Midt-Østen. Dette inngår i saksforberedelsen til Kirkemøtet som i november tar opp denne saken.

Om norsk innsats i Afghanistan

Kirkemøtet 2007 ba Mellomkirkelig råd bidra til den offentlige debatten om det norske engasjementet i Afghanistan. På rådets møte på Hamar 8.-9. september skal det vedtas en uttalelse som oppfølging av Kirkemøtets bestilling. I det forslag til uttalelse Mellomkirkelig råds sekretariat har utarbeidet, ber man om at internasjonale aktører verner om "det humanitære rom" i Afghanistan.

- Vi registrerer at Kirkens Nødhjelp og andre humanitære organisasjoner har stilt spørsmål ved bruken av militært personell til gjennomføringen av utviklingsprosjekter i Afghanistan. Når militære også bidrar i arbeidet med f.eks. å bygge brønner, skapes det usikkerhet i lokalbefolkningen om hva det skal forventes av det militære nærværet, heter det i forslaget til uttalelse.

Det understrekes de norske styrkene som tjenestegjør i Afghanistan fortjener respekt og anerkjennelse, men i utkastet til uttalelse understrekes det at hver soldat har et selvstendig etisk

ansvar for de krigshandlinger han eller hun måtte ta del i.

- At norske soldater deltar i den væpnede konflikten, må heller ikke forhindre oss fra å vurdere selve konflikten og om NATOs virkemidler og strategi for Afghanistan står i samsvar med det en ønsker å oppnå, heter det i forslaget til uttalelse.

Mellomkirkelig råd har lagt sitt møte til Hamar for å møte medlemmene Hamar bispedømmeråd og de ansatte ved bispedømmerådets og biskopens kontor. (Kirkens informasjonstjeneste)

Sakslisten for møtet i Mellomkirkelig råd 8.-9. september:

- Fast tilsetting av generalsekretær for Mellomkirkelig råd (u.off.)
- Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017.(KM-sak)
- Norsk engasjement i Afghanistan Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar (KM-sak)
- Folkevalgtes arbeidsvilkår - Godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste
- Oppnevning av delegater til KEKs generalforsamling 2009 og LVFs generalforsamling 2010 (KM-sak)
- Kristen-muslimsk uttalelse om kjønnsbasert vold Oppnevning av representanter til økumeniske sentralkomiteer og råd (KM-sak)
- Supplerende valg til Kirkens Nødhjelps representantskap (KM-sak)
- Planlegging av 100-årsmarkering for Edinburgh 1910
- Årsplaner 2009 for Mellomkirkelig råd
- Kirkelig uttalelse om asylsituasjonen i Norge
- Fungerende leder for MKR fram til KM 2008
- Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 (demokratireformen)
- MKR som høringsinstans i Gudstjenestereformen
- Oppnevning av medlemmer til Det Norske Bibelselskaps representantskap 2009-2011 (KM-sak)

Priv. til red.:

Møtet i Mellomkirkelig råd 8.-9. september holdes på First Hotel Victoria, Hamar. Møtet er åpent for pressen.

Sakene "*Kirkelig uttalelse om asylsituasjonen i Norge*", "*Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar*" og "*Norsk engasjement i Afghanistan*" behandles tirsdag formiddag (9. september).

Kontaktpersoner:

- Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd, mobil 48 99 12 70
olav.fykse.tveit@kirken.no
- Fung. informasjonssjef Gunnar Westermoen, tlf.: 23 08 12 06 / 48 21 16 71
gunnar.westermoen@kirken.no

Uttalelse fra Mellomkirkelig råd om norsk asylpolitikk

(08.09.2008)

Her følger resten av uttalelsen fra Mellomkirkelig råd:

Retten til opphold eller retten til å søke om opphold, gjelder Norges internasjonale forpliktelser. Menneskers behov for å søke om beskyttelse skyldes deres livsforhold i verden. Disse forholdene er ikke betinget av budsjett-drøftinger og partipolitiske posisjoneringer i Norge. Norske myndigheter må vise at vi tar ansvar. Våre store ressurser forplikter oss på en særskilt måte.

1.
Det siste året har det kommet flere asylsøkere til Norge enn vi har vært forberedt på. Mellomkirkelig råd for Den norske kirke oppfordrer norske politikere til å møte denne situasjonen med klokskap og ansvarlighet. Det er en felles og nasjonal oppgave å gi asylsøkere en verdig og rettferdig behandling. Norske kirkeledere oppfordret i august menigheter og kommuner til å ta imot asylsøkere med nestekjærlighet, og mange steder gjøres det allerede en betydelig innsats. Det er rikspolitikeres ansvar å legge til rette for at kommunene kan håndtere en situasjon med en økning i antall asylsøkere. Det innebærer at de må bidra med både konstruktive holdninger og realistiske rammebetingelser.
2.
Norge er del av et internasjonalt fellesskap hvor millioner av mennesker er tvunget på flukt, blant annet som følge av politisk og religiøs forfølgelse. Likevel berøres ikke Norge på langt nær så mye av mennesker på flukt som fattige land i sør. Vår velstand gir oss en spesiell mulighet til å ta imot mennesker i nød.
3.
Økningen i antall asylsøkere har ført til ny debatt om norsk asylpolitikk. Dessverre får debatten ofte en fryktskapende undertone. Den tilslører ofte at asylsøkere har rett til å få søknadene sine behandlet, og rett til opphold dersom de oppfyller kriteriene for dette. Asylsøkere må ikke mistenkeliggjøres på generelt grunnlag. Man kan ikke klandre asylsøkerne for at vi har vært for dårlig forberedt på å ta dem i mot.

4.

Menneskene som kommer hit må ha et sted å bo mens søknaden behandles. Dette må være et trygt sted hvor man verken risikerer å bli trakassert eller utnyttet, og hvor man blir møtt med anstendighet og verdighet. Mottakene må ha forsvarlig bemanning, gode helsetilbud og en anstendig standard.

5.

Regjeringen foreslår å stramme inn asylpolitikken for å verne om asylinstituttet. Mellomkirkelig råd frykter at noen av tiltakene kan bidra til det motsatte fordi de vil hindre mennesker med reelt beskyttelsesbehov fra å kunne søke asyl. Det er kritikkverdig at noen av disse tiltakene kan ramme rettighetene til dem som allerede har fått opphold.

Vi vil blant annet peke på følgende:

a) Opphold på humanitært grunnlag

Ved å ikke ta hensyn til en gruppevurdering i forhold til det enkelte landområdet risikerer myndighetene at retten til opphold på humanitært grunnlag strammes uforsvarlig mye inn.

b) Enslige mindreårige asylsøkere

Ved å gi "begrensede tillatelser uten rett til fornyelse" for enslige mindreårige over 16 år kan myndighetene i realiteten utsette avslaget til barn fram til de når myndighetsalder.

Barnekonvensjonen tillater ikke utsending av enslige barn, og regjeringen må ta intensjonen i denne forpliktelsen på alvor. Å sette barns liv på vent er både uansvarlig og motvirker integreringen av disse.

c) Familiegjenforening

Å ikke kunne bli gjenforent med sin familie før det har gått fire år rammer dem som får innvilget opphold. Retten til å være sammen med familien sin kan ikke være betinget av utdanning eller arbeid.

d) UNHCR-anbefalinger

FNs anbefalinger (UNHCR) må i større grad sette standard for norsk asyl- og flyktningspolitikk. Når regjeringen reduserer Stornemndas rolle, legger den opp til politisk å kunne overstyre FN-anbefalinger ut fra innvandringsregulerende hensyn.

e) Behandlingsform i Utlendingsnemnda (UNE)

Mellomkirkelig råd har tidligere tatt til orde for at langt flere saker må få full nemndbehandling i UNE. Forskriften som skal regulere behandlingsformen i UNE må av rettssikkerhetsmessige grunner åpne for at flere saker i UNE får behandling i full nemnd – ikke omvendt.

f) Returavtale til Irak

Mellomkirkelig råd forutsetter at en tilbaketakelsesavtale med Irak ikke innebærer retur før det er trygt. Våre internasjonale kontakter og kirkelige nettverk melder at per dags dato er det ikke trygt å returnere til Irak.

Enstemmig vedtatt på Mellomkirkelig råds møte på Hamar 8.-9. september 2008

Kontaktperson:

Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd, mobil 48 99 12 70, e-post
olav.fykse.tveit@kirken.no

Dåpsliturgi, valgeregler og miljøkamp på Kirkerådsmøtet

(09.09.2008)

Kirkerådet som møtes i Oslo 11.-12. september, skal ta stilling til et nytt forslag til ny dåpsliturgi. [Høringsinstanser og et hundretalls høringsmenigheter mottar i disse dager forslag til ny gudstjenestebok, salmebok og tekstbok.](#) Utkastet til ny dåpsliturgi blir altså ettersendt.

Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen (bilde) beroliger dem som mener høringsfristen (1. februar 2009) er for knapp:

Evalueringen vil fortsette

- Evalueringen av den omfattende gudstjenestereformen er ikke ferdig etter fem måneders utprøving. Det trengs mange år for å innarbeide en ny tenkning rundt den lokale utformingen av gudstjenestene. Først etter noen år vil vi se hvordan det nye fungerer. Evaluering kommer til å skje fortløpende, og på en systematisk måte etter fire eller seks år, men det er ikke til hinder for at høringsprosessen går som vi har planlagt nå. Høringsprosesser tar ofte den tiden de får, sier Jens-Petter Johnsen.

Han registrerer stort engasjement for å ta i bruk nytt gudstjenestemateriale rundt om i menighetene:

- Mange steder er man svært opptatt av hvordan gudstjenesten kan vitaliseres. Det vi nå har sendt ut på høring er tilrettelagt slik at en løpende evaluering av gudstjenesten gjør det enkelt å endre gudstjenestens elementer og deler av gudstjenestens oppbygging, sier Johnsen.

Kontaktskapende valg

På Kirkerådets årlige septembermøte fastsettes saksliste for de årlige novembermøtene i Kirkemøtet. Fastsetting av nye regler for kirkelige valg er en av de store sakene på Kirkemøtet 2008. Demokratireformen i Den norske kirke innebærer blant annet at kirkevalget skal holdes samtidig med stortingsvalget, og at det blir direktevalg av medlemmer til bispedømmeråd/Kirkemøte samtidig med valg til menighetsråd. Kirkerådets direktør mener endringene legger til rette for større engasjement:

- Flere valglokaler og tydeligere offentlig profilering av valget gir menighetene større mulighet til å få kontakt med folk i forbindelse valget. Men nye regler og ordninger øker ikke i seg selv demokratiet i kirken. Det avgjørende er at alle som er engasjert av kirken sin, lar seg nominere og

bruker stemmeretten, sier Johnsen.

Trosopplæringen på skinner

Kirkemøtet får i år presentert Trosopplæringsreformens rapport for forsøks- og utviklingsfasen 2004-2008. Kirkerådet vurderer rapporten på møtet denne uken. Jens-Petter Johnsen karakteriserer trosopplæringsarbeidet i kirken som et "tog med god fart på gode skinner".

- Rapporten viser til erfaringer fra organisering og metode. Et vedlegg i rapporten er et utkast til første delen av en trosopplæringsplan. Det videre arbeidet vil nå handle blant annet om å innholdsbestemme hva kirkens trosopplæring skal omfatte. Kirkerådet får et utkast til trosopplæringsplan til behandling i februar 2009, sier Johnsen. Han forutsetter at den politiske viljen til å aktivt støtte trossamfunnenes trosopplæring følges opp:

- Målet har vært en fullfinansiering i løpet av en 10-års periode. Vi er halvveis i den perioden nå, sier Johnsen, og utfordrer myndighetene til en brattere bevilgningstakt for å få flest mulig menigheter med i reformen.

Bærekraft og skaperverk

Kirkerådet skal denne uken også se på hvordan den tiårige bærekraftreformen i Den norske kirke som ble vedtatt av Kirkemøtet 2007, skal realiseres. Det foreslås å organisere dette som et økumenisk samarbeidsprosjekt med Norges Kristne Råd og Kirkens Nødhjelp som viktige aktører. Prosjektets tittel foreslås å være "Bærekraft og skaperverk".

Det legges blant annet vekt på en opptrapping av kirkens arbeid for politiske og samfunnsmessige endringer og på at politiske engasjement og livsstils- og holdningsendringer må forsterke hverandre gjensidig. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se saksdokumentene til møtet i Kirkerådet her](#)

Saksliste Kirkerådets møte 11.-12. september:

- KR 41/08 Referatsaker
- KR 42/08 Orienteringssaker
- KR 43/08 "To kirker – én tro". Samarbeidsavtale med Den Evangelisk Lutherske Frikirke
- KR 44/08 Trosopplæringsreformen. Rapport for forsøks- og utviklingsfasen 2004-2008
- KR 45/08 Fast tilsetning av avdelingsdirektør/generalsekretær for Mellomkirkelig råd (U.off.)
- KR 46/08 Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 (demokratireformen)
- KR 47/08 Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017. 2. gangs behandling
- KR 48/08 Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar. 2. gangs behandling
- KR 49/08 Plan for kyrkjemusikk. 2. gangs behandling
- KR 50/08 Lokalisering av SKRs sekretariat. 2. gangs behandling
- KR 51/08 Folkevalgtes arbeidsvilkår. Godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste
- KR 52/08 Ny Nemnd for gudstjenesteliv, mandat og oppnevning
- KR 53/08 Strategiplan for kjønn og likestilling i Den norske kirke 2009-2014
- KR 54/08 Visjonsdokument for Den norske kirke 2009-2014 3. gangs behandling
- KR 55/08 Videreføring av Kirkens Familievern
- KR 56/08 Kirkemøtet 2008. Program og saksliste
- KR 57/08 Kirkemøtet 2008. Valg og oppnevninger
- KR 58/08 Videreføring av Dnks samarbeidsorgan for overgrepssproblematikk
- KR 59/08 Ny dåpsliturgi for Den norske kirke
- KR 60/08 Godkjenning av nordsamiske liturgier

KR 61/08 St. meld. nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke

KR 62/08 Forslag til medlemmer av styret for Opplysningsvesenets fond 2009-2012

Priv. til red.:

Møtet i Kirkerådet 11.-12. september holdes i Kirkens Hus i Rådhusgt. 1-3, Oslo. Møtet er åpent for pressen.

Kontaktpersoner:

Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen, mobil 91 19 89 13 E-post: nilstore@online.no

Direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen, mobil 48 99 12 10 E-post: jens.petter.johnsen@kirken.no

Fung. informasjonssjef Gunnar Westermoen, mobil 48 21 16 71 E-post:

gunnar.westermoen@kirken.no

- Det humanitære rom må vernes

(09.09.2008)

Dette uttaler Mellomkirkelig råd som 9. september drøftet etiske sider ved det norske militære engasjementet i Afghanistan. Dette var en oppfølging av at Kirkemøtet i 2007 ba Mellomkirkelig råd bidra til den offentlige debatten om det norske nærværet i Afghanistan.

- Militær makt er legitim bare når andre virkemidler ikke er tilstrekkelig for å verne sårbare befolkninger, og da bare sammen med andre virkemidler som er bedre egnet til å sikre mennesker grunnleggende humanitære, sivile og politiske rettigheter, uttaler Mellomkirkelig råd.

Svekket legitimitet

I [uttalelsen](#) hevdes det at legitimiteten til den internasjonale innsatsen i Afghanistan svekkes av at ISAF-styrkene i deler av landet opererer tett sammen med USAs styrker under Operation Enduring Freedom (OEF).

- Mellomkirkelig råd mener ISAF bør være den eneste internasjonale militærstyrke i Afghanistan. OEF bør avsluttes, og ISAF bør gis ytterligere ressurser for å kunne håndtere sikkerheten i hele Afghanistan, heter det.

FNs rolle

I uttalelsen bes norske myndigheter om å bruke sin innflytelse i FN og NATO for at det internasjonale engasjementet skal forsterke den humanitære og sivile innsatsen. - Medlemslandene må utfordres til å utruste FN slik at organisasjonens overordnede, koordinerende og planleggende rolle i Afghanistan blir styrket, sies det.

Mellomkirkelig råd understreker også at mulighetene for dialog med religiøse ledere i Afghanistan må undersøkes. - Dette kan være et viktig bidrag i demokratibyggingen på lang sikt, heter det i uttalelsen.

Selvstendig etisk ansvar

Uttalelsen oppfordrer alle parter til å skille mellom stridende og ikke-stridende:

- Vi registrerer at flere bistandsorganisasjoner har uttrykt kritikk av bruken av militært personell til

gjennomføringen av utviklingsprosjekter i Afghanistan. Når militære på egenhånd for eksempel bygger brønner, skapes det usikkerhet i lokalbefolkningen om hva det skal forventes av det militære nærværet og hva som er de sivile myndigheters ansvar.

Uttalelsen understreker også at hver soldat har et selvstendig etisk ansvar for å opptre i samsvar med krigens folkerett.

- At norske soldater deltar i den væpnede konflikten, må heller ikke forhindre oss fra å vurdere selve konflikten og om NATOs virkemidler og strategi for Afghanistan står i samsvar med det en ønsker å oppnå, heter det i uttalelsen. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les hele uttalelsen her](#) (MS Word)

Kontaktperson:

Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd, mobil 48 99 12 70, e-post olav.fykse.tveit@kirken.no

Samtaleprosjekt - Jenter i Kirken

(10.09.2008)

Jenter i Kirken er et samarbeidsprosjekt mellom Den norske kirke/Kirkerådet og ROK (Rus – Oppvekst – Kirke).

- Samtaleprosjektet har en kristen forankring, men målet er ikke å danne bibelgrupper. Arbeidsredskapet vi bruker i Jenter i Kirken er ulike kommunikasjonsteknikker sammen med holdnings- og vurderingsøvelser. Jenter i Kirken er et forebyggende tiltak. Det har som målsetning å styrke jenters selvfølelse, forteller prosjektleder Turid Myrholt (bilde).

I Jenter i Kirken vil man ta opp tema som blant annet vennskap, kropp og ernæring, egne grenser, rusproblematikk, mote og media, kultur, tro og livssyn. Prosjektet er inspirert av finske Maria Sundbloms *Tjejer i kyrkan*, svenske Mia Börjessons *Step-program* for den norske organisasjonen Voksne for barn og det norske opplegget *Jentesnakk* av Astrid E. Henriksen og Heidi Thomassen.

Gruppelederne som blir med i Jenter i Kirken, vil denne høsten bli samlet til faglig inspirasjon og kvalifisering før de starter opp sine grupper lokalt våren 2009. Prosjektet avsluttes ved utgangen av 2009. Da vil også et ressursdokument for denne type arbeid bli laget. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se invitasjonen til å bli gruppeleder m/ programinformasjon om det første arbeidsforumet for gruppeledere 29.-30. oktober 2008.](#) (pdf)

Kirkerådets leder glad for ny abortdebatt

(11.09.2008)

Andersen satte hovedfokus på abortproblematikken i sin tale. Han viste til meningsutvekslingen som har foregått i Morgenbladet i sommer, med utgangsbok i legen og forfatteren Marianne Mjaalands roman "13. uke".

- Kirken har vært taus lenge, sa kirkerådslederen. - For lenge, vil mange mene. Dessverre kom vi galt ut i starten med aksjonsformer mange av oss tok avstand fra. Det var sikkert godt ment, men fungerte dårlig. Derfor har mange av oss vært engstelige med å gå på banen. Sporene skremmer. Men vi kan som kirke ikke forholde oss tause. Kampen til forsvar for det ufødte barn i mors mage må skje uten fordømmelse av dem som tar abort, men ved å støtte og etablere ordninger som er til hjelp for kvinner som velger å bære fram et barn som ikke var planlagt.

Hjelp til å tenke

Andersen var takknemlig for måten sommerens debatt har foregått på:

- Meningsutvekslingen i Morgenbladet i sommer har vært forbilledlig. Den kan flere få hjelp til å tenke konstruktivt omkring dette emnet. Det dreier seg blant annet om fosterets menneskeverd, om hvem de aborterende kvinnene faktisk er, om skyldfølelse, ensomhet og om mannens plass i abortdebatten.

En av grunnene til at Nils-Tore Andersen valgte å sette fokus på abortproblematikken, var at Kirkerådet før sommeren fikk kritikk i media for at de ikke spør biskopkandidatene om deres syn på abort i samtalen de har med dem.

- Det er gal informasjon. Dette ble tatt opp i samtalene med biskopkandidatene både til Møre og Nidaros. Vi spurte om abortsynet, og gjorde det på følgende måte: "Filosofen Jens Saugstad kommenterer (i *Dag og Tid* 11.01.08) doblingen av aborttallene for Downs syndrom i Oslo og Bergen med at dette ikke handler om sortering, og at abort i disse tilfelle er et gode, siden et funksjonshemmet barn kan bli en stor belastning for en familie. Hva er din kommentar til dette?" Det spørsmålet ledet inn i en viktig refleksjon, sa Andersen.

Kirkerådet beklager å ha gjengitt professor Jens Saugstads uttalelser i abortdebatten feil.

I en nyhetssak på www.kirken.no 11. september refereres det til et intervju med professor Saugstad i avisen "Dag og Tid" 11.01.08. I nyhetssaken på www.kirken.no heter det:

"Filosofen Jens Saugstad kommenterer (i Dag og Tid 11.01.08) doblingen av aborttallene for Downs syndrom i Oslo og Bergen med at dette ikke handler om sortering, og at abort i disse tilfelle er et gode, siden et funksjonshemmet barn kan bli en stor belastning for en familie."

Dette er ikke en korrekt gjengivelse av professor Saugstads synspunkter i avisintervjuet der han understreker at retten til abort er et gode. Det aktuelle avsnittet i intervjuet i Dag og Tid har følgende ordlyd:

".....eg meiner foreldra må ha rett til taka avgjerda om abort eller ikkje abort i eit spørsmål som er så avgjerande for den einskilde familien. Å få eit barn med Downs kan endra familielivet fundamentalt. Denne retten er etter mitt syn eit umissande gode."

<http://www.dagotid.no/nyhet.cfm?nyhetid=1210>

Den feilaktige gjengivelsen av professor Saugstads uttalelse ble også referert til da Kirkerådet hadde samtaler med biskopkandidatene foran utnevning av nye biskoper i Møre og Nidaros. Det beklager vi.

Kirkerådets administrasjon

-
- [Omtale av Kirkerådets møte 11.-12. september.](#)
  - [Se sakspapirene til Kirkerådes møte 11.-12. september.](#)

Samisk kirkeråd flyttes til Tromsø

(11.09.2008)

– Jeg er veldig glad for vedtaket, sier leder av Samisk kirkeråd Tore Johnsen. – Jeg tror at det kan åpne nye muligheter for utvikling av samisk kirkeliv. Vi står overfor store utfordringer både når det gjelder rekruttering til kirkelig tjeneste og når det gjelder å bygge opp kompetansemiljøene som er relevante for samisk kirkeliv. I Tromsø er det allerede gode fagmiljøer, og det ligger til rette for å utvikle dem videre.

Knapt flertall

Det har til siste stund vært uenighet i Kirkerådet om hvorvidt sekretariatet til Samisk kirkeråd burde flyttes fra Oslo. Vedtaket torsdag ble gjort med knappest mulig flertall, 6 mot 5 stemmer. Det som ble avgjørende, var at Samisk kirkeråd for noen dager siden gjorde et tydelig vedtak om at de ønsker en flytting.

I vedtaket som Samisk kirkeråd fattet, het det: ”SKR ser det som viktig at sekretariatet har en geografisk nærhet til de samiske bosetningsområdene i Sápmi. Dette er viktig for å få kompetanse, inspirasjon og nærhet til de samiske kulturer for å utvikle det samiske kirkeliv i alle samiske områder. Samisk kirkeråd understreker dets forpliktelse overfor de nordsamiske, lulesamiske og sørsamiske språkområdene.”

– Det er godt vi nå har fått en avklaring, sier Tore Johnsen. – Det betyr at vi ikke trenger å vie dette så mye oppmerksomhet framover. Flyttingen vil gi samiske miljøer en sjanse til å påvirke samisk kirkeliv i større grad. Nå gjelder det at disse miljøene griper den muligheten.

Glad for avklaring

Fungerende generalsekretær i Samisk kirkeråd Rávdná Turi Henriksen sier hun er glad for at det er blitt en avklaring i lokaliseringsspørsmålet. – Jeg tror nærheten til samiske fagmiljøer kan være med på å styrke samisk kirkeliv både i nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk område, sier hun.

Vedtaket i Kirkerådet inneholdt også følgende punkter som ble enstemmig vedtatt: ”Kirkerådet vil i dialog med KKD arbeide for budsjettmessig tildeling til gjennomføring av vedtaket. Det er ønskelig at flyttingen skal kunne skje i løpet av 2010.” (Kirkens informasjonstjeneste)

- Oppsiktsvekkende av justisministeren

(15.09.2008)

Dette skriver Oslo biskop Ole Chr. M. Kvarme i et brev til Kultur- og kirkeminister Trond Giske. [Brevet](#) er sendt kirkeministeren for å underrette om Oslo biskops håndtering av at en dommerfullmektig sist fredag forestod en partnerskapsinngåelse i Kampen kirke i Oslo. Kopi av brevet er oversendt justisminister Knut Storberget.

- Saken handler om kirkens fastsatte ordninger og biskopens ansvar for at disse blir fulgt. Det er Kirkemøtet som fastsetter liturgier for vår kirke. Stortinget har i den nylig vedtatte ekteskapsloven bekreftet at det fortsatt er Kirkemøtet som fastsetter liturgi for ekteskapsinngåelse i Den norske kirke. Det er altså ikke opp til den enkelte prest eller noen andre å instituere nye liturgiske ordninger, for eksempel ved å kombinere borgerlig partnerskapsinngåelse og liturgisk forbønn, heter det i brevet.

Brevet har denne kommentaren til Dagbladets presentasjon av justisminister Storbergets uttalelser 15. september:

- Dersom Storberget mener at biskoper skal opptre i strid med gjeldende ordninger, viser han manglende respekt for kirkens demokratiske prosesser. Dommerfullmektigen som ledet partnerskapsinngåelsen, etablerte også sin utøvelse et sted der dommerfullmektigen ikke har anledning til det.

- [Les brevet her](#)

- Vi vil bli vekket

(16.09.2008)

For deg
som har et
urolig hjerte

Areopagosdagen, Litteraturhuset i
Wergelandsveien 29 torsdag 2. oktober

Hele programmet og påmelding
www.areopagos.org **AREOPAGOS**

Dette skrev konserndirektør Kirsti Christie Lidsheim i Luthersk Kirketidende i august i år. (Les hele artikkelen nedenfor) Artikkelen var en appell til presteskapet i Den norske kirke under tittelen "Gi meg ånd!" Nå har Stiftelsen Areopagos invitert Kirsti Christie Lidsheim som en av innlederne til Areopagosdagen 2. oktober. Hun deltar sammen med personer fra det ny-åndelige miljøet som sjaman Eirik Myrhaug og hovedlærer på ArunA-Akademiet Lisbeth Lind. Kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen og tidligere biskop Finn Wagle gir respons.

Det urolige hjertet

Areopagosdagen 2008 arrangeres på Litteraturhuset Oslo. - Vi ønsker lage et møtested der kirken og ny-åndelige miljøer møtes. Derfor har vi valgt Litteraturhuset som er i ferd med å bli byens "Areopagos-høyde".

Dette sier Tore Laugerud som er prest i stiftelsen Areopagos. Organisasjonen har hentet sitt navn fra bibelteksten i Apostlenes gjerninger kapittel 17 vers 22–31 som omtaler apostelen Paulus' tale til religiøse atener på Areopagos, - en høyde under Akropolis der filosofer og tenkere i antikkens Aten samlet seg. "...da jeg gikk omkring og så på helligdommene deres, fant jeg et alter med denne innskriften: 'For en ukjent Gud', sier Paulus blant annet i denne talen.

Årets Areopagosdag har overskriften "*Det urolige hjertet*". - Noen av de som søker religiøse erfaringer har et forhold til kirken som kan ligne kjærlighetssorg. De opplever seg avvist eller møtt på feil måte, sier Tore Laugerud.

På Areopagosdagen 2. oktober deltar også Jon Michelet og Maria Küchen (Sverige), begge journalister og samfunnsdebattanter og professor og filosof Hans Grelland. Skuespiller Andrea Bræin Hovig og pianist Andreas Utnem framfører musikk og Sufi-dikt.

Areopagos samarbeider med Kirkerådet og Kirkelig kulturverksted. [Påmelding til \[www.areopagos.org\]\(http://www.areopagos.org\)](#).

Det er ingen kursavgift.

- [Last ned programmet for Areopagosdagen 2008 her](#) (pdf)

Gi meg ånd!

Av Kirsti Christie Lidsheim

"Kirken er kjedelig" sier mine barn, og jeg er dessverre enig. Vi lengter ikke etter mer plastelina og tegnestifter på bakerste benk. Vi vil være et annetledes sted. Vi vil inn i en annen dimensjon. Noe sakralt. Det er uhyre sjelden jeg har opplevd å bli løftet, å klare og lytte lenge nok til prekenen uten å spore av i egne tanker, å ta med meg noe hjem som jeg ikke kunne få noe annet sted.

Budskapet er alltid interessant, det er til ettertanke og det trengs i vår tid - men det når ikke ut. Presten blir ikke trodd. Evner ikke å bevege. Kirkerommet har ved inntreden i det, en effekt i seg selv. Umiddelbart blir vi ydmyke og respektfulle. Vi hvisker og går sakte. Rommet oser av dyp symbolikk, lang tradisjon og hellighet. Vi blir minnet om at det er krefter som er større enn oss selv.

Og det er derfor vi kommer. Vi vil ha en høyere himmel over våre liv. Vi søker mening, retning og inspirasjon til å gjøre gode valg. Være modige og løfte lille meg til å fylles av den ånd som gjør at jeg tør å gjøre en forskjell her i verden - for mine nærmeste og for mine fjerneste. Kirkerommet har det potensialet. Presten kan forløse og tolke stemningen for oss, bruke ritualene som mennesker til alle tider i alle religioner og kulturer har konstruert for å nå frem til en høyere bevissthet. Presten kan være vår veiviser inn til vårt indre hvor kreftene ligger til å gjøre godt i det ytre.

Jeg vil at kirken skal være et toveis sugerør til det hellige, en ledning, en bro dit - mellom meg og den høyeste makt og himmel. Jeg vil ha hjelp til komme i kontakt med alt det andre mellom himmel og jord som verken vitenskap eller politikk kan beskrive eller forløse. Kraften der håpet om en bedre verden ligger.

Jeg er et menneske som tror. Jeg tror på Gud, den store kraften som gir mening og kjærlighet til alt liv. Tempo i min hverdag gjør at dette oftest er en grunnholdning, mer enn en skapende kraft. Jeg kjenner det i hjernen mer enn i hjertet. Jeg trenger hjelp til å få det forløst. Energien til å gå ut på gaten og overraske meg selv og andre i å gjøre noe godt. Skulle ønske Kirken var et slikt sted.

Men løftet og inspirasjonen skjer ikke i den jevne høymesse i Den norske kirke. Hvorfor ikke?

Enhver som skal nå frem med sitt budskap må være troverdig. Må selv representere det de forkynner. Må våge å utfordre seg selv først og så andre. En veileder må ha gått veien, i det minste være aktivt på vei. Så det syns. Sånn er det bare. Og her utfordrer jeg prestene. Lev det du sier. Snakk høyt og beveget og inderlig, gjerne desperat og følelseladd fra prekestolen. Vis at det ikke er ett fett for deg om folk går derfra neste søndag og gjør urett mot sin neste etter ett kvarter.

Du skal selge et budskap. Og det er fred i verden, nestekjærlighet og troen på Guds rike. Om ikke det inspirerer deg til å ta i litt, så vi hører og tror deg - hva gjør det da? Bruk alle triks i boken, anvend ritualene, syng bønnene, bruk røyk og lys - vekk oss opp. Det er jo derfor vi er kommet. For vi vil bli vekket. Vi tror vi trenger påfyll og så kommer vi til kirken din. Ikke la oss gå tommere tilbake.

Du er så heldig å ha en jobb du tror på, bokstavelig talt - hvem av oss i andre bransjer kan hevde det? Hvis ikke det er nok til at vi tror deg der du formidler Guds ord, hva er nok da? Du leyer av og i selve meningen med livet - gi oss en bit av hva det gjør med deg selv, ikke i slappe anekdoter du har lånt av en kollega - men i energien og inderligheten i stemmen din.

Lær deg retorikk. Lær deg stemmebruk. Lær deg variasjon. Lær deg å tale i forsamlinger så du blir trodd. Muntlig formidling er krevende. De som behersker det kan bevege og få med seg de fleste til hva som helst. Det er historien full av. Flest triste eksempler, dessverre.

Karismatiske menigheter kritiseres for gruppesuggesjon, noen ganger med rette. Det er ikke det jeg taler om her. Jeg ønsker ikke den manipulerende predikant. Jeg ønsker prester med samsvar mellom liv og lære, samt fagkunnskap om formidling som fag, med evne til å tale edruelig og inderlig. Prester med stor takhøyde som lever og preker som eksempler på sitt eget budskap. Som oser av at 'dette skriftstedet jeg skal tale om i dag er bare så bra at jeg blir litt revet med'. Flott - da tror vi at du tror og vil ønske oss noe av det du opplever. Mobiltelefonsejeren som vil dytte på deg en Nokia og selv ringer fra en Sony, lykkes ikke. Sorry.

Du er ikke der for å gjøre folk til tilhengere av deg. Folk skal bli tilhengere av de leveregler som gjør verden bedre for alle, fylt av Gud skal vi våge å bryte med egne vaner vi vet er feil for oss selv, for vår neste og for verden.

Ta i litt - både i form og innhold. Vekk opp de som dupper av på benken. Våg å si til oss så høyt og variert og spennig at selv tabloidene får tak i det: At grådighet, materialisme, krig, rasisme og forurensning er langt mer relevant for kirken hele budskap - enn ekteskapslover og enkeltes seksuelle praksis. Lev som du lærer - fyll deg selv opp med ånd og send den videre. Energi kan ikke oppstå eller forsvinne. Få Guds kraft ned på jorden. Da tror vi deg. Som prest er du kanal. Våg å bruk den. Redd verden. Redd oss.

Gi meg Ånd - Amen.

Hvor blir det av den nye musikken?

(19.09.2008)

– Det foreligger nå et utvalg av ny musikk til liturgiske ledd og bibelske salmer, klar til utsending. I disse dager underskrives kontrakter med komponister og utgivere. Det forberedes trykking og Kirkerådet vil sende materialet ut til alle menigheter og høringsinstanser så snart det er praktisk mulig, forklarer Dittmann.

Musikken vil komme i flere omganger. I første omgang sendes det ut nylaget materiale i populærmusikalske stilarter, skrevet av komponister som Tore Aas, Andreas Utnem og Peter Sandwall. Seinere i år kommer det musikk av mer klassisk karakter, laget på bestilling fra Arbeidsgruppen for ordinariemusikk, ledet av Harald Herresthal.

Ny invitasjon

– I tillegg til dette vil Kirkerådet på nytt invitere komponister til å lage musikk til enkeltledd i messen eller hele serier av gudstjenestens faste ledd, sier Dittmann. – Denne invitasjonen legges ut på nettet og sendes NOPA, organisasjonen for sangtekstforfattere og komponister innenfor et vidt spekter av stilarter.

– Høringsfristen for ordinariemusikk vil bli utvidet i forhold til det øvrige materialet. Den endelige fristen må vi komme tilbake til seinere, sier Lillian Dittmann.

Avtalene med komponistene gjelder i første rekke trykte utgaver av musikken. Elektronisk utgivelse følger andre regler og vil derfor bli gjort tilgjengelig etter en annen tidsplan.

Dåpsliturgien

Dåpsliturgien ble tatt ut av Kirkerådets behandling av gudstjenestereformen i juni. Den ble behandlet på nytt i Kirkerådets møte 11. september, og administrasjonens forslag ble vedtatt med to små endringer. Liturgien som saksdokument finnes tilgjengelig på www.kirken.no under "Besluttende organer", "Kirkerådet". Den er ikke tilgjengelig som høringsmateriale eller gudstjenesteliturgi før protokollen fra Kirkerådets møte er godkjent. Den blir da sendt ut i trykt utgave og lagt på ut på www.kirken.no. (Kirkens informasjonstjeneste)

Midttømme vigslet til tjeneste

(21.09.2008)

Samtidig med at Møre bispedømme feiret sitt 25 års jubileum, ble bispedømmets tredje biskop vigslet. Hennes to forgjengere, Ole Nordhaug og Odd Bondevik, var begge til stede i kirken.

Tjenerrolle

Vigslingen i Molde domkirke skjedde i nærvær av HM kong Harald, kultur- og kirkestatsråd Trond Giske, biskoper og kirkens valgte ledere og representanter fra kirker i våre naboland og andre samarbeidskirker.

En nesten fullsatt Molde domkirke hørte Bispemøtets preses, Olav Skjevesland oppfordre Ingeborg Midttømme til å gå inn i en tjenerrolle som biskop:

– Biskoper med sterk oppdrift på egne vegne er ikke bra. For det er en oppdrift som lett gjør en oppblåst. – Det er tjenere vi er, sa Skjevesland som er biskop i Agder og Telemark bispedømme.

Nåden

Ingeborg Synøve Midttømme valgte å snakke om nåden i sin første preken som biskop. Hun markerte sitt ståsted ved å starte talen nede på kirkegulvet.

- Jeg klarer meg ikke uten nåden. For meg skjedde det noe viktig i dette kirkerommet i går. Noe jeg har lengtet etter. Den siste delen av forberedelsen var skriftemålgudstjenesten. Der fikk jeg legge fra meg det som tynget meg, sa hun.

Ingeborg Midttømme understreket at kirken skal være et hjem hvor alle skal kunne komme uansett dagsform.

– Ikke gå sorgtung bort fra Jesus. Vend deg til ham, få tak i hva det er som tynger deg og møt hans kjærlige blikk, sa Midttømme med referanse til søndagens evangelietekst fra Markus 10, 17-27.

Kristin Lavransdatter

Hun tok et eksempel fra Sigrid Undsets bok om Kristin Lavransdatter.

– I et Wergeland-år og i en by med Bjørnson-festival, er det kanskje dristig å trekke frem Sigrid Undsets bok om Kristin Lavransdatter. Likevel – som barn får Kristin være med faren sin til Hamar-domen. Det er nydelig skildret gjennom barnets øyne. Hun står i døråpningen og ser: ‘langt der fremme brant lyset’.

– Det kan være langt. Dette kirkegulvet er langt. Det er lov å stå i døråpningen. Det kan være sårbart. Vår oppgave som kirke er å tenne lysene der fremme; symbolet på Guds nærvær, oppmuntre mennesker til å gå veien dit - selv om sporene knirker når man lister seg frem slik de gjorde det på støvlene til Lavrans, sa Midttømme.

Lagspiller

Under lunsjen etter vigslingen sa Kirkerådets leder, Nils-Tore Andersen, at Ingeborg Synøve Midttømme ikke er noen solospiller i Den norske kirke, men en som spiller på lag. Han karakteriserte den nye biskopen som en sterk og tydelig leder.

- [Se bilde fra vigslingen i Molde 21. september på nettsidene til NRK Møre og Romsdal](#)

Olavstipend tildelt Bent Inge Misje

(25.09.2008)

Bent Inge Misjes prosjekt skal ta føre seg tradisjonen med gravlegging av dødfødde barn og vil undersøkje erfaringar som kvinner har hatt i møte med kyrkja si sjelesorg i samband med dette.

- Det er viktig å setje søkjelys på korleis kyrkja har behandla dødfødde barn. Prosjektet kan gi meir kunnskap og gjere sjelesorgtenesta til eit betre tilbod til menneske som opplever denne tragedien, seier kultur- og kyrkjeminister Trond Giske.

Bent Inge Misje mottok 25. september Olavstipendet frå kultur- og kyrkjeministeren under ei markering i departementet.

Olavstipendet er eit kyrkjeleg arbeidsstipend som inneber eitt års permisjon med løn, i tillegg til 100 000 kroner i stipend. Olavstipendet er oppretta for å gjere det mogleg for prestar i statleg presteteneste å ta eit studieår med fordjuping innanfor eit emne som kan stimulere utviklinga av den praktisk prestetenesta.

- [Tidlegare mottakarar av Olavstipendet](#)

Bispemøtet samles i Oslo 2.-7. oktober

(30.09.2008)

Ni faste biskoper kommer til møtet, mens Stavanger og Nidaros bispedømmer er representert ved domprostene. Den nyinnsatte Møre-biskopen Ingeborg Midttømme stiller på Bispemøtet for første gang.

Fredag 3. oktober holder Bispemøtet et seminar i Oslo sammen med Kirkerådet og Norges kristne råd. Temaet er *”Statens verdigrunnlag og samfunnets verdier”*. Lagtingspresident Inge Lønning, førsteamanuensis Tore Lindholm, stortingspresident Thorbjørn Jagland og Aftenpostens debattredaktør Knut Olav Åmås er blant innleiderne sammen med biskopene Olav Skjevesland og Helga Haugland Byfuglien.

Statens verdigrunnlag og samfunnets verdier

Flere store verdisaker er til behandling i Stortinget: Formål for opplæring i skole og barnehage, religionsundervisningen i skolen, forholdet mellom staten og kirken, ekteskapslov, og det er foreslått å innføre en ”verdiparagraf” i Grunnloven. Hvilken rolle har kirken og andre verdibærere i en slik situasjon? Er det i det hele tatt mulig å snakke om fellesverdier når samfunnet er blitt så sammensatt som det er?

- [Se programmet for seminaret her](#)

Ny ekteskapslov

En ny ekteskapslov trer i kraft fra 1. januar 2009. Kirken har vigselfrett, men ikke vigselfplikt. I dag kan ikke en prest i Den norske kirke vie noen på grunnlag av et borgerlig rituale for ekteskapsinngåelse, og kirkens vigselfliturgi gjelder bare inngåelse av ekteskap mellom en mann og en kvinne.

Det er kjent at mange vil arbeide for at kirkens ordninger på dette punktet skal endres. Noen prester har offentlig uttalt at de vil forrette vigsel av likekjønnede, eller bidra til felles seremonier med borgelig ekteskapsinngåelse og kirkelig forbønnshandling. Denne situasjonen ønsker biskopene å drøfte.

[Vedtaket på Kirkemøtet i fjor](#) der det ble åpnet for at biskop eller tilsettingsorgan kan ordinere, vigsle og tilsette personer som lever i homofilt partnerskap, gir også kirken flere utfordringer. Enkelte prester og andre ansatte uttrykker sin uro og ønsker ikke lenger at deres biskop skal ha tilsynsmyndighet over dem. Bispemøtet nedsatte i vår en arbeidsgruppe for å vurdere tilsynsfunksjonen i lys av den aktuelle situasjonen. Rapporten fra denne arbeidsgruppen skal drøftes av biskopene de nærmeste dagene. (Kirkens informasjonstjeneste)

Program for bispemøtet 2.–7. oktober 2008

Torsdag 2. oktober

10.00 Nattverd gudstjenete

ca 11.00–12.00 Konstituering

13.00–15.00 Orienteringssaker

15.30–18.00 Kirkelig tilsyn. Valg til AU

Fredag 3. oktober

10.00–15.00 Seminar: Statens verdigrunnlag

Mandag 6. oktober

08.15–12.00 Medie og kommunikasjonsstrategi

Trosopplæringsreformen

13.00–15.00 Kirkemøtesaker

Ny ekteskapslov

15.30–18.00 Ny ekteskapslov (forts.)

Avtale med Frikirken, oppnevninger

Tirsdag 7. oktober

08.15–12.00 Protokollater, orienteringer

13.00–14.00 Pressekonferanse

Til redaksjonen:

På Bispemøtets siste dag, tirsdag 7. oktober, vil det bli holdt **pressekonferanse på Gjestehuset Lovisenberg i Lovisenberggaten 15a i Oslo kl. 13.00 - 14.00**. Pressekontakt i forbindelse med pressekonferansen er Vidar Kristensen i Kirkens informasjonstjeneste, tlf. 95 77 75 25.

300-års markering av Hans Egede

(03.10.2008)

I Kabelvåg i oktober 1708 får kapellan Hans Egede en visjon. Han vil bryte opp fra det kjente og kjære i Nord-Norge for å dra til Grønland. Det er den gamle norrøne kulturen på øya som lokker, og skjebnen til en befolkning de ikke hadde hørt fra på flere hundre år. Lofotpresten var overbevist om at de fremdeles levde der.

- Egedes oppbrudd fra Kabelvåg er starten på et dansk-norsk koloniseringsprosjekt på Grønland, som medførte at verdens største øy blir knyttet til europeisk kultur. Det Egede satte i gang har fått stor betydning for øya, på godt og vondt. Egede la blant annet grunnlaget for at det grønlandske språket ble bevart. I dag har Egede på mange måter den samme posisjon på Grønland som det Olav den hellige har i Norge, forteller soknepresten i Borge på Vestvågøy, Frode Wigum.

300års minnet for Egede vil bli markert på mange måter helga 10.-12. oktober i Kabelvåg. Biskop Tor B. Jørgensen i Sør-Hålogaland deltar sammen med Grønlands biskop Sofie Petersen. Hun er selv en av Egedes etterkommere. En grønlandsk maskedanser og kirkesanger deltar og søndag 12. oktober vil Ola Bremnes fremføre sitt musikkspill "Troens trollmann" i Lofotkatedralen.

Lokalkomiteen i Lofoten har arbeidet lenge med et bokprosjekt om Egede, der artikkelforfattere fra Nord-Norge, Grønland og Danmark belyser ulike sider ved Egedetradisjonen. Boken "Fra opprører til apostel" presenteres 11. oktober. - Målet for jubileet er å løfte en av nordnorges mest kjente personer i utlandet fram av det historiske mørket. Denne markeringen er viktig fordi Hans Egede var både begynnelsen på norsk ytremisjonshistorie og starten på det moderne Grønlands historie, sier sokneprest Frode Wigum.

- [Program for 10. - 12. oktober](#)

For mer informasjon, kontakt Kristine Sandmæl (soknepresten@vagan.online.no), tlf.: 90656370 eller Frode Wigum (frode.wigum@vestvagoy.kirken.no), tlf.: 97639102

Biskop Stålsett til Vatikanet

(03.10.2008)

Stålsett er oppnevnt av Det lutherske verdensforbund (LVF) som han var generalsekretær for i tiden 1985 til 1994. Blant de ikke-katolske delegatene er også patriark Bartolomeus II av Konstantinopel.

Pave Benedikt XVI har innkalt katolske biskoper fra hele verden til den 12. generalforsamling av bispesynoden som holdes i Vatikanet i tiden 5. til 26. oktober.

Bispesynoden er en permanent institusjon som ble etablert av pave Paul VI i 1965 for å holde ved like den positive ånd fra Det annet vatikankonsil. Paven innkaller synoden ut fra sin bedømmelse av hva kirken trenger av rådslag og samarbeid. Synoden skal fokusere på aktuelle utfordringer i samtiden og sikte på å skape ny energi og vekst i kirken.

Synoden skal denne gang drøfte ”Guds Ord i kirkens liv og misjon”.

Stålsett mener at temaet har betydning for alle kristne kirker. Det må sees på bakgrunn av de mange utfordringer som også den katolske kirke står overfor i møte med sosiale, kulturelle og politiske endringer i samtiden. - Jeg ser fram til drøftelsene i Vatikanet, sier Stålsett i en pressemelding fra Religions for Peace – European Council of Religious Leaders.

I tiden som generalsekretær i Det lutherske verdensforbund hadde Stålsett flere møter med den nåværende paven, tidligere kardinal Ratzinger, da denne var leder for troskongregasjonen som har spesielt ansvar for kirkens lære.

- Forholdet mellom Den katolske kirke og de lutherske kirker er i dag preget av økumenisk åpenhet. Mange dogmatiske kontroverser er ryddet av veien, men i spørsmål av etisk karakter er det ennå mange stridstemaer. Det gjelder ikke minst spørsmål som har med kvinners stilling å gjøre og spørsmål om prevensjon slik det aktualiseres i kampen mot HIV/Aids, sier Stålsett.

Stålsett er valgt leder av European Council of Religious Leaders – Religions for Peace der framstående kristne, muslimske og jødiske religiøse ledere fra hele Europa deltar. Blant medlemmene i rådet er kardinal Godfried Danneels, erkebiskop av Brussel, og den irske erkebiskopen Diarmuid Martin. Rådet har sitt sekretariat i Oslo.

- Se nettsiden til [Religions for Peace](#)

Stålsett ankommer Vatikanet lørdag 4. oktober.

For ytterligere opplysninger kontakt generalsekretær Vebjørn Horsfjord (tlf. 975 15 075) i European Council of Religious Leaders – Religions for Peace.

Religiøs åpenhet som utfordrer kirken

(03.10.2008)

Dette sa direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen i sitt innlegg på Areopagosdagen som ble holdt på Litteraturhuset i Oslo 2. oktober.

Areopagos-prest Tore Laugerud mener Litteraturhuset er i ferd med å bli Oslos "Areopagos"-høyde. Han mener det er behov for flere steder der kirken og ny-åndelige miljøer kan møtes.

- Noen av de som søker religiøse erfaringer har et forhold til kirken som kan ligne kjærlighets sorg. De opplever seg avvist eller møtt på feil måte, sier Laugerud.

Jens-Petter Johnsen mener dagens åndelige situasjon utfordrer kirken på flere måter:

- Mange lengter etter et "guddommelig nærvær" i dagliglivets mange utfordringer. Ofte opplever de at kirken ikke er relevant i forhold til disse lengslene. Noen ønsker å finne rom for sin tro og sine spørsmål innenfor rammen av Den norske kirke eller et annet kristent trossamfunn. For kirken er dette gledelig. Men det er samtidig en utfordring at kirkemedlemskapet for mange blir et passivt medlemskap, eller rettere sagt et medlemskap bare for de store anledninger i livet: dåp, konfirmasjon, vielse, begravelse, sier Johnsen.

Blant deltakerne på Areopagosdagen 2008 var sjaman Eirik Myrhaug, gründer Lisbeth Lind, konserndirektør Kirsti Christie Lidsheim og professor Hans H. Grelland. Det var også innspill av Arne Berggren, Jon Michelet og Maria Küchen.

Temaet på årets Areopagos dag var "*Det urolige hjertet*" - om tro som beveger samtiden. Kirkens evne til å møte den åndelige lengsel i vår tid, har vært på dagsorden i de kirkelige organer siden Kirkemøtet 1999. Da ble dette reist som en egen sak, og en betenkning om temaet ble lagt fram. Se nettpresentasjon av dette temaet på <http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=6906>

Fem millioner til kultursatsing i Den norske kirke

(07.10.2008)

- Kirken ønsker å være en troverdig aktør på den kulturelle arenaen her i landet. Helt siden Kirkemøtet behandlet en kulturmelding for Den norske kirke i 2005, har det vært fokusert på behovet for en kompetanseøkning på feltet innen kirken. Når regjeringen nå vil gi et løft til denne satsingen, viser den at kirken betraktes som en viktig kulturaktør, og at en økt satsing på dette feltet vil styrke folkekirkens framtid i vårt land, mener Johnsen.

- Ved å satse på økt kompetanse både nasjonalt og regionalt vil vi kunne få til et samspill mellom ulike aktører fra det brede kulturliv. Vi kan koordinere aktiviteter og bygge en mangfoldig kirkelig kulturkompetanse, sier kirkerådsdirektøren. - Vi håper at dette kan skje ved at seks av bispedømmene får stillinger på feltet allerede i 2009, samt at en koordinerende stilling legges til Kirkerådet. Målsettingen fra Kirkerådets side er at alle bispedømmer skal ha en kulturrådgiver fra 2010.

- De nye stillingene vil få ansvar for å koordinere kulturaktiviteter i bispedømmet, inspirere til samarbeid mellom kirke og øvrig kulturliv, ta initiativ til nyskaping og ivareta kirkens kulturoppdrag på mange felter. Det vil også være en sentral oppgave å koordinere og videreformidle kompetansen fra de ulike kirkelige kulturfestivaler i Norge. Et slikt kompetansenettverk vil kunne bidra til en målrettet og strategisk satsing på kulturfeltet innen Den norske kirke, sier Jens-Petter Johnsen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Uspennende budsjett

(07.10.2008)

Forslaget til statsbudsjettet for 2009 ble lagt fram kl 10 i dag. Og for å ta det positive først, regjeringen bevilger nye 25 millioner til Trosopplæringsreformen, altså får prosjektet en samlet bevilgning på 150 millioner årlig.

- Vi er glade for at Trosopplæringsprosjektet nå går fra å være et forsøksprosjekt til å komme over i vanlig drift – det er en milepæl for oss. Disse midlene var som forventet, men gjør at vi også i framtiden kan ta oss av denne kristne formidlingen som har blitt fjernet fra skolene.

Kultur og kirkeminister Trond Giske verdsetter også arbeidet kirken gjør i forbindelse med Trosopplæringsprosjektet. I forbindelse med prosjektet uttaler han at: Etter fem år med spennende og nyskapende forsøksvirksomhet i utvalgte prosjektmenigheter, vil vi nå videreføre reformen slik at den kan nå ut til alle landets menigheter.

Reform uten penger

I forbindelse med demokratireformen, som skal sikre en folkestyrt kirke, er derimot signalene fra regjeringen mindre oppløftende: I statsbudsjettet bevilges kun to årsverk sentralt innenfor kirken, og et halvt årsverk til hvert bispekontor. Kirken ba om mellom 80-110 millioner for å gjennomføre neste høsts reformarbeid.

- Vi må få mer forpliktende politiske signaler for å kunne forberede denne store reformen. Allerede høsten 2009 skal vi gjennomføre menighetsrådsvalg, og dette må vi nå gjøre uten at politikerne gir oss rammene for det. Risikoen for at neste høsts forsøk med menighetsrådsvalg og bispedømmerrådsvalg ikke kan gjennomføres er nå til stede. Vi kan ikke vente helt til nyåret når lovproposisjonen som omhandler kirkens organisering legges fram. Dersom kirken skal reformeres noe i nærheten av det Bakkevig-utvalget skisserte, må politikerne komme på banen snarest. Valgene skal tross alt gjennomføres i løpet av september om et knapt år.

Kulturløft

Det er bevilget fem millioner over kulturbudsjettet til kultursatsing i kirken. Dette er gledelige tall:

- Vi var skuffet over ikke å få dette i fjor, men det kom altså i år, og det er godt all den tid vi ønsker å være en troverdig aktør på den kulturelle arenaen her i landet.

Videre er det også bevilget en halv million kroner til opprettelsen av en sørsamisk menighet,

Johnsen er fornøyd med at også denne gruppen nå får muligheten til å komme i gang med arbeidet sitt.

Budsjettvinneren

Årets budsjettvinner er miljø- og utviklingsminister Erik Solheim. Men også kirka er glad for en budsjettøkning på nesten 25 % til miljø og 17,5 % til bistand.

- Både miljø og bistand er poster kirken er svært opptatt av, og vi er glade for økning på begge disse områdene. Likevel synes vi det er beklagelig at det ikke er en egen post på budsjettet til folkebevegelser i Norge som er opptatt av miljø, for eksempel Den norske kirke, slik at også vi kunne være i stand til å jobbe mer med denne hjertesaken, uttaler Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Biskopene vil vise fleksibilitet når det gjelder tilsyn

(07.10.2008)

Løsningen som biskopene går inn for, er at biskopene kan delegerer deler av tilsynet til en prost, og at dette skjer innenfor bispedømmets grenser.

Bakgrunnen for at denne saken har stått på dagsordenen for Bispemøtet som ble avsluttet tirsdag, er at Kirkemøtet i 2007 gjorde vedtak om at personer som lever i homofilt partnerskap, kan ansettes i vigslende stillinger. Prestene i den såkalte Carissimi-gruppen har gitt klart uttrykk for at det er vanskelig for dem å akseptere tilsyn av en biskop som støtter slike ansettelser. Derfor har de bedt om at kirken utreder en alternativ tilsynsordning for dem.

Vil komme i møte

I vedtaket fra Bispemøtet heter det: ”Bispemøtet tar på alvor at enkelte prester og andre vigslende medarbeidere finner det vanskelig å stå under tilsyn av biskop som har åpnet for at homofile i partnerskap kan gjøre tjeneste i vigslende stillinger. Bispemøtet vil gi uttrykk for vilje til å imøtekomme disse så langt som mulig innenfor gjeldende kirkerettslige rammer. Løsningen må avklares lokalt mellom biskop og medarbeider.”

Vedtaket konkretiserer dette slik: ”Ett element i en lokal løsning kan være at biskopen utpeker en prost til å stå i en særskilt rådgivnings- og veiledningsrelasjon til angjeldende medarbeider når det anses tjenlig. Biskopene vil kollegialt støtte hverandre i de løsninger som velges. Bispemøtet fastholder at tilsynsansvaret i vår kirke er lagt til de elleve, regionale tjenestegjørende biskopene, og at alle prester og kirkelig tilsatte står under tilsyn av sin respektive biskop.”

Ekteskapsloven

Bispemøtet har også drøftet de kirkelige konsekvensene av den nye ekteskapsloven som trer i kraft fra nyttår. Biskopene er klare på at prester ikke kan forrette ved inngåelse av likekjønnet ekteskap. Også borgerlig ekteskapsinngåelse i kirkehuset er utelukket, sier de.

I vedtaket står det: ”Ut fra den nye ekteskapsloven er det klart at prester ikke kan forrette ved inngåelse av likekjønnet ekteskap. Ekteskapsloven § 16 første ledd, tredje punktum sier: ’Et ekteskap er ugyldig dersom prest i Den norske kirke ikke har fulgt liturgi fastsatt av Kirkemøtet’. Den gjeldende liturgi for ekteskapsinngåelse og forbønn for borgerlig inngått ekteskap forutsetter at ekteskap inngås mellom en kvinne og en mann.

Videre blir det sagt: ”Borgerlig ekteskapsinngåelse i kirkehuset anses ikke å være i samsvar med regler for bruk av kirken. Forbønn for personer som har inngått likekjønnet ekteskap kan skje på grunnlag av den enkelte prests pastorale skjønn og ansvar. Bispemøtet fremholder samtidig at slike forbønnshandlinger ikke må fremstå som en ny liturgisk ordning eller ha vigselstignende karakter.” (Kirkens informasjonstjeneste)

Biskopene vil ha forlenget gudstjenestehøring

(07.10.2008)

Bispemøtet uttrykte på sine møter i januar og mars i år generell tvil om at den tid som er satt av til høring og utprøving vil være tilstrekkelig. Blant annet pekte Bispemøtet på behovet for en grundig språkvask. Biskopene uttrykte dessuten bekymring for at den korte høringsfristen (1. februar 2009) ikke gir menighetene tilstrekkelig tid til gjennomgang av det omfattende materialet.

I vedtaket som Bispemøtet presenterte tirsdag, sier biskopene at det kan være ønskelig med en utprøving gjennom et helt kirkeår. ”Biskopene er også opptatt av at gjennomføringen av reformen trenger lengre modningstid enn det som det nå er lagt opp til,” sier de.

Bispemøtet har drøftet status for gudstjenestereformen og blant annet pekt på at den liturgiske musikk ikke foreligger og dåpsliturgien er forsinket. Liturgien på nynorsk trenger språklig gjennomgang, påpeker biskopene. På bakgrunn av dette ber Bispemøtet derfor om at høringsfristen for nyordning av hovedgudstjenesten, ny tekstbok og ny salmebok utsettes til 31. desember 2009.

- Kirkerådets sekretariat har hele tiden arbeidet med reformen ut fra den tidsplan som er lagt av Kirkerådet og som Kirkemøtet er orientert om, sier kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen i en kommentar til Bispemøtets vedtak. - Nå blir Kirkerådet nødt til å behandle dette utspillet på et ekstraordinært kirkerådsmøte 9. november, i forkant av Kirkemøtet. (Kirkens informasjonstjeneste)

På Bispemøtet som ble avsluttet tirsdag var for første gang fem kvinner representert. De fem er f.v. domprost Berit Andersen, Stavanger; Ingeborg Midttømme, Møre; Helga H. Byfuglien, Borg; Solveig Fiske, Hamar og Laila Riksaasen Dahl, Tunsberg.

Trusopplæringa inntar Norges Varemesse

(09.10.2008)

- Ikkje nokon annan stad vil ein kunne få eit så breitt visuelt bilete av korleis kyrkja har latt seg fornye dei siste fem åra. Eg er viss på at alle som kjem, vil bli overvelda av utstillingstorget. Meir enn 130 stands vil presentere heile spekteret av prosjekt og tiltak som har vore i gang i kortare eller lengre tid, seier Wirgenes, leiar for trusopplæringsinnsatsinga i Den norske kyrkja.

Trusopplæringskonferansen 2008 går av stabelen onsdag 22. oktober på *Norges Varemesse* i Lillestrøm. IKO, Kyrkjerådet og Størst av alt er arrangørar, og deltakarane kjem frå heile landet. I fjor blei det sett rekord med 470 deltakarar, i år er talet meir enn dobla. Trusopplæringskonferansen er eit sjølvstendig arrangement, men inngår òg i ein fagkonferanse på Menighetsfakultetet om ungdom, kultur og tro.

- Kven skulle ha trudd at når folk som driv med trusopplæring i Den norske kyrkja skal samlast, treng vi ein diger messehall for å få plass til alle. Men sånn er det blitt. Eg er viss på at det kjem til å bli ein flott konferanse med gode foredrag, men utstillingstorget kjem til å ta kaka, trur Wirgenes.

- Nokre personar får særleg merksemd, seier IKO-direktør Eigil Morvik. Han viser til dåpsopplæringsprisen som i år blir delt ut av IKO for 8. gong. Prisen går til tiltak eller personar som på særleg måte har fornya den lokale trusopplæringa. – Reforma har inspirert mange til å tenkje nytt og satse stort – òg om ein ikkje har fått pengar enno, seier Morvik.

Det blir ei rekkje ulike seminar som deltakarane kan velje blant. Dei kan boltre seg i alternativ som «Kan læring planleggjast?», «Korarbeid som trusopplæring», «The Difference That Theology Makes in Youth Ministry», «Kan tru praktiserast?» osv. På nettsida www.iko.no/konferansen, er det ei oversikt over seminara.

Ei rekkje kjende personar skal medverke på konferansen. Martin Lønnebo, tidlegare biskop i Sverige, skal snakke om den gode trua som barn og unge har. Hanne Mathiassen kjem òg, ho har Downs syndrom og ei levande tru. Den amerikanske teologen Roland Martinson vil vere med og gi eksempel frå USA på kva kyrkja kan gjere for å vitalisere trua til barn og unge. Andre gjester er komikaren Robert Stoltenberg som vil sjå trusopplæringa frå ståstaden til driftsleiar Narvestad, IKO-direktør Eigil Morvik og prosjektleiar Paul Erik Wirgenes. Presten Sunniva Gylver vil leie gjennom talkshow og anna program.

- Denne konferansen kjem til å gjere det tydeleg korleis trusopplæringsreformen har klart å fornye vår forståing av kva det er å vere kyrkje, seier Wirgenes. Det skjer noko med biletet vårt av kyrkja når barn og unge seier at kyrkja tilhøyrer dei. (Kyrkjias informasjonsteneste)

Det var eit stort utstillingstorg på konferansen i fjor. I år blir torget kjempedigert!

- [Meir stoff om årets trusopplæringskonferanse her](#)

MF i hundre!

(09.10.2008)

Tre lærere og åtte studenter gikk inn dørene på MF da fakultetet åpnet høsten 1908, nå er studenttallet mer enn hundredoblet. Fra å bli møtt med hånende vitsetegning ved oppstarten for hundre år siden, er MF for lengst blitt et anerkjent undervisningssted.

Viktig og nytenkende

At Menighetsfakultetet har en sentral plass i kirke-Norge er det ingen tvil om. Samtlige av dagens 11 biskoper er utdannet ved MF, det samme gjelder det store antall prester i Den norske kirke. Og til tross for en oppstart der mange av datidens toneangivende personer advarte mot at de trangsynte, konservative mørkemannskristne nå ville samle seg på MF, har fakultetet vist seg å være noe helt annet. Blant annet fikk MF i 2005 økumenikkprisen fra Norges kristne råd for studiesamarbeid med Metodistkirken, Pinsebevegelsen, Frelsesarmeen og Den katolske kirke.

Den store forandringen

Gunnar Heiene (bilde) er i dag professor ved MF, men var dekanus fra 2002-2004 da Menighetsfakultetet begynte forandringsprosessen sin. Kort oppsummert har MF hevet kvaliteten på studiene og blitt mer bevisste på sine økumeniske oppgaver. Fra å være en luthersk høyborg, forbindes MF nå mer med mangfold, noe som styrker institusjonen. De store forandringene gjør at MF nå kan tillate seg å hvile litt på laurbærene.

- Det viktigste nå er at vi konsoliderer oss, vi har oppnådd mye og er kommet langt og det nye fokuset vårt må få lov til å "sette" seg. Neste skritt blir å fokusere mer på religion og sosiologi i undervisningen, ikke bare kristendom, forteller Gunnar Heiene.

Gratulanter

Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen er begeistret for MF:

- Det unike med MF er at fakultetet har en helt spesiell nærhet til kristenfolket. Gjennom hundre år har det fungert slik at menighetene selv har rekruttert studenter, så har studentene etter endt utdanning kommet tilbake til prestevirke i sine egne menigheter. Denne kontakten ut til hele det kristne folk rundt om i landet er veldig verdifull.

Leder i Kirkerådet Nils-Tore Andersen er også svært glad i Menighetsfakultetet.

- Det er vanskelig å se for seg Den norske kirke uten MF og alle som har sin bakgrunn derfra. Det

store flertallet som er ansatt i kirken i dag har sin utdannelse fra MF, og dette preger kirken på en positiv måte. Fakultetet har vært svært dyktige når det gjelder å tilpasse seg forandringene i samfunnet, for eksempel når det gjelder det tidligere KRL-faget, som nå er blitt til RLE (Religion, livssyn og etikk). Her har MF hele tiden ligget i forkant for å kunne bidra med de beste lærerne. (Kirkens informasjonstjeneste)

MFs 100-års jubileum markeres i Oslo 10.-12. oktober. [Her er programmet:](#)

Fredag 10. oktober

Mottakelse i Oslo rådhus kl. 16.30.

Lørdag 11. oktober

Kl. 10.00 - Åpen dag på MF. Foredrag, seminarer og paneldebatter.

Kl. 10.15 - Barnas dag - bursdagsfest, eget opplegg for barn.

Kl. 12.45 - Forestillingen "Som skrevet står" med Svein Tindberg.

Kl. 19.00 - Festforestilling i Oslo konserthus.

Søndag 12. oktober

Kl. 11.00 - Jubileumsgudstjeneste i Trefoldighetskirken. Kirkekaffe i regjeringskvartalet, statsråd Trond Giske inviterer.

Velfortjent pris til Nordens fredsfyrste

(10.10.2008)

- Utnevnelsen av Ahtisaari er ikke kontroversiell, men en belønning etter tålmodig fredsarbeid gjennom mange år, sier Fykse Tveit. Martti Ahtisaari var Finlands president fra 1994 til 2000, men har drevet diplomatisk fredsarbeid både før og siden. Han ble særlig kjent gjennom arbeidet med den vanskelige frigjøringsprosessen i Namibia i 1990, og er i dag spesialutsending for FN der han jobber med forholdet mellom Serbia og Kosovo.

Engasjerende møte

Olav Fykse Tveit møtte den ferske fredsprisvinneren i forbindelse med Det Lutherske Verdensforbunds 50-årsjubileum i Lund i Sverige i fjor. Han ble begeistret for mannen han kaller Nordens fredsfyrste.

- Han personifiserer det politiske arbeidet for fred, og får endelig honorar for dette engasjementet. Ahtisaari får tillit hos folk fordi han har moralsk og personlig integritet, han er en demokratiets forkjemper.

Økumenikkens bidrag

Under fredsprisvinnerens foredrag i Lund i fjor, trakk finnen fram ”Enhet i mangfold” som en grunnleggende rettesnor for alt fredsarbeid i Europa.

- Dette er mottoet for de protestantiske kirkenes økumeniske arbeid, et motto vi har jobbet etter i mange år. Vi synes det er flott at ”Enhet i mangfold” løftes opp til fredsarbeid både innenfor og utenfor Europa, sier Fykse Tveit. (Kirkens informasjonstjeneste)

TV-aksjon for ofre for rusmisbruk

(14.10.2008)

– Eg håper og trur at folk i kyrkjelydane over heile landet vil stille opp som bøsseberarar den 19. oktober, og sjølv gi så det monner, seier Andersen (bilete).
– Eg vil òg komme med ei varm oppmoding til regjeringa om å gi ei raus gåve til TV-aksjonen i år.

TV-aksjonen Blå Kors har som mål å hjelpe barn og unge som må lide fordi vaksne misbruker rusmiddel. Mange barn som veks opp i familiar med rusmisbruk, får ikkje tilstrekkeleg omsorg, og må i mange tilfelle ta på seg dei vaksne sine oppgåver og ansvar. TV-aksjonen Blå Kors skal hjelpe til at desse barna kan få ein betre oppvekst og eit betre utgangspunkt for vaksenlivet.

Blå Kors er ein landsomfattande, diakonal og felleskristen fråhaldsorganisasjon som sameiner frivillig innsats på rusfeltet med profesjonelt behandlingsarbeid.

Hjelp og kunnskap

Pengane frå TV-aksjonen skal gå til ei rekke ulike prosjekt i og utanfor Noreg. Prosjekta som får pengar omfattar behandlingstilbod og tiltak som elles ikkje ville blitt realiserte. Mellom anna vil ein gjere meir for at barn i Noreg som veks opp i familiar med rusmisbruk, får den hjelpa dei treng. Ein vil òg spreie kunnskap om kvar dei som er råka, kan få hjelp. Utanfor Noreg vil det bli gitt støtte til prosjekt for barn som lid under rusmisbruk, mellom anna i Ukraina, Brasil, India og Lesotho.

– Vi skal mobilisere alt vi har av ressursar, og sette himmel og jord i rørsle for at barn og unge skal få ein betre kvardag, seier generalsekretæren i Blå Kors Noreg, Geir Gundersen (bilete). Han synest Blå Kors er heldig som får ta del i verdas største dugnad 19. oktober. – TV-aksjonen vil gi Blå Kors eit stort løft, og gi oss sjansen til å hjelpe langt fleire menneske som lid under eige eller andres rusmisbruk både i Noreg og i utlandet, seier Gundersen.

Diakoniplanen

I den nye [Plan for diakoni](#) som blei vedteken på Kyrkjemøtet i 2007, står nestekjærleik og inkluderande fellesskap sentralt:

”Alle menneske treng å bli møtt med nestekjærleik både i glede og i sorg. I krisesituasjonar og vanskelege periodar er det ekstra stort behov for nestekjærleik og miskunn. Her har vi eit ansvar både som enkeltmenneske og som kyrkjelydsfellesskap. Menneske lid mellom anna på grunn av mobbing, sjukdom, sorg, rusproblem, hiv og aids, fattigdom og kriminalitet.”

Vidare seier diakoniplanen: *”Grunnleggjande i kristen tru er at mennesket er skapt til fellesskap. Å styrkje banda mellom menneske og knyte nye band der forhold er gått sund er ei diakonal utfordring. Gode fellesskap gir alle høve både til å yte og å ta i mot. Dei har plass til mangfaldet og syter for at ingen fell utanfor.”*

Kyrkjemøtet

Kyrkjemøtet i 1993 hadde som sak [Alkohol som samfunnsproblem](#). I vedtaket som blei fatta den gongen, heiter det: ”Kyrkjemøtet ønskjer å gi ros til dei organisasjonane som arbeider aktivt for eit redusert alkoholforbruk og gjer ein innsats både førebyggjande og kurativt.” Blå Kors er ein av dei sentrale organisasjonane som blei omfatta av rosen.

I vedtaket understreka Kyrkjemøtet òg behovet for ein ansvarleg livsstil i høve til alkohol, og rådde til at all representasjon i regi av kyrkjelege organ lokalt, regionalt og sentralt går føre seg utan alkohol. Også i arbeidslivet og der barn og ungdom er til stades, bør det vere alkoholfrie sonar, sa Kyrkjemøtet i vedtaket som framleis står ved lag.

Bli med på dugnad

TV-aksjonen til NRK er ein kjempedugnad der 100 000 bøsseberarar besøker dei 1,8 millionar husstandane i landet. Folk i alle kyrkjelydar blir oppfordra til å melde seg som bøsseberarar. Ring 02025, SMS TVA (mellomrom) postnummeret ditt til 2080, eller registrer deg på www.tvaksjonen.no

[Her finnes materiell til en Familiegudstjeneste - Håpsgudstjeneste i denne forbindelse](#)

- [Her finn du meir informasjon om Blå Kors](#)
- [Her finn du meir informasjon om TV-aksjonen](#)

Hjelp til samarbeid skole-kirke

(14.10.2008)

IKO – Kirkelig pedagogisk senter - satser stort på en serie nye utgivelser som skal gi veiledning både til lærere og kirkelige ansatte. Denne boken som er den første i serien, er skrevet av Kristin Gunleiksrud, rådgiver ved IKO, sammen med prest Yvonne Andersen.

- Dette er en bok til rett tid, sier Synnøve Hinnaland Stendal (bilde). Hun er leder for Kirkerådets seksjon for kirke og samfunn.

- Vi får en del spørsmål fra menighetene som lurer på nettopp hvordan de skal forholde seg til skolene for å få til et godt samarbeid. Nå er ikke denne boken noen fasit, for det er alltid lokale forskjeller som man må ta hensyn til. Heftet har mange gode forslag og gir god bakgrunnsinformasjon og en innføring i en del generelle problemstillinger i forholdet mellom kirke og skole i dag. Jeg er glad Kirkerådet har vært med på å finansiere dette prosjektet, sier Stendal.

Videre i år og i 2009 er det i denne serien planlagt andre ressurshefter som blant annet handler om skolegudstjenester, den kulturelle skolesekken, livsriter og hvordan barn og voksne kan forholde seg til kriser.

- Jeg håper og tror at dette heftet - og de som kommer senere - vil stimulere til debatt og inspirere til kreative opplegg og til å finne gode samarbeidsformer lokalt, sier Synnøve Hinnaland Stendal. (Kirkens informasjonstjeneste)

KVs generalsekretær bekymret over forfølgelse av kristne i India

(20.10.2008)

Volden mot kristne i India startet etter at hindulederen Swami Lakshmanananda Saraswati ble drept 23. august. Selv om maoistiske opprørere har påtatt seg skylden for drapet, er ytterliggående hinduers raseri blitt rettet mot den kristne minoriteten. Få timer etter drapet kom de første rapportene om angrep på kristne, og i tiden etterpå er 54 personer bekreftet drept i voldshandlinger rettet mot de kristne.

- India har hatt ry på seg for et godt forhold mellom religionene. Dette bildet ødelegges av noen få fundamentalister. Nå er det tid for at folk av ulike religioner kommer sammen. Det som nå må gjøres er å hjelpe folk til å ta vare på hverandres verdighet, uavhengig av hvilken tro de har, sa Sam Kobia lørdag.

Også i delstaten Karnataka i sør-India har kristne blitt utsatt for vold de siste ukene.

Før han forlot India, hadde KVs generalsekretær samtaler med Indias statsminister Manmohan Singh der han uttrykte bekymring for den aktuelle situasjonen. [Se nyhetssak på www.oikoumene.org om det møtet.](http://www.oikoumene.org/om-det-motet)

- Ytterliggående hindunasjonalister beskylder kristne grupper for å tvinge eller lokke fattige mennesker til å konvertere. Påstanden er høyst tvilsom, sier Vebjørn Horsfjord (bilde).

- Dette handler i veldig liten grad om konvertering, men at undertrykte grupper gjør krav på rettferdighet. Uroen utnyttes av hindunasjonalistiske grupper med store politiske ambisjoner. Til våren er det valg i India, og det er neppe tilfeldig at uroen kommer akkurat nå, mener Horsfjord.

Sam Kobia reiste lørdag videre til Sri Lanka der han skal møte ledere for kirkene og andre religiøse ledere. Den langvarige konflikten mellom regjeringsstyrker og de tamilske tigrene (LTTE) vil stå i sentrum for besøket. Kirkene er tilstede på begge sider av frontlinjen og Kobia vil få høre om hvordan kirkene kan samarbeide med buddhistiske, hinduiske og muslimske ledere for å bidra til en fredelig løsning på konflikten som har krevd over 60 000 menneskeliv.

Vebjørn Horsfjord er generalsekretær for European Council of Religious Leaders som i flere år har arbeidet for å fremme dialog mellom trossamfunnene i Sri Lanka. - Konflikten i Sri Lanka er ikke en religiøs konflikt, sier han, men legger til: - Det er ingen tvil om at religiøse ledere spiller en rolle, noen ganger ved å nøre opp under militante holdninger, andre ganger ved å mane til moderasjon. Når religiøse ledere kommer sammen på tvers av trosgrensene, må de stå til ansvar overfor hverandre for hva de sier til sine egne tilhengere. En samlet uttalelse fra religiøse ledere mot menneskerettsovergrep, enten de begås av regjeringsstyrker eller tamiltigre, vil ha stor betydning i Sri Lanka. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se uttalelse fra eksekutivkomiteen i Kirkenes verdensråd om religiøs vold og intoleranse i India, - vedtatt 26. september 2008](#)

Internasjonalt symposium om illegitim gjeld

(22.10.2008)

Kirkens Nødhjelp (KN) er arrangør av symposiet sammen med Svenska kyrkan og Det lutherske verdensforbund. KNs generalsekretær Atle Sommerfeldt satte i sitt åpningsinnlegg symposiets tema i relieff mot dagens internasjonale finanskriser:

- Når finansmarkedene har problemer, finner regjeringene tiltak i milliard-klassen i løpet av et par uker, mens når det gjelder gjeldsproblematikken har det tatt årtier å ikke gjøre noe, sa Sommerfeldt.

Norske regjeringer har vært pådrivere for å få fokus på illegitim gjeld. Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim deltar på symposiet sammen med blant andre avdelingsdirektør Henrik Harboe fra Utenriksdepartementet og statssekretær Roger Schjerva i Finansdepartementet.

Fattige land i sør sliter med diktatorgjeld på 500 milliarder dollar. Generalsekretær Sommerfeldt nevnte som eksempel på urettferdig gjeld, at kongolesere nå må betale for gjeld etter Mobutus 32 år som president (1965-1997).

Ishmael Noko som er generalsekretær i Det lutherske verdensforbund (LVF), deltar på symposiet som avsluttes torsdag denne uken. Han understreket at LVF har medlemskirker i mange land som bærer gjeldsbyrder tatt opp av diktatorer.

- Dette symposiet holdes på vegne av alminnelige mennesker og fellesskap som må bære byrder av store lån som er tatt opp urettmessig, sa Noko.

LVFs program on Illegitimate Debt handler blant annet om å vurdere låns rettmessighet. Noko sa at et gjeldsforhold kan ha både en åndelig og en materiell side:

- Urettmessig gjeld kan undergrave den moralske forpliktelsen hos låntaker, men også hos långiver. Derfor handler saken ikke bare om å løse et humanitært problem, men om å avhjelpe en byrde som både låntakere og långivere lider under. Dette symposiet skal være et bord for avklaring, felles ansvar og felles problemløsning i forhold til et stort internasjonalt problem, sa Ishmael Noko.

Assisterende generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Sven Oppegaard, er glad for den brede interessen for symposiet:

- Det er tydelig at de 70 deltakerne her - deriblant særlig mange fra Latinamerika, foruten Verdensbanken, politiske representanter osv. finner denne konferansen svært viktig. Det er positivt å se at fremtredende økonomer, representanter for finansinstitusjoner og politiske ledere både fra Norge og en rekke andre land velger å delta, sier han. Oppegaard henviser til at Mellomkirkelig råd har tatt gjeldsslette-utfordringen opp utfordringen fra økonomisk globalisering i mange sammenhenger.

Blant deltakerne på konferansen er Ecuadors finansminister, Liberias vise-finansminister, direktøren for Verdensbankens økonomi- og gjeldsenhet, direktøren for UNCTADs gjeld- og utviklingsavdeling og Kjell Magne Bondevik. (Kirkens informasjonstjeneste)

Fra 21. til 23. oktober er omkring 70 sentrale personer samlet på Voksenåsen konferansesenter i Oslo til konferanse om uansvarlig utlån og illegitim gjeld. (Foto: Jens Aas-Hansen/Kirkens Nødhjelp).

- [Se flere bilder fra gjeldssymposiet her](#)
- [Nettverksorganisasjonen SLUG \(Slett U-landsgjelda\)](#)
- [Kirkens nødhjelp](#)
- [Kirkemøtet 2007 om økonomisk globalisering](#)
- [Svenska kyrkan om gjeldsslette-aksjoner](#)
- [Det lutherske verdensforbund](#)

Giske: - Hele kirken skal engasjeres av trosopplæring

(22.10.2008)

[Se bildeserie fra trosopplæringskonferansen på nettsiden til avisen Vårt Land](#)

Dette sa kirkestatsråd Trond Giske som var en av gjestene på trosopplæringskonferansen på Lillestrøm 22. oktober. Han uttrykte begeistring over alt det trosopplæringskronene har ført til over hele kirkenorge. Over 1000 deltakere var samlet til konferansen. De aller fleste av prosjektmenighetene presenterte seg på et utstillingstorg.

Større overføringer

På scenen på Norges varemesse deltok statsråd Giske og prosjektleder Paul Erik Wirgenes sammen med konfransier Sunniva Gylver og biskop Helga Haugland Byfuglien, som har vært leder i styringsgruppen for trosopplæringsprosjektet. Wirgenes kom med en oppfordring til statsråden om å sørge for at det totale beløpet til prosjektet på 250 millioner kroner vil bli nådd i 2013.

- Det kan jeg ikke love, men vi har i alle fall bevilget hver krone som vi har lovet så langt, - nye 25 millioner hvert år, - så det betyr jo at vi er fornøyd. Men vi er opptatt av resultatene som oppnås og vurderer overføringsbeløpene etter hvordan kirken lykkes med arbeidet. Uansett merker jeg i dag den gode stemningen som er her, folk er virkelig tent for dette, sa Giske.

Søndagsskole i naboens kjeller

I samtale med Gylver fortalte statsråden hvordan han hadde opplevd trosopplæring i sin oppvekst.

- Det var søndagsskole i nabokjelleren, og gjennom skolen var jo kristendomsundervisningen en helt annen enn den er i dag. Da jeg vokste opp var samfunnet mye mer enhetlig. Alle var likere før, det var enklere. Det er her jeg tror den største utfordringen ligger fremover. Det var lett for kirken å bli for lat fordi alle hørte til der. Men sånn er det ikke lenger.

Kirkens oppgave

Statsråden var opptatt av at trossamfunnene selv skal ta ansvar for opplæringen i sin menighet.

- Trosopplæring handler om å ta barn og unge på alvor, og jeg tror noe av det aller viktigste dere gjør, er å gi barna ballast til å ta egne valg. Trosopplæring er faktisk kirkens ansvar, og barn og unge er jo kirkens fremtid. Med våre overføringer til trosopplæringsprosjektet følger vi et grunnprinsipp om at trossamfunnene må ta ansvar for opplæringen selv.

Før folk flest

Trosopplæringskonferansens første del var fylt av gudstjeneste og talkshow på scenen. Og i salen lo Giske og de øvrige godt av Robert Stoltenberg som i Narvestads drakt fikk direktører og biskoper til på tro og ære å love å rydde opp alt rusk og rask etter konferansen. Og Yngve Freiholt ville fornye kirken visuelt med prestekapper fra Armani og nattverd i form av kanapeer.

I salen sang både barn og unge, minister og prest med på halleluja-refrenget til "Takk gode gud".

Dåpsopplæringsprisen 2008

Hvert år deler IKO ut Dåpsopplæringsprisen til en som har gjort seg fortjent til det gjennom lokalt dåpsopplæringsarbeid. I år gikk prisen til Ingunn Nilsen (bilde) fra Flekkerøy menighet ved Kristiansand. Hun mottok onsdag prisen under Trosopplæringskonferansen på Lillestrøm.

Nilsen fikk prisen for det arbeidet hun gjør for konfirmantene i egen menighet. Som frivillig i menigheten har hun tatt ansvar for å fornye arbeidet blant stedets konfirmanter. Hun har samlet mer enn 50 frivillige i alle aldre til å være med på konfirmantarbeidet, og gjennom samtalegrupper fått til at halvparten av konfirmantkullet fortsetter i grupper etter endt konfirmanttid.

Hva kan jeg gjøre her?

Det begynte med at Ingunn Nilsen stilte seg til disposisjon for sin lokale menighet og spurte: Hva kan jeg gjøre her? Hun har revitalisert et tradisjonelt konfirmantarbeid og tatt ansvar for fornying for de unge. Etter at hun selv startet dette arbeidet, har hun laget en plan for hvordan andre kan videreføre dette slik at hun kan bruke tiden på andre dåpsopplæringstiltak. Ingunn Nilsen har også vist at konfirmanter og annen ungdom er viktige i kirken, og at de må prioriteres.

Prisen er et kunstverk av Helge Bøe i tillegg til 10 000 kroner. [Oversikt over tidligere vinnere finner du her](#)

Kirkene i Nord setter fokus på miljø

(27.10.2008)

- Det blir deltakelse fra landene som er med i det kirkelige Barentssamarbeidet, forteller biskop Per Oskar Kjølås, som i mai ble gjenvalgt som leder for Samarbeidsrådet. - Det blir en rekke foredrag og seminarer, og de to nordligste bispedømmene i Den norske kirke er godt representert med bidragsytere, sier Kjølås.

Biskop Tor B. Jørgensen og sokneprest Harold Holtermann fra Sør-Hålogaland vil ha en plenumssesjon om økologiske aspekter ved de globale klimaendringene. Biskop Kjølås skal lede et seminar om globale miljøspørsmål sammen med domprost Herborg Finnset Heiene fra Tromsø, og førstelektor ved Kirkelig utdanningssenter i Nord Jorunn Jernsletten vil holde foredrag om Mennesket og skaperverket, et samisk perspektiv.

- Programmet er tilgjengelig på www.quest-of-being.info.

Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen er et økumenisk samarbeid mellom ortodokse og lutherske kirker. Rådet ble stiftet i oktober 1996. Fem lutherske bispedømmer deltar: Oulu (Uleåborg) bispedømme i Finland, Luleå bispedømme i Sverige, Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmer i Norge og Ingermanland lutherske bispedømme i Russland. Videre fire russisk-ortodokse bispedømmer: Arkangelsk og Kolmogory bispedømme, Petrosavodsk og Karelen bispedømme, Murmansk og Montsjegorsk bispedømme, og Oulu bispedømme av den finske ortodokse kirke. (Kirkens informasjonstjeneste)

Økumenisk tilnærming til kristen-muslimsk dialog

(30.10.2008)

Konsultasjonen ble arrangert av Kirkenes verdensråd i samarbeid med alle kirkefamiliene i Christian World Communion, som for eksempel lutheranere, anglikanere, reformerte, ortodokse, metodister, evangelikale og pinsevenner.

Formålet med den felleskirkelige konsultasjonen var å samtale om kristen selvforståelse i møte med muslimer. Kirkeledere og fagfolk fra de forskjellige kirkene delte ulike tilnærminger og teologiske ressurser med hverandre.

- Kristne og muslimer møter hverandre i vidt forskjellige samfunn og kontekster i ulike deler av verden. Derfor har kirkene ulike erfaringer med muslimer og religionsmøtet. Alle deltakerne på konsultasjonen ønsket å styrke dialogen med muslimer, og fortsette de økumeniske samtaler om kristen selvforståelse i møte med islam, forteller Mellomkirkelig råds rådgiver Sven Thore Kloster som deltok som utsending fra Den norske kirke.

Professor ved teologisk Fakultet, Oddbjørn Leirvik (bilde), som i mange år har deltatt i kontaktgruppen mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd, holdt et av hovedforedragene på konsultasjonen. Leirvik var en Det Lutherske Verdensforbunds representanter på møtet.

[Les Leirviks foredrag "A relational theology in dialogue with Islam" her.](#)

Se ellers [Leirviks nettside](#) om kristen-muslimsk dialog

Konsultasjonen var et resultat av [ulike kirkelige responser](#) på [A Common Word](#), brevet fra 138 muslimske ledere 13. oktober 2007 til de største kirkefelleskapene i verden. I kjølvannet av brevet fra muslimene har Kirkenes verdensråd initiert en større svarprosess som blant annet inneholder brevet ["Learning to explore love together"](#). Dette brevet oppfordrer medlemskirkene til å leve i dialog med muslimer i sine nærmiljøer. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Sven Thore Kloster, rådgiver i Mellomkirkelig råd. sven.thore.kloster@kirken.no Tlf.: 23 08 12 78

- Se også <http://www.kirken.no/religionsmote> - Den norske kirkes temasider om religionsdialog.

Kritisk fase for valgreform

(04.11.2008)

- [Les brevet fra Kirkerådet til kirkestatsråd Giske her](#) (pdf)

- Det haster med å få klarlagt de økonomiske rammene. Jeg regner med at Giske finner grunn til å gi klare signaler om dette i sin hilsen til Kirkemøtet 10. november. Han har selv bidratt sterkt til å peke på kirkevalget neste år som en prøve på kirkens evne og vilje til å styrke de demokratiske prosessene i kirken. Bakkevig II-utvalget har gitt ham god oversikt over kostnadene. Kirkerådet har fulgt opp ved å tilrettelegge valget etter utvalgets anbefalinger, sier Jens-Petter Johnsen. Han understreker at dersom Bakkevig II-utvalgets forslag skal gjennomføres, er det behov for en økonomisk en ramme på 80-110 millioner kroner, og bindende signaler om dette senest i midten av januar 2009.

I et [vedlegg](#) til [Kirkerådets brev til kirkestatsråden](#) understrekes særlig behovet for midler til informasjons- og mobiliseringsarbeidet i menighetene.

For å sikre bredde i nominasjonsarbeidet og legge til rette for reelle valgmuligheter er det behov for midler til å starte opp en informasjonskampanje de første månedene av 2009. Det skal nomineres om lag 30.000 kandidater.

Kirkerådet skriver at opplæring av omkring 9000 valgstyremedlemmer (menighetsrådsmedlemmer), 6000 varamedlemmer, samt kirkeverger i 430 fellestråd, daglige ledere og/eller menighetsrådssekretærer i ca. 1280 sokn, må finne sted i januar-februar 2009.

- Det er viktig å stimulere den lokale gjennomføringen av demokratireformen økonomisk. Vi kan ikke bare henvise til kommunenes ansvar for finansiering av menighetsrådsvalget. Kirkedepartementet er vel kjent med knappheten i de kommunale bevilgningene, sier Jens-Petter Johnsen.

Kirkerådet vil møte i komitehøringen om statsbudsjettet 6. november i Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité. I høringen vil Kirkerådet orientere om fremdrift og utfordringer innen de tre store reformprosessene i Den norske kirke: Demokratireform – gudstjenestereform – trosopplæringsreform. De økonomiske forutsetningene for en demokratireform i Den norske kirke,

får størst oppmerksomhet i høringen fra Kirkerådets side.

Kirkerådet har utarbeidet forslag til valgregler som skal vedtas av [Kirkemøtet 10. - 15.november 2008](#). Valgreglene er utformet slik at de ivaretar forutsetningene i [den politiske avtalen 10. april](#) mellom alle de politiske partier som er representert på Stortinget. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les brevet fra Kirkerådet til kirkestatsråd Giske her](#) (pdf)
- [Les vedlegget til Kirkerådets brev til kirkestatsråd Giske her](#) (pdf)

Kirkemøtet tar trosopplæringen inn i en ny fase

(04.11.2008)

- I den fasen vi nå er i ferd med å avslutte, har prosjektmenighetene laget sine egne lokale planer for trosopplæring. I disse planene ligger det mye god refleksjon om ulike læringsmodeller og om troens innhold. De lokale planene er derfor viktige ressurser når det nå arbeides med å lage en sentral plan for trosopplæringen i Den norske kirke, forteller Johnsen.

- De lokale planene har tatt ulike grep når det gjelder innholdsdelen i trosopplæringen. Menigheter som Førde, Spjelkavik, Fjell, Nanset og Eidsberg kan nevnes som eksempler på noen av dem som har laget en svært god beskrivelse av det innholdsmessige. Men hele reformen baserer seg på et helhetlig læringssyn. Det handler ikke bare om å lære om noe, men like mye om å delta i noe. Vi snakker om kjerneinnhold og kjernepraksiser.

- *Hva betyr kjernepraksiser?*

- Mange prosjekter har for eksempel lagt stor vekt på at barn og unge skal delta aktivt i gudstjenester. De lærer gjennom å være med på å synge og be og lese høyt i gudstjenesten. For de minste er det avgjørende at foreldrene får hjelp til å skape en kristen praksis i hjemmet, for eksempel med å be aftenbønn og synge med barna. I enkelte menigheter melder mer enn halvparten av konfirmantene seg nå til å ta et ekstra år med tros- og lederopplæring, for selv å være med som ledere for neste års konfirmantkull. Slike ting er eksempler på det vi kaller kjernepraksiser, svarer Jens-Petter Johnsen.

Kirkerådsdirektøren ser for seg at den nye trosopplæringsplanen som skal vedtas av Kirkemøtet i 2009, vil gi menighetene hjelp til å lage en struktur også på det innholdsmessige i opplæringen. Det som er kjernen i den kristne tro, står selvsagt fast, som for eksempel trosbekjennelsen, budene og Fadervår.

- Samtidig som grunnlaget fortsatt er troens sentrale og slitesterke uttrykk, så må en trosopplæringsplan ha en utforming som retter seg mot spesifikke målgrupper ikke minst når det gjelder alder, slår Johnsen fast. - Men samtidig må planen være så åpen at den legger til rette for en lokal utforming av menighetenes trosopplæringsplaner. En må finne ut hvordan metodikken best kan gripes an ut fra lokale forutsetninger og ressurser.

Kirkemøtet i år markerer overgangen fra forsøks- og utviklingsfasen til permanent drift av trosopplæringsreformen. Rapportene fra [styringsgruppa](#) og [forskerteamet](#) som har evaluert

forsøksprosjektene, vil stå sentralt i behandlingen. Gjennom denne behandlingen vil delegatene i Kirkemøtet få god anledning til å legge fram sine tanker om hvordan innføringen og opptrappingen av trosopplæringen i hele Den norske kirke best kan organiseres og struktureres. Og de kan selvsagt komme med innspill til trosopplæringsplanen som er under utarbeidelse. (Kirkens Informasjonstjeneste)

- Kirkemøtet 2008 holdes på Quality Hotell Hafjell i Øyer i dagene 10.-15. november. [Alle saksdokumenter er tilgjengelige på www.kirken.no](#)
- [Se Trosopplæringsreformens nettsider](#)

Eyvind Skeie ser Kristus fra flere sider

(04.11.2008)

Skeie er en travel mann, med sånn cirka 1500 salmer, 50 bøker og 300 tv-program på samvittigheten. Planene for hans to timers program der han snakker til og med delegatene på Kirkemøtet, foreligger først og fremst i kunstnerens hode.

- Jeg har en klar plan for hva jeg skal snakke om. Stikkordet er ambulasjon. Jeg tar utgangspunkt i pilegrimene som går tre ganger rundt helligdommen for å se Gud fra alle sider. Det er akkurat det jeg vil at Kirkemøtets deltakere skal gjøre, de skal se Kristus fra flere og nye sider.

Kirken må ikke bli en serviceinstitusjon

Et raskt nettsøk på ordet ambulasjon gir mager uttelling, men ifølge Skeie vil han gjennom stikkordet inspirere til å se inn i et mysterium fylt av motsetninger.

- Jeg har en klar målsetting med dette og det er å vise Kirkemøtets deltakere - og med det verden - at Kristusmysteriet er mye større og mer overraskende enn vi tror. Uten en brennende visjon av Jesus Kristus vil kirken forfalle og bare bli en serviceinstitusjon i sosialdemokratiet.

Lengsel mot disiplin

Skeie har jobbet mye i skjæringspunktet mellom kirke og kultur. Han har møtt mange kristne i andre land som han opplever har et større personlig engasjement enn han ofte møter her i landet og gjennom Den norske kirke.

- Jeg synes kristne ofte har lite åndelig disiplin. Troen vår griper lite inn i livet, samtidig som mange har en lengsel mot å få et rikere kristenliv. Dette synes jeg kirken bør reflektere over og ta inn over seg.

En god ånd

To ganger tidligere har Skeie deltatt på Kirkemøtet i forbindelse med ulike oppdrag. Og han ble positivt overrasket i møtet med kirkens øverste organ

- Jeg må jo si at Kirkemøtet var mye varmere og mer engasjert enn det man kanskje skulle tro. Jeg følte at det var en god ånd der, så jeg er glad for å delta i

år igjen. Jeg har en radikal utfordring å gi til deltakerne, det går på gudsbilde og etikk, men det vil jeg ikke avsløre ennå – det får komme på onsdagen, avslutter en engasjert Eyvind Skeie. (Kirkens informasjonstjeneste)

**Jesus
Kristus**

- [Se program og saksdokumenter i Kirkemøtet 2008 her](#)

Kongen deltar på Kirkemøtets 25-års jubileum

(06.11.2008)

Siden det første Kirkemøtet i 1984, har kirkens øverste valgte organ fått en sterk posisjon. Gradvis har mer og mer myndighet blitt overført fra Kirkedepartementet til Kirkemøtet. Blant Kirkemøtets oppgaver er å vedta planer for kirkens sentrale arbeidsområder, fastsette kirkens liturgier og regler for bruk av kirkebygningene.

Kirkemøtets rolle som demokratisk styringsorgan i kirken ligger bak [vårens tverrpolitiske avtale](#) der alle stortingspartiene ønsker å fortsette å overføre myndighet til kirkens valgte organer. Den politiske avtalen tar til orde for mer demokrati i kirken. Kirkemøtet drøfter til uken regler og rammer for kirkevalget 2009. Et av punktene er å øke antallet lekfolk i kirkens øverste valgte organ.

Større andel lekfolk på Kirkemøtet

Ved Kirkevalget 2009 blir det for første gang direktevalg av de av Kirkemøtets medlemmer som ikke tilhører kirkens ansattegrupper. Innstillingen Styrket demokrati i Den norske kirke (avgitt til Kirke- og kulturdepartementet 13. mai 2008) foreslår å øke antallet medlemmer av Kirkemøtet fra 86 til 125, og det er andelen leke medlemmer som skal økes. Dersom forslaget til ny valgordning blir vedtatt, økes Kirkemøtets prosentandel lekfolk uten kirkelig stilling fra 56 til 72 prosent.

Ole Danbolt Mjøs som er medlem i Nord-Hålogaland bispedømmeråd, har deltatt på Kirkemøtet i til sammen 15 år. Veteranen ser utelukkende positive effekter av øke antallet lekfolk på Kirkemøtet:

- Tenk på hvor stor prosentandel lekfolket utgjør blant Den norske kirkes aktive! Dette er et skritt i riktig retning. Min erfaring gjennom først åtte år på Kirkemøtet på nittitallet og nå de siste sju årene, er at det er svært mange oppvakte folk på Kirkemøtet, debattene er veldig gode og er fullt på høyde med de beste Stortingsdebattene, sier Danbolt Mjøs.

- Biskopene sitter med mye makt

Anne Lovise Tveter fra Asker er også en veteran på Kirkemøtet. Hun sitter i sin fjerde periode nå, og er valgt inn på fritt grunnlag. Tveter slår fast at biskopene sitter med mye makt slik Kirkemøtet er organisert i dag.

- Det tar tid å lære å lese spillet på Kirkemøtet, det er svært få som tør gå på talerstolen i sin første periode på Kirkemøtet. Konsekvensen er at biskopene blir de førende, de aller fleste av dem sitter jo i mange perioder. Med flere valgte medlemmer fra bispedømmerådene rundt om i landet øker den reelle innflytelsen fra de leke, og det er veldig bra. Jeg synes det er viktig at de leke sitter lenger enn bare fire år og at de blir tryggere i rollen, på den måten kan de lettere komme fram med sine meninger på Kirkemøtet, sier Tvester. Hun var i flere år Kirkemøtets yngste medlem etter at hun ble innvalgt i Oslo bispedømmeråd i 1989 som 24-åring.

Lavere gjennomsnittsalder

Gjennomsnittsalderen på delegatene til Kirkemøtet blir gradvis lavere. I år deltar 12 personer under 30 år. De fleste av disse er rekruttert via Ungdommens kirkemøte som ble gjennomført for første gang i 1993.

På årets Kirkemøte blir det 12. november et jubileumsseminar i anledning møtets 25-års jubileum. Her deltar tidligere biskop Andreas Aarflot, tidligere ekspedisjonssjef i Kirkedepartementet Ole Herman Fisknes, ekspedisjonssjef i Kirkedepartementet Ingrid Vad Nilsen, direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen og medlem av Samisk kirkeråd Inga Marie Nordstrand. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se program og oversikt over sakene på Kirkemøtet 2008](#)

Felleskirkelig kamp for klimaet

(06.11.2008)

Etter [kirkemøtevedtaket i fjor](#) har Kirkerådet invitert Norges kristne råd og Kirkens Nødhjelp til samarbeid om bærekraftreformen. Fra begge hold er det gitt engasjerte og positive tilbakemeldinger. På Kirkemøtets bord ligger nå prosjektets identitetsgrunnlag, mål og milepæler - så langt som de er utformet i dag.

Kirkerådet har ansatt Guro Almås som prosjektkoordinator for Bærekraft og skaperverk. Hun skal drive fram prosjektet sammen med Kirkerådets mangeårige rådgiver for etikk og samfunnsspørsmål, Hans-Jürgen Schorre. De forteller om et økende miljøengasjement i kirken.

Tro til forandring

- Det siste året har jeg vært på veldig mange temakvelder i regi av bispedømmer, menigheter og andre aktører. Det er blitt atskillig flere grønne menigheter. Det har også vært fagdager om klimaspørsmål for ulike yrkesgrupper i kirken, sier Schorre.

Han forteller at det neste år vil være to viktige milepæler for det økumeniske bærekraftprosjektet:

- For det første vil det i dagene 21.-24. mai arrangeres en stor økumenisk konferanse i Oslo i regi av Norges kristne råd, med flere samarbeidspartnere. Konferansen har navnet "Tro til forandring: sammen tar vi ansvar for skaperverket". Ulike arbeidsgrupper forbereder konferansen, blant annet en gruppe som skal utvikle en felles teologisk forståelse av kirkenes engasjement for skaperverket. Konferansen vil utfordre politikerne i forkant av stortingsvalget, og det arbeides med å få til en partilederdebat i samarbeid med NRK. Konferansen skal avsluttes med en friluftsgudstjeneste i kirkeruinene i Maridalen.

FN-konferansen i København

- Den andre viktige milepælen i 2009 er FN's klimakonferanse i København i desember, forteller Guro Almås. - Vi ønsker at bispedømmer og menigheter skal ta opp klimaspørsmål i forkant av dette toppmøtet. Det gjelder å komme med gode innspill til Norges representanter på konferansen, slik at vi kan få en internasjonal klimaavtale der bevaring av miljøet og global rettferdighet går hånd i hånd.

- Vi ønsker blant annet å få flest mulig kirkemedlemmer med på en underskriftskampanje som pågår på nettsidene til Kirkens Nødhjelp (www.nca.no), rettet til den norske regjeringen, sier Almås. -

Kravet en blir bedt om å underskrive på er at Norge må kjempe for en rettferdig internasjonal klimaavtale som effektivt stanser global oppvarming, som sikrer fattige menneskers rett til utvikling og som forplikter Norge og den rike delen av verden til å ta kostnadene.

Det økumeniske prosjektet for bærekraft og skaperverk vil forsøke å få flere hundre kirkeaktivister til København i forbindelse med FN-konferansen. Kirker fra en lang rekke land satser på det samme. Tanken er å synliggjøre kirkenes klimaengasjement og legge press på konferansen.

Kirkemøtesaken

Det forventes at Kirkemøtet 2008 vil be menighetene å inkludere bærekraftperspektivet i arbeidet med de ulike reformene i kirken. I forslaget til vedtak anbefaler Kirkemøtet å invitere andre samfunnsaktører som næringsliv, forskningsmiljøer og organisasjoner - til samarbeid om prosjektet. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Saksdokumenter til Kirkemøtesaken \(KM 05/08 Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017\) finner du her.](#)
- [Her kan du underskrive på en oppfordring til regjeringen.](#)
- Se også www.kirken.no/miljo

Vårt ansvar for kyrkjene i Midtausten

(06.11.2008)

Munib Younan har vore biskop i ti år. Han har markert seg som ein konsekvent talsmann for rettferd og fred i Midtausten, og blir lytta til i vide krinsar. Han er ein nøkkelperson i dialogarbeidet mellom kristne, jødar og muslimar i Det heilage landet, og er visepresident i Det lutherske verdsforbundet. Kyrkja han er biskop i - Den evangelisk-lutherske kyrkja i Jordan og Det heilage landet (ELCJHL) - skal feire 50-årsjubileum i 2009, og feiringa skjer den 17. mai.

Levande steinar

På Kyrkjemøtet i komande veke skal ein drøfte temaet ”Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar”. Det er ei sak som er svært grundig førebudd.

- Overskrifta på denne saka er valt med omhug, seier Olav Fykse Tveit (bilete), generalsekretær i Mellomkyrkjeleg råd. - Desse kyrkjene er levande steinar i eit område der så mange gamle steinar vitnar om Jesus, saman med bibeltekstane. Fordi dei kristne i desse kyrkjene bur der dei bur, er dei i ein spesiell situasjon samanlikna med andre kyrkjer i verda.

Fykse Tveit peiker òg på dei nyare historiske hendingane som ligg bakom situasjonen i Midtausten no, særleg i Israel og Palestina.

- Denne historia gjer det relevant å spørje om medansvaret vårt. Når vi ser korleis brørne og søstrene våre lid, må vi frå norsk side klare å komme fram til ei breiare støtte til kristne i Midtausten. Den største utfordringa vår er kanskje å slåss mot vår eige likesæle og mot den maktesløysa vi kjenner i møte med dei vanskelege politiske spørsmåla. Vi må skjere gjennom og seie at vi i alle fall har eit ansvar for dei kristne i området, same kva.

Fykse Tveit tar til orde for at alle kyrkjelydar i Noreg kvart år bør gi ei pengegåve til kyrkjene i Midtausten, og at dei bør ta desse kyrkjene med i forbønene sine.

Blir tømt for kristne

Saksdokumentet til Kyrkjemøtet gjer detaljert greie for situasjonen til dei kristne i Midtausten. Det gir eit oversyn over dei ulike kyrkjene og fortel om den sterke emigrasjonen av kristne frå dei ulike landa. Heile området er i ferd med å bli tømt for kristne.

- Saksdokumentet er eit unikt dokument, meiner Fykse Tveit. - I Noreg er det ikkje tidlegare skrivne samanhagande om kyrkjene i Midtausten på ein slik måte. Dokumentet er eit ressursdokument for alle som vil setje seg inn i tilhøva, anten dei skal vere på Kyrkjemøtet eller ikkje. Her kan ein òg lese kva ulike norske aktørar har gjort i høve til Midtausten, som for eksempel Noregs kristne råd, Bibelselskapet, Israelsmisjonen, Noregs KFUK/KFUM, Kirkens Nødhjelp, Mellomkyrkjeleg råd og andre.

Fykse Tveit er leiar for ei arbeidsgruppe i Kirkenes verdensråd (KV) som har til oppgåve å koordinere innsatsen som dei ulike kyrkjene i verda gjer i Palestina og Israel, til dømes når det gjeld fredsprosessen i området.

Ressursperson

- Eg vil gjerne gjere merksam på ein viktig norsk ressursperson i denne samanhagen, seier generalsekretæren i Mellomkyrkjeleg råd. - Det er biskopen i Oslo. Ingen annan norsk biskop har større innsikt i problema i Midtausten, og ingen har så stort kontaktnett i området som Ole Christian Kvarme. Engasjementet hans blir lagt merke til internasjonalt. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Saksdokumenta til saka ”Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar” på Kyrkjemøtet 2008](#)
- [Heimesida til ELCJHL](#)

Billettekst:

Utvidet høringsperiode for gudstjenestereformen

(09.11.2008)

Høringsinstanser og menigheter som opprinnelig hadde frist til 31. januar 2009 for å avgi uttalelser, får nå forlenget fristen til 15. september 2009.

- Reformen kan tjene på en lengre høringsprosess enn den først vedtatte. Dette vil særlig være viktig for prosessen i utprøvingsmenighetene. Vi setter fristen til 15. september fordi det vil være uheldig om ansvaret for å utarbeide høringssvar ble overlatt til nyvalgte menighetsråd som trer i funksjon 1. oktober 2009, sier Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen (bilde).

Han tror en utvidet høringsperiode kan føre til at Kirkerådet mottar mer utfyllende høringsuttalelser, fundert på et bredere erfaringsmateriale. - Det vil understøtte reformens idé som åpen og erfaringsbasert. For mange menigheter er dette en utprøving av en ny måte å arbeide med gudstjenesten på, mer enn en tradisjonell høring. Derfor har vi lyttet til ønsket om å gi mer tid til prosessen, sier Andersen.

Han peker også på at Kirkerådets sekretariat nå får bedre tid til å bearbeide høringsmaterialet enn det var lagt opp til etter den opprinnelige høringsfristen.

Kirkerådet forutsetter at det skal foretas en gjennomgang av det nye gudstjenestematerialet etter at det har vært i bruk i 3-6 år. - Vi må regne med at det vil være behov for justeringer etter noen år, sier kirkerådsleder Nils-Tore Andersen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kirkerådet vil ha Nordhaug som ny biskop i Bjørgvin

(09.11.2008)

Nordhaug er av Kirkerådet satt på førsteplass, mens generalsekretær i Sjømannskirken Kjell Bertel Nyland har fått flest stemmer som nr. 2. Bymisjonsprest i Kirkens Bymisjon Kari Veiteberg fikk flest stemmer som nr. 3.

Kirkerådet har 15 medlemmer og 11 var til stede under avstemningen. Kirkerådet har i likhet med biskopene frist til 20. november med å komme med uttalelse om hvilke tre kandidater som anses som best skikket til å bli ny biskop i Bjørgvin etter Ole D. Hagesæther.

Ole D. Hagesæther som har vært biskop i Bjørgvin siden 1994, har fått avskjed i nåde fra 1. januar 2009. Regjeringen vil ventelig utnevne hans etterfølger mot slutten av dette året eller tidlig i 2009. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se resultatene fra den kirkelige avstemningsrunden tidligere i år .](#)

Varm honnør til Kirkemøtets medlemmer

(10.11.2008)

I sin tale ved åpningen av det 25. Kirkemøtet på 10. november, var kirkerådslederen begeistret over utviklingen for "kirkens storting".

- Vi kan saktens diskutere graden av makt og myndighet, men det er ingen tvil om at Kirkemøtet har hatt stor betydning for liv og utfoldelse i Den norske kirke. Her har kirkens demokrati vist seg å fungere med en bredt sammensatt delegasjon fra hele landet, representert fra ulike yrkesgrupper og ulike aldre, og ulike troshistorier, sa Andersen.

Kirkestatsråd Trond Giske, Jenny Skumnes Moe i Hamar bispedømmeråd og Bispemøtets preses Olav Skjevesland hadde hilsener under jubileumsmarkeringen for det 25. Kirkemøtet 10. november.

Årets Kirkemøte er det 25. i rekken og Hans Majestet Kong Harald deltok i den anledning både på åpningsgudstjenesten og jubileumsmarkeringen mandag kveld.

Ikke en meningskirke

- Vi tilhører ikke et meningsfellesskap, men et menighetsfellesskap! Det er ikke alt jeg er glad for i utviklingen i Den norske kirke, men det skal være høyt under taket en folkekirke. Ingen skal slå hodet i bjelkelag av fordømmelse og meningsterror. I denne kirken skal syndere av alle slag kunne trekke frisk luft og ikke klam, fuktig

luft under lave tak. Her skal nåden forkynnes grenseløs høy, grenseløs bred, grenseløs lang og grenseløs dyp. Martin Luther sier om kirken.: «Kirkens ansikt er en synders ansikt.» Det er nok det jeg synes er den beste karakteristikken av hva kirken er, - eller burde være, sa Nils-Tore Andersen.

Bred folkebevegelse

Han undret seg over at det i regjering og storting reises tvil om Den norske kirkes evne til å opptre selvstendig:

- Kirken klarer meget godt å opptre på egen hånd. Det har den bevist. Tross dette faktum er det utrolig hvor sterkt det har festet seg at Den norske kirke ikke har evne og grunnlag for å være herre i eget hus.

Vi møtte det i år i stortingsdebatten om grunnlovsforslagene, sa Andersen. Han understreket også at demokratiet i Den norske kirke er sterkt:

- Sannheten er at Den norske kirke overgår alle andre folkebevegelser i landet når det gjelder innsats av frivillige i alle aldrer, og med et demokrati som er langt sterkere enn det man enkelte ganger får inntrykk av fra politisk hold. I hvilke andre institusjoner eller organisasjoner er mer enn 600 personer med og gir stemme på kandidater til lederstillinger slik som i Den norske kirke når det gjelder utnevning av biskoper? spurte Andersen og fortsatte:

- Den norske kirke er en gedigen folkebevegelse hvor samtlige døpte har full anledning til å være med å stemme ved valg på menighetsråd. Alle kan stemme uten å ha vært i nærheten av dagens gudstjeneste, sa kirkerådslederen. Men han ønsket seg samtidig sterkere oppslutning om de kirkelige valgene.

Fra observatør til deltaker

Under jubileumsmarkeringen hilste Jenny Skumsnes Moe som er medlem av Hamar bispedømmeråd, på vegne av de unge medlemmene av Kirkemøtet.

- For å bli observatør må det være noe å observere. For å bli deltaker må en observere at det er en del en vil ta tak i. Det første skrittet for å få unge til å bli deltakere ligger altså i å vise at denne kirkelige strukturen i det hele tatt eksisterer. Det andre skrittet er da å vise delene å ta tak i på en god nok måte, sa Skumsnes Moe.

I 1993 fikk Kirkemøtet selskap av en struktur som skapte et rom der prosessen fra observatør til deltaker kunne skje, nemlig Ungdommens kirkemøte (UKM). Fra 2002 har det blitt arrangert hvert år og i dag er UKM en viktig leverandør til det kirkelige demokratiet.

- UKM likner Kirkemøtet, men bruker litt færre ord, og har litt mer innhold. Veien fra observatør til deltaker for mange av de unge som er her i dag, har gått gjennom nettopp UKM, ungdomsråd og ungdomsting, sa Skumsnes Moe. Hun sa dette om hva unge kan bidra med:

- Utålmodighet. Søken etter det som er genuint og ekte. Kraft og vilje. Sensitivitet – evnen til å reagere. Og ikke minst: en fortsettelse.

Luthersk kirketenkning

På vegne av biskopene hilste Bispemøtets preses Olav Skjevesland jubileumsforsamlingen med å fremheve kirkemøte-reformen som en viktig stasjon i utviklingen av kirkestyret.

- Vi legger jo til grunn en luthersk kirketenkning som holder det leke og det

ordinerte element sammen i organene – på alle nivåer i vårt kirkestyre. Altså embete og råd i felles dåd – i den strukturelle treenighet som omfatter det kongregasjonale, det synodale og det episkopale. Det hele realisert i produktivt, gjerne sunt spenningsfylt samvirke.

Ved dette jubileumsmøte er det nyttig å reise det helt elementære spørsmål: Hva er vi til for? For å pleie et administrativt system? For å vedlikeholde et religionsapparat? For å dokumentere teknisk møteflinkhet? Alt dette er vel og bra, men et kirkemøte må mer!

Flotte sakspapirer er en god ting. Men beveger det mennesker? Bygger det kirke? Vi er til for å tenke, beslutte og handle på vegne av det lokale menighetsliv. På vegne av lokale råd, frivillige, kirkeverger, diakoner, kantorer, kateketer, ungdomsarbeidere og prester. Dét er vår hovedagenda! Et kirkemøte som letter fra bakken kommer ikke nærmere himmelen, men nærmere seg havariet, sa biskop Skjevesland.

Oslo Gospel Choir under ledelse av Tore Aas deltok både ved Kirkemøtets åpningsgudstjeneste i Nordre Ål kirke og under Kirkemøtets jubileumsmarkering 10. november.

[Talen til Kirkerådets leder, Nils-Tore Andersen](#) (pdf)

[Hilsen fra Jenny Skumsnes Moe – ”Ungdom fra observatør til deltaker”](#) (pdf)

[Hilsen fra Preses i Bispemøtet, Olav Skjevesland](#) (pdf)

Kirkerådet og Bispemøtet støtter søksmål mot staten

(11.11.2008)

Her følger Kirkerådets uttalelse vedtatt på møte på Øyer 9. november:

Uttalelse til endringer i lov om Opplysningsvesenets fond – ny tomtefesteinstruks

Kirkemøtet behandlet forslaget til endringer i lov om Opplysningsvesenets fond i sak KM 12/07 og påpekte at forslaget til endringer i fondslovens § 5 var i strid med Grunnlovens § 106, og at det ikke forelå noen garanti for hvordan fondets bortfall av årlige festeinntekter og reduksjon av formuen skulle kompenseres.

Kirkerådet er nå kjent med at lovforslaget likevel er vedtatt av Stortinget, klart i strid med de anbefalinger som Kirkemøtet gav.

Kirkerådet er fortsatt av den oppfatning at endringene i fondslovens § 5 er i strid med Grunnlovens § 106 og finner det beklagelig at regjeringen ikke har gjort mer for å avklare Grunnlovsspørsmålet før lovforslaget ble fremmet for Stortinget.

Kirkerådet vil presisere at ordlyden i fondslovens § 5 før den siste endringen er en ren videreføring av § 48 i fondsloven fra 1821. Den opprinnelige bestemmelsen ble vedtatt for å sette de ytre grenser for hva avkastningen i fondet kunne brukes til. Dette skjedde kun få år etter at Grunnloven ble vedtatt. En utvidelse av dagens fondslovs § 5 som en nødvendighet for å hjemle en ny tomtefesteinstruks, vil derfor etter Kirkerådets mening være klart i strid med Grunnlovens § 106.

Kirkerådet viser til at det her er snakk om å gi bort en ikke ubetydelig del av fondets inntekter og samlede formue til helt andre formål enn det som er omtalt i Grunnlovens § 106. Kirkerådet må derfor forutsette at det tap som fondet nå vil bli utsatt for, blir erstattet krone for krone. Hvis ikke vil Opplysningsvesenets fond i årene fremover bli vesentlig svekket. Ved fremtidige endringer i relasjonene mellom kirke og stat vil det dermed kunne være lite igjen av frie midler til menighetsbyggende arbeid, i en fri folkekirke.

Kirkerådet mener derfor at det er viktig at denne saken får en rettslig avklaring slik at lovligheten av vedtaket kan bli prøvet av Høyesterett. Kirkerådet vil derfor uttale sin klare støtte til at KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon reiser søksmål i saken.

Uttalelse fra Bispemøtet i Den norske kirke

Bispemøtet tar til etterretning at Stortinget har endret Lov om opplysningsvesenets fond slik at regjeringen kan instruere Opplysningsvesenets fond (OVF) til å avhende fondets festetomter på en slik måte at fondets økonomi svekkes betydelig. Bispemøtet mener at fondets verdier på denne måten brukes i strid med det formål som er hjemlet i Grunnloven § 106, der fondet gis et særlig vern. Heller ikke regjeringen kan etter Grunnloven disponere OVF til andre formål.

Bispemøtet mener at det er viktig at denne saken får en rettslig avklaring slik at lovligheten av vedtaket kan bli prøvet. Bispemøtet ønsker derfor, i likhet med Kirkerådet, å uttrykke støtte til KA kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon som har varslet søksmål mot staten i forbindelse med denne saken.

11. november 2008

Kontaktpersoner:

Biskop Olav Skjevesland, mobil 91 77 69 65

Direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen, mobil 48 99 12 10

- [KA tar ut stevning mot Staten](#) (nyhet på www.ka.no - nettsidene til KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon 7. november 2008)
- [KA stevner staten](#) (nyhet på www.prest.no - Presteforeningens nettsider 6. november 2008)
- [Instruks om billigsalg av festetomter](#) (nyhet på www.ovf.no - nettsidene til Opplysningsvesenets fond 27. august 2008)
- [- Vil tappe Opplysningsvesenets fond](#) (nyhet på www.kirken.no 24. august 2007)
- [Ny tomtefesteinstruks for staten](#) (Pressemelding på www.regjeringen.no 23. august 2007)

LysVåken på Kirkemøtet

(11.11.2008)

Natt til 30. november går kirken inn i et nytt år. Da blir landets 11-åringer med på å skape en historisk adventsnatt de aldri kommer til å glemme.

Tirsdag morgen ble Kirkemøtets medlemmer presentert for Lys Våken-opplegget. Barn fra Gjøvik-området sang "Lys Våken-sangen" ved starten av morgensesjonen, og høstet stor applaus.

- [Hør LysVåken-sangen her](#)

31 000 T-skjorter blir nå pakket og sendt ut til de 529 menigheter som har meldt deg på. Kristin Fjellseth fra KM-event forteller at det så langt er det kommet melding om at det vil bli sendt invitasjoner til 31 000 barn fra Lindesnes til Nordkapp. De aller fleste får mulighet til å sove i kirke-hus, men i Indre-Finnmark er det også en gruppe som skal benytte anledningen til å sove i den store katedralen, under Guds stjernehimmel.

- Menighetene er godt i gang med planleggingen. I Rønvik har de laget et nytt alterklede med teksten Våken på latin. Andre steder skal de bruke Kristuskransen som utgangspunkt for opplæringen. Flere steder er det samarbeid mellom menighetene. I et prosti. Noen har de planer om sende rundt en "lekebuss" - en minibuss med folk som er flinke til å arrangere leker og annen moro. Det blir film på storskjerm og flere av biskopene våre har lovet at de vil komme på besøk med eller uten soveposer, sier Kristin Fjellseth (bilde).

- Å sove over i kirken er en stor opplevelse. Å våkne av orgelbrus under en selvlaget stjernehimmel, spise frokost i midtgangen, bli kjent med kirkerommet, få nye venner, dra på tårn-safari, lære om advent, om Jesus og om kirken vår, gir barna erfaringer som gjør noe med deres forhold til kirken, sier Kristin Fjellseth som er prosjektleder for LysVåken.

Hun legger til at å være LysVåken ikke først og fremst handler om å være våkne hele natta. – Men vi skal sammen være lys våkne for det som skjer i oss og rundt oss. Vi skal være lys våkne for hverandre, for verden og for Gud. Advent handler jo om lyset som kom til verden, sier Kristin Fjellseth.

– Vi ønsker at arrangementet skal være et nasjonalt, kirkelig løft som vil bli lagt merke til. Samtidig vil det være med å markere at trosopplæringsreformen, Størst av alt, går fra forsøks- og utviklingsfase, til en landsomfattende reform, der alle kirkene i hele landet skal være med, sier prosjektleder for trosopplæringsreformen Paul Erik Wirgenes.

LysVåken har disse målene:

- La 11-åringene få oppleve: En kirke som har rom for alle – hele døgnet, hele livet!
- La foreldrene få oppleve: En kirke som deler tradisjoner og verdier – hele døgnet, hele livet!
- La menigheten få oppleve: Fellesskap som gir glede og energi – hele døgnet, hele livet!
- La omverdenen få oppleve: En nyskapende kirke som gir omsorg – hele døgnet, hele livet!

Fra LysVåken-dansen på Kirkemøtet tirsdag 11. november.

- Mer informasjon på www.lysvaken.org

Ungdomsprester med bachelorutdanning?

(11.11.2008)

Ingrid Breilid Svendsen (16) er valgt som kirkemøtedelegat fra Ungdommens kirkemøte, og hun er den yngste som noen gang har vært medlem av Kirkemøtet. Foran kirkeminister Trond Giske, samtlige biskoper og en forsamling av drevne kirkemøtedeltakere presenterte hun entusiastisk et vedtak fra Ungdomstinget i Agder og Telemark bispedømme tidligere i år.

- Jeg kan veldig godt tenke meg å gå inn på et slikt opplegg selv, sa Ingrid Breilid Svendsen. - Det vil være motiverende å vite at det er mulig å komme i jobb etter en fullført bachelorgrad.

Rektor på Menighetsfakultetet, Vidar Leif Haanes, grep umiddelbart ballen da han gikk på talerstolen: - Jeg støtter tanken fra Ungdomstinget i Agder og Telemark. Det er behov for en slik stilling på mellomledernivå i kirken, og jeg vil gjerne bidra til å realisere dette.

Forslaget fra Ungdomstinget er at det opprettes en stillingsbetegnelse som ungdomsprest/-pastor med formelle rettigheter knyttet til profesjonen. Utdanningskriteriene bør tilsvare bachelornivå. Det må utredes om vigslingen eventuelt skal gjøres tidsbegrenset, hvilket læreansvar som skal ligge til stillingen, og hva slags presterettigheter som skal knyttes til stillingsinstruksen. Ungdomstinget ber om at det legges opp til at ansatte i slike stillinger som ønsker det, får muligheten til å fullføre teologistudiet eller å ta annen relevant utdanning mens de er i stillingen.

Det første innspillet til denne saken kom fra Ungdommens Kirkemøte i 2004, og i år har Ungdomstinget i Agder og Telemark bidratt til å sette fart på saken.

- Dette er et utrolig bra forslag, sier Vidar Leif Haanes til Kirkens informasjonstjeneste. Det vil bidra til at folk med en bachelorutdanning kommer ut i kirkelig arbeid. Så kan de eventuelt ta påbygging på utdanningen etter hvert, gjerne mens de er arbeid. Fra Menighetsfakultetets side bør vi ha fått lagt til rette for et slikt opplegg mot en mastergrad i løpet av de neste fire årene, men det forutsetter selvsagt av kirken sier ja til denne stillingstypen. Det er aktuelt med et tilsvarende opplegg også for diakoner og kateketer.

Også Terje Hærås som er kirkemøtedelegat fra Agder og Telemark gav støtte til forslaget i plenum: - Jeg mener det er var rett og plikt å bygge opp under de visjonene Ungdomstinget har for å utvikle en ny tjeneste, en vigslet ungdomstjeneste. En slik ny tjeneste i kirken kan på sikt bidra til å gi oss flere prester i kirken.

Statsråd Trond Giske kommenterte forslaget fra Ingrid Breilid Svendsen i sine oppsummerende kommentarer til generaldebatten: - Dette viser at Kirkemøtet ikke bare er et organ for å forvalte det bestående, men at Kirkemøtet også er et forum hvor det er mulig å bære fram helt nye ideer, sa Giske. (Kirkens informasjonstjeneste)

Ingen forbønsliturgi nå

(11.11.2008)

I plenumssamlingen på Kirkemøtets andre dag var Knut Andresen, fungerende biskop i Nidaros, den første som brakte homofili på dagsorden. Han savner en fast kirkelig forbønn som kan tilbys homofile partnere.

- I dag kan den enkelte prest bruke skjønn og tilby forbønn, men dette fører i praksis til tre tapende parter: De homofile selv som ikke får det de ønsker, prestene som kommer i en skvis mellom sin biskop og dem som ber om kirkens tjenester, samt biskopene som ikke kan gi entydige råd til sine prester.

Andresen presiserer at han ikke ønsker en vigselsturgi, men han mener kirken må undersøke muligheten for å tilby en forbønsliturgi som kirken står samlet bak.

- Dette er et arbeid jeg håper vi kan komme i gang med i løpet av neste år, sier den fungerende Nidaros-biskopen

Underlig med ny debatt

Nils-Tore Andersen, leder av Kirkerådet, synes det er helt uaktuelt å diskutere dette i nå.

- Vi brukte mye tid i fjor på å komme fram til vedtaket om ansettelse av homofile i kirkelig tjeneste. Skal vi komme fram til en ny liturgi betyr det at vi er enige, og det er ikke Kirkemøtet i denne saken. Kanskje vil vi mene noe annet om noen år, men nå vil det være mildt sagt underlig å skulle ta en helt ny debatt om dette allerede nå i år, sier Andersen.

Kirkens lære

Også Bispemøtets preses, Olav Skjevesland, mener det er uaktuelt å endre forbønsliturgien.

- En liturgi viser kirkens lære, og derfor er det et ganske annet spørsmål enn om det er riktig å ansette homofile i vigslende stillinger. Det er en stor forskjell på det å finne en praktikabel løsning slik vi gjorde i fjor, og det å gjøre en lærebasert endring som det her er snakk om. Denne diskusjonen handler om tolkning av Bibelens tekster, og det er en omfattende sak å gå inn i.

Skjevesland framholder også at en ny forbønsliturgi lett vil kunne likne en vigselsturgi.

- I vigselsturgien er bunnplanken at Gud skapte mann og kvinne, og altså i grunnleggende strid med vielse av to menn eller to kvinner, mente Skjevesland. (Kirkens informasjonstjeneste)

Hagen Agøy valgt til leder i Mellomkirkelig råd

(13.11.2008)

Berit Hagen Agøy fikk 64 stemmer ved valget på Kirkemøtet på Øyer. Hennes motkandidat var generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap Kjetil Aano. Han fikk 19 stemmer. En av Kirkemøtets delegater stemte blankt.

Om hva hun ser som den viktigste utfordringen i sitt nye lederverv sier hun dette:

- Vi skal være med på å realisere Kristi ord om å bringe evangeliet videre, elske vår neste som oss selv og å strebe etter fred og enhet. Å bidra til dette vitnesbyrdet vil være det viktigste for meg. Som ett lem på kirkens legeme har Mellomkirkelig råd fått noen særlige ansvarsområder, sier Hagen Agøy.

- Økumenikk og internasjonal diakoni er hele kirkens ansvar. Vi må bedre samspillet mellom menneskelige erfaringer fra det levde liv i menighetene og den kompetanse og kirkepolitiske innsikt som finnes i Mellomkirkelig råd, sier Hagen Agøy. Hun mener det blir en utfordring for Mellomkirkelig råd å bli flinkere til å lytte til menighetenes ønsker og behov om veiledning.

- På den annen side må vi være kritiske med tanke på hvilke saker vi ber menighetene følge opp, enten utfordringene kommer fra det internasjonale kirkefelleskapet eller fra sentralkirkelige prioriteringer. Vi må være mer bevisste på hvem som er målgruppen og bruke et språk som kommuniserer. Et prioritert område vil være arbeidet med å stimulere og veilede menigheter i lokal religionsdialog og lokaløkumenisk arbeid. Mange lokalsamfunn opplever økt kulturelt mangfold. Det blir viktig for Mellomkirkelig råd å lytte til konkrete erfaringer fra menigheter for å videreutvikle sitt arbeid på dette feltet, sier Berit Hagen Agøy.

Mellomkirkelig råd som i 1984 ble direkte underlagt Kirkemøtet, har felles sekretariat med Kirkerådet. Rådet har som oppgave å samordne og fremme kontakten mellom Den norske kirke og utenlandske kirker, og å ivareta forbindelsen med de internasjonale kirkelige organer hvor Den norske kirke er medlem. Rådet har videre ansvar for å samordne og fremme Den norske kirkes kontakt med andre kirker i Norge, ved teologiske samtaler og praktisk samarbeid. Rådet ivaretar Den norske kirkes medlemskap i Norges kristne råd. Rådet tar også opp aktuelle internasjonale spørsmål for kirken.

Mellomkirkelig råd arbeider gjennom rådets møter, som finner sted tre ganger årlig, arbeidsutvalget som møter 3-4 ganger i året, og gjennom to fagnemnder: Teologisk nemnd og Komiteen for internasjonale spørsmål. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se mer informasjon om Kirkemøtet 2008](#)

Jubileumsseminar for det 25. Kirkemøtet

(13.11.2008)

- [Se opptak fra Kirkemøtets jubileumsseminar 12. november](#)
- [Se et kort intervju med Andreas Aarflot og Ole Herman Fisknes i anledning Kirkemøtets 25-års jubileum](#)

Biskop emeritus **Andreas Aarflot**: ["Kirkemøtets basis og oppgave som åndelig lederorgan i kirken – betraktninger ved det 25. Kirkemøtet"](#)

En fri meningsutveksling og en saklig debatt er nødvendig som grunnlag for betryggende avgjørelser, for beslutninger som kan bli akseptert, og en ledelse og styring som kan bli møtt med tillit. Kirken har bruk for anerkjente organer som kan bære ansvaret for avgjørelser i saker som angår hele kirken, og her er det noe av Kirkemøtets viktigste rolle at det tar på seg ansvaret ved å skulle fatte beslutninger som er av betydning for hele kirkens liv. Det har vært med på å sanere den kirkelige debatten og ansvarliggjøre drøftingene i det valgte Kirkemøte, at det handler i bevisstheten om at det skal nå frem til avstemninger og vedtak som hele kirken skal leve med. Et tilbakeblikk på de 25 år av Kirkemøtets historie tyder på at denne forventning i stor grad er blitt oppfylt.

Tidligere ekspedisjonssjef i Kirkedepartementet **Ole Herman Fisknes**: ["Kirkemøtet – et forvaltningsorgan med myndighet?!"](#)

Kirkemøtet har vært svært opptatt av å utøve offentlig myndighet. Som soknenes synodale organ burde Kirkemøtet også være opptatt av fellesbehov i menighetene uten nødvendigvis å fokusere på bindende regler. Her har Kirkemøtet ikke vist stor kreativitet utover de konkrete oppgavene som er nevnt i Kirkelovens paragraf 24.

Ekspedisjonssjef i Kirkedepartementet **Ingrid Vad Nilsen**: ["Kirkemøtet som morgendagens kirkelige Storting?"](#)

Hvis vi om 25 år fortsatt må bruke Stortinget som hjelpeord for å forklare hva Kirkemøtet er, så har vi spilt kommunikasjonsmessig fallitt.

Med vårens Stortingsforlik som referanseramme, vil det være viktig at Kirkemøtet fortsatt bygges opp som et viktig og nødvendig organ i sin egen rett – for hele kirken. Vi behøver ikke kalle Idrettstinget for idrettens Storting for å forstå hva det er. Den samme selvbevissthet på egne vegne må vi kunne ha i forhold til Kirkemøtet.

Direktør i Kirkerådet **Jens-Petter Johnsen**: "[Kirkemøtet som åndelig og forvaltningsmessig myndighetsorgan i en ny kirkestruktur](#)"

Jeg tror det blir avgjørende viktig å arbeide med samspillet mellom biskopene og Kirkemøtet, bispemøtet og Kirkerådet i en mer selvstendig kirkeordning. En todelt ledelse er krevende. Vi har biskopene og bispemøtet med sitt selvstendige mandat, og Kirkemøtet. Vi er i den gode situasjonen at biskopene har sin naturlige plass i Kirkemøtet med fulle rettigheter. Det har skapt et integrert lederskap hos oss som har virket samlende for Den norske kirke og dets ledelsesorgan. Det vil i fremtiden være avgjørende viktig med en enda mer enhetlig ledelse.

Medlem i Samisk kirkeråd **Inga Marie Nordstrand**: "[Jeg drømmer om et Kirkemøte som ...](#)"

Jeg ønsker at vi har en kirke og kirkemøte hvor vi har lov til å være uenig. Hvor flertallet ikke alltid presser gjennom sin mening, hvor vi kan respektere ulikheter. Jeg ønsker at vi kan akseptere at vi ikke er en unison kirke og være stolt av det.

Kyrkjemøtet vil støtte dei kristne i Midtausten

(14.11.2008)

Det øvste demokratiske organet i Den norske kyrkja fatta torsdag eit samrøystes vedtak om "Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar". Kyrkjemøtet er sterkt uroa for dei kritiske levekåra til dei kristne i denne delen av verda. Mange kyrkjer opplever no at medlemmene kjenner seg tvungne til å emigrere, og at dei unge ikkje ser noko framtid der dei er. Årsakene til emigrasjonen er særleg knytte til ei forverring av dei økonomiske og sosiale kåra. Ein opplever òg at religionsfridomen blir krenkt, særleg i Irak, Iran og Egypt.

På Kyrkjemøtet har situasjonen for dei kristne i Israel og Palestina vore i fokus, ikkje minst fordi biskop Munib Younan i Den evangelisk-lutherske kyrkja i Jordan og Det heilage landet har vore gjest under møtet. I ei helsing til forsamlinga sa han mellom anna:

- Som kyrkje må vi gjere det vi kan for å ta vare på det kristne vitnesbyrdet i landet vårt ... Sidan eg trur på min Herre og Frelsar har eg aldri mist håpet om at fred med rettferd vil bli realitet ein dag, sjølv om realiteten på bakken ikkje gir grunn til eit slikt håp. Men som Kristi lekam i verda trur vi at kyrkja har ei rolle å spele for rettferd og forsoning. Vår strategi har alltid vore ein fredeleg, ikkje-valdeleg kamp. Difor har me alltid fordømd valdsbruk og terrorisme av eitkvart slag, same kven som står bak slikt.

Den norske kyrkja har ei avtale om samarbeid med Den evangelisk-lutherske kyrkja i Jordan og Det heilage landet. Biskop Younan takka Den norske kyrkja for at dei støtter håpet deira. - Vi i dei palestinske kyrkjene er ivrige etter å opne vegar til forsoning mellom palestinarar og israelarar. Vi veit at begge desse folka lever i frykt, sa biskopen.

Vil bli lagt merke til

- Det er flott at ei sak som i utgangspunktet er så sensitiv, går samrøystes gjennom i Kyrkjemøtet med berre små endringar undervegs, seier Berit Hagen Agøy, nyvald leiar i Mellomkyrkjeleg råd. - Det seier noko om at polariseringen i kyrkja er mykje mindre i denne saka enn ein ofte kan få inntrykk av. Når vi veit at dei kristne i Midtausten er i ein kritisk situasjon, er det bra at vi samla kan klare å rekkje handa ut til dei.

- Det kan vise seg at vi gjennom dette vedtaket indirekte har gitt eit bidrag til ein viktig prosess,

meiner Olav Fykse Tveit, generalsekretær i Mellomkyrkjeleg råd. - Vedtaket vil bli lagt merke til i andre land, òg i kyrkjene i Midtausten. Vi viser at vi samla stiller oss bak den rolla dei kristne har i fredsarbeidet. Mange norske aktørar som har eit engasjement for denne regionen, kjenner at dei er inkludert i vedtaket. Det gir oss eit mandat til å halde fram med det vi gjer i Midtausten. Eg vil takke Kyrkjemøtet for at dei har gjort eit slikt vedtak.

Fykse Tveit meiner at talen som biskop Munib Younan helt på Kyrkjemøtet på onsdag, var klargjerande for mange. Folk fekk høyre kor viktig rolle kyrkja har i arbeidet for forsoning.

- Biskop Munib Younan la eit alvor inn over forsamlinga. Folk skjønna kor viktig det er å vise at vi vil stå saman med brørne og søstrene våre som har det vanskeleg, seier Hagen Agøy. Det er ein brei straum i kyrkja som ønskjer å støtte dei kristne i fredsprosessen. Eg har ikkje inntrykk av at nokon har gått på akkord med seg sjølv når dei har røysta for vedtaket i denne saka. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Kyrkjemøtet sitt vedtak](#)
- [Les helsinga til Kyrkjemøtet frå biskop Munib Younan](#)

- [Se mer informasjon om Kirkemøtet 2008](#)

Håper på en ny mulighet

(14.11.2008)

Fra Kirkemøtets talerstol sa kirkerådsleder Nils-Tore Andersen dette Kirkemøtet da torsdag hadde besøk av Frikirkens synodeformann Arnfinn Løyning. Synodeformannen redegjorde for bakgrunnen for at Frikirkens Synodemøte 9. november forkastet det fremlagte avtaleforslaget med 94 mot 79 stemmer. Han forklarte at en av årsakene til dette var at [Kirkemøtet i Den norske kirke i fjor](#) åpnet for to syn på tilsetning og vigsling av homofile i partnerskap.

- I denne dramatiske novemberuken kunne våre kirker fått del i noe mer enn det vi har i dag. Det fikk vi ikke. Samtidig må vi minne hverandre om at vi ikke har mistet det vi allerede har, sa Arnfinn Løyning.

Berit Hagen Agøy, som Kirkemøtet valgte til ny leder i Mellomkirkelig råd, tok ordet etter Løynings hilsen, og sa blant annet dette:

- Vi merker oss det du sier om det vedtaket Kirkemøtet gjorde i fjor. Jeg har stor respekt for den smerten mange føler ikke bare i din kirke, men også i min. Dette er noe vi deler med alle kirker. Men jeg har stor tro på at vi kan føre en respektfull samtale videre, også om de vanskelige tingene, sa Hagen Agøy.

Den kirkemøtekomiteen som skulle ha behandlet kirkemøtesaken "To kirker – én tro". *Avtale mellom Den norske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke*", utarbeidet en uttalelse som leder i Kirkerådet Nils-Tore Andersen presenterte for Kirkemøtet. Uttalelsen som er lagt ved Kirkemøtets protokoll, følger her:

Uttalelse i forbindelse med avtaleforslaget "To kirker – én tro. Sammen som lutherske kirker i Norge"

Kirkemøtet tar til etterretning at Den Evangelisk Lutherske Frikirkens Synodemøte den 9. november d.å. avviste den foreslåtte avtalen mellom Den norske kirke og Den

Evangelisk Lutherske Frikirke. Dermed er det ingen grunn til at Kirkemøtet behandler denne avtalen.

Kirkemøtet vil imidlertid stadfeste sin forpliktelse på det fortsatte samarbeidet mellom våre to kirker langs de eksisterende linjer.

Kirkemøtet legger her særlig vekt på at våre to kirker allerede er søsterkirker. Vi er i formelt alter- og prekestolfellesskap gjennom vårt medlemskap i Det lutherske verdensforbund. Det vil være en viktig oppgave i tiden som kommer å klarlegge nærmere hvordan dette fellesskapet som lutherske kirker i Norge kan forstås og tilrettelegges.

- [Last ned synodeformann Arnfinn Løynings hilsen til Kirkemøtet her](#) (pdf)
- [Se mer informasjon om Kirkemøtet 2008](#)

Kyrkjemusikkplanen vil fremje breidde og kvalitet

(14.11.2008)

Kyrkjemøtet strekar i vedtaket under at planen legg eit særskilt ansvar på arbeidsgjevar for stillingsstorleik, prioriteringar og økonomiske ressursar til det kyrkjemusikalske arbeidet. Dessutan blir Kyrkjerådet og bispedømmeråda bedne om å arbeide for stillingsressursar for kyrkjemusikk på sentralt og regionalt plan, og bidra til fagutvikling av kyrkjemusikken i sokna.

- Planen er viktig fordi han får kyrkja til å ha eit meir bevisst forhold til det kyrkjemusikalske arbeidet, seier Jørn Fevang, einaste kyrkjemusikar med sete i Kyrkjemøtet. Han er kantor i Bragernes i Drammen og har vore med i komiteen som har handsama planen på Kyrkjemøtet. - Eg trur planen vil vere med på å skape større medvit om kyrkjemusikken, slik at det blir mindre naudsynt å måtte minne andre om at musikken er viktig.

Fevang fortel at han ikkje er mykje oppteken av detaljane i planen. Dei er underordna, meiner han. Etter hans syn har planen sin viktigaste funksjon som eit symboldokument. Han trur det no vil bli lettare å vinne fram når økonomien skal prioriterast, fordi fleire kjem til å vere bevisste på kor viktig musikken er.

- Det er godt at Kyrkjemøtet ikkje har hamna i den gamle debatten om stilartar, seier Fevang. - Planen seier at musikalsk breidde og kvalitet er overordna mål for det musikalske arbeidet. For mange kan dette sjølvstilt tolkast som fridom til å velje den musikken dei sjølv likar best. Slik sett kan ordet breidde vere skummelt. Planen opnar ikkje berre for meir samtidstypiske stilartar, men like mykje for gregorianikk og folkemusikk. Vi skal òg forvalte den gamle kyrkjemusikalske tradisjonen.

Plandokumentet gjer mellom anna greie for det teologiske grunnlaget for kyrkjemusikken, kva for plass musikken har i kyrkja, kyrkjemusikk i samisk perspektiv, musikken i gudstenesta, korverksemd, songen i heimen og skulen, samt kyrkja som konsertarena.

Planen gir òg føringar for dei lokale kyrkjemusikkplanane som no skal utarbeidast. Det heiter at hovudmåla i dei lokale planane kan vere at musikken skal invitere til refleksjon kring kristen tru, både ved å styrkje og utfordre. Vidare heiter det at kyrkjemusikken skal gi relasjonane mellom Gud og menneske kunstnarlege uttrykk, og at musikken i den lokale kyrkjelyden skal ha som mål å

styrkje banda mellom innbyggjarane i soknet og deira eiga kyrkje. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Plan for kyrkjemusikk](#)
- [Kyrkjemøtekomiteens merknader og Kyrkjemøtets vedtak](#)
- [Sjå meir informasjon frå Kyrkjemøtet 2008](#)

60 prester uten cand.theol.-grad siden år 2000

(14.11.2008)

Grunnen til at årets Kirkemøte drøftet saken var at Kirkemøtet i 1998 ba om en evaluering i løpet av 5-10 år.

Ordningen omfatter to ulike veier frem til godkjenning. Den ene gjelder personer som har en mastergrad med en innholdsprofil som er relevant for prestedtjeneste. I tillegg må personen ha 80 studiepoeng innen de tradisjonelle teologiske disipliner innenfor eller utenfor graden. Kirkemøtet vedtok å øke dette kravet til 120 studiepoeng. Dette på bakgrunn av erfaring om at mange av personene innen denne kategorien har lav teologisk kompetanse.

Realkompetanse

Den andre delen av godkjenningsordningen er godkjenning på bakgrunn av realkompetanse. Her kan ikke noen søke godkjenning selv. Det er den enkelte biskop som kan søke for personer de mener det er særlige grunner for å godkjenne som prester. Disse personer skal være særlig kvalifisert til å utføre prestedtjeneste og det skal være et særlig kirkelig behov for deres tjeneste. Fra lovgivers (departementets) side er dette tenkt som en smal vei inn til prestedtjenesten. Det ble på Kirkemøtet ikke foreslått noen endring i godkjenning etter denne hjemmel.

Men Kirkemøtet fastsatte nye regler for klageadgang. Inntil nå har et samlet Kirkeråd vært klageinstans. Nå blir det oppnevnt en ny instans bestående av fem personer, hvorav en faglig representant fra ett av de praktisk-teologiske seminarer.

Ungdomsprest

Kirkemøtekomiteen oppfordret Kirkerådet å vurdere [muligheten for en ny ordning med ungdomsprest](#). Dette ble tatt med på bakgrunn av et forslag fra Ungdomstinget i Agder og Telemark bispedømme tidligere i år.

Kirkerådet har bedt sin administrasjon om å utrede muligheten for å innføre en ny type godkjenning. Det er godkjenning av enkeltpersoner til tjeneste som prest i et begrenset område og/eller begrenset tidsrom. Dette er en ordning som brukes av den anglikanske kirken i England. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les kirkemøtekomiteens merknader og Kirkemøtets vedtak i saken](#) (pdf)

- [Se oversikt over de som er godkjent for preste-tjeneste uten å ha cand.theol.-grad \(pdf\)](#)

I bresjen for skaperverket

(14.11.2008)

Student Jenny Skumsnes Moe fra Hamar bispedømmeråd var en av delegatene som sterkest målbar sitt miljøengasjement fra talerstolen:

- Vi trenger en grunnleggende ny måte å møte denne saken på, ikke gjennom flere ord som blir stående uten handling. Vi må leve nærmere Jesus og forankre miljødokumentet i vår teologi, ellers klarer vi ikke å drive det gjennom. Vi må leve bærekraftig og kirken må stå i spissen for et paradigmeskifte.

En bønn som ikke skal høres

Studenten fortsatte videre med å folde hendene og vise til barnebønnen: ”Jeg folder mine hender små i takk og bønn til deg, la alle barn i verden få det like godt som meg”. Men hun slo fast at det er en umulighet. – Jeg håper jo at Gud ikke hører på meg i den bønningen, for det går ikke hvis alle skal ha det like godt som oss her i landet, verden tåler ikke det.

Menneskets ansvarsløse atferd

Skumsnes Moe fikk også inn et endringsforslag i vedtaket, slik at det kommer klart fram at det er menneskets ansvarsløse atferd som truer livet her på jorda. I innledningen til vedtaket står ellers Kirkemøtet samlet bak følgende: I skaperverket møter mennesket Guds kall: Forvalt skaperverket. Ta vare på jorden og alle dens rikdommer. Jordens liv er truet av menneskets ansvarsløse atferd. Troens svar er å mobilisere til vern om skaperverket.

Kirken – en folkebevegelse

Randi Karlstrøm fra Nord-Hålogaland bispedømmeråd delte sine drømmer om miljøengasjement i Den norske kirke. - Jeg drømmer om at vi skal være en folkebevegelse i kampen for et bedre miljø. Jeg har jobbet med miljø og bærekraft i ulike sammenhenger i mange år, men har faktisk blitt litt mismodig etter hvert. Men det er ingen tvil, vi MÅ ned i forbruk, ellers blir det bare ord.

Økumenisk samarbeid for miljø

Kirkemøtets vedtak innebærer et økumenisk samarbeid mellom Norges Kristne råd, Kirkens Nødhjelp og Den norske kirke. Gjennom dette samarbeidet vil Den norske kirke blant annet ”skape håp og fremtidstro med ord og handling” og ”demonstrere et bevisst forhold til miljø, forbruk og

rettferd”.

- [Les kirkemøtekomiteens merknader og Kirkemøtets vedtak i saken her](#) (pdf)

Oppfordring til politikerne

Komiteen som behandlet Bærekraft og skaperverk-saken kom også med et forslag til uttalelse kalt [En rettferdig klimaavtale](#). Kirkemøtets medlemmer sluttet seg enstemmig til uttalelsen som blant annet ber regjeringen jobbe for et overordnet reduksjonsmål når det gjelder klimagassutslipp i forbindelse med FNs klimatoppmøte i Poznan i desember 2008. (Kirkens informasjonstjeneste)

Medlemmene i den kirkemøtekomiteen som arbeidet med saken "Bærekraft og skaperverk" måtte konsultere hverandre underveis i plenumsdiskusjonen.

- Se presentasjon av vedtak i denne saken fra Kirkemøtet 2007:
[Kirken vil ha bærekraftsreform for miljøet](#)
- Forhåndsmelding på www.kirken.no om saken KM 05/08 Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017
[Felleskirkelig kamp for klimaet](#)
- [Se mer om kirkens miljøengasjement her](#)

Trosopplæring må raskt bli normalt

(15.11.2008)

Kirkemøtet fattet lørdag morgen et vedtak hvor det understrekes at midler som gis til trosopplæringsreformen, primært skal gis til lokalmenighetene. Men møtet ønsker også øremerkede midler til nasjonale og regionale støttestrukturer, noe som i praksis vil si at midlene gis som øremerkede tilskudd til Kirkerådet og bispedømmerådene. Kirkemøtet ønsker at bispedømmene får oppgaver med faglig veiledning, administrativ oppfølging og tildeling av midler til kirkelige fellesråd og menigheter.

I [Kirkemøtets vedtak](#) legges det vekt på at det fortsatt må avsettes midler til forsøksarbeid og metodeutvikling, inkludert nasjonale utviklingsprosjekter. Behovet for å sette av midler til barn og unge med særskilte behov nevnes spesielt. Arbeidet med samisk trosopplæring er også viet oppmerksomhet i Kirkemøtets vedtak.

Neste år skal Kirkemøtet vedta en ny Plan for trosopplæring. I årets vedtak har Kirkemøtet satt ord på flere anliggender de ønsker ivaretatt i det videre arbeidet med planen, blant annet trosopplæringsens innholdsdel og samarbeidet mellom menigheten og hjemmet.

Foreldrenes rolle

Randi Karlstrøm, representant fra Nord-Hålogaland, mente at årets vedtak burde ha sagt noe enda tydeligere om foreldrenes rolle i trosopplæringen, både deres rolle i hjemmet og som frivillige medarbeidere i hele løpet fra 0-18 år. - Menighetsråd, ansatte, frivillige, faddere og hjemmet danner sammen det teamet som bærer trosopplæringen, understreket Karlstrøm. Hun mente også at det er stort behov for etterutdanning av prester, slik at de får økt kompetanse til å undervise barn.

Også Roar Strømme fra Bjørgvin pekte på at foreldrene har det primære ansvaret for barnas trosopplæring. Det sies tydelig i dåpliturgen. Menigheten har en sentral oppgave med å støtte foreldrene i dette.

Kirkemøtet henstilte til sekretariatet for trosopplæringen å sørge for at foreldrenes ansvar og oppgaver blir tydeliggjort i Plan for trosopplæring. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les Kirkemøtets vedtak her.](#)

Enstemmig for økt demokrati

(15.11.2008)

Dette sier Knut Lundby (bilde) i Oslo bispedømmeråd. På Kirkemøtet 10. - 15. november ledet han den komiteen som arbeidet med reglene for de kirkelige valg 2009.

Kirkemøtet har blant annet vedtatt forsøk med senket stemmerettsalder til 15 år, slik at kirkelig stemmerettsalder knyttes til den religiøse myndighetsalder.

Enstemmig kirkemøte

Lørdag kunne et enstemmig Kirkemøte vedta de omfattende [reglene for de kirkelige valg i 2009](#). Reglene som både omfatter menighetsrådsvalget og valg til Kirkemøte/bispedømmeråd, tar utgangspunkt i innstillingen *Styrket demokrati i Den norske kirke* (av 13. mai 2008) og forutsetningene i den politiske avtalen om staten og Den norske kirke som ble inngått av de politiske partiene på Stortinget 10. april 2008. ([Se mer om dette her](#))

Valgreglene legger opp til

- etablering av reelle valgmuligheter ved innføring av supplerende nominasjon ved valg av leke medlemmer, prester og leke kirkelig tilsatte til bispedømmeråd og Kirkemøtet
- økt bruk av direktevalg ved at det innføres helt eller delvis direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet
- kirkevalg samtidig med offentlige valg ved at menighetsrådsvalget og direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet legges til samme dag(er) som stortingsvalget i 2009 (13.-14. september)
- gjennomføring av forsøk med to ulike ordninger ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet (direkte valg eller kombinasjon av direkte og indirekte valg).

Kirkemøtet har omarbeidet dagens regler for valg av bispedømmeråd. Nå økes antallet leke medlemmer i bispedømmeråd og Kirkemøte. Bispedømmerådene vil få fra 10-11 medlemmer (mot i dag 7 eller 8). Kirkemøtet vil få 115 medlemmer (mot i dag 86).

Ved valg av menighetsråd gjelder nå følgende regler om tid og sted for valget: ”Menighetsrådet bestemmer hvor stemmegivningen skal foregå. Valget holdes i lokaler som gir god tilgjengelighet, om mulig i umiddelbar nærhet av kommunens valglokaler.”

Kirkemøtets vedtak innebærer ikke permanent endring av kirkens valgeregler, men prøveordninger for valget i 2009. Det vil være mulig å foreta endringer før valget i 2011 etter en evaluering av 2009-valget. Det er først etter valget i 2011 at Den norske kirke vil ha tilstrekkelig erfaringer for å utforme framtidige valgordninger for en mer selvstendig kirke. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les Kirkemøtets vedtak i saken her](#)
- [Les kirkemøtekomiteens merknader til saken her](#)

Kirkemøtet med klimabønn til regjeringen

(15.11.2008)

Dette er henstillingen fra Kirkemøtet til regjeringen:

En rettferdig klimaavtale

Kirkemøtet 2008 vedtar i år å realisere et felleskirkelig prosjekt sammen med Norges Kristne Råd og Kirkens Nødhjelp. En forpliktende, rettferdig og ambisiøs internasjonal klimaavtale vil være et av de viktigste målene i dette prosjektet.

Derfor anser Kirkemøtet det som naturlig å melde inn sine forventninger til Norges posisjon i forkant av FNs klimatoppmøte i Poznan i desember i år.

Sentralt i forhandlingene på dette møtet står spørsmålet om et overordnet mål for et fremtidig internasjonalt klimaregime. I det norske klimaforliket slås det fast at det er et overordnet mål for norsk klimapolitikk at verden ikke opplever en temperaturøkning på mer enn to grader fra før-industriell tid (to-gradersmålet).

Det er en utfordring ved to-gradersmålet at det ikke defineres hvor store utslippsreduksjoner som er nødvendig. FNs klimapanel viser at verden må redusere de samlede utslipp av klimagasser med mellom 50 og 80 prosent fra 1990-nivå innen 2050. Samtidig viser deres rapporter at muligheten for å nå to-gradersmålet øker betraktelig jo større og raskere reduksjonen er.

FNs klimatoppmøte i desember handler om hvilken livsforsikring dagens politiske ledere vil tegne for det biologiske mangfoldet, de mange millioner fattige mennesker som allerede merker klimaendringene på kroppen og de kommende generasjoner.

Kirkemøtet 2008 vil derfor be regjeringen om å jobbe for et overordnet reduksjonsmål som i størst mulig grad sikrer to-gradersmålet.

Samtidig vil Kirkemøtet 2008 understreke viktigheten av en rettferdig klimaavtale som tar hensyn til fattige lands behov for utvikling. Dette vil innebære at rike land som Norge må ta på seg større forpliktelser både med tanke på utslippsreduksjoner og finansiering av tilpasning for fattige land.

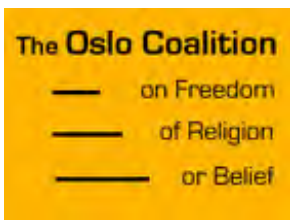
Respekt på misjonsmarken

(27.11.2008)

[Oslokoalisjonens](#) hovedmål er nettopp å fremme frihet i religion og samarbeid på tvers av religioner. Den ti år gamle koalisjonen er et internasjonalt nettverk med ulike grupper religiøse, forskjellige frivillige organisasjoner, internasjonale organisasjoner og forskningsinstitutt. Mellomkirkelig råd i Den norske kirke er en av stifterne bak Oslokoalisjonen, og et av prosjektene der har vært Misjon og Menneskerettigheter.

- Hovedfokuset vårt i dette prosjektet er å ivareta den enkeltes rett til både å drive misjon og til å beskyttes mot negative utslag av misjonsvirksomhet, forteller Gard Lindseth. Han er rådgiver i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og prosjektleder for Misjon og Menneskerettigheter i regi av Oslokoalisjonen.

Felles kjøreregler

Dokumentet Oslokoalisjonen har jobbet fram har fått navnet ”[Code of Conduct](#)”. Her tar Lindseth og samarbeidspartnerne opp hvordan misjonærer skal opptre for ikke å bryte menneskerettigheter i sin iver. Bak utarbeidelsen av dokumentet står både kristne, humanister, buddhister, muslimer og hinduer.

- Vi synes det er utrolig viktig å få dette dokumentet på plass. Det er flere andre religiøse grupper som har jobbet med noe tilsvarende, og vi håper at Oslokoalisjonen kan gi et viktig bidrag i debatten, fortsetter Lindseth.

I Oslokoalisjonens arbeid har man også sett på hvordan problemer oppstår i tilknytning til misjonsaktiviteter. Gruppen har funnet ut at det er særlig når vestlig imperialisme tramper over kulturer i Østen, at problemer oppstår. Opp gjennom tidene er det mange eksempler på at religiøse fra rike og mektige land har reist sør- og østover med mer arroganse enn forståelse for andre folks kultur og religion.

Budskap til tre grupper

Målet for Oslokoalisjonen er at deres ”Code of conduct” vil kunne få bred oppslutning og legitimitet verden over, først og fremst blant dem som utøver misjon. Men også de som mottar budskapet og styresmaktene i de ulike land vil kunne dra nytte av disse felles retningslinjene.

Veien videre

Seminaret som ble avholdt i Oslo 25. og 26. november var et steg videre i utviklingen av ”Code of conduct”. Det vil trolig komme et nytt utkast etter innspillene disse dagene i Oslo, og Lindseth håper dokumentet blir ferdig våren 2009, og at det får tilslutning blant misjonærer og religiøse grupperinger etter dette. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Utkastet finner du her](#)

En uforglemmelig kirkenatt

(27.11.2008)

- Dette blir et uforglemmelig kirkedøgn. Vi ønsker at ungene skal bli nysgjerrige på kirken, lære mer om advent og erfare at dette rommet er til for dem, sier Kristin Fjellseth (bilde). Hun er prosjektleder for LysVåken.

Lørdag kveld er barnas kveld. De vil oppleve en helt spesiell natt der de sover i kirkerommet, og oppvåkningen til orgelbrus vil de nok heller ikke glemme med det første. Kirkene kan skilte med mange ulike aktiviteter, noen har festmiddag mens andre spiser tacos. En kirke satser på refleksløp ute på jordet, en annen skal ha skattejakt i klokketårnet. Noen forbereder adventskrans og andre sender opp lyslykter for å markere at dette er kirkens nyttårsaften. I det hele tatt – det blir en lørdagskveld og -natt helt utenom det vanlige for de som deltar.

Dobbelt så mange barn

Drøyt 30 000 11-åringer hører til i en kirke som arrangerer LysVåken. Alle disse er invitert, og tall uka før arrangementet går av stabelen, viser at omtrent hver tredje inviterte 11-åring deltar på LysVåken.

- Påmeldingene antyder at mellom 7000-10000 barn blir med på lørdagsnatta i kirka. Dette synes vi er fantastisk! Og kirker som har arrangert denne type overnatting før, merker at det bare blir mer og mer populært. I Lommedalen kirke ble det en dobling hver gang de arrangerte overnatting i kirka, sist var det 70 barn som deltok, forteller rådgiver Randi Langkaas i Kirkerådets trosopplæringssekretariat.

Stor oppslutning

På Kvitsøy er det ingen som trenger å lure på hvor 11-åringene befinner seg lørdagskvelden. 11 av 13 inviterte har meldt seg på arrangementet i Kvitsøy kirke.

- Vi bor jo på en liten plass, så vi inviterer alle mellom 10-12 år til å overnatte i den lille kirken vår. Av de 11 som kommer er det mange som ikke pleier gå i kirken, så vi er ekstra glade for at nesten samtlige inviterte blir med. På søndag inviterer vi foreldre og søsken til frokost i bedehuset ved siden av kirken, så får hele familien delta, forteller prosjektleder Linda Tvetraas i Kvitsøy entusiastisk.

Biskoper i sovepose

Først og fremst er dette barnas arrangement, men også biskoper over hele landet vil være med på moroa. To av kirkens ledere ankommer lørdag kirken med sovepose. Helga Haugland Byfuglien overnatter i Østre Fredrikstad kirke og Tor B. Jørgensen vil sove i Myre kirke i Øksnes kommune.

Av de øvrige biskopene vil Solveig Fiske besøke tre kirker i Mjøsområdet, og i Oslo vil Ole Christian Kvarme delta i Nordberg kirke. Laila Riksaasen Dahl besøker Stokke mens Per Oskar Kjølaas er med både i Domkirken i Tromsø og i Grønnåsen menighet.

Bjørgvin-biskop Ole D. Hagesæther tilbringer sin siste kveld som biskop i Domkirken i Bergen. Der vil han delta sammen med sitt barnebarn på 11, og snakke med bergensbarna i "Oles kro", som er åpen kun denne ene kvelden. Også Brann-spiller Bjørn Dahl vil være med på krobesøket med sin lokale biskop. Og mens Hagesæther avslutter bispegjeringen med LysVåken, tjuvstarter Tor Singsaas i Nidaros sin gjerning med det samme arrangementet. To uker før han vigsles, deltar han sammen med 11-åringer i Byåsen menighet.

Alle, alle vil vi ha med

Midler fra Trosopplæringsprosjektet brukes til de ulike LysVåken-arrangementene i kirker spredt over hele landet. Dette markerer også at trosopplæringsprosjektet går fra prosjekt og innledende fase og over i vanlig drift der alle menigheter skal være med.

- [Se mer informasjon om LysVåken her](#)

Ønske om en hvit jul

(27.11.2008)

I fjor stilte Kirkerådet seg bak julekampanjen ”Med eller uten” som hadde fokus på alkoholfri sone i samvær med barn og unge. Kirkerådet anbefaler menighetene også å delta i årets kampanje.

Bak *Av.og.til* står bredden av det frivillige Norge. 50 frivillige organisasjoner er medlemmer, og mange av organisasjonene samarbeider om julekampanjen. Kirkerådet er en av disse.

[Årets kampanje er lagt til uke 50 og 51.](#) Alle menigheter i Den norske kirke mottar kampanje-brosjyrer og oppfordres til å dele dem ut på en gudstjeneste eller førjulsmarkering med familiepreg.

Høyere konsum rundt høytider

Det er et faktum at nordmenn drikker mer i desember enn ellers i året. Julen er en uke hvor familier og venner samles til fest, og samvær med barn innebærer ofte alkohol. Mange har et hektisk sosialt program, men av og til passer det ikke å drikke. Organisasjonene bak kampanjen ønsker å minne om at det som er hyggelige og gode juletradisjoner for voksne, ikke alltid er til barnas beste.

Paraplyorganisasjonen *Av.og.til* har en god kampanjemåling fra 2006 som viser at denne type aksjon har god effekt. Da la hele 2,7 millioner mennesker merke til kampanjen og 96.000 personer oppga at de hadde latt være å drikke på julaften som følge av den.

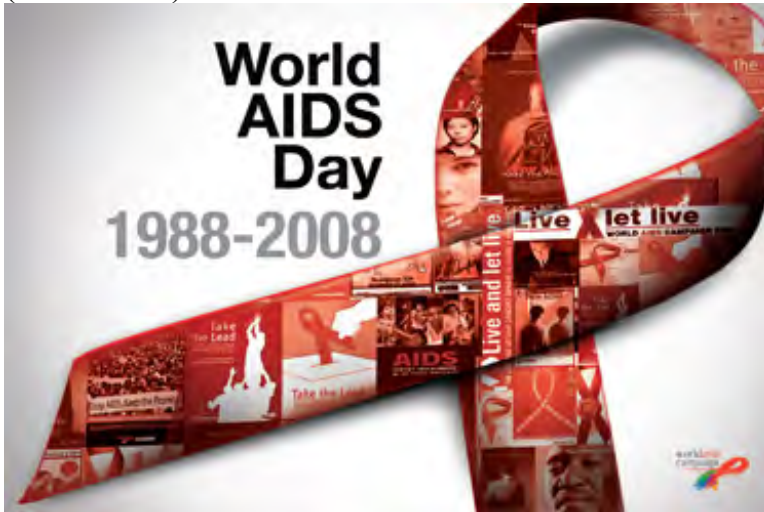
- [Se mer informasjon på kampanjens nettsider](#)
- [Last ned bestillingsskjema for kampanjemateriell](#) (pdf)

Kontakt

Spørsmål om kampanjen og tilgjengelig materiell kan rettes til kampanjeleder Frode Restad på e-post frode@avogtil.no eller på telefon 91 75 27 27.

Verdens aidsdag: Ta ansvar – vis lederskap

(28.11.2008)

I verden i dag er det ca. 33 millioner mennesker som lever med hiv og aids, og hvert år dør omkring 2 millioner mennesker, i følge [UNAIDS](#). Som et resultat av manglende kunnskap er halvparten av alle nye hiv-tilfeller konstatert blant unge under 25 år. Afrikanske land sør for Sahara og Asia er de områdene hvor antallet av mennesker som dør av aids er størst.

Estrid Hessellund (bilde) forteller at kirkelige aktører lenge har jobbet med hiv og aids utfordringene, og at "Faith Based Organisations" nå endelig også har blitt anerkjent av offisielle instanser som aktører innenfor dette felt.

I Norge følger man – også i kirkelig regi - opp den internasjonale kampanjen Ta ansvar – vis lederskap mot fordommer, stigmatisering og diskriminering.

Verdens aidsdag

Mandag 1. desember markeres Verdens aidsdag med [mange arrangement flere steder i landet](#) i kirkelig regi. - Kirkene har en etisk forpliktelse til å solidarisere seg med alle som lider og å kjempe for rettferdighet, sier Hessellund.

Et eksempel fra Stavanger

Stavanger bispedømme har en samarbeidsavtale med ELCSA Cape Orange bispedømme i Sør-Afrika. Fra ELCSA har Stavanger mottatt 110 hvite kirkelys med innsmeltet rød aidssløyfe, lik de lysene som brukes i kirkene i Sør Afrika. Hver menighet i Stavanger bispedømme skal få et lys. Lyset skal være en påminning om samarbeidsavtalen, en oppfordring til forbønn for hivpositive og deres pårørende og for kirken i sin kamp mot hiv og aids i Sør Afrika.

Et seminar for ungdomsledere, prester, diakoner, kateketer og andre arrangeres i Trondheim 20.-21. april 2009 med temaet: En Kropp – om seksualitet, gudsbilder og ekskluderende fellesskap.

Fortsatt mye uvitenhet

I Norge lever et stort antall hivpositive uten at omverdenen kjenner deres diagnose, av frykt for den stigmatisering og diskriminering det vil medføre å stå frem.

Forskningsstiftelsen FAFO la i juni i år fram en rapport med tittelen Fortsatt farlig å kysse? Kunnskap om og holdninger til hiv. Denne rapporten viser blant annet at uvitenheten om hvordan

smitte spres og ikke spres, fortsatt er stor. Det kommer frem meninger som for eksempel at de som er rammet av hiv og aids bør informere arbeidsgiver, som igjen bør informere alle andre ansatte.

Nå gjennomfører FAFO en levekårsundersøkelse blant hivpositive, og foreløpige resultater presenteres på en konferanse i Oslo på Verdens aidsdag, 1. desember.

Kirkeledere til Malawi

I forbindelse med Verdens aidsdag er biskop Ingeborg Midttømme, Møre og styreleder i Norges Kristne Råd, metodistprest Svein Jacobsen Veland, på reise til Malawi med markering av Verdens aidsdag som hovedfokus.

Reisen har sitt utspring i ”En kropp”-samarbeidet mellom kirkene i Norden og Det sørlige Afrika som har som mål å skape rom for felles teologiske refleksjoner i møte med hiv og aids og utruste kirker til å arbeide med tabubelagte tema på en ansvarlig og inkluderende måte.

Besøket omfatter prosjektbesøk og ledertreningsopplegg rundt hiv og aids i forbindelse med Kirkens Nødhjelps arbeid og arbeidet i Malawi Council of Churches. Reiseledere på turen er Kristine Hovland Hofseth fra Global Info/Norges Kristne Råd og Estrid Hessellund, KUI/Mellomkirkelig råd.

- Dette angår vår forståelse av kjærlighet, sier Svein Veland. Det handler om at alle mennesker er like mye verdt, og da må vi som kirker arbeide mot den voldsomme stigmatisering som finnes.

Kirkelederne skal delta på en samling for hiv-koordinatorer fra kirkeråd i hele det sørlige Afrika, i Maputo i Mosambik, og på åpningen av generalforsamlingen til All Africa Conference of Churches, hvor kirkenes svar på aids-epidemien er et av flere gjennomgående tema.

- Hvis vi tar Jesu ord på alvor, kan vi ikke tenke: ”dette angår ikke oss”, sier biskop Ingeborg Midttømme. Bibelens budskap må også være vårt budskap, om at vi er ett legeme og hører sammen, sier hun. (Kirkens informasjonstjeneste)

- Verdens aidsdag markeres 1. desember 2008. [Her er forslag til solidaritetsgudstjeneste for denne dagen.](#)
- [Se oversikt over norske kirkelige markeringer av Verdens aidsdag 1. desember](#) (pdf)
- Se ressursheftene *Én kropp* utgitt av kirkesamarbeidet Norden-FOCCISA
[Én Kropp - bind 1](#)
Nord-Sør-refleksjoner i møte med hiv og aids
Seksualitet
Den inkluderende kirken
Gudsbilder
- [Én Kropp - bind 2](#)
Aids og det gudstjenestefeirende felleskap
Bibelstudier, liturgier og personlige beretninger fra nord og sør
- Se informasjon om FAFO-rapporten ["Fortsatt farlig å kysse?"](#)
- Se omtale på [Kirkenes verdensråds nettsider](#) av at det i år er 20-års jubileum for markering av 1. desember som verdens AIDS dag.

Nordhaug ny biskop i Bjørgvin

(28.11.2008)

Av dei nominerte kandidatane hadde Nordhaug fått klart flest røyster frå alle grupper med røysterrett, både nasjonalt og i Bjørgvin. Det er ikkje ofte ein biskopkandidat får eit så overveldande tillitsvotum. Halvor Nordhaug tek over som biskop etter Ole D. Hagesæther som er gitt avskil i nåde frå 1. januar 2009.

- Som biskop i Bjørgvin ønskjer eg å skape møteplassar der både prestane og andre medarbeidarar kan få møte biskopen og ta del i ordskiftet om strategiske vegval i viktige saker. Eg ønskjer at visitasane må inngå i ein langsiktig, kyrkjelydsbyggande prosess der biskopen saman med dei andre medarbeidarane analyserer stoda og trekkjer opp liner for framtida, seier den nye biskopen.

- Som åndeleg leiar vil eg gjere mitt til å styrkje diakonien i bispedømet. Det åndelege må ikkje bli så åndeleg at vi ikkje ser den sosiale og kroppslege nauda rundt oss, seier Nordhaug. Han peiker òg på at han har vore aktiv i økumenisk samarbeid i mange samanhenger, og at det har forma trua hans og teologien hans. Eg vil arbeide for å styrkje kristen einskap i Bjørgvin, slår han fast.

Halvor Nordhaug har si teologiske utdanning frå Menighetsfakultetet. Ved sida å bli biskop for det bispedømmet i landet som har flest sokn, blir han òg biskop for Sjømannskyrkja, dei norske kyrkjene i utlandet. Han blir vigsla til si nye teneste 8. mars neste år.

Frå 1981 til 1986 var Nordhaug tilsett i Den norske sjømannsmisjon som prest for norske studentar i utlandet. Tenesta innebar også gudstenester for fastbuande nordmenn i Europa. Deretter var han i fem år teologisk konsulent i Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja. Frå 1991 til 1995 var han kapellan i Ås. Sidan 1995 har han vore rektor ved Praktisk-teologisk seminar ved Menighetsfakultetet.

Nordhaug har i to periodar vore leiar av Presteforeningen sitt fagråd for homiletikk (preikjelære)

1993-1996 og 1999-2002. Han skrive ei rekke fagbøker og faglege artiklar, og har sidan 1994 vore redaktør redaktør av Luthersk Kirketidende. På CVen hans er mange nasjonale og internasjonale tillitsverv. (Kirkens informasjonstjeneste)

Samisk kirkeleder skrev under klimamanifest

(01.12.2008)

Erkebiskop Anders Wejryd i Den svenske kirke hadde innbudt religiøse ledere fra hele verden til et møte om klimaspørsmål på tvers av religionsgrensene. Interfaith Climate Summit er et stort todagers arrangement med omkring 50 seminarer, forelesninger, seremonier og gudstjenester.

Tore Johnsen var den eneste fra Norge som var invitert til å undertegne manifestet fra møtet. Han var invitert i egenskap av å være en samisk kirkeleder med et mangeårige internasjonalt urfolksengasjement. Også andre norske kirkeledere deltok på arrangementet i Uppsala, blant annet biskopene Olav Skjevesland og Tor B. Jørgensen.

Moralsk tyngde

Det trengs en stor global dugnad for å løse klimautfordringene, sier Tore Johnsen til Kirkens informasjonstjeneste. Både kirken og andre religiøse samfunn ser at de har ansvar for å gi saken moralsk tyngde. Religionene ønsker å stå sammen og henvende seg med en felles stemme til politikere og samfunn. Det er viktig å gi tydelige signaler til verdens politiske ledere i forkant av FNs klimamøter i Poznan i år og København neste år.

I manifestet som har fått navnet ”The Uppsala Interfaith Climate Manifesto 2008”, sies det at undertegnerne som kommer fra ulike religiøse tradisjoner, vil vise verden hva de har felles:

”Verdensreligionene er en kilde til å muliggjøre forandring i livsstil og forbruksmønster. For et betydelig antall medlemmer av menneskeslekten er religiøs tro en sterk drivkraft til å gjøre det gode.

Undertegnerne pålegger seg selv sterke forpliktelser: ”Vi forplikter oss til å ta på oss og dele ansvaret for å vise moralsk lederskap innenfor våre respektive trostradisjoner.”

Globalt samarbeid

Manifestet skal formidle krav om globalt samarbeid og solidaritet, og det skal formidle håp og framtidstro, sier erkebiskop Anders Wejryd. Manifestet rettes til politiske ledere i hele verden, ikke minst i de rike velferdslandene. Mennesker fra ulike trostradisjoner oppfordres også til å ta på seg et personlig ansvar og engasjement.

De religiøse lederne som har underskrevet manifestet, representerer åtte religioner: sikhisme,

hinduisme, kristendom, islam, daoisme, jødedom, buddhisme og Turtle Clan (Onondaga-folket, USA). Blant de kristne lederne er erkebiskop Anders Wejryd, biskop på Grønland Sofie Petersen og biskop av London Richard Chartres (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les hele manifestet her](#) (pdf -svensk utgave)
- [Mer informasjon om klimamøtet i Uppsala](#)
- Kontaktperson:
Leder i Samisk kirkeråd Tore Johnsen, tlf.: 99 53 58 62.

Den første jul i eget land

(09.12.2008)

- Ja, definitivt, er det umiddelbare svaret fra dr. Br. Rokaya (bildet) på spørsmål om denne offisielle fridagen betyr økte rettigheter for de kristne. Rokaya er kirkerådsleder og medlem av menneskerettighetskommisjonen i Nepal. Ikke bare betyr den nye offisielle fridagen mye for de kristne, den innebærer også økt fokus på menneskerettigheter og religionsfrihet i Nepal.

Kristen vekst

Fjelllandet Nepal har omtrent 29 millioner innbyggere og ni av ti nepalere er hinduer eller buddhister. Det finnes ingen presis oversikt over antall kristne, men anslag ligger på mellom 600 000 og 800 000.

- Vi er blitt mange flere de siste årene, og det er selvsagt bra. Men fordi vi er en minoritet vil alle våre aktiviteter bli sjekket ut av andre religiøse. Dette må vi være oppmerksomme på, sier dr. Br. Rokaya. Han understreker at beslutningen om 1. juledag som offisiell fridag vil styrke kristne nepaleres identitet, men han advarer samtidig:

- Kristne må være forsiktige slik at de ikke bli kommersielle, og følger tradisjoner man ser i andre deler av verden. Vi er vitner overalt hvor vi går, og vi må være forsiktige slik at vi ikke setter kristendommen og Jesu navn i et dårlig og uønsket lys.

Nepal er et av de fattigste landene i verden. En tredjedel av befolkningen under den internasjonale fattigdomsgrensen på 1 dollar om dagen.

- [Tibetmisjonen](#) som har drevet aktivt misjons- og utviklingsarbeid i Nepal siden 1950, [presenterer denne saken på sine nettsider.](#)

- Som ei gravferd for ein statsleiar

(09.12.2008)

Dette seier generalsekretæren Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja Olav Fykse Tveit, som deltok ved gravferda til patriarken i Den russisk ortodokse kyrkja i Kristi Frelsar Katedral i Moskva 9. desember. Aleksej II døydde 5. desember 79 år gamal.

Sterke band stat-kyrkje

- Det var ei lang og vakker gravferd med song av bøner i fleire timar. Vi var med på dei tre siste timane og det var ei sterk oppleving av kor mykje patriark Aleksej II har betydd for gjenoppbygginga av kyrkja i Russland etter kommunismens fall. Det kom godt fram kor sterke banda mellom kyrkje og stat er i Russland i dag. Både statsminister Putin og president Medvedev var tydeleg til stades, fortel Fykse Tveit.

Patriark Aleksej II blei Den russisk ortodokse kyrkja sitt overhovud i 1990. I ei skriftleg kondolansehelsing til Den russisk ortodokse kyrkja underteikna av preses for Bispemøtet Olav Skjevesland, biskopen i Nord-Hålogaland Per Oskar Kjølaas og generalsekretæren i Mellomkyrkjeleg råd Olav Fykse Tveit, strekar ein under at Aleksej II i ein krevjande periode tok ansvar med stor kraft og åndeleg vørndnad.

Godt nabotilhøve

- I denne perioden har tilhøvet mellom våre folk og våre kyrkjer gradvis blitt betre. Ikkje minst har det gode nabotilhøvet som er utvikla gjennom Samarbeidsrådet for kyrkjer i Barentsregionen, gått føre seg med tydeleg støtte og oppmuntring frå patriarken, heiter det i helsinga.

Dei tre norske kyrkjeleiarane peikar óg på at patriark Aleksej II i mange år har tatt aktivt del i det internasjonale økumeniske arbeidet i regi av Konferansen av europeiske kyrkjer og Kyrkjenes verdsråd

Store menneskemengder

Store menneskemengder fylgde gravferda til Aleksej II tirsdag. Olav Fykse Tveit meiner at gravferda synte teikn på at banda mellom dei fleste ortodokse kyrkjene er sterke.

- At den økumeniske ortodokse patriarken Bartolomeus deltok var viktig. Ein av presidentane i

Kyrkjenes verdsråd, den ortodokse erkebiskopen Anastasios frå Albania las tekstar på engelsk, og representanter frå ei rekkje andre ortodokse kyrkjer var til stades, fortel Fykse Tveit. Ved sida av internasjonale kyrkjeleiarar frå Kyrkjenes verdsråd, Konferansen av europeiske kyrkjer, Vatikanet og fleire europeiske kyrkjesamfunn, deltok mellom anna pinsevener og baptistar frå Russland ved gravferda.(Kirkens informasjonstjeneste)

Baasland velger å søke avskjed sommeren 2009

(10.12.2008)

- Jeg har i dag meddelt departementet at jeg søker avskjed fra mitt embete som biskop i Stavanger fra 15. juni 2009.

Allerede i sommer begynte jeg å se at den tragiske saken i vår familie kunne skade tjenesten som biskop og hindre arbeidet i bispedømmet. Det å oppdage de mange låneopptakene og å se smerten hos långiverne, har vært en stor påkjenning. I tillegg kom konkursbegjæringen som oppleves urettferdig, og som er vanskelig å leve med som biskop.

På tross av all støtte og oppmuntring jeg har fått både i bispedømmet og fra hele landet, har jeg likevel valgt å avslutte tjenesten til sommeren. Belastningene det siste halve året har vært så store at jeg ikke ønsker at den nåværende situasjon skal fortsette.

Etter snart 11 utrolig gode år i Stavanger bispedømme, ønsker jeg før sommeren å avrunde tjenesten i takkens og gledens tegn.

Stavanger, 10. desember 2008

Ernst Baasland
biskop

Uttalelse fra Bispemøtets arbeidsutvalg etter Ernst Baaslands avgang som biskop i Stavanger

Oslo, 10. desember 2008

Biskop Ernst Baasland har søkt avskjed fra sitt embete i Stavanger bispedømme. Med sin avskjedssøknad har han tatt konsekvensen av den vanskelige og uholdbare situasjonen som oppstod med store økonomiske tap for mange.

Gjennom 10 år har Baasland vært en markant og inspirerende leder i Stavanger bispedømme. Han har bidratt til kirkebygging og kirkevekst og han har rettet søkelyset mot kirkens rolle i det sivile samfunn. I bispekollegiet har han vært en medarbeider med høy teologisk kompetanse og stort engasjement.

Kontaktpersoner:

Bispemøtets preses, biskop Olav Skjevesland, mobil 91 77 69 65

Bispemøtets visepreses, biskop Helga Haugland Byfuglien, mobil 94 80 33 12

Biskop Ole Christian M. Kvarme, mobil 91 39 69 27

- - - -

Leder i Kirkerådet, Nils-Tore Andersen, mobil 91 19 89 13

Direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen, mobil 48 99 12 10

Olav Fykse Tveit lanseres som KV-general

(12.12.2008)

Den nåværende generalsekretæren i KV, den kenyanske metodisten Samuel Kobia, slutter neste år etter å ha sittet i stillingen siden 2003. Ny generalsekretær vil bli ansatt på et sentralstyremøte i KV i august 2009.

Olav Fykse Tveit (48) er nå generalsekretær i Mellomkirkelig råd, en stilling han har hatt siden 2002. Han har betydelig økumenisk erfaring.

KV ber om kandidater

KV har sendt et brev til alle medlemskirker og bedt om at de bidrar til å nominere kandidater til stillingen som generalsekretær. I kompetansekravene i stillingsbeskrivelsen heter det:

”Generalsekretæren - mann eller kvinne - forventes å være en dyktig og erfaren kristen teolog og leder med en sterk åndelig dømmekraft som er grunnfestet i skrift og bønn... Generalsekretæren forventes å ha inngående kjennskap til og erfaring med KV, og forståelse, respekt og sensitivitet for de ulike medlemskirkene og de økumeniske samarbeidspartnere.”

Det kreves også teologisk kompetanse utover embetseksamen, fortrinnsvis en teologisk doktorgrad. Olav Fykse Tveit har doktorgrad i økumenisk teologi. Hans doktoravhandling heter ”Mutual accountability as ecumenical attitude” (Gjensidig forpliktelse som økumenisk holdning). Den er en analyse av den teologiske refleksjonen i KV omkring kirkelig enhet, spesielt innenfor avdelingen ”Faith and Order”. Fykse Tveit har særlig analysert holdningenes betydning i det økumeniske arbeidet.

Olav Fykse Tveit har også den etterspurte erfaringen når det gjelder å lede en stab.

Saksframstilling

I sakssammendraget til AU i Mellomkirkelig råd 8. desember, hvor nominasjonen ble initiert, heter det:

”Det har i høst vært en aktuell mulighet å foreslå generalsekretær Olav Fykse Tveit som kandidat til generalsekretærstillingen i LVF. I den senere tid er det imidlertid blitt klart, bl.a. i kontakt med andre kirker og partnere, at en nominasjon fra norsk side av Fykse Tveit til KV's generalsekretærstilling vil være vel så aktuell. En stillingsbeskrivelse for denne stillingen er nylig mottatt fra Genève. MKR/AU vurderer Olav Fykse Tveits kvalifikasjoner som særskilt godt egnet i forhold til de utfordringene KV står overfor i den aktuelle situasjon og i tiden som kommer, og vil

derfor gå inn for hans kandidatur. MKR/AU legger her vekt på hans brede erfaring med KVs globale engasjement og programarbeid, hans faglige styrke innenfor økumenisk teologi og hans evne til med integritet å bygge relasjoner og konsensus i kompliserte saker.”

Vedtaket

Vedtaket som AU i Kirkerådet har gjort i dag i samråd med AU i Bispemøtet, er at Den norske kirke nominerer Olav Fykse Tveit til stillingen som generalsekretær i Kirkenes Verdensråd.

Dette er i tråd med vedtaket som AU i Mellomkirkelig råd gjorde 8. desember, hvor det het:

”MKR/AU foreslår at Den norske kirke fremmer generalsekretær dr. theol. Olav Fykse Tveit som kandidat til stillingen som generalsekretær i Kirkenes verdensråd. En ber Kirkerådet følge opp saken i samråd med Bispemøtet.”

(Kirkens informasjonstjeneste)

KV's invitasjon til medlemskirkene om å nominere kandidater kan leses [her](#).

Tor Singasaas vigslet til biskop i Nidaros

(14.12.2008)

- [Se bilder fra vigslingen 14. desember](#)

Nidarosdomen var fullsatt da trønderne tok imot sin nye biskop. Han er en av deres egne, som har hatt både sin oppvekst og nesten hele sin prestetjeneste i Trøndelag. Singasaas fikk et [overveldende tillitsvotum](#) fra trøndermenighetene under avstemningen på de aktuelle biskopkandidatene.

Guds nåde slår til

Preses for Bispemøtet, Olav Skjevesland, stod for vigslingen av den nye biskopen. Hans Majestet kong Harald og kirkeminister Trond Giske var til stede, i likhet med biskoper fra lutherske kirker i alle nordiske land, samt fra Church of England og Metodistkirken.

– Kjære Tor Singasaas! Du er omgitt av mange menneskers omsorg, bønn og forventning i dag, sa biskop Skjevesland i sin [vigslingstale](#). – Gå til din bispegjerning med frimodighet og kraft – som forvalter av Guds mysterier. Slik som apostelen Paulus skrev: ”Dere skal se på oss som Kristi tjenere og forvaltere av Guds mysterier.” Men vi får være ærlige også om det at vi får vårt oppdrag vel vitende om våre høyst jordiske begrensninger. Derfor er det største som skjer at Guds nåde slår til – også når hans tjenere ikke gjør det, sa biskopenes preses.

Saker skjuler et ansikt

I [prekenen](#) la den nye Nidaros-biskopen (bilde) vekt på Jesu møter med enkeltmennesker:

– Jesus gjør ikke et menneske til en sak. Det er maktmenneskers store fristelse, – å gjøre menneskers liv til en sak og utstyre dem med et arkivnummer, sa Tor Singasaas. – Hvis jeg gjør det, lager jeg meg selv en distanse som skjerner meg mot å bli berørt. Det er også kirkens fristelse å gjøre menneskeliv til saker: Fattigdomssaken, innvandrersakene, homofilisaken, narkotikasakene. Alle saker skjuler et ansikt. Livet blir så nært så nært når vi møter et barns ansikt istedenfor ei saksmappe, når vi står ansikt til ansikt med et menneske som er slått ut av finanskrisen, et menneske jaget av angst dag og natt, en hjemløs asylant.

Vi skal se hverandre

I lørdagens ukebilag til Adresseavisen satte Tor Singsaas ord på dette på en litt annerledes måte: – Gud har gitt seg selv et kjempemessig troverdighetsproblem i og med at han er usynlig. Ingen har sett ham. Bare Kristus ifølge skriften. Dette er et stort mysterium. Jeg har kommet til at Gud har skjult seg for at vi skal få øye på hverandre. Gud kan umulig være selvopptatt, for da hadde han vist seg. Han vil at vi skal bli sett først. Kirka har en kjempeutfordring i å ta imot folk – og gi dem deres verdighet og et riktig gudsbilde tilbake, uttalte den nye biskopen

Musikken

Festgudstjenesten i Nidarosdomen demonstrerte også noe av bredden og kvaliteten på musikklivet i Nordens mest berømte katedral. Orgelspillet og sangen fra Nidaros domkor, samt Nidarosdomens guttekor med tilhørende aspirantkor, gav et imponerende løft til høytidsstunden. En motett for 3. søndag i advent skrevet av domkantor Petra Bjørkhaug, ble urframført under vigslingen.

Under lunsjen etter gudstjenesten talte blant annet kong Harald og kirkeminister Trond Giske. Kongen ønsket den nye biskopen til lykke med oppgaven han nå går inn i. – Du har en overveldende oppslutning i bispedømmet bak deg. Jeg håper denne bakgrunnen vil gi deg trygghet i tjenesten, sa Hans Majestet.

Tor Singsaas ble utnevnt til biskop i statsråd 27. juni, og etterfølger Finn Wagle som har vært biskop i Nidaros de siste 17 årene. Singsaas er født i 1948. Han kommer fra stillingen som prost i Byåsen prosti i Trondheim, og har tidligere vært stiftskapellan i Nidaros bispedømme og residerende kapellan i Nidaros domkirke. (Kirkens informasjonstjeneste)

Hans Majestet Kongen og den nye Nidarosbiskopen under lunsjen i Erkebispegården etter vigslingsgudstjenesten.

- [Les talen til Bispemøtets preses Olav Skjevesland](#) (pdf)
- [Les prekenen til biskop Tor Singsaas ved vigslingsgudstjenesten](#) (pdf)

Ny katolsk biskop i Tromsø

(19.12.2008)

Grgic er godt kjent i Norge fra tidligere. Han arbeidet for Den katolske kirke i Oslo 1996-2007. I mars i fjor forlot han Norge for å arbeide i erkebispedømmet i München og Freising, men nå er han altså på vei tilbake. Bisperordinasjon planlegges i Tromsø 28. mars 2009. Berislav Grgić blir den fjerde katolske biskopen i Tromsø stift.

Ser frem til å få ny kollega

I Nord-Hålogaland er biskop Per Oskar Kjølaas glad for å få kollegaen på plass.

- Det er en stor glede at paven nå har utnevnt ny biskop til Tromsø katolske stift. Embetet har stått ledig i over to år etter biskop Goebels død. Jeg ser frem til et godt samarbeid med den nye biskopen slik tradisjonen har vært i Nord-Hålogaland, og gleder meg til å møte ham. Jeg ønsker Guds velsignelse, kjærlighet og visdom i hans nye tjeneste her nord, sier Kjølaas.

- [Her kan du lese mer om den nye biskopen](#)

Israel og Palestina - bønn om fred

(29.12.2008)

Israel og Palestina - bønn om fred

Brutale krigshandlinger rammer igjen sivile på Gazastripen. Som kristne i Norge og som fellesskap av kirker vil Norges Kristne Råd oppfordre til bønn for alle de som er rammet av de senere dagers krigshandlinger. La oss be om slutt på krigen når vi samles til gudstjenester i nyttårshelgen. La oss be for alle de som rammes og lider, både barn og voksne. Uansett oppfatning av forholdet mellom Israel og Palestina ber vi om at spiralen av hat og gjengjeldelse må vike plass for fred med rettferdighet. I denne vanskelige tiden ber vi også for kirkene og deres ledere, om at de kan være brobyggere og troverdige vitner om fred.

Svein Jacobsen Veland
Styreleder i Norges Kristne Råd

Ørnulf Steen
Generalsekretær i Norges Kristne Råd

Brev til ambassaden

- **30. desember sendte preses for Bispemøtet i Den norske kirke, Olav Skjevesland og generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Olav Fykse Tveit brev til den israelske ambassadør.**

Brevet peker blant annet på den kritiske humanitære situasjonen Israels bruk av militær makt i Gaza nå skaper. De to kirkelederne appellerer til israelske myndigheter om å opptre overfor sivilbefolkningen i Gaza i samsvar med vår jødisk-kristne moralske arv.

[Les brevet her](#) (pdf)

Leder i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Berit Hagen Agøy (bilde)er

opptatt av at situasjonen for de 1,5 millioner innbyggerne på Gaza-stripen blir enda verre som følge av de militære kampene.

- Det er opprørende å se at menneskeliv går tapt og at det enkelte menneskets verd og helse blir satt til side på denne måten. De som bor i Gaza er stengt inne på et lite område som de ikke kommer ut av, og blir derfor særlig rammet av bombing. Bombingen forårsaker død, lidelse og enorm frykt blant sivile i dette lille området. Hamas har ansvar for følgene av sine provokasjoner, også for den fare de med dette utsetter sine egne for. Men Israel som den sterkeste militærmakt har uansett et særlig ansvar for den voldsomme maktbruken som er ute av alle proporsjoner, med de enorme lidelser den medfører. Dette må ta slutt umiddelbart, før det blir en konflikt utenfor all kontroll. Som kirke må vi stå sammen med kirkene i området og oppfordre partene til å gå fredens vei uten bruk av vold og militærmakt, sier Berit Hagen Agøy.

Kontaktperson:

Leder i Mellomkirkelig råd, Berit Hagen Agøy

Tlf. 35 95 40 17 - 35 06 12 04 (arb.) - 99 32 07 92

E-post: berit.agoy@t-fk.no